

PROFILERINGSPROJECT

Meerzijdige partijdigheid

Studiejaar: 2016 - 2017

“We rise by lifting others”

Student:

Esmee van den Brand
2197612

Begeleider werkveld:

J. Piron - Smits

Begeleider PP-project en 2° beoordelaar:

A. Schrauwen

1° Beoordelaar:

J. Vrielink

Opdracht gevende organisatie:

Topaze

Voorwoord

“ Met dit profileringsproject komt er voor mij bijna een einde aan de opleiding Pedagogiek te Fontys te Eindhoven. Met dit profileringsproject kijk ik terug op een leerzaam, interessant en plezierig onderdeel binnen deze opleiding. Het schrijven van dit profileringsproject hebben mij extra bagage meegegeven voor de toekomst.

Het schrijven van dit praktijkgericht onderzoek werd geïnspireerd door mijn stage bij Topaze, waar ik sinds februari 2016 stage loop. De houding meerzijdige partijdigheid van een hulpverlener binnen een specifieke methode. Een complex begrip waar de nodige frustratie, moeite en onwetendheid mee gepaard zijn. Vanuit de ervaring en de geproefde onmacht in het werkveld was de weg voor mijn profileringsproject bepaald. De mogelijkheid om dit boeiende onderdeel te onderzoeken aan de hand van de literatuur en praktijk bood mij een interessant, leerzaam en uitdagend scriptieonderwerp.

Ik wil mijn PP begeleider en mijn werkveld begeleider, te weten A. Schrauwen en J. Piron-Smits, bedanken voor de tijd die zij hebben vrijgemaakt om mij te helpen en ondersteunen in mijn profileringsproject proces, als ook G. van den Brand voor de correctie. Daarnaast bedank ik M. Rijkers en M. Brouwers voor het geven van kritische en opbouwende feedback. Daarenboven bedank ik M. van den Brand en D. van der Schoot door mij werk uit handen te nemen middels een transcript uit te werken.”

- E. (Esmee) van den Brand
2197612

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Oriëntatiefase	4
Inleiding:	4
Aanleiding:	5
Maatschappelijk perspectief	6
Pedagogische kwestie	6
Probleemstelling	7
Doelstelling	7
Onderzoeksvraag	7
Onderzoekopzet:	7
Hoofdstuk 2: Literatuuronderzoek	9
Inleiding	9
Contextuele benadering	9
Drie kernbegrippen	10
Ouderbegeleiding – Alice van der Pas	12
Wat betekent een vechtscheiding voor het kind:	13
Leeftijdgebonden mogelijke gevolgen:	14
Wenselijkheid van meerzijdige partijdigheid	15
Wat zijn de valkuilen van meerzijdige partijdigheid:	16
Houding en rol van de hulpverlener met betrekking tot meerzijdige partijdigheid	17
Wat kan helpend zijn voor de hulpverlener om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen?	19
Conclusie	23
Hoofdstuk 3: Praktijkonderzoek	25
Interviews	25
Dataverzameling	26
Data-analyse	26
Resultaten praktijkonderzoek	26
Resultaten respondentgroep 1: (ambulant hulpverleners)	27
Resultaten respondentgroep 2 (cliënten)	32
Conclusie praktijkonderzoek	35
Hoofdstuk 4: Conclusies en aanbevelingen	36
Conclusies	36
Aanbevelingen	39
Hoofdstuk 5: overdracht	41
Hoofdstuk 6: evaluatie	42
Literatuurlijst	43
Bijlages	47
Bijlage 1a: Vraagstelling ambulant hulpverleners	47
Bijlage 1b: vraagstelling cliënten	49
Bijlage 2, transcripten	50
Transcripten van respondentgroep 1: ambulant hulpverleners	50

Transcripten van respondentgroep 2: cliënten	126
Bijlage 3: data-analyse	168
Codeboom respondent groep 1: ambulant hulpverleners	170
Codeboom respondentgroep 2: cliënten	240
Bijlage 4: beoordeling werkveld.....	272
Bijlage 5: Toestemmingsformulier afstudeerscriptie	274

Inleiding

Deze scriptie gaat in op de attitude meerzijdige partijdigheid gedurende het STOP-traject van Topaze. Het doel van dit onderzoek is te ondervinden wat de ambulant hulpverleners van Topaze nodig hebben om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Hierin worden verschillende perspectieven bekeken, in het theoretisch kader wordt literatuur onderzocht, in de praktijkstudie worden ambulant hulpverleners dan wel cliënten gehoord.

In het eerste hoofdstuk zal u de oriëntatie vinden, waarin de start van dit onderzoek plaatsvindt. De aanleiding, maatschappelijk perspectief, pedagogische kwestie, probleemstelling, doelstelling, de hoofdvraag en de bijbehorende deelvragen komen aan bod. In het tweede hoofdstuk zal u een literatuuronderzoek vinden, hierbij zal wederom de houding meerzijdige partijdigheid centraal staan, maar er wordt ook verder gekeken dan dat. In hoofdstuk drie kunt u de opzet dan wel resultaten van het praktijkonderzoek lezen, de gehele uitwerking van de transcripten en codebomen staan in de bijlage. In hoofdstuk vier staan de conclusies en aanbevelingen beschreven. Hoofdstuk vijf en zes zijn geschreven nadat de conclusies en aanbevelingen op papier stonden, de overdracht met de opdrachtgever (Topaze) is te vinden in hoofdstuk 5 en de evaluatie van het onderzoek in hoofdstuk 6.

Gedurende dit onderzoek heeft het kind ten alle tijden centraal gestaan. Er is veel onderzocht en kennis vergaard door middel van literatuur, verschillende theorieën en personen te interviewen. Bij de aanbevelingen is bewust gekeken naar wat realistisch en haalbaar te bewerkstelligen is binnen de organisatie.

Ik wens u veel leesplezier van dit profileringsproject!

- Hij kan ook als zij gelezen worden

Hoofdstuk 1: Oriëntatiefase

Inleiding:

Topaze is in 2003 opgestart met als eerste gedachte om hulp te bieden aan kinderen, jongeren en hun ouders die vastlopen in de opvoeding (Topaze, 2009). De visie van Topaze is toentertijd ontstaan, deze is nog steeds hetzelfde gebleven: kinderen en jongeren hebben het recht om zich te ontwikkelen. Groeien in mogelijkheden die het leven biedt. Ouders spelen hierin de belangrijkste rol, hulpverlening kan hierin aanvullend zijn en zo nodig (tijdelijk) vervangend. Topaze gelooft dat kinderen en jongeren de wil hebben om zich te ontplooien en dat ze dit kunnen bereiken. De kernwaarden van Topaze zijn: deskundig, innovatief, samenwerken en ondernemend (Topaze, 2009). Dit is vanaf het begin tot nu onveranderd.

Topaze is een jeugdhulporganisatie, welke hulp biedt aan jongeren en ouders die problemen ondervinden bij de opvoeding (Topaze, 2015). Topaze levert hulp, kennis en innovatie. Topaze geeft daarbij pedagogische begeleiding en behandelingen aan kinderen, jongeren en hun ouders. De slogan van Topaze is; samen werken aan mogelijkheden. Hierin wordt ook grotendeels de visie beschreven, er wordt samen gewerkt. De hulpverleners staan niet boven de cliënten, maar naast de cliënten. Ook het woord mogelijkheden in de slogan zegt veel. Samen werken aan de mogelijkheden die het kind en/of het gezin en ouders hebben (Topaze, 2015). Het hulpverleningstraject wordt op maat gemaakt en er wordt rekening gehouden met de eigenheid van de cliënten. Binnen Topaze wordt per gezin gekeken wat voor hulp zij nodig hebben.

Topaze heeft verschillende teams; ambulante hulpverlening, kort verblijf en lang verblijf. Binnen deze teams wordt er gewerkt met verschillende modules, methodieken en interventies. Bij Topaze kan iemand in aanmerking komen voor hulp wanneer hij* door de huisarts, Bureau Jeugdzorg (BJZ) of Centrum Jeugd en Gezin (CJG) is doorverwezen (Topaze, 2015). Er zijn verschillende modules waarvoor een gezin zich aan kan melden.

Bij team ambulant wordt er gebruik gemaakt van een (v)chtscheiding module, genaamd STOP (Scheiden en Transformatief Ouderschaps Plan). De ontwikkeling van deze module is vijf jaar geleden bij Topaze tot stand gekomen. Volgens de wachtlijstbeheerder van Topaze (T. van der Bragt, persoonlijke communicatie, 23 november 2016) is 70% van de casussen van ambulante hulpverlening binnen Topaze tegenwoordig gerelateerd aan STOP. STOP biedt hulp aan ouders die zijn verwickeld in een vchtscheiding waarbij één of meerdere conflicten spelen. Dit kan de ontwikkeling van de in het gezin aanwezige kinderen (0-18 jaar) schaden (Topaze, 2012). De gevolgen voor deze kinderen kunnen heel groot zijn. De Kinderombudsman (2014) geeft aan dat vchtscheidingen door deskundigen als kindermishandeling wordt gezien. Emotionele verwaarlozing en / of geestelijk geweld zijn minstens zo schadelijk voor kinderen als lichamelijk geweld. Vaak gebruiken ouders hun kinderen daarnaast als machtsmiddel (Kinderombudsman, 2014).

De oorzaken van (v)echtstheidingen die bij Topaze binnen komen zijn verschillend. Veelal is het 'hebben' van de kinderen of de onenigheid met betrekking tot de opvoeding een oorzaak. De gevolgen van een vchtscheiding wordt door een ieder als onprettig bestempeld. Het kind wat tussen ruziënde ouders in zit, ouders die continu aan het vechten zijn en de bijbehorende netwerken die vaak ook klem zitten. Medewerkers van Topaze zien deze gevolgen veel tijdens een vchtscheiding. Een gevolg kan zijn dat kinderen op school minder goed presteren en zich afzonderen op het sociale vlak, dit wordt vernomen uit de ervaring van ambulant werkers van Topaze dan wel uit een gesprek met een gezinsvoogd van gezinnen die STOP bij Topaze volgen (gezinsvoogd, persoonlijke communicatie, 30

november 2016). Tijdens STOP wordt geprobeerd om de situatie van de kinderen te verbeteren en de conflictueuze situatie tussen ouders te verminderen.

STOP helpt ouders om conflicten te verminderen en de communicatie te veranderen. Daarnaast wordt er gekeken naar manieren om het gescheiden ouderschap vorm te geven en elkaars verschillen te accepteren. Hierbij wordt tijdens STOP samengewerkt met een mediator. Deze mediator brengt de bestaande conflicten aan het licht en schenkt daarnaast aandacht aan de onderlinge communicatie, met als doel deze te verbeteren. Het is hierbij essentieel om een hernieuwde samenwerking tussen beide ouders mogelijk te maken.

Naast mediaton gesprekken wordt er gebruik gemaakt een gezinsbegeleider van Topaze die bij de ouders thuis komt om pedagogische hulp te verlenen. Bij de gezinsbegeleider staan de kinderen centraal (Topaze, 2015). De mediator daarentegen is conflictexpert en de ambulant hulpverlener behoudt daardoor zijn specifieke rol als pedagogische hulpverlener. Binnen de ambulante begeleiding gebruikt de hulpverlener vervolgens verschillende interventies om bestaande problemen te onderkennen en optimaal hulp te bieden. Het STOP traject duurt gemiddeld negen maanden (34 uur per ouder voor ambulante gezinsbegeleiding en 10 uur mediation) (Topaze, 2015).

Voor de ambulant hulpverlener is het van belang voor het slagen van het STOP traject dat hij de houding 'meerzijdige partijdigheid' ten alle tijden uitstraalt. Meerzijdige partijdigheid is kort gezegd een houding van een hulpverlener waarin de hulpverlener partijdig is naar zijn cliënt zonder dat hij partij kiest voor de andere. Het is hierin belangrijk om de cliënt recht te doen en erkenning te geven zonder dat de hulpverlener hem gelijk geeft of partij voor hem trekt (Savenije, Van Lawick, Reijmers, 2014).

Aanleiding:

Tijdens STOP komt het vrijwel altijd voor dat beide betrokken partijen verschillende verhalen vertellen. Hierdoor is het voor de medewerker van groot belang dat hij objectief blijft handelen. Deze objectiviteit is een belangrijk aspect bij de totstandkoming van een goede hulpverlening. Door cliënten wordt dit regelmatig als probleemmatig ervaren. Meer dan eens komt het voor dat een cliënt van mening is dat de ambulant hulpverlener partijdig gedrag vertoont. Dit leidt tot een betrekking van de onderlinge verhoudingen en een vertroebelde samenwerkingsrelatie tussen de cliënt en de betrokken hulpverlener. Hoewel deze ontevredenheid vaak wordt uitgesproken, kan het eveneens voorkomen dat de cliënt er voor kiest om een formele klacht in te dienen. Dit kan uiteindelijk resulteren in het stop zetten van het lopende traject, met als gevolg het uitblijven van passende hulp. Wat voor de cliënt, maar ook zeker voor de medewerker erg vervelend is.

Door de medewerkers wordt regelmatig een probleem ondervonden op het gebied van objectiviteit. Het wordt als lastig ervaren om onpartijdigheid uit te stralen en daarnaar te handelen wanneer er twee partijen lijnrecht tegenover elkaar staan. Daarbij komt het regelmatig voor dat deze beide partijen een andere visie op de waarheid hebben. Uit gesprekken met de ambulant hulpverleners, in de casuïstieken en tijdens overlegmomenten is het duidelijk geworden dat dit een groot issue is. Wanneer een casus spaak loopt doordat meerzijdige partijdigheid niet gewaarborgd kan worden, wordt de casus teruggelegd bij de verwijzers.

De attitude meerzijdige partijdigheid is vanaf het begin cruciaal geweest binnen STOP. Vijf jaar geleden is de methodiek STOP bij Topaze van start gegaan. Vanaf dat moment hebben medewerkers moeilijkheden ondervonden met betrekking tot meerzijdige partijdigheid, aldus de ambulant hulpverleners binnen Topaze. Wanneer niet aan de attitude wordt voldaan kan

dit problematisch zijn voor het STOP traject. Hieraan ligt ten grondslag dat de twee partijen, betrokken bij het conflict, zich bij het ontbreken van deze attitude niet gehoord voelen. Het gevolg hiervan kan het spaak lopen van het STOP traject zijn. Met betrekking tot de vechtscheiding blijft het gezin hulpbehoevend en worden de betreffende problemen niet verholpen.

Maatschappelijk perspectief

Volgens de Kinderombudsman (2014) besluiten er jaarlijks 70.000 stellen met minderjarige kinderen om te gaan scheiden. Soms is dit de beste keus voor de ouders en het kind. Echter verloopt 20% (1 op de 5!) van de 70.000 scheidingen problematisch (Kinderombudsman, 2014). Volgens het Centraal Beheer Statistiek (2015) groeit het aantal (v)echtscheidingen explosief. De Kinderombudsman (2014) geeft aan dat vechtscheidingen door deskundigen als kindermishandeling worden gezien. Emotionele verwaarlozing en / of geestelijk geweld zijn minstens zo schadelijk voor kinderen als lichamelijk geweld. Het inzetten van kinderen als machtsmiddel door de ouders komt veelvuldig voor gedurende dergelijke vechtscheidingen (Kinderombudsman, 2014).

Daarnaast blijkt dat ouders voornamelijk bezig zijn met hun eigen emoties. Hierdoor hebben ze minder oog voor hun kinderen, aldus de Kinderombudsman (2014). Gevoelens van rouw, onzekerheid en schuld spelen ook bij kinderen echter een grote rol (Scholieren en gezinnen, 2013). Kinderen die veel conflicten tussen ouders hebben meegemaakt hebben een verhoogd risico op problemen. Dit is dan ook de reden waarom de genoemde emotionele verwaarlozing tijdens vechtscheidingen een vorm van kindermishandeling wordt genoemd. De blootstelling aan de emotionele achtbaan die bij een vechtscheiding komt kijken is niet goed voor de ontwikkeling en het zelfvertrouwen van het kind, zegt Fischer & De Graaf (2001). *“Uit onderzoek blijkt verder dat jongeren die een conflictueuze scheiding hebben meegemaakt een hogere kans op delinquentie, agressief gedrag en roken hebben en meer kans op problemen zoals een laag zelfbeeld, depressieve gevoelens, problemen in vriendschapsrelaties, een zwakkere band met ouders en meer problemen op school”* (Spruijt, 2012).

Ouders die gaan scheiden hebben behoefte aan hulp (Kinderombudsman, 2014). Vaak kunnen zij dit niet alleen, emoties spelen een grote rol. Deze emoties kunnen leiden tot een verblinding voor de gevolgen van hun gedrag, beslissingen en de veranderingen (Fischer, & De Graaf, 2001). Dit heeft uiteraard veel impact op de kinderen.

Pedagogische kwestie

Ouders komen niet zomaar bij Topaze voor het STOP-traject. Doorgaans is er (systemisch) al veel voorgevallen en is er al enige vorm hulpverlening (aan)geboden. Uit gesprekken met ambulant hulpverleners is bekend dat zij mede hierdoor hoog in hun emotie zitten. Zoals hierboven beschreven zitten zij in een (langdurig) conflict met hun ex-partner. Onder andere bij casuïstieke besprekingen binnen Topaze komt vaak naar voren dat een ouder vindt dat de hulpverlener in kwestie zich partijdig opstelt. De ambulant hulpverleners vragen hierin aan collega's dan wel gedragswetenschappers advies hoe zij hierin moeten handelen. Tevens zijn er afgelopen jaar acht klachten ontvangen van cliënten waarin wordt geconstateerd dat een ambulant hulpverlener niet neutraal handelt (M. Groenen, persoonlijke communicatie, 12 januari 2017). De betreffende ouder voelt zich daardoor buitengesloten. Cliënten hebben aanmoediging, ondersteuning en erkenning nodig. Ze willen dat hun inspanningen gezien en benoemd worden (Heyndrickx, Barbier, Driesen, Van Ongevalle, Vansevenant, 2005). Bij het STOP traject van Topaze betreft dit meerdere personen: de twee ouders die tegenover elkaar staan. Hierin is de houding van de hulpverlener belangrijk: ouders willen zich beide gehoord voelen. De ene ouder wil erkenning krijgen, maar de pedagogisch medewerker mag niet oordelen over de andere ouder (Heyndrickx et al., 2005). Dit wil zeggen dat meerzijdige

partijdigheid cruciaal is voor het STOP traject, oog en oor voor beide partijen, zonder over de ander te veroordelen.

Gezien de klachten en de vervroegde gestopte trajecten komt bij ouders die aan het STOP traject deelnemen onvrede dan wel frustratie voor met betrekking tot de partijdigheid van de hulpverlener. Een gevolg kan zijn dat een ouder niet verder wil gaan en het STOP traject stopt. Hierdoor stopt de hulpverlening van Topaze automatisch ook. Het gezin krijgt dan niet de hulp die zij nodig hebben en de kinderen bevinden zich nog steeds in dezelfde situatie: tussen de ruziënde ouders in. Tevens kan het voorkomen dat hierdoor de ontwikkeling van de kinderen achterstand oploopt of niet verbeterd wordt, ook de (emotionele) veiligheid is iets om zorgen over te maken.

Probleemstelling

Uit gesprekken met medewerkers en uit cliëntervaringen is gebleken dat gedurende het STOP-traject moeite wordt ondervonden met de attitude meerzijdige partijdigheid. Zowel de cliënten als medewerkers hebben er baat bij wanneer de attitude meerzijdige gewaarborgd wordt.

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in hoe de attitude meerzijdige partijdigheid van de ambulant hulpverleners van Topaze gewaarborgd kan worden binnen het STOP traject. Deze kennis zal overgebracht worden aan de ambulant hulpverleners van Topaze. Voordat dit kan gebeuren, moet er onderzoek verricht worden en verschillende visies zullen hierbij worden betrokken. Doormiddel van praktijkonderzoek zal vanuit verschillende betrokken partijen gekeken worden naar de hoofdvraag.

Onderzoeksvraag

Hoofdvraag

Wat is er nodig om de attitude 'meerzijdige partijdigheid', van ambulante hulpverleners, te waarborgen binnen het STOP – traject van Topaze?

Deelvragen

- Wat is meerzijdige partijdigheid en waar komt het vandaan?
- Welke invloed heeft een vechtscheiding op het kind?
- In hoeverre is meerzijdige partijdigheid wenselijk binnen het STOP - traject?
- Wat verstaat een ambulante medewerker onder meerzijdig partijdigheid?
- Wat verstaat een cliënt onder meerzijdig partijdigheid?
- Hoe ziet de meerzijdige partijdigheid er op dit moment uit binnen het STOP-traject?

Onderzoeksopzet:

Literatuuronderzoek

Tijdens dit onderzoek wordt andere gebruik gemaakt van bestaande literatuur. Het literatuuronderzoek is een methode bij een kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek betekent dat het onderzoek in het werkveld ook daadwerkelijk gebruikt gaat worden. Bij een literatuur onderzoek wordt er op een theoretische manier antwoord gegeven op de onderzoeksvragen. (Verhoeven, 2012). Hiervoor wordt er gebruik gemaakt van onder andere wetenschappelijke artikelen, boeken en rapporten. Gedurende mijn onderzoek zal er ook gebruik gemaakt worden van literatuur over het doen van kwalitatief gericht onderzoek. Wat

belangrijk is bij bronnen is dat ze recent zijn. Hier zal bewust op gelet moeten worden. Daarnaast moet literatuuronderzoek objectief gedaan worden (Verhoeven, 2016).

Praktijkonderzoek

Daarnaast geeft een praktijkonderzoek nuttige informatie (Baarda, de Goede & Teunissen, 2005). Op deze manier is het mogelijk om actuele informatie van de werkvloer in het onderzoek te verwerken. Tevens zal tijdens het praktijkonderzoek de ervaring van cliënten onderzocht worden. Het interviewen van respondenten maakt hier deel van uit.

De respondenten die geïnterviewd zullen worden zijn:

- Ambulant hulpverleners van Topaze welke werken met het STOP-traject
- Cliënten (minimaal drie) die het STOP traject doorlopen en/of gelopen hebben

Met de ambulant hulpverleners en de cliënten zal er een half gestructureerd interview worden afgenomen. Een half gestructureerd interview is een interview met een aantal onderwerpen dat bij elke respondent aan bod komt. Daarnaast is er ruimte voor andere vragen. Dit zorgt ervoor dat er doorgevraagd kan worden om zoveel mogelijk nuttige informatie te winnen en een volledig beeld te krijgen van de bevindingen van de pedagogisch medewerkers (Verhoeven, 2012). De vragen zullen zowel open als gesloten gesteld worden. Na de interviews zullen de antwoorden geanalyseerd en gedoceerd worden via een codeboom (Baarda et al., 2005). Vanuit de codeboom wordt de informatie gestructureerd en komt er een overzicht uit met duidelijke informatie.

Hoofdstuk 2: Literatuuronderzoek

Inleiding

In dit theoretisch kader wordt ingegaan op de gestelde deelvragen. Gedurende het literatuuronderzoek komen verschillende perspectieven aan bod. Centraal bij deze perspectieven staat het kind. Het is belangrijk om te onderzoeken wat de mogelijke effecten van een vechtscheiding tussen de ouders op een kind zijn. Daarnaast wordt in dit onderzoek ook aandacht besteed aan de ouders die zich in een vechtscheiding bevinden en aan de ambulant hulpverlener die het gezin begeleidt.

De verwachte houding van de ondersteunende ambulant hulpverlener in een vechtscheidingssituatie is meerzijdige partijdigheid. In de oriëntatie is gebleken dat ambulant hulpverleners hier in voorkomende gevallen moeite mee hebben. Om te weten wat ambulant hulpverleners van Topaze nodig hebben om deze houding te waarborgen is het essentieel om helder te krijgen wat de exacte definitie van meerzijdige partijdigheid is en waar dit begrip vandaan komt. Nagy-Boszormenyi (1999) heeft deze term geïntroduceerd vanuit de contextuele benadering. Er zijn meerdere stromingen binnen de hulpverlening waarbij er met meerzijdige partijdigheid gewerkt wordt. Veelal wordt meerzijdige partijdigheid daarbij als een noodzakelijke grondhouding gezien (Savenije et al., 2014). Binnen dit onderzoek wordt daarom ook gekeken naar andere theorieën die de houding meerzijdige partijdigheid van de contextuele benadering verwerpen of hier iets aan toevoegen.

Als laatste wordt vervolgens onderzocht wat de houding en rol van de hulpverlener moet zijn en wat hen daarbij kan helpen of ondersteunen. Zo geeft Savenije et al., (2014) aan dat het voor hulpverleners een enorme uitdaging is om met ouders te werken die in een vechtscheiding zitten.

Tijdens dit theoretisch kader komt de term “vechtscheiding” veel aan bod. Van een vechtscheiding wordt gesproken wanneer er in een echtscheiding geen rekening wordt gehouden met het kind. Het belang van het kind wordt door de ouders niet of nauwelijks meer gezien. Het kind kan hierdoor beschadigd raken. De ouders blijven zich in conflictueuze situaties bevinden en veelal betrekken zij het kind in de strijd (Nederlandse encyclopedie, z.d.). In dit onderzoek wordt met “ouders” de vader en moeder van het kind bedoeld, die voor onbepaalde tijd uit elkaar zijn en zich in een vechtscheidingssituatie bevinden.

Contextuele benadering

Zoals in de inleiding beschreven, komt de term meerzijdige partijdigheid uit de contextuele benadering. Om dit goed te begrijpen, wordt de herkomst van de contextuele benadering beschreven. De systeemtherapie heeft grote invloed uitgeoefend op het ontstaan van contextuele benadering van Nagy (Onderwaater, 1989). Twee stromingen binnen de systeemtherapie hebben hierbij voor veel inspiratie gezorgd.

De communicatiegerichte benadering is één van deze twee inspiratoren. De communicatiegerichte benadering gaat, zoals de naam beschrijft over communicatie. Er zijn twee verschillende niveaus waarop communicatie plaatsvindt: inhoudsniveau en betrekkingsniveau. Het inhoudsniveau biedt letterlijke informatie, in tegenstelling tot het betrekkingsniveau. Het betrekkingsniveau geeft juist aan hoe de informatie moet worden ontvangen. Dit niveau geeft daarmee als het ware informatie over de informatie. Hierbij valt te denken aan lichaamshouding, manier waarop iets gezegd wordt, toon in de stem, etc. (Onderwaater, 1989). De communicatie in de contextuele benadering heeft door deze stroming een plek gekregen. De woorden die de hulpverleners gebruiken moeten zorgvuldig gekozen worden. Daarnaast is de non-verbale communicatie een belangrijk aspect

geworden binnen de contextuele benadering. De contextuele benadering gaat ervan uit dat cliënten veel waarde hechten en een eerste indruk vormen aan de hand van de non-verbale communicatie (Hargrave & Pfitzer, 2005).

Daarnaast is de structuurgerichte benadering een stroming vanuit de systeemtherapie welke invloed heeft gehad op de contextuele benadering (Hargrave & Pfitzer, 2005). In deze benadering wordt gekeken naar de verschillende inzichten met betrekking tot de structuur van het gezinssysteem. Er wordt gekeken naar grenzen van subsystemen, transactiepatronen en de manier van omgang tussen de verschillende personen die deel uitmaken van het gezin. Bovendien benoemen Hargrave & Pfitzer (2005) dat er bij systeemtherapie en de contextuele benadering wordt gekeken naar het systeem als geheel, alles heeft invloed op elkaar.

Ondanks dat de systeemtherapie invloed heeft gehad op de contextuele benadering, zijn er ook diverse verschillen. Bij systeemtherapie wordt gedrag gezien als de reactie van een directe crisis. Bij de contextuele benadering wordt daarentegen verder gekeken dan alleen dat. Gezinsgeschiedenissen, diverse patronen en dynamieken worden belicht (Hargrave & Pfitzer, 2005). Tevens wordt bij de systeemtherapie, volgens Nagy, de essentie van een relatie onvoldoende onder de aandacht gebracht. Hij vindt dat het uiteindelijk om de rechtvaardigheid van een relatie gaat. Zowel de systeemtherapie als Nagy vinden dat een individu verbonden is aan andere, maar in tegenstelling tot de systeemtherapie vindt Nagy een andere gebondenheid ook essentieel: hij benadrukt hier de loyaliteit (Onderwaater, 1989).

Drie kernbegrippen

Vanuit de contextuele benadering worden drie begrippen uitgelicht die invloed hebben op de term vechtscheiding en op de ondersteunde rol van de ambulant hulpverlener. Loyaliteit, erkenning en de grondhouding van de hulpverlener zullen worden belicht. De term loyaliteit komt aan bod omdat kinderen van ouders in een vechtscheiding zich in een verwarrende situatie begeven, waarbij de loyaliteit van het kind naar zijn ouders sterk naar voren komt. Daarnaast staat ook het begrip erkenning centraal. Hier wordt in dit onderzoek eveneens dieper op ingegaan. De grondhouding meerzijdige partijdigheid wordt toegelicht vanuit de contextuele benadering maar ook vanuit andere stromingen.

In dit onderzoek komt de term loyaliteit veel aan bod. Loyaliteit wordt als volgt gedefinieerd: de persoon is trouw en oprecht naar de medemens. Elke relatie heeft een andere vorm van loyaliteit (Encyclopedie Nederland, z.d.).

Het is een complete gezinscultuur waarin een kind leeft. Alles wat hij in zijn familie oppikt, of het materiële of immateriële dingen zijn, kunnen gezien worden als erfgoed. Dit wordt in positieve vorm doorgegeven in de vorm van legaten, een permissie of toestemming om als kind er op een bepaalde manier te mogen zijn. In negatieve vorm wordt dit doorgegeven als een delegaat, als dwang om er op een bepaalde manier te moeten zijn (Boszormeny-Nagy, 1999). Loyaliteit kan gezien worden als een manier om trouw te zijn aan het vormen aan het erfgoed.

De contextuele benadering richt zich op de gezinsgeschiedenis. Er bestaat tussen een persoon en familierelaties een 'dynamisch verband'. Een nooit eindigende wisselwerking. Contextueel betekent dit dat de mens gevormd wordt door de geschiedenis en de relaties van zijn ouders en grootouders, die als een soort erfenis wordt doorgegeven aan de volgende generaties (Boszormeny-Nagy, 1999). Kinderen en ouders zijn onlosmakelijk met

elkaar verbonden, wat juist een vechtscheiding enorm lastig maakt. Loyaliteit is er altijd, maar in vechtscheidingen voelt een kind dit nog veel heviger (Savenije et al., 2014).

Loyaliteit is altijd aanwezig in systemen. Loyaliteit wordt in twee verschillende termen uitgelegd (Boszormenyi-Nagy 1999). Er wordt gesproken over verticale loyaliteit en horizontale loyaliteit. In dit onderzoek wordt dieper ingegaan op de verticale loyaliteit. Verticale loyaliteit heeft betrekking op de band met de eigen biologische ouders. Deze band is onverbreekbaar. De band met ouders kan beschadigd raken, maar is er altijd (Boszormenyi-Nagy, 1999). Soms moet een kind kiezen tussen één van de twee ouders wanneer deze gaan scheiden of uit elkaar gaan. Dit wordt gespleten loyaliteit genoemd. In deze situatie begeeft een kind zich in een zeer ernstig loyaliteitsconflict. Door tegenstrijdige eisen van de ouders heeft een kind twee mogelijkheden: openlijk loyaal zijn aan de ene ouder en verborgen loyaal aan de andere ouder of dit dilemma ontvluchten. Kinderen voelen dat er veel speelt tussen hun ouders en ze worden gedwongen om over elke handeling meerdere keren nadenken, het kind kan geen kind meer zijn. Het kind raakt innerlijk verscheurd (Boszormenyi-Nagy, 1999). Desondanks blijft het kind trouw aan zijn ouders en zal hij zich zelfs verantwoordelijk voelen voor de desbetreffende situatie.

Parentificatie is hierbij een belangrijk begrip. Er is een grote mate van vanzelfsprekendheid in de relatie tussen ouders en kinderen. Door deze vanzelfsprekendheid voelt een kind zich verantwoordelijk. Als een kind de verantwoordelijkheid van zijn ouders overneemt, omdat een kind voelt dat dat 'moet', de rollen binnen het gezin zijn dan omgedraaid: het kind wordt ouder van zijn ouders. Het kind krijgt de ouderrol in zijn voeten geworpen. Kinderen voeren deze rol veelal onbewust uit, omdat zij een sterke verticale loyaliteit voelen. Als kinderen vervolgens steeds meer blijven geven en daarin niet worden erkend door hun ouders, houden ze een blijvend gevoel over dat ze tekortgeschoten zijn, dit blijft invloed houden, zelfs als ze volwassen zijn. Kinderen willen zich gehoord voelen en hebben behoefte aan erkenning (Boszormenyi-Nagy, 1999).

Nagy geeft aan dat erkenning te maken heeft met destructieve gerechtigheid (Boszormenyi-Nagy, 1999). Deze ontstaat in relaties wanneer er geen balans meer aanwezig is. Zo kan bij een kind destructieve gerechtigheid ontstaan wanneer zijn rechten worden nagelaten. Het kind gaat dan op anderen, en niet op zijn eigen ouders, verhaal halen over wat hem is aangedaan. Deze anderen kunnen bijvoorbeeld de eigen kinderen zijn, die als gevolg ook een vorm van destructieve gerechtigheid kunnen ontwikkelen. Dit wordt door Boszormenyi-Nagy (1999) de roulerende rekening genoemd, die vaak door vele generaties heen loopt. Zij hebben allemaal te weinig erkenning ontvangen in hun kindertijd en zijn daar nog steeds naar op zoek. Eenieder wil van zijn ouders erkenning krijgen, horen dat hij er mag zijn en dat hij het goed doet (Boszormenyi-Nagy, 1999). Volgens de contextuele benadering hebben ouders en kinderen ook behoefte aan erkenning van de hulpverlener. Dit wordt later in het theoretisch kader toegelicht.

Bovendien is de grondhouding van de hulpverlener van groot belang. Het begrip grondhouding omvat de basis die bepalend is voor het gedrag (Nederlandse Encyclopedie, z.d.). Dit is te koppelen aan de term beroepshouding, de manier waarop een professional zich gedraagt op de werkvloer. Deze houding wordt bepaald door een set van waarden en regels, maar ook door de eigen visie en persoonlijkheid van de professional (Nederlandse Encyclopedie, z.d.).

Vanuit de contextuele benadering is meerzijdige partijdigheid de grondhouding van elke hulpverlener die met gezinnen werkt. De letterlijke betekenis is: men is wisselend partijdig met alle leden van de context, of deze nu overleden zijn of nog leven, aanwezig of afwezig zijn (Boszormenyi-Nagy, 1999).

Ondanks dat meerzijdige partijdigheid vanuit de contextuele benadering is ontstaan, zijn er meerdere stromingen waarbij er met meerzijdige partijdigheid gewerkt wordt. Binnen de hulpverlening is meerzijdige partijdigheid zo goed als noodzakelijk (Savenije et al., 2014).

Wanneer er vanuit de methodische invalshoek gekeken wordt is er sprake van meerzijdige partijdigheid als alle betrokken personen en partijen tot hun recht (kunnen) komen en de hulpverlener ieder erkenning geeft (de Raadt, 2016). Het belangrijkste is dat de focus op het kind moet liggen. Het kind is het middel- en uitgangspunt. Dit is terug te vinden in alle aspecten.

Erkenning geven is in de houding van meerzijdige partijdigheid een proces waarbij elke betrokkene een groot belang heeft. De hulpverlener kiest voor iedereen partij, waarbij elk systeemlid als individu wordt beschouwd (Dillen, 2007). Bij meerzijdige partijdigheid is de ambulante hulpverlener wisselend partijdig met een gezinslid, zonder oordelend te zijn naar de ander. Er wordt erkenning gegeven aan de ene ouder maar niet kwaad gesproken over de andere ouder: *“Geen kant kiezen in een casus waarbij conflicterende partijen betrokken zijn”* (Duran, 2016). Dit wil zeggen dat wanneer een hulpverlener zich in een situatie begeeft waarbij twee partijen in een conflict zijn, de hulpverlener geen partij kiest. Hij stelt zich partijdig op naar alle partijen, ongeacht wat er speelt.

De drie kernbegrippen blijven tijdens een (v)echtscheiding continu terugkeren. Ten eerste kan feitelijk worden vastgesteld dat de verticale loyaliteit van de kinderen naar de ouders aanwezig blijft, wat er ook gebeurt. Zelfs als de kinderen worden verwaarloosd of mishandeld (Savenije et al., 2014). Ten tweede heeft het gehele systeem behoefte aan erkenning. Om te beginnen van elkaar, eenieder wil gezien en gewaardeerd worden door dierbaren. Daarnaast verlangt elk individu ook naar erkenning van de betrokken hulpverlener waaraan het gezin op dat moment verbonden is (Boszormenyi-Nagy, 1999). Ten derde kan een hulpverlener pas ondersteuning bieden wanneer hij meerzijdig partijdig is naar elk gezinslid.

Ouderbegeleiding – Alice van der Pas

Naast de contextuele benadering is er de theorie ouderbegeleiding van Alice van der Pas. Zij belicht een en ander op een verschillende manier. Deze theorie richt zich op het vergroten van bufferprocessen. Het doel hierbij is dat ouders hun dagelijks handelen op de ‘werkvloer’ afstemmen op de ontwikkeling en de behoeften van het kind. Hierdoor krijgen ouders een betere balans wat betreft draaglast-draagkracht, en een vermindering van complexe en meervoudige ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen en gezins- en/of opvoedingsproblemen (Van der Pas, 2004).

De ouderbegeleiding richt zich op ouders die de balans van draaglast en draagkracht niet onder controle hebben. Hierdoor handelen zij niet adequaat op een pedagogische manier, waarmee de ontwikkeling van het kind wordt belemmerd. Hierbij worden vijf basisvaardigheden aan het licht gebracht: veiligheid bieden, verzorgen, zicht houden op een kind, verwachtingen overbrengen op het kind en grenzen stellen. Op deze vijf basisvaardigheden wordt tijdens de ouderbegeleiding gericht ter verbetering (Van der Pas, 1994). Problemen in het ouderschap kunnen door middel van het verklaringsmodel worden verklaard:

De ouderlijke werkvloer	Bufferprocessen	Omstandigheden

Elke situatie is anders. Het kan niet dat de ouderbegeleiding op elk systeem hetzelfde toegepast wordt. Hierbij is aansluiting belangrijk. Er wordt altijd gekeken vanuit de ouder. Het perspectief van de ouder wordt de ouderbegeleidende positie genoemd (Van der Pas, 1994). Deze positie wordt gekoppeld aan de volgende punten:

- Ouderschap maakt kwetsbaar
- Ouderschap impliceert besef en verantwoordelijkheid
- De ouder wordt gezin als consultvrager (Van der Pas, 1994).

Bij de contextuele benadering staat het biologisch ouderschap centraal in het denken van de contextueel hulpverlener over familierelaties (Van der Pas, 2006). Deze nadruk op biologisch ouderschap staat in contrast met de nadruk die de ouderbegeleiding legt op het definiëren van 'ouder' als persoon met een besef van verantwoordelijkheid jegens een kind. Dit hoeft niet perse de biologische ouder te zijn. Daarnaast is de ouderbegeleiding vergeleken met de contextuele benadering vooral gericht op bufferprocessen van de ouders. Dit betekent dat er bij de ouderbegeleiding in een vechtscheiding vooral gekeken wordt naar de draagkrachten: wat gaat er goed en hoe kunnen zij dit samen versterken (Van der Pas, 2006). Er wordt gekeken naar de ouders apart van elkaar, maar ook naar het gezamenlijke ouderschap. Door de buffers en de draagkracht te vergroten worden zij sterker gemaakt. Dit zorgt ervoor dat zij zich minder richten op de conflicten en meer op positieve aandacht naar het kind. Kijkend naar vechtscheidingen kan dit ervoor zorgen dat zij elkaars perspectieven beter zullen zien en hierdoor de buffers toepassen. Hierdoor worden de conflicten en belemmerende situaties verminderd, waardoor het kind de kans krijgt om zonder aanhoudende conflicten tussen zijn ouders op te groeien.

Wat betekent een vechtscheiding voor het kind:

Niet een scheiding tussen ouders an sich is gevaar voor de ontwikkeling van het kind, maar wel de mogelijke jarenlange ruzies in een scheiding. De sfeer van wantrouwen die er heerst bij vechtscheidingen is hierbij zeer verontrustend (Smulders-Groenhuijsen, 2002).

Zoals in een eerder paragraaf vernoemd, komt het bij een vechtscheiding voor dat een kind met gespleten loyaliteit te maken krijgt. Een kind wil absoluut niet kiezen tussen beiden ouders. De loyaliteit van een kind naar beide ouders is namelijk enorm. Een kind raakt hierdoor verscheurd, maar kan zich niet uiten (Wallerstein & Lewis, 2004). Elke uiting van een kind kan namelijk ingezet worden in de strijd tussen de ouders. Uiteenlopende symptomen kunnen in voorkomend geval op den duur tot ontwikkeling komen. Kinderen kunnen opstandig en onhandelbaar gedrag laten zien, of juist stil en teruggetrokken worden. Ze kunnen slaap-, eet- en/of concentratiestoornissen ontwikkelen (Van Lawick, 2012). Deze symptomen worden in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Door de strijd die hun ouders voeren kunnen kinderen beschadigd raken en zich gevangen voelen (Spruijt & Kormos, 2010). Ruziënde ouders zorgen voor veel negatieve gevoelens bij een kind. Het maakt een kind verdrietig, boos en bang. Vooral een bang kind heeft troost en bescherming nodig (Van Lawick, 2012). Op dat moment kunnen de ouders geen troost en bescherming bieden, aangezien zij zelf juist de bron van de ontregeling zijn. Het kind is daardoor op zichzelf aangewezen, of moet op zoek naar andere bronnen van veiligheid (Spruijt & Kormos, 2010).

Vijandigheid tussen gescheiden ouders veroorzaakt een thuisomgeving waarin kinderen stress en onveiligheid ervaren (Spruijt & Kormos, 2010). Ernstige en langdurige conflicten kunnen er zelfs voor zorgen dat een kind onder de 3 jaar zich onveilig hecht. Wanneer de

ene ouder slecht praat over de andere ouder, zal het kind zich aanpassen aan zijn omgeving.

Een kind waarvan ouders in een vechtscheiding zitten kunnen zowel internaliserend als externaliserend probleemgedrag vertonen. Ook kunnen kinderen zich schuldig voelen, doordat ze erachter proberen te komen of zij verantwoordelijk zijn voor het conflict tussen beide ouders. Daarnaast proberen ze een oplossing te zoeken (Wallerstein & Lewis, 2004), die echter buiten hun macht ligt. Deze langdurige conflicten hebben veel invloed op de relatie tussen kind en ouders. Vervreemding en ouderafwijzing kan hierbij voorkomen (Spruijt & Kormos, 2010).

Leeftijdgebonden mogelijke gevolgen:

Leeftijdgebonden zijn er specifieke gevolgen van een vechtscheiding op het kind (Wallerstein & Lewis, 2004). Kinderen van 0-2 jaar kunnen niet reageren via taal, waardoor ze reageren door veel te huilen in gevallen van stress, ruzies en conflictueuze situaties (Van der Molen, Perreijn & van den Hout, 2007). Daarnaast voelt het kind in de leeftijd van 0-2 jaar tijdens een echtscheiding dat er ritmes veranderen. Dit zorgt voor onregelmatigheid en voor een verlieservaring. Hoe jong het kind ook is, het kind voelt de spanning en pikt negatieve signalen op. Het kind zal dit vervolgens onbewust associëren met negatieve gevoelens over de ouder(s) of zichzelf. Het hechtingsproces is tijdens deze leeftijd echter cruciaal. Dit proces loopt dan ook een groot risico wanneer het kind zich in een vechtscheiding van de ouders bevindt (Blom, 2016).

Voor peuters van 2-4 geldt dat zij minder kans hebben om zich te kunnen identificeren met beide ouders in hun ouderrol. Doordat de ouders continu in conflict komen, weet het kind niet meer waar hij een voorbeeld aan moet nemen en waaraan niet (Van der Molen et al., 2007). Het kan zelfs zo zijn dat het kind de reden van de ruzies aan zichzelf relateert. Daarnaast kan de boosheid en angst van de ouder(s) jegens elkaar en/of de wereld invloed hebben op angsten van de peuter (Blom, 2016).

Kleuters van 4-6 jarige leggen veelal de schuld van de scheiding bij zichzelf. Dit beïnvloedt het eigenbeeld en verstoort de ontwikkeling. Er schuilt veel angst in het kind. Deze angst kan zorgelijke vormen aannemen (Van der Molen et al., 2007).

Kinderen van 6-9 maken zich daarentegen juist zorgen om de ouders. Het kind wil de ouder tevreden stellen en zich aanpassen. Het kind voelt feilloos aan wie van de ouders het meest slachtoffer van de situatie is, daaraan zal het kind zich aan willen passen. Ook op school zal er verschil zichtbaar zijn. De schoolresultaten kunnen door de spanningen, zorgen en stress verslechteren (Van der Molen et al., 2007). Daarnaast kan het voorkomen dat het kind terugvalt in oude patronen, zoals bedplassen of duimen.

De al wat oudere kinderen van 9 – 12 jaar gaan vooral op zoek naar dingen buiten het gezin. Het kind zal dingen gaan uitproberen wat nog niet tot zijn leeftijd behoort. Hij voelt zich in de steek gelaten en voelt veel verdriet en onbegrip. Rationeel kan het kind van 9-12 de scheiding begrijpen, emotioneel kan hij het niet verwerken. Dit kan voor ernstige gevolgen zorgen. Deze gevolgen zijn voor elk kind anders (Richtlijnen Jeugdhulp, z.d.).

De 12 – 15 jarige beleven veel emotionele verwarring. Problemen kunnen toenemen naarmate de ouder(s) een nieuwe relatie aangaat. Tevens is hij sneller geneigd tot polarisatie. De puber zoekt ergens anders steun en keert zich af van het gezin, wat kan leiden tot probleemgedrag. Te denken valt aan drugsgebruik, vandalisme, agressiviteit, enzovoorts. Het kind heeft hierdoor een grotere kans om af te glijden in vergelijking tot kinderen waarvan de ouders bij elkaar zijn of een eventuele scheiding zonder veel ruzies is verlopen (Van der Molen et al., 2007).

Vaak wordt de doelgroep van 14-17 jaar vergeten wat betreft de gevolgen van een vechtscheiding. Terwijl zij niet minder rouwen dan de andere leeftijden. Kinderen in deze leeftijd hebben last van schaamte en onzekerheid. De identificatie met de ouder kan in één klap verdwijnen. Vaak willen kinderen van deze leeftijd in deze situatie zich zo snel mogelijk losmaken van thuis. In de toekomst heeft het kind last van aanpassingsproblemen en er kunnen sneller depressieve gevoelens ontstaan. (van der Molen et al., 2007)

Wenselijkheid van meerzijdige partijdigheid

De attitude meerzijdige partijdigheid wordt als een essentiële houding gezien gedurende een hulpverleningstraject (Savenije et al., 2014). In deze paragraaf wordt toegelicht waarom de betreffende houding voor de cliënten wenselijk is.

De houding meerzijdige partijdigheid is ondersteunend voor iedereen van het systeem. Vanuit deze houding van de hulpverlener kan gekeken worden naar de balans van geven en ontvangen. Vooral de kinderen zijn de dupe gedurende een vechtscheiding, dit betekent dat vooral het welzijn van het kind voorop staat (Ferwerda & Boer, 2015).

Kinderen wiens ouders gaan scheiden hebben een eigen verhaal. Zij worden veelal later op de hoogte gebracht van de scheiding (Lange, 2005). Wanneer de ouders zich in een vechtscheiding situeren kunnen zij meestal niet het verhaal op een juiste, objectieve manier richting de kinderen vertellen. Een hulpverlener kan hierin een ondersteunende rol bieden, zodat het kind op een passende en tevens duidelijke manier kennis krijgt van de gebeurtenissen (Lange, 2005). Het is voor kinderen van belang dat zij voelen dat ook zij 'meetellen.' Daarnaast is het belangrijk dat de kinderen gebeurtenissen kunnen plaatsen en te horen krijgen dat zij onschuldig zijn (Gal & Duramy, 2015). Er moet een eenduidig verhaal verteld worden. Verschillende verhalen plaatsen namelijk de cliënt, de nabije omgeving en in het bijzonder de kinderen in een kwetsbare positie.

Deze kwetsbare positie begint door verlieservaringen wanneer een kind zich in een vechtscheiding tussen zijn ouders begeeft. Voor kinderen nemen de verlieservaringen vele verschillende vormen aan: het verlies van de afwezige ouder, het verlies van de gezinssituatie, het verlies van makkelijke toegang tot beide ouders, etc. (Amato, 2010). Wanneer ouders en kinderen hierin ondersteund worden, kunnen er voor kinderen nieuwe succeservaringen worden opgedaan in een nieuwe situatie. Eerst door middel van ondersteuning van een hulpverlener, maar later door zichzelf (Amato, 2010). Die ondersteuning moet wel geboden en aangenomen worden. Dit begint met een hulpvraag.

Wanneer ouders met een hulpvraag bij tweedelijns ambulante gezinsbegeleiding komen, dan zijn er zorgen over de kinderen. Een ouder, maar ook het kind voelt zich kwetsbaar. Opvoedingsproblemen in de ontwikkeling van het kind zorgen dat ouders oplettend zijn naar signalen van anderen, die wellicht een stilzwijgend oordeel geven over de manier waarop zij de ouders zien (Remmerswaal & de Gouw, 2017). Dit betekent dat wanneer een hulpverlener erkenning geeft, de ouder(s) meer vertrouwen krijgen in het traject en open staan voor ondersteuning. Cooper, O'Hara, Schmid & Bohart (2013) geven aan dat wanneer er meerzijdige partijdigheid wordt uitgestraald door hulpverleners, de kans van slagen van een hulpverleningstraject aanzienlijk hoger is. Daarbij vervolgen Cooper et al., (2013) dat het wel zaak is dat de cliënten zélf aan het werk moeten. Niemand kan het werk voor hen doen. Iedereen in het gezin zal aan het werk moeten om succes te behalen en/of de huidige situatie te verbeteren. Het is van belang dat de attitude meerzijdige partijdigheid van de hulpverlener continu wordt uitgestraald voor het succesvol verlopen van een traject (Cooper et al., 2013). De meerzijdige partijdigheid van de hulpverlener kan ervoor zorgen dat ouders kritisch naar zichzelf kijken en naar de gevolgen die plaatsvinden ten opzichte van hun kind.

Vooraf de loyaliteit, en het bijbehorende loyaliteitsconflict waar een kind in zit moeten ouders onder ogen komen (Driesen, 2012).

Zoals al eerder aangegeven is de loyaliteit van kinderen naar ouders erg sterk (Driesen, 2012). Kinderen willen allebei de ouders niet afvallen. Wanneer een ouder continu kwaad spreekt over de andere ouder, kan het voorkomen dat het kind het gevoel krijgt dat hij zichzelf niet mag zijn. Het kind is 50% de ene ouder en 50% de andere ouder, maar als ouders een beeld schetsen dat de andere ouder niet 'goed' is, roept dat twijfels en schuldgevoelens op bij een kind (Driesen, 2012). Wanneer alle personen zich gehoord en gesteund voelen in hun ervaringen en daarbij aangemoedigd worden om dat te delen kan er een gesprek tot stand komen. Hierdoor kunnen beide partijen, ondersteund door de hulpverlener, zich gehoord voelen. Doordat de hulpverlener de zienswijzen van beide partijen erkent en alle waarheden toestaat, ondersteunt de hulpverlener medeleven tussen beide ouders. Dit kan wellicht tot gevolg hebben dat de houding naar de andere ouder beter wordt: dat ze zich kunnen openstellen en elkaars perspectief kunnen zien. Bij het beamen van de standpunten van beide ouders, kan de hulpverlener helpen dat de ouders begrip krijgen voor elkaars waarden en ervaringen. Uiteindelijk is dit een groter wederzijds begrip wat kan leiden dat de ouders hun standpunten heroverwegen (Weeks, Fife & Peterson, 2016). Dit zorgt voor rust voor beide ouders, maar het belangrijkste: rust voor het kind. Het belang van het kind staat voorop, het kind moet zich veilig voelen bij beide ouders.

Door naar de ouders te luisteren en op zoek te gaan naar verschillen en overeenkomsten, kan het ouderschap in kaart gebracht worden (Remmerswaal & de Grouw, 2017). Voor de ouders, maar bovenal voor het kind is het cruciaal dat er een positieve verandering plaatsvindt. Met ondersteuning van een hulpverlener, die aandacht heeft voor elk gezinslid, worden ouders gedwongen om na te denken over elkaars bijzonderheden en is de kans sterk dat zij een andere houding jegens hun ex-partner aannemen. Dit kan de verandering zijn die zo belangrijk is (Driesen, 2012). Vereiste is dat de hulpverlener naar elk gezinslid, ouders én kinderen, diezelfde meerzijdige partijdigheid uit moet stralen.

Als gevolg van de attitude meerzijdige partijdigheid groeit het gevoel van zelfwaarde bij mensen. Hierdoor wordt erkenning verkregen en stijgt het zelfvertrouwen van het individu. Mensen leren gepast te geven en ontvangen. Maar ook leren zij zich af te bakenen (Savenije et al., 2014). Dit kan door de ouders worden uitgestraald naar de kinderen. Daarnaast voelen ook kinderen de meerzijdige partijdigheid van de hulpverlener, waardoor zij merken dat papa en mama er beide mogen zijn. Dit kan er voor zorgen dat een kind uit het loyaliteitsconflict wordt gehaald of wordt gehouden.

Wat zijn de valkuilen van meerzijdige partijdigheid:

In een vechtscheiding vader, moeder en de kinderen hebben hun eigen waarheid (Van Lawick, 2008). Bij hoog oplopende conflictsituaties in gezinnen, wanneer er sprake is van een zeer verschillende en strijdige belangen, zoals het geval is bij vechtscheidingen, vraagt het extra alertheid om niet meegezogen te worden in juridische verwickelingen en beschuldigingen van partijdigheid (Van Lawick, 2008). Elk mens, zo ook een hulpverlener, is gevormd door de normen en waarden. De hulpverlener heeft gedachten en gevoelens over de verhalen die hij hoort. Bijvoorbeeld over liegen, bedriegen, eerlijkheid, etc. (Remmerswaal & de Grouw, 2017). Door deze normen en waarden is het werken in een (v)echtscheiding an sich al een uitdaging. Deze gevoelens en gedachten kunnen onbewust de overhand nemen, waardoor een hulpverlener de attitude meerzijdige partijdigheid niet meer uitstraalt (Savenije et al., 2014).

Ook kan er sprake zijn van een impasse, zeker wanneer er met een vechtscheiding gewerkt wordt. Een hulpverlener die te maken heeft met twee “vechtende” partijen moet op elk woord letten en over elke handeling nadenken. Op die manier wordt voorkomen dat de een of de ander zich niet te kort voelt gedaan. Daarnaast moet opgelet worden om niet teveel mee te gaan in de conflictueuze verhalen (Savenije et al., 2014). Wanneer de hulpverlener het evenwicht tussen enerzijds aansluiten en anderzijds afstand bewaren niet meer kan garanderen, is de kans op een impasse aanwezig. De hulpverlener weet niet meer wat hij moet doen of komt in de knel te zitten. Ook gevoelens van machteloosheid en overbodigheid kunnen aanwezig zijn. De hulpverlener kan dan aan zichzelf en aan zijn kunnen gaan twijfelen (Rober, 2012).

Vaak worden er in de praktijk vragen gesteld naar het oordeel van de hulpverlener. Wanneer er twee partijen tegenover elkaar staan is het geven van een oordeel echter geen goed idee. Daarentegen staat dat erkenning geven wel belangrijk is, je bent ten slotte partijdig voor de cliënt waarmee je op dat moment een gesprek hebt (Martin & Stott, 2010). De vragen die een cliënt kan stellen kunnen de hulpverleners in de verleiding brengen om de meerzijdige partijdigheid te verlaten. Een methode om hiervoor te waken is om dicht bij de beleving, ervaring, kennis en steunbronnen van de cliënt te blijven (Martin & Stott, 2010).

Houding en rol van de hulpverlener met betrekking tot meerzijdige partijdigheid

De houding en rol van de hulpverlener met betrekking tot meerzijdige partijdigheid betreft meerdere facetten. Wat van belang is voor het gehele hulpverleningstraject is de hulpverlener bij start duidelijk aangeeft wat hij wel of niet kan betekenen voor de cliënten. Dit geeft heldere kaders waarbinnen cliënten zich kan positioneren. Het geeft grenzen aan wat betreft het hulpverleningstraject (Hermanns, van Nijnatten, Verheij & Reuling, 2005).

Wat voorop staat is dat het kind zich in fysieke en emotionele veiligheid bevindt (Hermanns et al., 2005). De hulpverlener luistert hierin naar het kind en gaat ook in gesprek met het kind. Bovenal: de hulpverlener stelt en houdt het kind centraal in een situatie tussen twee vechtende ouders. *“Interventies die de hulpverlener uitvoert moeten zich richten op het ouderschap, met het kind als richtlijn”* (Schoenmaker, de Kruijff, van der Rijken, Kluwer, Bom, van Lawick, Visser & Finkenauer, 2015).

Bij de attitude meerzijdige partijdigheid is het belangrijk dat de hulpverlener tegenover iedereen in het systeem op eenzelfde afstand op metaniveau blijft. De basishouding is respect (Savenije, 2014). Respect voor de ouders en kinderen, tevens zal de hulpverlener in zijn houding uit moeten stralen dat hij gelooft dat iedereen over positieve factoren beschikt en dat daar op voortgebouwd kan worden (Gerritsen, 2013). Het bieden van een luisterend oor is een aspect dat als betekenisvol wordt beschouwd. De cliënten geven aan dat zij zich meer serieus genomen voelen door de houding van de hulpverlener en daardoor ook meer hun best willen doen om de huidige situatie te veranderen (Brown, 2013).

De vaardigheden die een hulpverlener moet laten zien om meerzijdige partijdigheid te waarborgen vraagt om een evenwicht tussen aansluiten bij de cliënt en tevens reflecteren kijkend naar de eigen beleving (Driesen, 2012). De hulpverlener moet ervoor zorgen dat hij beschuldiging en negatieve uitlatingen van de gezinsleden vermijdt. Daarbij moet de hulpverlener empathie tonen voor alle betrokkenen en proberen om een dialoog tot stand te brengen (Remmerswaal & de Gouw, 2017). De hulpverlener moet tijdens een ambulant hulpverleningstraject met ouders in een (v)echtscheiding uitstralen dat niet hij, maar de ouders de oplossing hebben (van der Ploeg & Scholte, 2011). Zij moeten het zelf doen. De hulpverlener is verantwoordelijk voor het verloop van de sessie, zonder de controle over wat

er daadwerkelijk gebeurt. Vragen zoals: “welke veranderingen moeten bereikt worden?” en “welke oplossingen heb je al geprobeerd?”, zijn passende vragen die gesteld kunnen worden (van der Ploeg & Scholte, 2011).

Niet alleen de professional bepaalt of het hulpverleningstraject slaagt. Juist de cliënten hebben hier de grootste invloed op. De informatie of de ouder zich beoordeeld of serieus genomen voelt kan alleen van die ouder afkomen (Remmerswaal & de Gouw, 2017). De verstandhouding tussen hulpverlener en cliënt en/of het resultaat kan verbeteren als de hulpverlener kenbaar maakt dat hij feedback wil ontvangen. De feedback kan uitsluitend vanuit de ouders en het kind komen. Voor elke hulpverlener die met ouders werkt, maar bovenal met gescheiden ouders, is het een vereiste om zich te trainen in het innemen van een helikopterview ten aanzien van emoties (Remmerswaal & de Gouw, 2017). De beleving van ouders over de houding van de professional tegenover hen als ouders is hierbij het belangrijkste. De kennis van de theorie van ouderschap is net zo belangrijk als kennis over kinderen (Hoek, 2013).

Daarnaast moet de hulpverlener zich ondersteunend opstellen en tevens informatie geven. Een hulpverlener sluit aan bij de cliënt, maar waakt er voor dat hij daarin op gepaste manier afstand houdt. De positie van de ouder is complex, de ouder voelt zich kwetsbaar, is gevoelig voor datgene wat de hulpverlener zegt en wil het beste voor zijn kind. Als hulpverlener moet je je inleven in de gevoelens en de situatie van de cliënt (Remmerswaal & de Gouw, 2017). De hulpverlener moet naast de cliënt staan. Cliënten ervaren een hulpverlener als ondersteunend wanneer hij bevestigt, stimuleert, activeert en aanmoedigt (Schout, 2015).

Een hulpverlener in een vechtscheiding durft de leiding te nemen, bewaakt de structuur en de veiligheid (Savenije et al., 2014). De hulpverlener werkt met een bepaald doel, dat hij wil bereiken. Het overzicht houden is hierbij van belang. Daarnaast heeft de hulpverlener de taak om moeilijke en pijnlijke onderwerpen aan te snijden, een hulpverlener mag deze niet uit de weg gaan (Hoek, 2013). De gevoelens van ouders en kind moeten besproken worden voordat er een verbetering kan plaatsvinden.

Ouders willen begrip voor hun gevoelens. Pas dan zullen zij zich open stellen en de hulpverlener toelaten om ondersteunend te zijn (Remmerswaal & de Gouw, 2017). Zij willen erkenning. Bij de houding meerzijdige partijdigheid is dit iets wat steeds terugkomt:

- *“Erkenning geven voor hetgeen gegeven is*
- *Erkenning geven voor het onrecht dat iemand is aangedaan*
- *Erkenning geven voor hetgeen ontvangen is of wat niet ontvangen kon worden*
- *Erkenning geven is niet gelijkwaardig aan gelijk geven. Het is gehoord en gezien worden” (Boszormenyi-Nagy, 1999).*

Het vraagt veel van hulpverleners om met gescheiden ouders in gesprek te gaan die op verschillende problemen stuiten. Het gesprek gaat veelal over het kind, wat heel kwetsbaar is voor ouders, een gesprek over hun kind ervaren ouders als een gesprek over henzelf (Remmerswaal & de Gouw, 2017). De hulpverlener moet hierin een beeld schetsen hoe ouders aankijken tegen verschillende problemen, dit betekent dat de hulpverlener de onzekerheid en zorgen bespreekbaar moet maken. De hulpverlener stimuleert dat ouders dit naar elkaar toe uitspreken. Dit kan alleen plaatsvinden als de hulpverlener een vertrouwelijke relatie heeft opgebouwd, waardoor ouders zich meer durven uitspreken naar elkaar dan voorheen. Wanneer dit lukt zal dit zorgen voor opluchting en meer ruimte (Turnell & Edwards, 2009). Als gescheiden ouders op een goede manier met elkaar omgaan, weet het kind dat hij zichzelf kan zijn bij beide ouders, maar ook dat hij zonder schuldgevoel naar de

andere ouder kan gaan. Kinderen zien en voelen veel meer dan volwassene denken (Savenije et al., 2014).

Wat kan helpend zijn voor de hulpverlener om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen?

Gezien de literatuur kunnen er verschillende aspecten helpend zijn voor de hulpverlener om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen. Zo speelt het cliëntcontact vanzelfsprekend een grote rol, maar ook in de organisatie kunnen er interventies ingezet worden welke helpend kunnen zijn.

Wat betreft het cliëntcontact speelt een goede pedagogische relatie een grote rol om de ruimte te krijgen om meerzijdige partijdigheid uit te stralen. De pedagogische relatie in deze context betekent: Relatie tussen hulpverlener en de cliënt.

Wanneer de gescheiden ouders met een hulpvraag binnenkomen, dan treft de hulpverlener een ouder die niet direct voor zichzelf komt, maar met een vraag namens of over zijn kind. Iedere opmerking of interventie van de hulpverlener kan door de ouder worden ontvangen als een bericht over zijn ouderschap (Pijnenburg & Van Hattum, 2013). Vaak komt dit voort uit de zelfbeoordeling die een ouder koppelt aan het feit dat er iets niet goed gaat met zijn kind. Opvoedingsproblemen in de ontwikkeling van het kind maken ouders alert op signalen welke een oordeel geven over de manier waarop naar hen als ouders wordt gekeken (Pijnenburg & Van Hattum, 2013). Hulpverleners zijn voorbijgangers, in tegenstelling tot ouders. Een hulpverlener gaat een relatie aan met het kind om een doel te bereiken.

Naast het feit dat de hulpverlener een pedagogische relatie met het kind aan gaat, is het ook belangrijk dat de pedagogische relatie met beide ouders aanwezig is (Driesen, 2012). Een hulpverlener moet investeren in de pedagogische relatie met de ouder en het kind. Een pedagogische relatie is de basis, er moet vertrouwen komen. Zeker wanneer er sprake is van een (v)chtscheiding. In het verleden is er veel gebeurd waardoor de ouders dan wel het kind meestal veel nare dingen hebben meegemaakt en vol met verdriet en boosheid zitten (Driesen, 2012). De cliënten moeten de veiligheid voelen om persoonlijke kwesties te delen. Ouders kunnen zelf erg veroordelend zijn naar de medeouder. De hulpverlener moet hierin meerzijdig partijdig blijven ook met de ouder die hij nog niet heeft gezien of bereikt heeft (Remmerswaal, 2012). De pedagogische relatie is hierin een middel om bij beide ouders succes te boeken.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de karaktereigenschappen van de hulpverlener en zijn contactuele vaardigheden belangrijke factoren zijn voor een goede pedagogische relatie en daarmee een succesvolle hulpverlening (Pijnenburg & Van Hattum, 2013). Wanneer er geen vertrouwensrelatie is, kunnen opmerkingen of vragen verkeerd vallen en de pedagogische relatie onder druk zetten (Remmerswaal, 2012). Cliënten geven aan dat zij een relatie willen die empathisch, warm, respectvol en niet beoordelend is. (Chenail et al., 2012). De gevoelens van veiligheid schrijven cliënten toe aan de hulpverlener die beide ouders persoonlijke aandacht geeft op een gelijkwaardige wijze. Veiligheid ervaren ze ook als de hulpverlener niet bekritiseert en beoordeelt (Chenail et al., 2012). Ouders hebben het nodig dat de hulpverlener hun kwetsbaarheid respecteert. Een open en steunende opstelling van de hulpverlener is voor iedere cliënt helpend (Remmerswaal & De Gouw, 2017). Wanneer de ouder voldoende vertrouwen heeft in de professional en de werkrelatie, dan zal de ouder zelf onzekerheden ter sprake brengen. Het is aan de professional te zorgen dat dit vertrouwen in de werkrelatie ontstaat en blijft bestaan (Brown, 2013).

De pedagogische relatie tussen de hulpverlener en de ouders en kind wordt beschouwd als een cruciale factor in het hulpverleningstraject. (Rober, 2012). Wanneer er een goede

pedagogische relatie, dan wel vertrouwensband is, heeft het traject een aanzienlijke hogere kans van slagen. De alliantie tussen hulpverlener en cliënt is van groot belang voor een succesvol verloop van het traject (Sprenkle & Piercy, 2005). Ondanks dat de pedagogische relatie tussen cliënt en hulpverlener van groot belang is, is dat niet het enige wat kan helpen.

Naast het cliëntcontact zijn er aspecten in de organisatie die kunnen bijdragen aan het uitstralen van de attitude meerzijdige partijdigheid. Supervisie kan hierbij de ambulant hulpverlener helpen om de houding meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Bij supervisie staat het leerproces centraal, er wordt naar acceptatie, bewustwording en hantering gekeken. De hulpverlener kiest zijn eigen leerproces (Weevers, 2008). Dit heeft nog een hogere prioriteit wanneer het een moeilijke doelgroep betreft. Het is ontzettend belangrijk om in een conflictueuze casus continu te reflecteren en visies van anderen te horen (Leijssen, 2005). Het bewust worden van blokkades en deze op te heffen en een andere richtlijn in te gaan komt vaak naar voren tijdens supervisie.

Vaak zit een hulpverlener zo in het traject, tussen de problemen van de verschillende partijen dat het moeilijk wordt om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. (Martin & Stott, 2010). Supervisie kan helpen bij het behouden en uitstralen van de attitude meerzijdige partijdigheid. Tijdens supervisie wordt er aandacht besteed aan het eigen handelen van de hulpverlener. Hierin kan de hulpverlener bijvoorbeeld bespreken wat hij moet doen in situaties met cliënten, maar tevens komt aan bod wat het in de hulpverlener losmaakt (Remmerswaal, 2009). Voor meerzijdige partijdigheid is het belangrijk dat hulpverleners stilstaan bij hun eigen gevoelens en emoties. De hulpverlener kan door de reflectie naar zichzelf de meerzijdige partijdigheid wellicht beter uitstralen naar beide partijen (Martin & Stott, 2010).

Om ervoor te zorgen dat persoonlijke emoties niet leidend worden is bewustwording van emoties die een rol spelen een eerste stap. Supervisie is hiervoor een hulpmiddel. Emoties over cliënten delen helpt bij het herkennen van eventuele impasses in dialogen (Leijssen, 2005). Dit biedt ondersteuning bij het bewust worden van de kracht van emoties en de uitwerking daarvan. Zo kan een hulpverlener leren om te gaan met dergelijke situaties en uit het conflict te blijven. Daardoor blijft de houding meerzijdige partijdigheid naar elk systeemlid actief (Leijssen, 2005). Supervisie is geheel op de persoon gericht, tijdens supervisie wordt er niet naar de inhoud gekeken. Inhoudelijk kan georganiseerde casuïstiek helpend zijn.

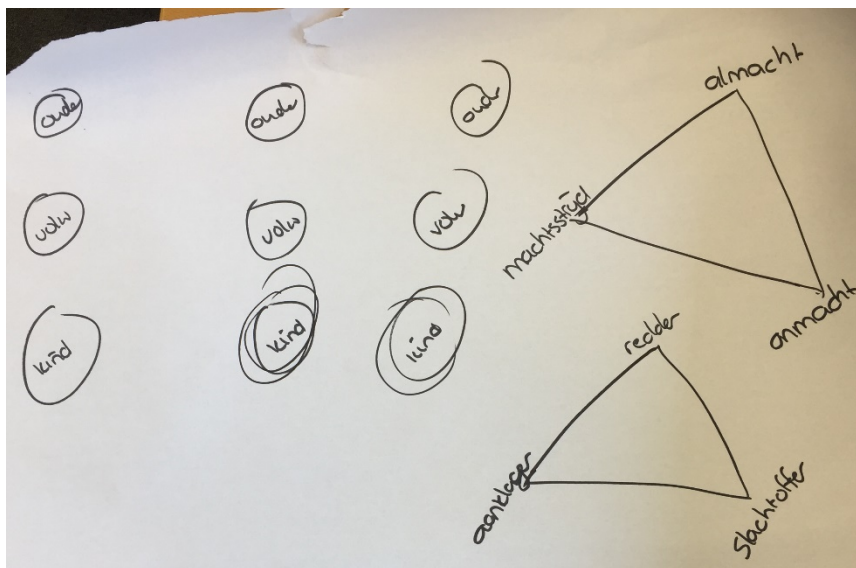
Een organisatie kan georganiseerde casuïstiek besprekingen integreren. Middels casuïstiek kan de kennis over het betreffende onderwerp vergroot worden. Bij een casusbeschrijving worden één of meerdere casussen uit de praktijk gebruikt. De hulpverlener vertelt zijn of haar overwegingen en welke keuzes uiteindelijk gemaakt zijn tijdens dit proces. Bij veel organisaties wordt casuïstiek gehouden om casussen die vastlopen te bespreken. Casuïstiek gaat over de inhoud van de casus (Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen, 2010).

Om de stem van de cliënt op de voorgrond te houden, kan voorgesteld worden dat iemand zich tijdens casusbesprekingen voordoet als de ouder of het kind (De Jong & Berg, 2015). Het helpt om de cliënt aanwezig te stellen, en dat er met respect over hem gesproken wordt. Door de eigen inzet als hulpverlener kan men dan vaak de inzet van de cliënt en of zijn familie niet meer zien. Bovendien wordt het cliëntperspectief gemakkelijk verlaten tijdens casusbesprekingen (De Jong & Berg, 2015). Vanuit die andere positie kan de hulpverlener bekijken hoe de cliënt zich voelt in deze situatie. Vastlopende situaties, praktische tips en handvatten kunnen gegeven worden, vervolgt De Jong & Berg (2015). Wanneer een hulpverlener niet goed weet wat hij moet doen en of hij de attitude meerzijdige partijdigheid

nog uitstraalt kan hier wat betreft de inhoud op een georganiseerde manier naar gekeken worden.

Naast organisatorische interventies die voor de hulpverlener kunnen helpen zijn er theorieën die de meerzijdige partijdigheid van hulpverleners kunnen ondersteunen. Er kunnen aspecten uitgehaald worden wat ondersteuning biedt voor de hulpverlener. Zo is er de transactionele analyse van Eric Berner:

In de transactionele analyse wordt er van ouders verwacht om aan het begin een contract tekenen daarin opgestelde doelen en verwachtingen. Hierin is het duidelijk wat er van hen verwacht wordt, maar ook andersom. De rol van de hulpverlener wordt hierin zwart op wit beschreven (Steward & Joines, 2008). Hieronder wordt behandeld wat vanuit de transactionele analyse helpend kan zijn voor de attitude meerzijdige partijdigheid.

Zoals hierboven getekend, worden deze twee driehoeken behandeld tijdens de transactionele analyse.

De eerste driehoek:

Machtsstrijd: Wie heeft de macht? Continu is er een conflict gaande tussen de ouders. Maar ook de hulpverlener heeft hierin een rol. Hij kan hierin mee gaan. De ouders gedragen zich echt als ouder, ruzie om het kind, ruzie om wie het kind mag hebben. De strijd blijft doorgaan.

Almacht: De ander de schuld geven

Anmacht: Slachtofferrol

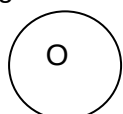
De tweede driehoek:

Aanklager: De ander de schuld geven

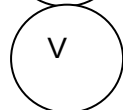
Slachtofferrol: Zelfmedelijden

Redder: Probeert alles bij elkaar te houden

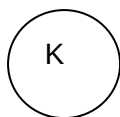
Egotoestanden:

Ouder egotoestand

Volwassen egotoestand

Kind egotoestand

Het model wordt gebruikt om inzicht te krijgen in het communicatieve gedrag van mensen. Het functionele model van de ego- toestanden maakt aan de buitenkant zichtbaar wat er van binnen gebeurt (Steward & Joines, 2008). Vanuit de Ouder (O) reageren mensen kritisch en zorgend. Vanuit de Volwassene, (V) vragen mensen naar de feiten, verzamelen ze informatie en zoeken ze naar overzicht. Vanuit het Kind (K) reageert iemand speels, spontaan en emotioneel of negatief aangepast (Thunissen & de Graaf, 2014). De analyse van de transacties tussen mensen, maakt duidelijk welke egotoestanden wel en welke niet worden gebruikt in de interactie met een ander. Het maakt helder hoe effectief de communicatie is en wat de reden daarachter is. Het doel van de hulpverlener is om met zijn drieën (twee ouders en de hulpverlener) een gesprek te voeren als drie volwassenen: niet als ouder en niet als kind. Wanneer er sprake is van een (v)echtscheiding is er als hulpverlener een patroon te zien tussen de vechtende ouders. Wanneer ouders bijvoorbeeld in de slachtofferrol en aanklager zitten, is er geen gesprek te voeren op volwassenniveau. De communicatie in de driehoeken leidt tot onvolwassen, ineffectieve communicatie (Thunissen & de Graaf, 2013)

Als hulpverlener is het de kracht om ouders uit hun kind en ouder rol te halen. Om samen met hen een gelijkwaardig gesprek te voeren als volwassene. Als hulpverlener helpt het mee om ook kritisch naar zichzelf te kijken in de driehoeken. Hij kan namelijk ook een rol aannemen. Wat vaak voorkomt is dat hulpverlener de rol van redder aanneemt. Wanneer een hulpverlener dit herkent van zichzelf kan hij hierop handelen. Daarnaast kan de hulpverlener aan de ouders inzichtelijk maken in welk patroon zij zitten, dat wanneer zij niet met elkaar in gesprek gaan - als volwassen - de situatie nooit zal veranderen. Niet voor hen, maar ook niet voor hun kind samen (Thunissen & de Graaf, 2013).

Door met de driehoeken en egotoestanden te werken, het communicatiepatroon tussen ouders inzichtelijk te maken en uit te leggen dat er op 'volwassen niveau' gecommuniceerd moet worden, is de attitude meerzijdige partijdigheid te creëren. Door continu met beide ouders proberen te werken naar de volwassen egotoestand, worden ze erkent maar ook gestimuleerd (Steward & Joines, 2008). Echter het aansluiten bij de cliënt, wat juist belangrijk is bij de houding meerzijdige partijdigheid, komt bij deze theorie minimaal tot zijn recht. De reden hiervoor is dat er vooral met een gestandaardiseerde interventie gewerkt wordt. Ook wordt er weinig gewerkt aan de pedagogische relatie, wat voor de meerzijdige partijdigheid juist een vereiste is (Brown, 2013).

De theorie die haaks op de presentietheorie staat is de presentietheorie. De grondlegger van de presentietheorie is Andries Baart. Kort gezegd: als hulpverlener moet je present, aanwezig zijn. Eerst wordt er veel aandacht besteed aan de pedagogische relatie, vervolgens wordt gekeken wat de hulpverlener voor de ander kan betekenen of welke zorg het behoeft. De relatie staat voorop, de functie van de hulpverlener staat niet vast en vormt zich gedurende hulpverleningstraject (Baart, 2011).

Samen met de cliënt wordt er als hulpverlener ingegaan op de inhoud. De hulpverlener volgt zijn gevoel en handelt daarnaar (Bru, 2008). Als er een conflictsituatie heerst, dan is dat zo. De hulpverlener heeft oor en oog voor beide ouders en neemt hun gevoel serieus. De hulpverlener geeft de ouders tijd om hun verhaal te delen en te onderzoeken wat er in hun omgaat (Baart, 2011).

Een liefdevolle en betrokken houding wordt verwacht van hulpverleners. De hulpverlener neemt alle tijd voor de cliënt. De presentie bevordert dat de ander zichzelf laat zien en zijn krachten naar voren komen (Baart, 2001). In de huidige jeugdhulpverlening staat het probleem in een gezin of van het kind centraal. Er worden doelen vastgesteld en de rol van hulpverlener is duidelijk weggezet (Bru, 2008). Bij de presentietheorie biedt de hulpverlener vooral een ondersteunende rol bij beide ouders. De presentietheorie werkt omdat ouders zich gesteund en gehoord voelen. Doordat de hulpverlener aansluit bij de ouders en mee gaat met wat zij nodig hebben, komen de wensen van beide ouders op een gegeven moment bij elkaar (Bru, 2008). Hierin faciliteert de hulpverlener en kunnen ouders aangeven wat zij zelf willen.

Baart (2011) is van mening dat wanneer de hulpverlener de ouders zoveel mogelijk tegemoet komt in wat zij nodig hebben, zij vanzelf ophouden met strijden. Beide ouders willen ten slotte het beste voor hun kind. Juist doordat de houding van de hulpverlener zo liefdevol en betrokken is, levert dit succeservaring op wat doorwerkt in de houding van de ouder. Tevens kunnen zij hierdoor het belang van het kind voorop stellen (Bru, 2008).

Een hulpverlener in een vechtscheiding straalt ook meerzijdige partijdigheid uit door de leiding te nemen, de structuur te bewaken en veiligheid te handhaven (Savenije et al., 2014). De hulpverlener heeft een doel voor ogen en snijdt moeilijke onderwerpen aan (Hoek, 2013). Het is essentieel dat de hulpverlener pijnlijke gevoelens uitvraagt. Gedurende de presentietheorie is dit niet de bedoeling en is het belangrijk dat de hulpverlener meegaat en honderd procent aansluit bij de cliënt.

Conclusie

Middels dit literatuuronderzoek is de contextuele benadering behandeld omdat de attitude meerzijdige partijdigheid vanuit die desbetreffende benadering is ontstaan. Vanuit de contextuele benadering zijn meerdere aspecten bekeken die daar invloed op hebben. Daarnaast is gekeken wat er wordt verwacht van een hulpverlener wanneer het over meerzijdige partijdigheid gaat in een vechtscheidingstraject. Zij moeten een specifieke rol en houding aannemen in vergelijking tot andere doelgroepen.

Tevens is onderzocht waarom het wenselijk is dat hulpverleners deze attitude laten zien. De wenselijkheid is op pedagogisch gebied onderzocht. Het gaat ten slotte om de cliënten, zij moeten de meerzijdige partijdigheid als wenselijk ervaren.

Er zijn een aantal aspecten uitgekomen die een hulpverlener kunnen helpen om de attitude meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Zo is de pedagogische relatie volgens de literatuur de basis om überhaupt meerzijdige partijdigheid uit te stralen, daarnaast kan de organisatie nog interventies inzetten zoals supervisie, georganiseerde casuïstiek en een houvast creëren door theorieën supervisie en intervisie ondersteunend zijn, waardoor de hulpverlener empowerment vindt om zelf weer krachtig door te gaan (Remmerswaal, 2009). Ook zijn er twee theorieën die haaks op elkaar staan, aspecten uit deze theorieën kunnen ondersteuning bieden aan de hulpverlener. Welke van de twee het meest geïnitieerd wordt zal het praktijkonderzoek moeten uitwijzen.

Door middel van dit literatuuronderzoek worden vragen opgesteld voor het praktijkonderzoek. Daar wordt verder ingegaan op de visie van de organisatie en wat de respondenten hierover denken. Daarnaast is geïnventariseerd hoe de hulpverleners handelen als er sprake is van een loyaliteitsconflict, hoe zij erkenning geven, maar ook of zij weten wat meerzijdige partijdigheid is en wat zij doen om dat uit te stralen. Bovendien komt aan bod wat zij vinden wat zij nodig hebben en hoe dat eruit zou zijn.

Aansluitend op dit literatuuronderzoek wordt een niet onbelangrijke doelgroep geïnterviewd, de cliënten. Hierin wordt vanuit het literatuuronderzoek aan de hand van concrete vaardigheden van de hulpverlener gekeken wat zij wenselijk vinden en wat zij willen en verwachten van een hulpverlener in een vechtscheidingstraject. Wat vinden zij belangrijk en nodig? Er wordt ook gekeken naar de beleving van de cliënt, hoe hebben zij de houding van de hulpverlener ervaren?

Hoofdstuk 3: Praktijkonderzoek

Uit het theoretisch kader zijn er een aantal aspecten naar voren gekomen die als leidend worden gezien in het praktijkonderzoek. Tijdens het praktijkonderzoek worden aan de volgende deelvragen aandacht besteed:

- Hoe ziet de meerzijdige partijdigheid er nu uit in het STOP traject?
- Wat verstaat een cliënt onder meerzijdig partijdigheid?
- Wat verstaan ambulant hulpverleners onder meerzijdige partijdigheid?

In dit hoofdstuk wordt de keuze voor de respondenten toegelicht. Daarnaast wordt er uitleg gegeven over het analyseren en het verzamelen van de informatie. Ten slotte zullen er, aan de hand van de verkregen informatie uit het literatuur- en praktijk onderzoek, aanbevelingen gedaan worden en kan er uiteindelijk een conclusie worden opgesteld.

Er zijn twee groepen respondenten. Vanuit twee verschillende perspectieven wordt informatie gevraagd om de kwaliteit van het onderzoek te vergroten. Bij de twee groepen respondenten wordt een interview afgenomen.

Interviews

Ambulant hulpverleners die werken met het STOP-traject

Dit onderzoek richt zich op de ambulant hulpverleners die werken met het STOP-traject. Het is daarom van groot belang dat er vanuit hen informatie komt. Alle ambulant hulpverleners van Topaze, die ten minste één jaar met het STOP-traject hebben gewerkt en nu werkzaam zijn bij Topaze, worden geïnterviewd. Dit zijn er in totaal zes.

Het interview zal vormgegeven worden door een aantal onderwerpen, ook wel een topiclist genoemd (Verhoeven, 2016). De topics komen voort uit het literatuuronderzoek, deze vormen een richtlijn tijdens het interview.

De topics zijn:

- Meerzijdige partijdigheid
- Loyaliteit
- Mogelijke effecten op het kind
- Erkenning

De topics die aan bod zullen komen staan vast, maar er is wel ruimte om een verschillende koers te varen binnen de topics. De visie en het gezichtspunt van de ambulant hulpverlener zijn essentieel voor de beantwoording van de hoofdvraag.

Cliënten die het STOP-traject volgen en/of gevolgd hebben

Ondanks dat het onderzoek zich richt op de ambulant hulpverleners, zijn het de cliënten en de kinderen van de cliënten waar het uiteindelijk om draait. De cliënten waarvan er informatie wordt gevraagd hebben het STOP-traject gevolgd. Er worden drie cliënten geïnterviewd. De keuze om drie respondenten te interviewen is terug te voeren op het feit dat vele cliënten niet instemmen met een interview of huiverig staan tegenover het delen van de, voor dit onderzoek, gewenste informatie. De drie cliënten die wel willen deelnemen aan het interview hebben het STOP-traject ongeveer een kwartaal geleden afgerond.

Het interview met de cliënten zal eveneens vormgegeven worden door een aantal onderwerpen, ook wel een topiclist genoemd (Verhoeven, 2016). De topics komen voort uit het literatuuronderzoek, deze vormen een richtlijn tijdens het interview.

De topics zijn:

- Meerzijdige partijdigheid
- Loyaliteit

Dataverzameling

Er wordt een half gestructureerd interview afgenomen. Hiervoor is gekozen, zodat er een aantal belangrijke onderwerpen vast staan, die bij alle interviews van dezelfde doelgroep ter sprake komen. Daarnaast is er ook voldoende ruimte voor de interviewer om door te vragen en om in te gaan op gegeven antwoorden, mocht de interviewer meer informatie over dat desbetreffende antwoord willen hebben (Verhoeven, 2016). Hierdoor heeft de interviewer vrijheid om door te vragen en dieper op gegeven antwoorden in te gaan.

Voordat het interview daadwerkelijk plaats zal vinden moet het doel van het onderzoek toegelicht worden. De meningen, visies en gezichtspunten staan centraal tijdens het praktijkonderzoek. Hier wordt rekening mee gehouden tijdens de vraagstelling (Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti – van der Werf, 2013). Er zullen vooral open vragen gesteld worden. Suggestieve vragen zoveel mogelijk vermeden. Hierdoor worden de respondenten niet beïnvloed. Wanneer er duidelijke en/of concrete informatie ingewonnen moet worden zullen er gesloten vragen gesteld worden.

De interviews worden opgenomen, nadat er toestemming is gevraagd aan de respondent. Hierdoor kunnen de geluidsopnames terug geluisterd worden en de betrouwbaarheid verhogen. Alle respondenten zullen geanonimiseerd worden zodat de privacy gewaarborgd blijft en de mate van betrouwbaarheid verhoogd wordt (Verhoeven, 2016). De interviews zullen ongeveer 30 minuten duren.

Data-analyse

De gegevens van het interview worden uitgewerkt middels een transcript. De interviews worden in zijn geheel letterlijk uitgeschreven (Heerink et al., 2013). Vervolgens worden alle interviews gelezen en geanalyseerd. Enkele willekeurige transcripten worden doorgelezen door een critical friend. Dit bevordert de betrouwbaarheid (Heerink et al., 2013). Vervolgens kan het analyseren beginnen. Dit gebeurt via deductief coderen. Dit gaat als volgt:

Er wordt gecodeerd aan de hand van de topiclijsten die van tevoren opgesteld zijn. Gedurende de interviews is er informatie ingewonnen, vanuit de bestaande topics wordt de verkregen informatie van respondenten onderverdeeld. De informatie wordt bekeken en geplaatst bij bijbehorende topic. Nadat dit voldaan is, wordt diezelfde critical friend ingeschakeld die alles goed naleest en kritisch kijkt of het compleet is. De onderzoeker doet dit ook een extra keer. Het kan voorkomen dat enkele informatie samengevoegd of verplaatst dient te worden. Tevens wordt er gekeken te worden of er aanvullende topics moeten komen. Dit zal worden gedaan wanneer er meerdere respondenten veelvoorkomende onderwerpen aansnijden. Verder worden patronen tussen interviews onderzocht en wordt er nagegaan of de gemaakte keuzes logisch zijn en door een ander ook op deze manier gekozen zouden worden (Migchelbrink, 2016).

Resultaten praktijkonderzoek

De afgenomen interviews zijn verwerkt in transcripten (zie bijlage 2). Deze transcripten zijn geanalyseerd en verwerkt in een codeboom (zie bijlage 3). Van respondentgroep 1 en van respondentgroep 2 zijn er twee aparte codebomen gemaakt, hier is voor gekozen omdat de

respondentgroep en de inhoud van de vraagstellingen veel van elkaar verschillen. In deze paragraaf worden per respondentgroep de resultaten van het praktijkonderzoek besproken. In de resultaten wordt 'hij' genoemd: hij kan ook als zij gelezen worden.

Informatie respondenten respondentgroep 1 (ambulant hulpverleners):

Respondent	Functie	Aantal jaren STOP	Leeftijd
Respondent 1	Ambulant hulpverlener	Drie jaar (is afgelopen mei gestopt bij Topaze)	48
Respondent 2	Ambulant hulpverlener	Twee jaar	40
Respondent 3	Ambulant hulpverlener	Vijf jaar	65
Respondent 4	Ambulant hulpverlener	Een jaar (Een jaar STOP gedraaid, halfjaar niet aanwezig geweest, sinds januari weer opgepakt)	28
Respondent 5	Ambulant hulpverlener	Vijf jaar	60
Respondent 6	Ambulant hulpverlener	Vier jaar (Vier jaar STOP gedraaid, jaar niet aanwezig geweest, sinds januari weer opgepakt)	43

Resultaten respondentgroep 1: (ambulant hulpverleners)

Meerzijdige partijdigheid:

Wanneer er gevraagd wordt naar de betekenis van meerzijdige partijdigheid volgens de respondenten, geven vier respondenten aan dat zij ieders verhaal horen. Eén respondent geeft aan dat meerzijdige partijdigheid vooral betekent dat je als ambulant hulpverlener rekening houdt met de belangen van iedereen en het belangrijkste het belang van het kind. Een andere respondent denkt bij meerzijdige partijdigheid aan de positie neerzetten als ambulant hulpverlener en daarin openheid te geven. Eén respondent geeft aan dat alle standpunten gerespecteerd worden en dat er bij geen standpunt meegegaan wordt door de ambulant hulpverlener. Ook geeft een respondent aan dat meerzijdige partijdigheid ook betekent dat er naar de kwaliteiten van de ouders gekeken wordt. Verder zegt een respondent dat het ook betekent dat de ambulant hulpverlener geen partij kiest en zich niet oordelend opstelt.

Vervolgens wordt er gevraagd naar de moeite met meerzijdige partijdigheid tijdens het STOP-traject. Alle zes respondenten geven aan moeite te hebben met deze houding. Vier respondenten benoemen dat zij het enorm lastig vinden als vader en moeder twee verschillende dingen aangeven en zeggen. Twee respondenten geven aan dat zij van anderen hoorden dat ze niet meerzijdig partijdig waren, terwijl zij dat zelf niet herkenden. Daarnaast vertelt een respondent dat hij moeite heeft met de houding meerzijdige partijdigheid als hij zelf niet goed in zijn vel zit. Tevens benoemt hij dat het van cruciaal belang is om een goede werkrelatie te hebben met de cliënten, omdat de meerzijdige partijdigheid anders heel moeilijk te waarborgen is. Hier voegt hij nog aan toe dat deze doelgroep de moeilijkste doelgroep is waarmee hij ooit gewerkt heeft. Hier voegt één respondent aan toe dat het een heel anders werken is dan andere ambulante zaken. Deze respondent geeft aan dat hij van mening is dat de situatie van de cliënt alleen verergert als ambulant hulpverleners STOP gaan implementeren. Ambulant hulpverleners niet de vaardigheden in huis om met deze doelgroep aan de slag te gaan, aldus de respondent. Daarenboven geeft één respondent aan dat hij persoonlijk veel moeite heeft met de

meerzijdige partijdigheid, en hoopt dat de cliënten het niet zo ervaren. Eén respondent zegt dat hij het als moeilijk ervaart om neutraal te blijven als het kind iets anders aangeeft of als de veiligheid van het kind in het geding komt. Eén respondent geeft aan dat hij de meerzijdige partijdigheid helemaal is kwijtgeraakt omdat hij het STOP traject alleen moest doorlopen, maar niet goed wist hoe. De respondent benoemt hierbij dat doordat er geen ondersteuning kwam vanuit Topaze, hij daarop kapot gelopen is.

Verder wordt gevraagd wat de respondenten in hun gedrag laten zien om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Vier respondenten benoemen dat goed luisteren en erkenning geven bijdraagt aan de attitude meerzijdige partijdigheid. Ook geeft één respondent aan dat het belangrijk is om terug te koppelen en terug te pakken op eerdere gesprekken. Eén respondent geeft daarbij aan dat er lef voor nodig is om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Je moet als ambulant hulpverlener niet in discussie gaan, maar juist de regie nemen. Deze mening deelt een andere respondent, hij benoemt dat je je positie meteen moet neerzetten en niet moet ingaan op verhalen van de cliënt. Daarentegen geeft één respondent aan dat je juist moet uitstralen dat ouders zelf de regie hebben om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Eén respondent benoemt dat hij twee manieren heeft om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Een daarvan is om te vragen wat het betekent voor de ouder, de andere is om circulaire vragen te stellen. Daarnaast maakt hij dingen visueel.

Hierop doorgaand wordt er gevraagd wat de behoefte is van de respondenten om de attitude meerzijdige partijdigheid te kunnen waarborgen. Alle zes respondenten benoemen dat zij behoefte hebben aan ondersteuning. Persoonlijk, maar ook inhoudelijk. Eén respondent geeft als voorbeeld praktisch oefenen, bijvoorbeeld met rollenspellen. Qua ondersteuning benoemen twee respondenten dat zij ondersteuning willen in hoe ze de positie van het kind neer kunnen zetten gelet op de attitude meerzijdige partijdigheid. Eén respondent benoemt expliciet dat hij ondersteuning belangrijk vindt naar de werkers in de organisatie, dat zij zich veilig voelen, ook als er iets niet goed gaat. Verder wordt casuïstiek door vijf respondenten benoemd. Zij hebben behoefte aan meer tijd voor casuïstiek op de werkvloer. Er wordt aangegeven dat er geen tijd is om diep op de casussen in te gaan en er überhaupt vaak geen tijd is om casussen bespreekbaar te maken. De respondenten geven aan dat zij hierdoor een casus nauwelijks op een juiste manier in kunnen brengen en daardoor regelmatig niet verder kunnen. Eén respondent vult hierbij aan dat hij behoefte heeft aan kritische vraagstellingen, om zo ook bewust te worden van zijn eigen handelen. Drie respondenten geven aan dat er kaders nodig zijn om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Eén daarvan benoemt hierin dat duidelijkheid gegeven moet worden over meerzijdige partijdigheid, wat dat precies is en hoe een hulpverlener zich daar het beste toe verhoudt. Daarbij vult hij aan dat er iemand moet komen die zicht heeft op het proces en de inhoud. Eén respondent geeft bij de kaders aan dat het goed is dat er een en ander op papier komt, dat het duidelijk wordt wat de regels en afspraken zijn en wat je verwacht van de mensen. Drie respondenten benoemen dat het sparren met iemand anders hen kan helpen. Zo kan er vanuit een ander inzicht gekregen worden en kan er met iemand over de casus worden gesproken. Het is hierin belangrijk volgens de respondenten dat hiervoor ruimte is. Daarnaast geeft één respondent aan dat hij behoefte heeft aan supervisie, aan onderhoud voor zichzelf. Daarbij achten twee respondenten het wenselijk dat er meer aandacht voor de werker is en dat er erkenning gegeven wordt vanuit de organisatie. Daarop geven dezelfde twee respondenten aan dat zij graag tools en vaardigheden willen leren (/nodig hebben) om meerzijdige partijdigheid uit te kunnen stralen. Eén andere respondent sluit hierbij aan dat hij graag meer bagage wil, maar ook meer 'body' nodig heeft om de meerzijdige partijdigheid uit te stralen. Eén respondent benoemt expliciet dat hij ondersteuning belangrijk vindt naar de werkers in de organisatie, dat zij zich veilig voelen,

ook als er iets niet goed gaat. Hij noemt hierbij het belang om over verschillende aspecten te durven praten, bijvoorbeeld over meerzijdige partijdigheid. Daarnaast geven twee respondenten aan dat zij graag deskundigheidsbevordering / scholing willen. Dit hebben de hulpverleners van Topaze op dit vlak nooit gehad. De eerste lijn krijgt dit nu omtrent STOP, maar de ambulante hulpverleners van Topaze hebben dit nooit gekregen. De respondenten geven aan daar behoefte aan te hebben. Daarentegen benoemt één respondent dat zij geen deskundigheidsbevordering hoeft. Het aspect ondersteuning voor de ambulante hulpverlener komt duidelijk naar voren.

Aansluitend op de behoefte is er gevraagd naar de ideale situatie. Er wordt door vijf respondenten aangegeven dat er meer ondersteuning moet komen. Drie daarvan geven aan dat dit kan in de vorm van tools, vaardigheden aanleren, en deskundigheidsbevordering. Eén respondent benoemt hier supervisie. Ook geeft één respondent aan dat er meer aandacht vanuit de organisatie mag komen voor wat betreft de houding meerzijdige partijdigheid in STOP zaken, hij vindt dat hier ook in de casuïstiek meer aandacht en tijd voor moet zijn. Een andere respondent vindt ook dat er langer dan één uur per week tijd moet zijn voor casuïstiek. Als laatste noemt een respondent ondersteuning vanuit de organisatie als het niet goed gaat. Dat de organisatie in elk opzicht achter je staat, dat zou voor deze respondent ideaal zijn.

Wanneer er naar de twee theorieën gevraagd wordt welke kan helpen om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen geven vier respondenten aan dat ze de duidelijkheid en kaders erg fijn zouden vinden vanuit de transactionele analyse om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen: dat Topaze duidelijk is en er kaders vastgelegd zijn. Eén respondent vindt dat Topaze hierbij een duidelijke stelling in moet nemen. Daarnaast geven twee respondenten aan dat een combinatie van beide theorieën prettig is. Zo zijn er vaste lijnen en kaders die er gevolgd moeten worden, maar kan er ook aangesloten en aan een relatie gewerkt worden. Twee respondenten geven aan dat er per cliënt gekeken moet worden wat passend is, maar dat een houvast fijn is. Eén respondent geeft aan niet te willen werken met iets vast, maar juist aansluit bij de cliënt.

Ook is de veiligheid door een drietal respondenten benoemd. Drie respondenten geven aan dat het stellen van kaders te maken heeft met veiligheid voor de werker. Twee respondenten benoemt dat de veiligheid van de werker ook te maken heeft met het feit dat de organisatie de ambulante hulpverlener steunt en achter diegene staat. Eén respondent geeft aan dat er bijvoorbeeld een reglement moet komen waarin afspraken staan en dat wanneer daar niet aan gehouden wordt, dat dan de hulpverlening stopt. Het is belangrijk voor de respondent dat hij daar niet alleen in staat. De respondent geeft aan dat hij dan als ambulante hulpverlener er niet tussen hoeft te komen, maar dat er duidelijkheid is volgens de organisatie. Hierdoor kan de meerzijdige partijdigheid in zijn ogen beter worden gewaarborgd.

Loyaliteit van het kind:

Binnen de loyaliteit van het kind is er in de interviews stilgestaan bij het centraal stellen van het kind gedurende de hulpverlening. Vijf respondenten geven aan vooral naar ouders toe het kind centraal te stellen, met ouders in gesprek gaan met het kind. Ze stellen vragen aan ouders over het kind en wijzen de ouders daarop op hun eigen gedrag. Drie respondenten geven aan dat zij ook in gesprek gaan met het kind. Eén respondent benoemt dat hij niet goed weet of hij het kind moet betrekken ja of nee. Daaropvolgend benoemt één respondent dat hij heel ontevreden is over het feit dat het niet ingebed is in de relatie, om kinderen veel bij het hulpverleningstraject te betrekken. Er komen zo'n mooie dingen uit, het draait toch om het kind, vervolgt de respondent. Deze respondent geeft aan dat er geweldige resultaten uitkomen wanneer er met het kind aan de slag gegaan wordt en dat dit veel meer zou moeten

gebeuren, maar dat dit in de praktijk juist bijna niet gebeurt. Daarnaast voegt hij hieraan toe dat dit ook heel veel mooie en bruikbare informatie oplevert.

Wanneer er gevraagd wordt hoe respondenten de loyaliteit van kinderen zien in de STOP zaak benoemen vier respondenten dat het juist uit loyaliteit is dat het kind voor één ouder kiest, waarvan één respondent aangeeft dat het mogelijk is dat het kind op termijn waarschijnlijk beide ouders laat vallen. Twee respondenten geven aan dat die loyaliteit heel moeilijk is. Kinderen weten niet goed hoe ze zich tot de ouders moeten verhouden en durven door angst niets te zeggen. Twee respondenten benoemen dat het gedrag van kinderen een negatieve vorm krijgt door het loyaliteitsconflict waar ze in zitten, ze uiten het op een negatieve manier. Eén respondent vraagt zich af hoe hij dit moet doorbreken, en vindt het een heel groot probleem in zijn werk. Daarentegen stelt één respondent dat de loyaliteit van het kind tegenover zijn ouders heel normaal is, het hoort erbij. Deze respondent geeft aan dat hij positief blijft, ook als ze niet naar papa of mama willen, het hoort er nu eenmaal bij.

Wanneer er gevraagd wordt aan de respondenten wat hun rol is als ambulant hulpverlener als zij het loyaliteitsconflict bij kinderen zo duidelijk zien, benoemen vijf respondenten dat zij dit bespreken met ouders. Twee respondenten geven hierbij aan dat zij een stukje educatie aan ouders geven. Hierbij geeft één respondent aan dat hij snel op een veiligheidsplan uitkomt wanneer hij de loyaliteit ziet. Tevens benoemt een andere respondent dat hij eerst met het kind praat en vervolgens aan ouders aangeeft wat hij ziet of wat hem opvalt. Verder zegt één respondent dat hij met de ouders bespreekbaar maakt dat het belangrijk is dat het kind van beide ouders mag houden. Ook in gesprek gaan met het kind komt aan bod. Vier respondenten geven aan dat ze in gesprek gaan met het kind. Twee respondenten benoemen dat hij niet oordelend is daarover naar de kinderen, dat het er mag zijn. Twee respondenten zetten middelen in, waarvan één het paraplugesprek en één de drie huizen. De drie huizen wordt ingezet om de stem van het kind te laten gelden. Eén respondent daarvan benoemt dat hij het kind ook ondersteunt, weerbaar maakt en erkenning geeft. Deze respondent geeft aan dat het inzetten van zijn vaardigheden cruciaal is, wanneer dat niet gebeurt bij dit soort situaties zullen de STOP casussen mislukken.

Vervolgens komt het waarborgen van de meerzijdige partijdigheid aan bod, wanneer ambulant hulpverleners een loyaliteitsconflict zien bij het kind. Vier respondenten geven aan dit erg moeilijk te vinden. Vijf respondenten gaan in gesprek met de ouders door te benoemen wat ze zien. Eén respondent benoemt dat het hierbij belangrijk is om positie in te nemen. Daarnaast benoemt één respondent dat hij kaders nodig heeft wanneer er hiermee gewerkt moet worden. Hij vraagt zich af hoelang dit dan doorgaat, die kaders zijn cruciaal.

Daarnaast wordt er gevraagd aan de respondenten wat zij doen wanneer zij een gespleten loyaliteit zien bij een kind. Twee respondenten vragen zich af wat de mogelijkheden als ambulant hulpverlener dan zijn. Zij vragen zich af of ze nog wel door moeten gaan. Eén daarvan benadrukt dat dit vaak therapiewaardig is en ambulant hulpverleners geen therapeuten zijn. Een andere respondent vult hierop aan dat hij hele duidelijke kaders nodig heeft, hij vraagt zich af of er wel verandering komt. Twee respondenten maken het bespreekbaar met ouders, één daarvan gaat het onderzoeken en zet middelen in en de andere benoemt dat hij aan ouders benadrukt dat het schadelijk is, maar dit wel vanuit het belang van het kind zegt. Daarbij geeft één respondent aan dat het erg moeilijk is, ouders zeggen altijd dat het aan de ander ligt.

Op de vraag wat de respondenten van de positie van het kind vinden, dat zich bevindt in een vechtscheiding tussen zijn ouders, zijn alle zes de respondenten het met elkaar eens: het is ontzettend erg voor het kind. Woorden als kindermishandeling, misbruik, het kind is de dupe en pijnlijk komen naar voren.

Wanneer er wordt gevraagd met welke aspecten de respondenten rekening houden zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen tijdens de vechtscheiding, reageren de respondenten verschillend. Twee respondenten benoemen vooral met de ouders aan de slag te gaan. Eén respondent daarvan benoemt dat het samenwerken met de gezinsvoogd hierin ook belangrijk is. Twee respondenten zeggen dat zij vooral met het kind bezig zijn, één daarvan kijkt naar de positieve dingen die het kind heeft, de andere respondent gaat op zoek naar ondersteunende factoren voor het kind. Deze respondent gaat er ook vanuit dat het kind flexibel is. Eén respondent geeft aan dat het belangrijk is dat het kind zijn beide ouders ziet, maar hierin wel onderzoekt wat de gevaren zijn.

Wanneer er wordt gevraagd hoe de respondenten de relatie tussen het kind en beide ouders stimuleren geven drie respondenten aan dat zij direct met het kind aan de slag gaan. Eén daarvan geeft aan door naar ze te luisteren, te onderzoeken wat zij moeilijk en makkelijk vinden, maar ook aan te geven wat de bedoeling is. Daar vult een andere respondent op aan dat hij middelen inzet om met de kinderen in gesprek te gaan, en het kind wil ondersteunen. Daarnaast geeft hij aan dat hij wel open wil communiceren naar de ouders toe over wat het kind zegt. Twee respondenten geven aan vooral met de ouders in gesprek te gaan voor een stuk bewustwording. Eén andere respondent vindt het van belang dat het kind duidelijkheid krijgt over wat er gebeurd is, zijn wens is om het kind vaker te betrekken dan dat nu het geval is. Eén respondent vult aan dat hij vaak een drieluik en/of sociaal netwerk beraad inzet. De andere respondent benoemt dat hij vooral met bewustwording bezig is met de ouders.

Mogelijke effecten op het kind:

Alle zes de respondenten geven aan dat zij het bespreken met de ouders wanneer zij ontwikkelingsachterstand en/of gedragsveranderingen zien bij het kind. Eén respondent geeft aan dat hij maar één kind heeft kunnen helpen, terwijl hij verder vooral politieagentje aan het spelen was. Eén respondent geeft aan dat hij ook verbinding maakt met het kind en individueel kijkt naar de ouders, zij hebben veel meegemaakt en dat kan hen vormen tot wie ze zijn en dat heeft effect op het kind.

Wanneer er gevraagd wordt wat de respondenten doen zodat bij kinderen de zelfwaardering / het zelfbeeld gewaarborgd blijft, tijdens een vechtscheiding van de ouders, benoemen de respondenten verschillende dingen. Twee respondenten gaan met de ouders aan de slag, waarvan één respondent benoemt dat hij op de relatie van kind/ouder gaat zitten. De andere respondent spreekt ouders erop aan en probeert hen ook kennis bij te brengen. Eén respondent benoemt dat hij zich bezighoudt met de bewustwording van het kind, maar het enorm lastig vindt als het kind jonger is, dan weet hij niet goed wat te doen. Eén respondent geeft aan dat hij daar niets in doet, en van mening is dat kinderen flexibel zijn. Er wordt ook aangegeven door één respondent dat hij vooral met het kind in gesprek gaat en hem vertelt dat het niet zijn schuld is. Zo zegt weer een andere respondent dat hij op zoek gaat naar positieve factoren van het kind.

Wederom wordt er verschillend gereageerd wanneer gevraagd wordt naar de middelen die de respondent inzet om problemen van het kind te verminderen of te voorkomen. In tegenstelling tot de andere respondenten geeft één respondent stellig aan dat hij daar niks in doet, hij zet geen middelen in. Twee respondenten spreken de ouders erop aan. Eén daarvan probeert ouders bewust te maken, filtert wat wel en niet klopt en zet naar de ouders toe het kind centraal. De andere respondent biedt opvoedondersteuning naar ouders toe. Eén respondent geeft aan dat de successen binnen STOP minimaal zijn, en daarom kijkt naar wat er te vinden is buiten het gezin, hij benoemt daarbij dat hij openheid geeft dat hij als hulpverlener dingen niet kan veranderen. Het kind zien en horen, niet meteen alles te zwaar

maken, is wat één respondent juist weer benoemt. Weer een andere respondent kijkt vooral naar wat een ouder wel of niet kan.

Erkenning:

Vijf respondenten geven aan de erkenning van het netwerk te stimuleren / motiveren naar de cliënt. Drie doen dat door een netwerkberaad. Eén respondent daarvan geeft aan het nog breder te trekken en bijvoorbeeld samen met de cliënt contact op te nemen met iemand van het netwerk en daarop door te vragen. Eén respondent benoemt dat het netwerk meer macht heeft dan hij dan hulpverlener en dat hij dit ook vertelt, hij maakt daarmee het netwerk belangrijk. Daar moet dan ook een gezaghebbende persoon uit het netwerk bij zitten. Eén respondent geeft aan dat hij probeert te stimuleren dat het netwerk zich neutraal opstelt, terwijl één andere respondent hierbij aanvult dat moeder vaak erkenning krijg van moederzijde en vader van vaderszijde, wat er voor zorgt dat ze nog meer lijnrecht tegenover elkaar komen te staan. Deze respondent benoemt dat hij op erkenning van het netwerk geen invloed wil hebben.

De zes respondenten geven aan dat zij zelf erkenning geven door te luisteren, complimenteren, verhaal te horen en respect te hebben. Twee respondenten geven aan dat erkenning geven lastig is, zeker om de meerzijdige partijdigheid dan te waarborgen. Eén respondent geeft aan dat hij wat minder moet aansluiten, omdat hij vindt dat hij dat nu te veel doet. Eén andere respondent geeft aan dat hij probeert om mensen sterker te maken.

Resultaten respondentgroep 2 (cliënten).

Meerzijdige partijdigheid

Wanneer er gevraagd wordt aan de respondenten wat zij belangrijk vinden aan de houding van de hulpverlener benoemen drie respondenten dat een luisterend oor voor hen belangrijk is. Twee respondenten geven aan dat het voor hen belangrijk is dat de hulpverlening tot actie komt wanneer zij iets zeggen: dat de hulpverlener er iets mee doet. Twee respondenten benoemen dat zij zich gehoord voelen als de hulpverlener iets herhaalt of bevestigt wat ze gezegd hebben en dat het prettig is als hij erop terugkomt. Daarnaast zeggen twee respondenten dat emoties uiten belangrijk is, dat daar bij stil gestaan wordt. Tevens geven twee respondenten aan dat het krijgen van kennis en/of informatie een toegevoegde waarde is, één respondent daarvan voegt eraan toe: 'ook al is het niet direct wat ik wil horen: als het netjes gebeurt voel ik me begrepen.' Dit wordt aangevuld door een andere respondent, hij benoemt dat 'to the point' en eerlijkheid van belang is. Twee respondenten geven aan dat erkenning krijgen veel betekent. Eén respondent benoemt hierbij expliciet dat het ook in de non-verbale communicatie zit en dat dit soms meer betekent dan enkel de verbale communicatie. Verder zegt één respondent dat het vader en moeder gelijk behandelt moeten worden, waarbij respect hebben voor beide ouders belangrijk is.

Op de vraag wat de respondenten ervaren hebben en belangrijk vinden wat betreft het contact tussen hulpverlener en kind, benoemen alle vier de respondenten dat het contact tussen hulpverlener en kind te minimaal is geweest. Zij geven aan dat er meer aandacht voor het kind had mogen zijn. Eén respondent zegt hierbij dat er soms teveel aandacht ging naar de ouders in plaats van dat de hulpverlener het kind hoorde. Twee respondenten zeggen dat de focus meer op het kind had moeten liggen. Volgens één respondent benoemt waren de contacten te oppervlakkig waren en is de hulpverlening er niet achter gekomen wat er echt speelde. Eén respondent benoemt dat hij het lastig vond toen de hulpverlener met zijn kind in gesprek ging. Hij zegt dat hij het gevoel had dat hij de controle verloor en bang was dat er iets uitkwam waar hij zich niet bewust van was. Hij gaf hierbij echter ook aan dat dat wel nodig was en hij vult aan dat het kind daarbij wel goed betrokken werd. Wat hij daarbij belangrijk vindt is dat er naar het belang van het kind gekeken wordt en dat ouders daarop gewezen worden. Eén respondent geeft aan dat hij het positief vond dat de hulpverlener met

het kind aan de slag ging. Desondanks vond hij het lastig dat de gesprekken met het kind alleen maar bij de andere ouder plaatsvonden.

Wanneer er gevraagd werd naar de pedagogische relatie geven twee respondenten aan dat dit ook te maken heeft met gevoel, het gevoel moet goed zijn. Deze twee respondenten vullen aan dat het erg belangrijk is om te worden begrepen en serieus genomen. Twee respondenten benoemen dat neutraliteit erg belangrijk is, waarvan één zegt dat het neutraler had moeten zijn. De andere respondent benoemt dat voornamelijk vertrouwen van belang is, maar dat dit wel eens is geschaad gedurende de hulpverlening. Eén respondent geeft aan dat non-verbale communicatie veel signalen afgeeft. Deze respondent benoemt verder dat hij wel zich wel gehoord voelde en dat er niet is geprobeerd om hem te overtuigen of anders te laten denken. Dit werd als prettig ervaren. Verder vult één respondent aan dat het gelijk moet zijn voor beide ouders, de hulpverlener moet vader en moeder gelijk behandelen. Hij vult aan dat aansluiten belangrijk is. 'Belangrijk dat je het gevoel heb dat je alles kwijt kunt, heb ik niet altijd gehad.' Het werd soms weggeveegd, vervolgt de respondent.

Op de vraag of zij ondersteuning hebben ervaren van de hulpverlener, geven drie respondenten aan dat er qua neutraliteit steekjes zijn laten vallen. Zo benoemt één respondent dat het ook qua afspraken in evenwicht moet zijn, evenveel afspraken bij moeder als bij vader. Eén respondent geeft aan dat hij zich machteloos heeft gevoeld, doordat hij zich niet gehoord en gevoeld voelde. Hij geeft aan dat de hulpverlener meer aansluiting vond bij zijn ex-partner en dat zijn ex-partner continu de aandacht van de hulpverlener naar zich toetrok. Daarbij benoemt hij dat de balans zoek was; 70% van de tijd heeft hij het gevoel gehad dat hij aan de zijlijn heeft gestaan. Daarentegen geeft hij aan dat hij zich soms wel gesteund voelde tijdens de keren dat de hulpverlener met de andere ouder in gesprek ging om te belichten hoe het voor hem was. Op voorkomende momenten heeft hij de gewenste erkenning gevoeld, echter was dat pas aan het einde van het traject en moest de hulpverlening op dat moment afgesloten worden. Hij vult hierop aan dat de focus meer op het kind had moeten liggen. Soms had hij het gevoel dat de relatie beter werd tussen hem en zijn kind, maar dat bleek uiteindelijk niet het geval. Hier sluit één respondent op aan: er werd niet naar het kind geluisterd en er zijn geen handvatten aangereikt. Ook geeft deze respondent aan dat er geen overleg was, maar dat er zelf contact gezocht moest worden. Hij benoemt daarbij dat de afstand een rol speelde, de andere ouder woonde dichterbij en dit was in zijn ogen voelbaar gedurende het traject. Een positief punt is dat deze respondent zich gehoord voelde als 'nieuwe partner,' wat nog niet eerder was gebeurd. Verder geven twee respondenten aan dat zij erkenning hebben gekregen. Eén respondent benoemt dat er veel is aangereikt en dat er een spiegel is voorgehouden, niets werd opgelegd of opgedrongen.

Loyaliteit van het kind:

Wanneer er gevraagd wordt naar in hoeverre, hoe en wanneer het kind centraal werd gesteld gedurende de hulpverlening geven alle vier de respondenten aan dit meer had mogen zijn. Drie respondenten benoemen dat belangrijk is dat het belang van het kind naar voren komt. Daarvan noemt één respondent dat ouders daarop gewezen mogen worden. Zij vonden dat het kind voornamelijk centraal stond toen er spelenderwijs met het kind aan de slag werd gegaan. Eén respondent vindt dat er naar het verhaal van het kind geluisterd moet worden en het kind daarbij ook gehoord moet worden. Dit had de hulpverlening wat hem betreft vaker mogen proberen. Daarop vult één respondent aan dat de meeste informatie bij het kind verborgen ligt en dat de hulpverlening juist op deze verborgen informatie de focus moet leggen. Eén respondent zegt hierover: 'Ik vind het ook heel raar dat je dat als probleem stelt dat er bij ouders in scheiding, dat kinderen daar het meeste last van hebben, dat kinderen daar ook de meeste nasleep van hebben van een scheiding, hoe oud ze ook zijn.'

Dat die focus daar zo minimaal op is geweest.’ Daarnaast werd er volgens één respondent niet aangesloten bij wat het kind vertelde. De respondent vervolgt dat als er dan aandacht voor het kind is, dat voorbereiding van de hulpverlener belangrijk is. De drie huizen heeft deze respondent als erg prettig ervaren. Daar vult een andere respondent op aan dat het gevolg van de drie huizen voor hem een fijne bevestiging was dat het goed ging.

Wanneer er verschillende vragen gesteld worden over de beleving van de respondent, geeft één respondent aan dat hij zichzelf heel kwetsbaar voelde toen er moeilijke onderwerpen besproken werden met het kind. Daarop aansluitend zegt één respondent dat hij het moeilijk vond om daar grip op te krijgen, maar het wel goed vond dat het gebeurde. Dit is weer in tegenstelling tot een andere respondent die benoemt daar geen problemen mee te hebben. Eén respondent benoemt daarbij dat de hulpverlening heeft bijgedragen aan het opener worden van zijn kind richting een ouder. Daarbij heeft de hulpverlening ‘kind’ in laten zien dat er meer kinderen in een vergelijkbare situatie zitten als ‘kind’. Bovendien heeft de hulpverlening aangespoord dat ‘kind’ eerlijk mag zijn. Wat wel gebeurd is, is dat de respondent heel erg is gaan twifelen of ‘kind’ wel open is naar hem en daardoor is de respondent onzeker geworden. Hij voegt hieraan toe dat hij meer informatie had gewild over de ontwikkeling van het kind, vragen zoals: hoort het erbij, is het normaal, past het bij de situatie, etc. heeft deze respondent nog steeds. Een andere respondent geeft aan dat verschillende hulpinstanties niet op één lijn zaten, wat erg vervelend was. Deze respondent benoemt dat het mislukt is om met zijn kind in gesprek te gaan, de hulpverlening heeft niets bijgedragen aan het feit dat zijn kind zich heeft afgezet tegen de ouder: de oorzaak was teveel zeggenschap van het kind en de gezaghebbende ouder die niet mee werkte, aldus de respondent. Er is in de hulpverlening een stukje neutraliteit verloren gegaan. Daarnaast geeft de respondent aan dat het onmacht was, maar dat de hulpverlening beter had kunnen luisteren. Eén respondent geeft aan dat volgens zijn beleving het kind dingen liet merken, maar dat daaraan voorbij is gegaan. De respondent benoemt dat hij zich alleen gevoeld heeft, dat hij dingen aangegeven heeft waar niet naar geluisterd is. Deze respondent benoemt dat er meer aandacht naar het kind had moeten gaan, hier sluit een andere respondent op aan. Een voorbeeld dat hij benoemt is dat de hulpverlener kind en ouder ook interactief bezig ziet, en dat dat niet alleen bij de andere ouder gebeurt. De respondent geeft aan dat er wel degelijk is bijgedragen aan het verwerken van de scheiding voor het kind, maar de interactie tussen hulpverlener en kind hoger in frequentie had mogen zitten. Daarentegen geeft deze respondent aan dat ‘kind’ wel uit een bepaalde fase is gekomen door de hulpverlening. Een andere respondent heeft ook een verandering gezien bij het kind als gevolg van de hulpverlening, er zijn in zijn ogen stukjes op zijn plek gevallen, echter verdwijnt (nu het traject is afgesloten) dat nu weer. Verder benoemt deze respondent dat er niet genoeg gegraven is bij het kind naar wat er nu echt speelt. De respondent is van mening dat een hulpverlener daar doorheen had moet prikken.

De respondenten benoemen een aantal zaken waar zij behoefte aan hebben gehad gezien de houding van de hulpverlener en de meerzijdige partijdigheid hierin. Drie respondenten zeggen wederom dat er meer aandacht voor het kind had mogen zijn. Daarbij geven de drie respondenten aan dat het traject langer had moeten duren, een vinger aan de pols en/of nazorg zou bij kunnen dragen aan een eventueel succes van het traject. Twee respondenten benoemen dat het van belang is om ook de ‘nieuwe partners’ van de ouders erbij te betrekken, dit is omdat zij een groot deel van het leven van het kind uitmaken. Daarnaast vertelt één respondent dat de afstand veel invloed had. Doordat hij verder weg woonde, zag de hulpverlener hem en het kind niet samen. Daarbij vonden alle afspraken met het kind bij de andere ouder plaats, waardoor hij het gevoel had dat hij aan de zijlijn stond en te weinig in het proces betrokken werd. Eén respondent zegt dat hij kennis en informatie over de ontwikkeling van het kind gemist heeft.

Conclusie praktijkonderzoek

Naar aanleiding van het praktijkonderzoek kan er geconcludeerd worden dat er verschillende ontbrekende aspecten nodig zijn om meerzijdige partijdigheid in het STOP traject te waarborgen. Er is geen uitleg geweest over de attitude meerzijdige partijdigheid binnen het STOP traject, waardoor er verschillende interpretaties zijn. Het valt op dat de houding meerzijdige partijdigheid vooral naar ouders wordt uitgestraald. Daarnaast komt er ook naar voren dat het werken in vechtscheidingen een hele andere doelgroep betreft dan andere ambulante casussen. De ambulante hulpverleners hebben hierin geen vaardigheden aangeleerd, wat het voor hen moeilijk maakt om de houding meerzijdige partijdigheid uit te stralen. Er wordt aangegeven dat alle respondenten last ondervinden van het waarborgen van de meerzijdige partijdigheid. Het is duidelijk dat er ondersteuning moet komen voor de ambulant hulpverleners wat betreft het waarborgen van de attitude meerzijdige partijdigheid. Onder andere het verbeteren van de casuïstiek en interventies integreren zoals supervisie, deskundigheidsbevordering en methodische ondersteuning worden genoemd.

Er zijn diverse meningen en visieverschillen in het team van de ambulant hulpverleners aanwezig, kijkend naar hoe zij handelen betreft de meerzijdige partijdigheid, loyaliteit, ontwikkeling(achterstand) en erkenning geven tijdens STOP. Het is van belang dat er een eenduidige visie wordt geschreven, waarin kaders zijn vastgelegd zodat de ambulant hulpverleners een houvast hebben en zij weten in hoeverre zij de houding meerzijdige partijdigheid kunnen uitstralen en wat er hierin verwacht van hen wordt. Verder geven een aantal respondenten aan dat de veiligheid voor de ambulant hulpverlener verbeterd kan worden. Kijkend naar het geheel, werken de ambulant hulpverleners allemaal erg verschillend, bij verschillende aspecten wordt aangegeven dat zij niet weten hoe ze iets moeten bewerkstelligen en dat zij dit als enorm lastig ervaren.

Koppelend aan de resultaten van respondentgroep 2, is het helder dat zij het belangrijk vinden als ze gehoord en gezien voelen. Helaas is dit niet wat zij altijd ervaren hebben. Het gelijkwaardig handelen van de hulpverlener naar vader en moeder toe wordt als iets cruciaals gezien. Daarnaast willen cliënten graag een terugkoppeling of bevestiging krijgen. Dit wordt ook door één respondent van respondentgroep 1 benoemd. Het aansluiten en 'niet zomaar iets wegvegen' is een gevolg van het serieus genomen voelen, hier wordt echter wel eens aan voorbij gegaan. Er kan ook gesteld worden dat er te weinig aandacht voor het kind is vanuit de hulpverlening. Dit wordt door respondentgroep 2 als uitermate vervelend beschouwd. De keren dat de ambulant hulpverlener interactief met het kind is geweest wordt als erg positief en als grote meerwaarde in het proces gezien.

Beide respondentgroepen zijn het er over eens dat het kind het belangrijkste is gedurende het hulpverleningstraject. Desondanks had volgens respondentgroep 2 meer interactie met het kind plaats mogen vinden. Daarnaast kan er gesteld worden dat het verkrijgen van informatie en kennis op prijs gesteld wordt.

Hoofdstuk 4: Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Middels het beantwoorden van de deelvragen zal in dit hoofdstuk antwoord gegeven worden op de hoofdvraag.

“Wat is meerzijdige partijdigheid en waar komt het vandaan?”

Deze deelvraag is beantwoord middels het literatuuronderzoek. Meerzijdige partijdigheid is een breed begrip. Volgens Boszormenyi-Nagy (1999) betekent het dat men wisselend partijdig is met alle leden van de context, of deze nu overleden zijn of leven, aanwezig of afwezig zijn. Daarentegen komt dit in het praktijkonderzoek niet naar voren. De ambulante hulpverleners geven aan dat ze iedereen zijn verhaal horen, maar afwezige en overleden leden van de context worden niet benoemd. Daarnaast worden in het praktijkonderzoek vooral de ouders genoemd door ambulante hulpverleners waarnaar de meerzijdige partijdigheid moet worden uitgestraald, het kind wordt hierin minimaal benoemd. De cliënten noemen weldegelijk dat het voor hen juist belangrijk is als naar het kind gekeken wordt.

Verder stelt Dillen (2007) dat de hulpverlener voor iedereen partij kiest, daarbij wordt elke systeemlid als individu beschouwt. De hulpverlener stelt zich partijdig op naar alle partijen, ongeacht wat er speelt. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat ambulante hulpverleners moeite hebben met de meerzijdige partijdigheid wanneer er twee verschillende verhalen verteld worden, zij geven aan dat de meerzijdige partijdigheid dan moeilijk te waarborgen is. Er kan gesteld worden dat het partijdig opstellen naar alle partijen, ongeacht wat er speelt, door ambulante hulpverleners als moeilijk wordt ervaren.

De grondlegger van de attitude meerzijdige partijdigheid is Nagy. Vanuit de contextuele benadering is de meerzijdige partijdigheid ontstaan, de systeemtheorie heeft veel invloed gehad op het ontstaan van de contextuele benadering. De houding meerzijdige partijdigheid wordt in verschillende stromingen toegepast. Binnen de hulpverlening is meerzijdige partijdigheid zo goed als noodzakelijk (Savenije et al., 2014). Daarnaast wordt de meerzijdige partijdigheid vanuit andere kanten belicht dan alleen de contextuele benadering. Zo wordt er gekeken naar de ouderbegeleiding van Alice van der Pas en komen de presentietheorie en de transactionele analyse aan bod, welke ondersteuning kunnen bieden voor de hulpverleners om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen. Echter verschillen deze zowel van elkaar als van de contextuele benadering.

“Wat verstaat een ambulante hulpverlener onder meerzijdige partijdigheid?”

Deze deelvraag is beantwoord middels het praktijkonderzoek. Vanuit het praktijkonderzoek is gebleken dat meerzijdige partijdigheid voor ambulante hulpverleners betekent dat iedereen gehoord wordt. Verder wordt er verschillend gereageerd en worden diverse aspecten genoemd: ‘er wordt rekening gehouden met ieders belangen,’ ‘positie neerzetten als ambulante hulpverlener’, ‘alle standpunten worden gerespecteerd,’ ‘kijken naar de kwaliteiten van ouders’, ‘geen partij kiezen en niet oordelen’. Vergeleken met het literatuuronderzoek kan er gesteld worden dat ambulante hulpverleners vooral vaardigheden noemen in plaats van een betekenis. Bovendien wordt door de ambulante hulpverleners aangegeven dat zij moeite hebben met deze houding. Op de vraag hoe de meerzijdige partijdigheid tot uiting komt in hun gedrag benoemen de ambulante hulpverleners dat ze goed luisteren en erkenning proberen te geven. Vanuit het literatuuronderzoek is gebleken dat luisteren en erkenning geven cruciaal zijn om de houding meerzijdige partijdigheid te waarborgen, dit moet wel naar elk gezinslid gedaan worden. De ambulante hulpverlener moet naar elk gezinslid op eenzelfde afstand op metaniveau blijven (Savenij et al., 2014). Daarnaast wordt het terugkoppelen van het proces naar de cliënten en het stellen van circulaire vragen

genoemd. Ook worden er tegengestelde antwoorden gegeven: er wordt benoemd dat regie nemen belangrijk is, terwijl er ook benoemt wordt dat je als ambulant hulpverlener in de meerzijdige partijdigheid moet uitstralen dat ouders zelf de regie hebben. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er visieverschillen zijn. Uit het literatuuronderzoek blijkt echter dat een hulpverlener in een vechtscheiding de leiding moet nemen en de structuur moet handhaven (Savenije et al., 2014). Dit betekent dat hij de regie moet nemen.

Verder valt het op dat ambulant hulpverleners vooral antwoord geven gericht op acties jegens de ouders. De hulpverlener moet de meerzijdige partijdigheid ook uitstralen naar het kind om een relatie op te kunnen bouwen, een relatie met het kind is een middel om het doel te realiseren (Pijnenburg & Van Hattum, 2013). Juist de meerzijdige partijdigheid waarborgen jegens iedereen van de context en bovenal het kind zal voor veel ruimte en inzicht zorgen (Hermanns et al., 2015). Ook het zorgen van een vertrouwensband tussen cliënt en hulpverlener wordt weinig benoemd door de ambulant hulpverlener, terwijl de literatuur stelt dat dit erg belangrijk is en hier geïnvesteerd in moet worden, voordat er een verandering kan komen (Driesen, 2012).

“In hoeverre is meerzijdige partijdigheid wenselijk binnen het STOP - traject?”

Wanneer een systeem in aanmerking komt voor het STOP-traject dan betekent dit dat de gemoederen zo hoog opgelopen zijn dat het kind zich in een onveilige situatie bevindt en ouders opvoedondersteuning behoeven. De attitude meerzijdige partijdigheid is ondersteunend voor iedereen van de context (Ferwede & Boer, 2015). Het kind is hierin het belangrijkste, zo voelt het kind dat hij ook meetelt (Gal & Duramy, 2015). Bovendien kan het zijn dat wanneer alle betrokkene zich gehoord en gesteund voelen de houding van de ouders kan veranderen, wat vervolgens zorgt voor rust voor het kind. Tevens voelt het kind de attitude van de ambulant hulpverlener, waardoor hij uit het loyaliteitsconflict worden gehaald of gehouden.

Daarnaast wordt er benoemd dat door de houding meerzijdige partijdigheid meer kans is op succes binnen de hulpverlening. Dit zorgt ervoor dat het kind uit de benauwde situatie komt (Cooper et al., 2013). Kijkend naar het praktijkonderzoek kan er worden gesteld dat cliënten het als positief ervaren wanneer de hulpverlener het kind centraal stelt. Zij namen de terugkoppeling van de hulpverlener serieus en daardoor kon er een verandering ontstaan. Daarop aanvullend wordt gesteld door de cliënten dat zij het als ondersteunend beschouwen wanneer ze erkenning krijgen en daarbij gehoord worden. Er kan gesteld worden dat de attitude meerzijdige partijdigheid wenselijk is voor het STOP-traject.

“Welke invloed heeft een vechtscheiding op een kind?”

Vanuit het literatuuronderzoek kan ten eerste gesteld worden dat op alle leeftijden een vechtscheiding negatieve gevolgen heeft voor een kind. Het wantrouwen dat er heerst bij kinderen jegens hun ouders is zeer verontrustend (Smulders-Groenhuijsen, 2002). Daarnaast heeft de loyaliteit van het kind naar ouders vele gevolgen. Een kind wil nooit kiezen tussen ouders, maar wordt daar soms wel toe gedwongen. Internaliserend en externaliserend probleemgedrag, ernstig schuldgevoel, verantwoordelijkheidsgevoel, gevoel van onveiligheid en stress, vervreemding, risicovol hechtingsproces, slechte schoolresultaten, verslechterd zelfbeeld en ouderafwijzing zijn mogelijke gevolgen. Concluderend kan gezegd worden dat een vechtscheiding veel impact op een kind heeft, in welke situatie of leeftijd hij ook zit.

Vanuit het praktijkonderzoek blijkt dat ambulant hulpverleners de loyaliteit, of het loyaliteitsconflict waar het kind in zit heel moeilijk vinden. Ambulant hulpverleners vinden het moeilijk om hierop te anticiperen en de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Daarnaast is

de diversiteit groot wanneer het aankomt op de ontwikkeling van kinderen gedurende een vechtscheiding. Op het gebied van deze onderwerpen zijn er enorme visieverschillen. Er wordt educatie gegeven, gepraat met ouders, met kinderen aan de slag gegaan, er worden verschillende of juist geen middelen ingezet, opvoedondersteuning geboden en krachten van ouders/kind bekeken. Er kan gesteld worden dat de visieverschillen uiteenlopend zijn.

Tevens blijkt uit het praktijkonderzoek dat cliënten graag kennis en informatie over de ontwikkeling van hun kind willen ontvangen. Dan wordt het voor hen duidelijk of het gedrag en de ontwikkeling van het kind bij de leeftijd of situatie past. Zo kunnen zij ook handvatten ontvangen met betrekking tot wat ze het beste kunnen doen. Daarmede blijft op die manier de focus op het kind, wat de cliënten enorm belangrijk vinden.

“Wat verstaat een cliënt onder meerzijdige partijdigheid?”

Deze deelvraag is eveneens beantwoord middels het praktijkonderzoek. Een luisterend oor, gehoord worden, kennis/informatie verkrijgen, eerlijkheid, erkenning krijgen, respect, overleg met zowel moeder als vader en gelijke behandeling naar gezinsleden worden genoemd. Daarnaast wordt er aangevuld dat cliënten zich pas gehoord voelen als ze merken dat de hulpverlener tot actie komt of een bevestiging geeft dat hij het gehoord heeft. In de pedagogische relatie wordt serieus genomen worden, neutraliteit, vertrouwen en aansluiten als belangrijk genoemd. Ook het betrekken van de nieuwe partners wordt onder meerzijdige partijdigheid verstaan. Het kind betrekken in het proces wordt hierbij als essentieel gezien. Echter kan er gesteld worden dat dit te minimaal geweest is. Er wordt aangegeven dat de meerzijdige partijdigheid niet gewaarborgd is, doordat er bij de andere ouder meer gesprekken plaatsvonden, zo ook alle gesprekken met het kind. Er kan geconcludeerd worden dat zo veel mogelijk aspecten binnen het proces gelijk moeten zijn om de meerzijdige partijdigheid van de hulpverlener te waarborgen. De ervaring van de cliënten leert dat de hulpverlening qua neutraliteit steekjes heeft laten vallen. Tevens hebben zij zich niet altijd gehoord gevoeld.

“Hoe ziet de meerzijdige partijdigheid er op dit moment uit binnen het STOP-traject?”

Vanuit de organisatie wordt verwacht dat de ambulant hulpverleners de houding meerzijdige partijdigheid uitstralen binnen het STOP-traject. Echter is hen nooit uitleg geboden over wat het is, wat er verwacht wordt of welke vaardigheden zij toe moeten passen. Het praktijkonderzoek wijst uit dat de attitude meerzijdige partijdigheid als lastig wordt ervaren en dat er verschillende handelingen worden toegepast. “Het kind wel of niet betrekken, wel of niet alles gelijk houden, wel of niet middelen inzetten, wel of niet het netwerk erbij betrekken, wel of niet anticiperen wanneer er een ontwikkelingsachterstand is.” Daarnaast wordt er door de cliënten ontevredenheid uitgesproken over het feit dat hun kind(eren) te weinig betrokken is/zijn in het hulpverleningstraject. Ook qua houding spreken zij expliciete aspecten uit die weinig naar voren zijn gekomen bij de ambulant hulpverleners: evenveel afspraken bij moeder als bij vader, het kind zien bij moeder én vader, anticiperen op wat het kind zegt, een actie uitzetten aan de hand van een vraag van ouder(s)/kind en kennis over de ontwikkeling van het kind delen. Daarentegen geven de ambulant hulpverleners aan dat er geen ondersteuning is vanuit de organisatie, gelet op het waarborgen van de meerzijdige partijdigheid, op casuïstiek na: daaruit is echter te concluderen dat daarin nog een aantal verbeterlagen te maken zijn. Er zijn nu geen kaders en er is geen houvast. Hulpverleners vinden dit wenselijk, zodat zij weten in welke lijnen zij de meerzijdige partijdigheid kunnen uitstralen. Het ontbreken van de kaders en ondersteuning zorgt ervoor dat de ambulant hulpverleners het uitstralen van de meerzijdige partijdigheid als zeer moeilijk ervaren.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de bevindingen zullen hieronder een viertal aanbevelingen worden gedaan voor wat betreft het waarborgen van meerzijdige partijdigheid tijdens het STOP-traject.

Integratie van de houding meerzijdige partijdigheid

De houding meerzijdige partijdigheid moet geïntegreerd worden bij Topaze. Het is van belang dat uitleg gegeven wordt over wat de houding meerzijdige partijdigheid is en wat er van de ambulant hulpverleners verwacht wordt rondom de uiting hiervan in het STOP-traject. Door de ouderbegeleiding van Alice van der Pas te koppelen aan de meerzijdige partijdigheid hebben de ambulant hulpverleners een houvast en wordt er op een gelijkwaardige manier gekeken naar elke ouder. Er wordt opvoedondersteuning geboden en daarbinnen kan aangesloten worden bij de cliënt, wat past binnen de huidige visie van Topaze: "Samenwerken aan mogelijkheden". Dit betekent niet dat de gehele theorie uitgevoerd/geïntegreerd moet worden, maar het concreet maken van enige mate van houvast kan helpend zijn voor de ambulant hulpverlener om de attitude meerzijdige partijdigheid te waarborgen.

Kind centraal gedurende het STOP-traject

Vanuit de conclusies is duidelijk geworden dat het kind de belangrijkste persoon is in de hulpverlening. Echter ervaren de cliënten een minimale betrokkenheid tussen de hulpverlener en het kind gedurende het hulpverleningstraject. Interactie vindt te weinig plaats, waardoor de uitstraling van meerzijdige partijdigheid verloren gaat. De meerzijdige partijdigheid moet uiteraard ook jegens het kind worden gewaarborgd. Door vaker interactief, voorstel is minimaal één keer per maand, om te gaan met het kind kan er gewerkt worden aan verschillende aspecten. Voorbeelden hierbij zijn de ontwikkeling, relatie met ouders en het gevoel van het kind. Een terugkoppeling naar de ouders is hierbij een vereiste. Daarnaast houdt de ambulant hulpverlener in een dergelijke situatie zicht op het kind en worden de negatieve gevolgen voorkomen of eerder gezien. Door dit in de methodiek te integreren wordt het betrekken van kinderen ingebed. Het kind moet voelen dat het meetelt en er toe doet. Bij de aanbeveling 'ondersteuning' kan tot uiting komen hoe dit vorm kan worden gegeven.

Ondersteuning

Er moet door de organisatie meer ondersteuning worden geboden aan de ambulant hulpverleners om de attitude meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Een aantal voorstellen:

- Casuïstiek:
Er moet meer aandacht komen voor casuïstiek. Het voorstel is twee uur per week in plaats van één uur per week. Op deze manier is er tijd om de casus goed voor te leggen en om weloverwogen adviezen te bieden. Om de stem van de cliënt op de voorgrond te houden kan iemand zich tijdens casusbesprekingen voordoen als de cliënt. Dit stelt de cliënt aanwezig en op die manier wordt het cliëntperspectief niet verlaten. Vanuit deze positie kan de ambulant hulpverlener ervaren hoe de cliënt zich voelt en kan de ambulant hulpverlener tevens een koppeling maken naar zijn eigen houding hierin.
- Methodische ondersteuning
Eén keer per maand wordt methodische ondersteuning geboden door de gedragswetenschapper. Er wordt middels rollenspellen met elkaar geoefend aan de hand van voorbeelden uit de praktijk, zodat de ambulant hulpverleners ervaren hoe

het voor een cliënt is. Verder worden concrete vaardigheden besproken en/of aangeleerd. Dit kan gekoppeld worden met het rollenspel. Situaties zoals: 'Hoe blijf ik de meerzijdige partijdigheid waarborgen wanneer twee ouders andere verhalen vertellen?' en 'Hoe betrek ik het kind bij het hulpverleningstraject?' zullen aan bod komen. Verder wordt tijdens de methodische ondersteuning diep ingegaan op hoe het kind een fysieke rol kan krijgen in het hulpverleningstraject. Bovendien worden middelen besproken die de ambulant hulpverlener in het proces kan toepassen en wat voor meerwaarde dit heeft.

- Persoonlijke ondersteuning

De inhoud van het proces wordt besproken bij de casuïstiek, maar op persoonlijk vlak is er ook ondersteuning nodig. Supervisie is hierbij passend. De frequentie is één keer in de zes weken. Gekozen is voor supervisie omdat werkbegeleiding aansluit bij de methodische ondersteuning. Werkbegeleiding is sterk werkgericht en de werkbegeleider staat als oefenmodel voor het beroep. Supervisie is daarentegen gericht op de persoon in het werk, waar het reflecteren van eigen handelen, verwerken van ervaringen, opsporen van moeilijkheden en het bespreken daarvan aan bod komen. Intern zal gekeken worden of iemand zich supervisor ter beschikking kan en wil stellen.

Randvoorwaarden

Er moeten randvoorwaarden gesteld worden door Topaze met betrekking tot het STOP-traject. Er moet duidelijkheid komen, Topaze moet stellingen innemen zodat dit voor iedereen, hulpverlener en cliënt, duidelijk is. Die duidelijkheid moet betrekking hebben op wat wél bij de rol en houding van de ambulant hulpverlener past en wat niet. Zo is het ook duidelijk wanneer een traject een andere mate van hulpverlening nodig heeft of tot hoever de ambulant hulpverlener mag gaan. Een voorbeeld van een stelling kan zijn: 'ouders moeten toestemming geven om met de kinderen aan de slag te gaan'. Zo komt een ambulant hulpverlener minder snel in de knel met de attitude meerzijdige partijdigheid als het van één ouder wel mag en van de andere ouder niet. De stellingen die cliënten betreft moeten daarbij ook naar hen kenbaar gemaakt worden door de organisatie gedurende het intake gesprek. Bovendien kan het een stelling van Topaze zijn dat de ambulant hulpverlener even vaak naar vader dan naar moeder gaat en het kind even vaak bij vader dan bij moeder ziet. Daarnaast kan er gesteld worden dat Topaze de methodiek helder moet hebben; wat zijn de stappen binnen het hulpverleningstraject en wat is het doel daarachter. Door kaders te stellen wordt de attitude meerzijdige partijdigheid ondersteunt. Er zijn vaste lijnen maar binnen die vaste lijnen kan de hulpverlener werken aan de persoonlijke doelen van de cliënt.

De attitude meerzijdige partijdigheid blijkt essentieel binnen het STOP-traject. Uit dit onderzoek blijkt dat er echter meer aandacht en ondersteuning nodig is om deze attitude door de hulpverlener te laten waarborgen. Zowel cliënten als de hulpverleners zelf zien hiervan de noodzaak. Het is aan de organisatie achter de hulpverlener om deze noodzakelijke stappen te nemen. Het overnemen van de gedane aanbevelingen kan daarbij een belangrijke bijdrage leveren aan het toekomstige succes van het STOP-traject.

Hoofdstuk 5: overdracht

De overdracht van dit profileringsproject heeft plaatsgevonden 15 juni om 16.00 uur. Er waren viertal ambulant hulpverleners bij aanwezig waaronder de PP begeleider uit het werkveld. De gedragswetenschapper zou aanwezig zijn, echter was zij verhinderd.

Er is een samenvatting gegeven van het verrichte onderzoek. Middels een PowerPoint presentatie zijn de conclusies van het literatuuronderzoek en het praktijkonderzoek expliciet benoemd. Waarna de gehele conclusie is toegelicht door per deelvraag antwoord te geven, zijn ten slotte de aanbevelingen benoemd. Gedurende de overdracht was er volledige aandacht van de ambulant hulpverleners en waren zij enorm enthousiast over de conclusies dan wel de aanbevelingen uit het onderzoek. Er waren geen vragen, er heerste vooral bezinning. De ambulant hulpverleners benoemden dat de uitkomsten van hele grote toegevoegde waarde is en het zeker van belang was dat hiernaar geluisterd wordt.

In de teamvergadering zal een samenvatting van de presentatie gegeven worden door de PP begeleider uit het werkveld zodat de rest van het team op de hoogte is. Tevens zal er een geprinte versie van dit onderzoek op het kantoor komen te liggen. De vraag is gesteld om de bevindingen van het onderzoek nog groter toe te lichten met de overige teamleden, andere teams binnen de organisatie, de directeur en gedragswetenschappers erbij. Hierdoor kan er echt actie op uitgezet worden. De aanbevelingen zullen voordat de grote presentatie plaatsvindt door het team worden voorgelicht aan de directeur zodat er vast beweging komt.

Hoofdstuk 6: evaluatie

Reactie hulpverleners:

Tijdens de interviews is er gevraagd aan de hulpverleners wat zij missen vanuit de organisatie, omdat dit onderzoeksrapport ook ter beschikking wordt gesteld aan de gehele organisatie bestaat de mogelijkheid dat zij zich niet openlijk hebben durven uitspreken. Echter is er duidelijk bij vernoemd dat hun namen niet zichtbaar zijn en het volledig geanonimiseerd wordt.

Reactie cliënten:

Van één bevroegde cliënt loopt het hulpverleningstraject nog. Zij gaf aan het niet fijn te vinden als zijn hulpverlener zou lezen wat er door hem gezegd werd. Er is toegelicht dat het anoniem gemaakt wordt. De mogelijkheid bestaat dat de cliënt daardoor zich niet openlijk heeft uitgesproken.

Budget:

De aanbeveling 'ondersteuning' kost tijd en geld. De ambulante hulpverleners geven aan dat het een realistische aanbeveling is, welke absoluut nodig is, maar dat er binnen het management bekeken moet worden of er budget en tijd is voor de genoemde ondersteuningsvormen.

Bevorderlijk voor cliënt én ambulante hulpverleners

De werkwijze van het STOP – traject kan geoptimaliseerd worden door aan de slag te gaan met de aanbevelingen van het uitgevoerde onderzoek. Dit zal ten goede komen voor de cliënt omdat hun mening wat betreft de meerzijdige partijdigheid is meegenomen in de aanbevelingen wat invloed heeft op de praktijk. Daarnaast is het bevorderlijk voor de ambulante hulpverleners omdat er onderzocht is wat zij nodig hebben om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Hierdoor zal hun handelingsverlegenheid afnemen en de last wat deze houding met zich meebrengt verminderen, dit zal bijdragen aan de successen binnen STOP wat uiteraard invloed heeft op de cliënten.

Doelstelling onderzoek

De doelstelling van het onderzoek was: "inzicht te verkrijgen in hoe de attitude meerzijdige partijdigheid van de ambulante hulpverleners van Topaze gewaarborgd kan worden binnen het STOP traject." De onderzoeker wilde dit doel bereiken door een literatuuronderzoek te verrichten en door middel van praktijkonderzoek met de betrokken partijen te toetsen wat betreft het handelen, ervaring en de behoefte. De vaak terugkomende antwoorden zijn meegenomen in de eindconclusie, niet iedere gegeven wens vanuit de respondent zal terugkomen in de eindconclusie. Daarnaast is de aanbeveling 'het kind centraal stellen' gegeven. Het is raadzaam om onderzoek te doen op welke manier dit het beste vorm gegeven kan worden binnen het STOP-traject, dit paste niet binnen dit onderzoek.

Literatuurlijst

Amato P. R. (2010). *Research on divorce: Continuing trends and new developments*. Journal of Marriage and Family, 72, 650–666.

Baart, A. (2011). *Een theorie van presentie*. Utrecht: Lemma BV.

Baarda, D., Goede, M. de & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff bv.

Blom, P. (2016). Echtscheiding en hechting bij baby's en peuters. *Nieuwe stap*. Geraadpleegd op: 02-04-2017.

<https://nieuwestap.nl/echtscheiding-en-hechting-bij-babys-en-peuters/>

Boszormenyi – Nagy (1999). *Foundations of contextual therapy*. Abingdon: Taylor & Francis LTD

Brown, B. (2013). *De kracht van kwetsbaarheid*. Utrecht: A.W. Bruna.

Bru, D. (2008). *Horen, verstaan en uitwisselen in professionele gespreksvoering*. Amsterdam: SWP uitgevers.

Centraal Beheer Statistiek (2015). Meer echtscheidingen. Geraadpleegd op: 19-12-2016

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/37/meer-echtscheidingen>

Chenail, R.J., St. George, S., Wulff, D., Duffy, M., Wilson Scott, K., & Tomm, K. (2012). *Clients relational conceptions of conjoint couple and family therapy quality: A grounded fomral theory*. Journal of marital and Family Therapy, 38 (1), 241-264

Cooper, M., O'Hara, M., Schmid, P.F., Bohart, A., (2013). *The handbook of person-centred psychotherapy & counselling*. Basingstoke UK: Palgrave Macmillan.

De Kinderombudsman (2014). Vechtende ouders, het kind in de knel. Geraadpleegd op: 02 – 12 - 2016, via:

<http://www.dekinderombudsman.nl/ul/cms/fck-uploaded/KOM003.2014Kinderombudsmanadviesrapportvechtscheidingen1.pdf>

Dillen, A. (2007). *Ongehoord vertrouwen*. Ethische perspectieven vanuit het contextuele denken van Ivan Boszormenyi-Nagy. Antwerpen – Apeldoorn: Garant uitgeverij.

Duran, Ö. (2016). *Faculty of social and Behavioural Sciences Theses*. Utrecht: University Responsitory.

Driesen, L. (2012). *Ik wil mama én papa, allebei!* Over echtscheiding, verwerking, loyaliteit en hulpverlening. Apeldoorn: Maklu en Garant uitgevers.

Ferwerda, E., & Boer, F (2015). *Kind & adolescent praktijk*. Utrecht: Bohn Stafleu van Loghum

Fischer, T., & de Graaf, P. M. (2001). *Ouderlijke echtscheiding en de levensloop van kinderen: Negatieve gevolgen of schijnverbanden*. Sociale Wetenschappen, 44(2), 138-163.

Gerritsen, E., (2013). De wonderen zijn de wereld nog niet uit. *Binnenlands bestuur*. Geraadpleegd op: 16-02-2017

<http://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/opinie/columns/de-wonderen-zijn-de-wereld-nog-niet-uit.8974453.lynkx>

Gal, T., & Duramy, B. (2015). *International perspectives and empirical findings on child participation*. Oxford: Univeristy Press.

Hargrave & Pfitzer (2005). *Ontwikkelingen in de contextuele therapie*. De kracht van geven en nemen. Leuven: Acco uitgeverij

Heerink, Pinkster-Schalken & Bratti – van der Werf (2013). *Onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: Pearson B.V.

Heyndrickx, P., Barbier, I., Driesen, H., Van Ongevalle, M., Vansevenant, K. (2005). *Meervoudig Gekwetsten*. Contextuele hulpverlening aan maatschappelijk kwetsbare mensen. Leuven: LannooCampus

Hermanns, J., Nijnatten, C. van, Verheij, F., & Reuling, M. (2005). *Handboek Jeugdzorg, deel 1 Stromingen en specifieke doelgroepen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Hoek, M. (2013). *Deze steun heb ik nodig*. Ouders over 'goed ouderschap' en gewenste steun. Utrecht: LOC/LCFJ.

Jong, P., de & Berg, I.K. (2015). *De kracht van oplossingen*. Handboek oplossingsgericht werken. Benelux: Pearson b.v.

Lange, A. (2005). *Gedragsverandering in gezinnen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Lawick, M.J. van (2012). *Vechtscheidende ouders en hun kinderen*. Systeemtherapie, (24). Uitgave: 03/2012. Amsterdam: Boom Uitgeverij.

Leijssen, M. (2005). *Gids beroepsethiek: Waarden, rechten en plichten in psychotherapie en hulpverlening*. Leuven: Acco.

Martin, E., & Stott, J. (2010). *Using ourselves in work with the older people*. In: G. Fredman e.a., *Being with older people: A systemic approach*. London: Karnac Books.

Migchelbrink, F. (2016). *Handboek praktijk gericht onderzoek*. Zorg, welzijn, wonen en werken. Amsterdam: SWP uitgevers.

Molen, H. van der, Perreijn, S., & Hout, M., van den, (2007). *Klinische psychologie: theorieën en psychopathologie*. Groningen, Wolters-Noordhoff.

Nederlandse Encyclopedie (z.d.). Beroepshouding. Geraadpleegd op: 30-03-2017
<http://www.encyclo.nl/begrip/beroepshouding>

Nederlandse Encyclopedie (z.d.). Grondhouding. Geraadpleegd op: 30-03-2017
<http://www.encyclo.nl/begrip/grondhouding>

Nederlandse encyclopedie (z.d.). Vechtscheiding. Geraadpleegd op: 21-03-2017:
<http://www.encyclo.nl/begrip/Vechtscheiding>

Nederlandse Vereniging van Orthopedagogen en Onderwijskundigen (2010). Richtlijn voor casusbeschrijving. NVO Orthopedagoog-generalist. Geraadpleegd op: 10-03-2017:
https://www.nvo.nl/bestanden/2015/Registratie/1166-2/Richtlijn_voor_de_casusbeschrijving_230413def.pdf

Onderwaater, A. (1989). *De onverbreekelijke band tussen ouders en kinderen*. Over de denkbelden van Ivan Boszormenyi-Nagy en Helm Stierlin. Amsterdam: Swets & Zeitlinger

Pas, A, van der (2006). *Ouderbegeleiding als methodiek*. Handboek methodische ouderbegeleiding 1. Amsterdam: SWP uitgevers.

Pas, A, van der (1994). *Ouderbegeleiding als methodiek*. Handboek methodische ouderbegeleiding 1. Rotterdam: AD. Donker

Ploeg, van der & Scholte (2011). *Orthopedagogische probleemvelden en voorzieningen in Nederland*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant uitgevers.

Pijnenburg, H.M. & Hattum, M. van (2013). *Integratief werkzame factorenmodel voor de jeugdsector. Intern rapport*. Nijmegen: Hogeschool Arnhem / Nijmegen.

Raadt, de (2016). *Medisch maatschappelijk werk in de klem of in de metapositie?* Vakblad Sociaal Werk. Uitgave 11/2016. Utrecht: Bohn Stafleu van Loghum.

Remmerswaal, P. (2009). Supervisie houdt je scherp. *Maatwerk. Vakblad voor Maatschappelijk Werk* (6), 13-16.

Remmerswaal, P. (2012). Solidariteit met en tussen ouders. *Ouderschapskennis*, 15 (2), 130-139.

Remmerswaal, P., & Gouw, A. de (2017). *Snap jij die ouders?* Basisboek professioneel werken met ouders. Amsterdam: SWP uitgevers.

Richtlijnen Jeugdhulp (z.d.). Interventies voor jeugdigen met gescheiden ouders. Algemene adviezen naar leeftijd van jeugdigen. Geraadpleegd op: 01-04-2017:

<http://richtlijnenjeugdhulp.nl/scheiding/interventies-voor-jeugdigen-met-gescheiden-ouders/algemene-adviezen-naar-leeftijd-van-de-jeugdigen/>

Rober (2012). *Gezinstherapie in praktijk*. Leuven: Acco uitgevers.

Savenije, A., Lawick, van M.J., Reijmers, E.T.M. (2014). *Handboek systeemtherapie*. Utrecht: de Tijdstroom

Schoenmaker, K., Kruijff, A. de, Rijken, R. van der, Kluwer, E., Bom, H., Lawick, J. van, Visser, M., Finkenauer, C., (2015) *Vechtscheidende ouders – Wie zijn dat?* Tijdschrift Systeemtherapie, (27), 145 - 159. Amsterdam: Boom uitgevers.

Scholieren en Gezinnen (2013). *Onderzoek door de Universiteit Utrecht*. Universiteit Utrecht: Onderzoeksgroep Jeugd en Gezin.

Schout, G. (2015). Jeugdzorg moet niet terug, ze moeten vooruit. *Sociale vraagstukken*.

Geraadpleegd op: 16-02-2017:

<http://www.socialevraagstukken.nl/jeugdzorg-moet-niet-terug-ze-moet-vooruit/#>

Smulders-Groenhuijsen, L. (2002). *En ze leefden nog lang en gelukkig. Kinderen en scheiding*. Amsterdam: SWP uitgevers

Spruijt (2012). *Scheidingskinderen*. Amsterdam: SWP uitgevers.

Spruijt, E., & Kormos, H. (2010). *Handboek scheiden en de kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Sprenkle, D.H., & Piercy, F.P. (2005). *Research methods in family therapy* (2^e editie). New York: Guilford press.

Stewart, I. & Joines, V. (2008). *Transactionele Analyse*. Het handboek voor persoonlijk en professioneel gebruik. Amsterdam: SWP uitgevers.

Topaze (2012). *Scheiden en Transformatief Ouderschap Plan*. Schijndel: Topaze bv.

Topaze (2015). Over Topaze. Geraadpleegd op: 30 - 10- 16. <http://topaze-hulp.nl/nl/over-topaze>

Topaze (2015). Scheiden en transformatief ouderschapsplan. Geraadpleegd op: 30 – 10 – 2016.

<http://topaze-hulp.nl/nl/oplossingen/ambulante-hulpverlening/scheiden-en-transformatief-ouderschapsplan>

Thunnissen, M. & Graaf, A. de (2014). *Leerboek transactionele analyse*. Utrecht: De Tijdstroom

Turnell, A. & Edwards, S. (2009). *Veilig opgroeien; de oplossingsgerichte aanpak van Signs of Safety in jeugdzorg en kinderscherming*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Verhoeven, N. (2016). *Wat is onderzoek?* Nederland, Amsterdam: Boom Uitgevers.

Wallerstein, J.S., & Lewis, J.M. (2004). *The unexpected legacy of divorce: Report of a 25 year study*. *Psychoanalytic Psychology*, (21), 353-370

Weeks, R., Fife, T. & Peterson, M. (2016). *Techniques for the couple therapist. Essential Interventions From the Experts*. New York: Roudledge, Taylor & Francis Group.

Weevers (2008). Wat is supervisie? Geraadpleegd op 03-03-2017:
<http://www.veelkleurig.nl/docs/supervisie/Wat%20is%20supervisie.pdf>

Bijlages

Bijlage 1a: Vraagstelling ambulant hulpverleners Meerzijdige partijdigheid

Topics:

- Definitie
- Meerzijdige partijdigheid moeilijk te waarborgen
- Gedrag
- Behoeft
- Ideale situatie
- Verbetering
- Theorieën

Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou?

Heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de attitude meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen? Zo ja: hoe zag dat eruit?

Wanneer heb je moeite met de attitude meerzijdige partijdigheid?

Hoe uit jij de meerzijdige partijdigheid in STOP trajecten?

Welke vaardigheden laat je zien?

Tijdens de oriëntatie van dit onderzoek is naar voren gekomen dat ambulant hulpverleners tijdens het STOP-traject moeite hebben met het waarborgen van de meerzijdige partijdigheid. Wat heb jij nodig zodat je de attitude meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen?

Wie heb jij daarbij nodig?

Hoe zou de ideale situatie eruit zien?

Welke verbeteringen zouden volgens jou moeten plaatsvinden om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te stralen?

Wat zouden uitgevoerde acties hierbij kunnen zijn?

Uit het literatuuronderzoek zijn twee theorieën naar voren gekomen welke voor ondersteuning kunnen zorgen: de theorie van Andries Baard (Hoofd, Hart, Handen) en Eric Berner (Transactionele analyse), graag zou ik deze toe willen lichten als je hier niet bekend me bent. Wat vind je van deze theorieën?

Loyaliteit van het kind

Topics:

- Kind centraal stellen
- Loyaliteit t.o.v. vechtscheidingen
- Rol als ambulant hulpverlener

- Gespleten loyaliteit
- Positie van het kind
- Ontwikkeling
- Relatie met beiden ouders

Hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening?

Hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders in vechtscheidingen tijdens STOP trajecten?

Wat is jouw rol als ambulant hulpverlener hierin?

Hoe waarborg je de meerzijdige partijdigheid wanneer je een loyaliteitsconflict bij het kind ziet?

Wat doe je wanneer je bij een kind een gespleten loyaliteit ziet?

Hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding?

Met welke aspecten houd je rekening zodat kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen?

In hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind om een balans te kunnen vinden tussen de twee relaties met beide ouders?

Mogelijke effecten op het kind

Topics:

- Ontwikkelingsachterstand en/of gedragsproblemen
- Zelfvertrouwen / zelfwaardering
- Middelen van ambulant hulpverlener

Hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen oploopt tijdens de vechtscheiding van zijn ouders?

Hoe wordt het zelfvertrouwen van de kinderen en de zelfwaardering van kinderen gewaarborgd/vergroot?

Wat zet je in om de problemen van het kind te verminderen of te voorkomen?

Waar houd jij als ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen?

Erkenning

Topics:

- Erkenning van het netwerk
- Erkenning van de hulpverlener

Hoe stimuleer of motiveer jij het erkennen geven en/of krijgen van het netwerk van de cliënt?

Hoe ziet de erkenning van jou eruit tegenover de cliënt?

Bijlage 1b: vraagstelling cliënten

Meerzijdige partijdigheid

Betekenis

Ervaring m.b.t. kind en hulpverlener

Pedagogische relatie

Ondersteuning

Bijbehorende vragen:

Wanneer heb jij het gevoel dat er naar je geluisterd wordt?

Wanneer voel jij je begrepen?

Wat is nodig zodat jij je serieus genomen voelt door de hulpverlening?

Wanneer voel jij je gerespecteerd gedurende de hulpverlening?

Wanneer heb jij het gevoel dat je erkenning krijgt van de hulpverlener?

Hoe heb jij het ervaren dat de hulpverlener met jouw kind in gesprek is gegaan?

Wat vind jij belangrijk aan 'het kind centraal stellen' in de hulpverlening?

Welke houding van de hulpverlener naar jou toe vindt jij belangrijk tijdens het STOP-traject?

Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt / op je gemak voelt bij de hulpverlener?

In welke mate heb je het gevoel dat je ondersteunt werd door de hulpverlener?

In hoeverre heeft de hulpverlener jou kunnen ondersteunen m.b.t. de relatie tussen jou en je kind gelet op de scheiding?

Loyaliteit:

- Kind centraal
- Ervaring
- Rol hulpverlening

Bijbehorende vragen:

Wanneer heb jij het gevoel dat het kind centraal gesteld wordt tijdens de hulpverlening?

In hoeverre heeft de hulpverlener het gevoel van het kind centraal gesteld volgens jou?

Wanneer en op welke manier wordt er door de hulpverlening naar jouw kind geluisterd?

Hoe voelde jij je op het moment dat er door de hulpverlener moeilijke onderwerpen werden aangesneden naar je kind toe, omtrent jou en je ex-partner?

In welke mate heeft jouw kind – met behulp van de hulpverlener - een balans kunnen vinden tussen de twee relaties met beide ouders?

In welke mate en op welke wijze heeft de hulpverlener - volgens jouw beleving - bijgedragen aan het verwerken van de scheiding voor jouw kind?

Heb je een verandering waargenomen/gevoeld als gevolg van de hulpverlening gezien het gedrag van je kind jegens jou en je ex-partner? Zo ja: kun je een voorbeeld noemen?

Heeft de hulpverlener volgens jou bijgedragen aan het proces in het voorkomen van het afzetten tegen de ouders door het kind?

Bijlage 2, transcripten

Transcripten van respondentgroep 1: ambulant hulpverleners

Respondent 1

	Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou?
R1	Uhm meerzijdige partijdigheid is voor mij dat je in een gezinssysteem alle gezinsleden hoort en uhm niet de mening of het gevoel van een vind die gezinsleden boven dat van de ander stelt of daar teveel naast gaat staan.
	Dus bedoel je dat je ze allemaal op gelijke afstand houdt?
R2	Ja
	Oké. Uh heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen?
R3	Ja.
	Hoe zag dat eruit?
R4	Uhm.. Ik vind dat vaak in zaken waarin je maar een ouder begeleidt. Als je vaker bij een ouder komt dan ben je al niet meer meerzijdig partijdig omdat je meer naar de ouder naast kan staan. Maar ik heb ook veel zaken gedaan waar ik bij beide ouders evenveel kwam en dan is het niet zo dat ik echt met een iemand heul, maar dan was het meer dat je in de gesprekken met de ene ouder meer veert dan met de ander. Ik denk dat dat ook moet, trouwens, nu ik antwoord geef, je moet ook wel met iemand meeveren. Wat ik wel doe is de andere kant laten zien. En vragen stellen bij de opmerkingen die mensen dan hebben over de andere kant. Omdat mensen heel erg in hun eigen verhaal zitten, in hun eigen pijn. En daar moet je wel erkenning op geven, maar hoe zag dat eruit? Want ik ben het vaak kwijt geraakt, dat ik dacht nu glij ik.
	Ik zal 'm anders stellen, dat is namelijk de volgende vraag: wanneer heb je moeite met de houding meerzijdige partijdigheid? Wanneer vind je dat lastig?
R5	Ik vind dat lastig als je, ik heb een zaak gehad waar ik echt op kapot ben gelopen, toen ben ik ook ziek geworden. Dat was een STOP zaak, waar ik bij vader en moeder moest komen voor gezinsbegeleiding. Waar ik een omgangsregeling moest doen met de kinderen en vader. En waar geen voogd in zat en geen CJG medewerker. Ik heb vanaf het begin aangegeven dat ik dat niet alleen kon. Dat heb ik driekwart jaar volgehouden, en toen ben ik onderuit gegaan. Daar ben ik de

	meerzijdige partijdigheid helemaal kwijt geraakt. Omdat ik meer door gaan drukken op de omgangsregeling. En daarbij heb ik moeder te kort gedaan. Wat het ingewikkelde maakte was dat vader opgepakt was voor zeden, daarvoor vast had gezeten, behandeling had gehad, daarom kreeg ik die zaak ook. Het was een ex-delinquent dus dat kon ik wel doen, zonder iemand erbij. Daar was wel een mediator bij, ik heb met de mediator heel fijn samengewerkt. Ik heb aan 'mediator' heel veel gehad in die zaak. Als die er niet bij was geweest was het al veel eerder kapot gelopen denk ik. Of dat nou goed is geweest weet ik ook niet. Ik ben heel erg op die omgang gaan zitten. Ik denk juist dat het een nadeel is geweest dat ik met delinquenten heb gewerkt. Ik denk juist dat het beter is geweest als een collega is geweest die dat niet had.
	En als ik dan vraag, wanneer heb je dan moeite met meerzijdige partijdigheid? Dan hoor ik jou zeggen, ik heb kaders nodig. Klopt dat?
R6	Ja. Ik kreeg totaal geen ondersteuning van Topaze.
	Oké
R7	En iemand waarmee ja kan sparren. Iemand waarmee jij samenwerkt. Dat kan een gezinsvoogd zijn, een CJG medewerker, maar het liefst wel iemand die een soort sluitstuk heeft van zo gaan we het doen. En als het zo niet lukt, dan is dat zo. Dan stoppen we.
	Dus die kaders weer?
R8	Ja
	En uhh hoe uit jij de meerzijdige partijdigheid in STOP-trajecten?
R9	Door met iedereen te praten.
	Iedereen te horen?
R10	Ja
	En welke vaardigheden laat je dan zien?
R11	Luisteren, erkenning geven, doorvragen. Ik stel heel veel verhelderingsvragen voor mezelf, omdat je toch een beeld vormt in je hoofd. Ik moet afchecken. Ik vraag ook wat het met iemand doet. Uhhhhm, ik teken dingen uit op papier. Ik ben empathisch.
	En dan naar elk gezinslid?
R12	Ja vind ik wel. Ik probeer wel iedereen de ruimte te geven die hij verdient.
	Tijdens de oriëntatie is er naar voren gekomen dat ambulant hulpverleners tijdens STOP-trajecten moeite hebben om de houding meerzijdige partijdigheid te waarborgen. Wat heb jij nodig zodat jij de attitude meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen?
R13	Dan wat de organisatie had kunnen doen?
	Wat jij nodig hebt.

R14	Wat ik nodig heb gehad is a: werkbegeleiding of supervisie 1x per 6 weken waarin jouw zaken worden besproken.
	Op inhoudsniveau of op persoonlijk vlak?
R15	Beide. Uh ik vind dat in een werkbegeleiding en supervisie moet het inhoudelijk worden besproken maar moet ook dingen besproken worden waar je tegen aan loopt. Waar ik heel erg tegenaan ben gelopen is dat, voor mij persoonlijk, ik tools wil hebben om bij vervelend lopende scheidingen – want ik vind vechtscheidingen een slecht woord, daarin leg je alles stil – dat ik die energieën buiten mezelf kan houden, dat is 1. Daar heb ik continu om gevraagd, dat heb ik niet gekregen. Dat moest ik zelf regelen. Uh de werkbegeleiding heb ik niet gehad. Ik denk dat iedereen die dit soort zaken draait, vaardigheden aangeleerd moet krijgen in hoe ga je met conflicten om, hoe kun je conflicten reduceren. Ik heb ook aangegeven dat Topaze er een systeemtherapeut bij zou moeten zetten. Niet een mediator. Maar een systeemtherapeut.
	Dat heb je aangegeven?
R16	Ja ja
	En waarom een systeemtherapeut?
R17	Omdat dan op tafel komt waar het werkelijk om draait. Dat denk ik.
	Ik hoor jou zeggen, werkbegeleiding en tools. Klopt dat?
R18	En dan met name tools in de zin van vaardigheden. Dus niet zozeer middelen, maar veel meer gespreksvaardigheden uhhhhm, dat je leert zien van nu gaat de boel escaleren.
	Van hoe handel ik dan?
R19	Ja. En dat is ene totaal andere manier van werken dan de normale ambulante zaken.
	Ja
R20	Het is een hele andere manier van werken dan waarvoor wij opgeleid zijn. Juist omdat je met twee ruzie makende partijen te maken krijgt.
	Oké. Je hebt een aantal dingen opgenoemd net, en wie heb jij daarbij nodig zodat het uitgevoerd kan worden?
R21	Ik heb dat meerdere malen aangegeven bij de coördinator, bij de gedragswetenschapper, ik heb dat tegen het team gezegd, ik heb het ook tegen de directeur gezegd toen hij nog geen directeur was.
	Je hebt het al vaak aangegeven
R22	Ja
	Oké, hoe zou de ideale situatie eruit zien? Als je budget niet mee zou tellen, hoe jij het zou zien. Rondom de meerzijdige partijdigheid

R23	Ja, dan zou je zaken met z'n tweeën draaien, in koppels. Dat doen ze ook bij, uhuh hoe heet dat nou. Dat wordt ook bij Stek gegeven. Uhuh, kinderen uit de knel. Wordt altijd door twee mensen gedaan. Zodat je ook samen kan sparren.
	Voel je je dan sterker staan? Of wat is jouw
R24	Nee dan heb je iemand die er voor waakt dat je meerzijdig partijdig blijft. Dan zou je altijd zaken met z'n tweeën draaien, en ik denk dat er gewoon standaard systeemtherapie bij moet.
	En voor jou? Of is dat die werkbegeleiding die je net zei?
R25	Ik zou dan ook die tools willen hebben. Vaardigheden willen leren. 10:24
	Welke verbeteringen zouden er moeten plaatsvinden om de houding meerzijdige partijdigheid te kunnen uitstralen?
R26	Ja wat ik net al heb gezegd.
	Tijdens mijn literatuuronderzoek zijn er twee theorieën naar voren gekomen welke ondersteunend kunnen zijn. Ze zijn haaks op elkaar. Mijn vraag is wat je van die theorieën vindt. De theorie is van Andries Baard, presentietheorie en van Eric Berner de transactionele analyse. Ben je daar bekend mee? Anders leg ik ze uit.
R27	Die moet je even uitleggen.
	De presentietheorie gaat echt over dat je er moet zijn, je moet present zijn. Je zit op de relatie met ouders, je gaat met elkaar in gesprek, je bent eigenlijk een voorbeeld. Als ik zo met jou omga, dan zien jullie hoe jullie met elkaar om moeten gaan. Daarin ga je wel problemen onderzoeken, dat benoem je ook. Maar je zit op de relatie en je sluit ook aan. Dan heb je de transactionele analyse die staat daar haaks tegenover. Ouders krijgen van te voren een contract, het wordt duidelijk wat de rol van de hulpverlener is, de rol van de ouders staat zwart op wit. De doelen staan uitgeschreven. Je werkt heel veel met driehoeken, je zit echt op die communicatie. En uhm, je wil dat je met z'n drieën kan communiceren als volwassenen. Niet op kindniveau en niet op ouder niveau, maar als volwassene. Dus dat is helemaal uitgestippeld. Wat vind jij van deze theorieën?
R28	Ik vind dat het een combinatie zou moeten zijn. Ja, ik vind de ene is heel erg op het proces gericht, de andere heel erg op de relatie. Ik denk dat je niet kan werken zonder op de relatie te zitten. Zelfs niet bij moeilijk verlopende scheidingen. Dus ik zou dan kiezen voor een combinatie daarvan. Dat de organisatie de kaders neerlegt. Maar je zult echt wel een goede werkrelatie aan moeten gaan, als je alleen maar een proces loopt met mensen dan vang je ze niet. Dat geloof ik niet.
	Ik hoor jou zeggen. Ik wil duidelijke kaders maar daarin ook investeren in de relatie.
R29	Ja ja!
	Oké, hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening?
R30	Door met ze te praten, soms door spelletjes doen. Ik zit even te denken hoe ik dat altijd doe. Want dan kom je bij beide ouders, nou bij S. en B. hebben we het hele netwerk kompas gemaakt. Ik heb daar wel soms bedacht had ik ze niet nog meer moeten vragen, maar ze waren al zo bevraagd dat ik daarop heb aangesloten. Kan

	me wel voorstellen dat als er niet zoveel hulpverlening was geweest, had ik meer met ze gedaan.
	Oké
R31	Dan had ik meer met ze uhhhm, denk vooral gepraat. En dan niet de vaste middelen die wij hebben, maar dan zelf gekeken, uuuuuuuuuuhmmm
	Wat is mogelijk
R32	Ja ja, dat.
	En daarin ook hun verhaal horen of?
R33	Ja zeker. En ik heb ook wel eens de drie huizen gedaan, ja, weet je, uuuhm, soms worden middelen ingezet als een soort oplossing of als het middel om, terwijl ik veel meer geloof dat je moet gaan zitten en je open moet stellen. Op die manier contact moet maken en dan komt het wel.
	Dus echt aansluiten?
R34	Ja precies.
	Hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders in een vechtscheiding tijdens het STOP-traject?
R35	Uhm.. Ik ben aan het denken, ik denk dan aan twee jonge kinderen welke STOP-zaak ik heb gedaan. Die jongen had vader bijna niet gezien, en voor dat meisje was het heel vreemd. Maar dat jongetje dat was 6, en die was echt heel loyaal naar zijn vader. Maar die was ook heel loyaal naar zijn moeder. Die vond het heel ingewikkeld, die wist niet hoe hij zich moest verhouden. Die was ook heel erg op mij gericht. In het begin, hoe doen we dit en wat mag wel en wat mag niet.
	En wat is jouw rol als ambulant hulpverlener hierin? Als je die loyaliteit zo erg ziet bij die kinderen?
R36	Daar moet je wel oog voor hebben. En ik denk ook wel dat je aan kinderen moet uitstralen dat dat er mag zijn. Zeg maar. Dus dat dat er is. Niet zo zeer oké, maar dat dat er is. Dat er geen oordeel aan zit, het is zo.
	Oké, hoe waarborg je de meerzijdige partijdigheid wanneer je een loyaliteitsconflict bij het kind ziet?
R37	Dat vind ik een moeilijke vraag.
	Is het ook, haha.
R38	Jeetje, Esmee, wat een goede vragen. Dit zijn goede sollicitatievragen, haha. Ja, hoe doe je dat. Ik denk eigenlijk hetzelfde als de vorige. Dat het er is.
	Maar hoe stel je je dan op naar de ouders?
R39	Ik leg ouders wel uit wat er aan de hand is.
	Vader en moeder?
R40	Ja ja ja ja

	Oké
R41	Ja ja ja ja. Maar ook wel, want dat is natuurlijk het gevaar. Dan gaan ouders zeggen, ja maar ennuh dat komt door haar of door hem, ik geef ouders dan wel terug dat komt door jullie.
	Oké, in jullie praten dus.
R42	Ja
	Oké, en wat doe je bij een kind als je gespleten loyaliteit ziet, dus dat hij helemaal naar één ouder trekt?
R43	Dat vind ik heel moeilijk, dat heb ik in een zaak gehad. Die mensen hadden STOP gehad, daarna mocht ik erin. Samen met de gezinsvoogd, dat vind ik heel ingewikkeld. Dan weet je bijna niet wat je moet doen. Omdat eigenlijk alles, tenminste mijn ervaring, alles wat ik daarin heb gedaan, versterkt eigenlijk alleen maar. Wat je ook ziet, de ouder op wiens hand het kind is, klinkt heel slecht, maar dat was in deze zaak, dan hangt deze vrouw daar als een havik omheen dat dat zo bleef. Ik heb later een keer op de facebook pagina van deze jongen gekeken en toen had ie ook de achternaam van zijn moeder.
	Dus hij was ingezogen, denk jij.
R44	Ja. Dus dat was heel moeilijk. De kinderen hadden ook therapie bij bureau 3O, daar heb ik heel goed mee samengewerkt. Maar in de periode dat ik het gezin begeleidde zijn er wel 5 voogden geweest. Die zaak heeft een andere hulpverlener overgenomen. En uhm, dat is gewoon heel sneu. Deze vader heeft uiteindelijk gewoon afstand gedaan van zijn kinderen. Ik denk ook als er dat aan de hand is, ik vraag ook wat wij dan kunnen nog kunnen als ambulant gezinsbegeleider.
	Tijdens STOP?
R45	Ja ja, ik denk dat je dan ook echt af moet gaan vragen of je dan nog wel door moet blijven gaan. Omdat je nog veel meer kapot kan maken dan dat er aan de hand is.
	Dat zijn misschien ook die kaders die je bedoelde?
R46	Ja ja ja dat bedoel ik. Dat vind ik echt. Ik vind dat echt therapiewaardig en wij zijn geen therapeuten. En dat wordt wel vaak gedacht.
	Hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding van hun ouders?
R47	Ik vind dat echt kindermishandeling. Ik vind dat erger dan een alleenstaande moeder die drie hoog achter woont, heel arm is en wel liefde aan haar kinderen geeft.
	Ja ja
R48	En die moeders worden vaak onder toezicht gesteld.
	Kun je toelichten waarom je het kindermishandeling vindt?
R49	Uhm... Omdat ik, uhuh, en dat is de pest, als een kind een klap krijgt is dat echt een feit. En bij moeilijke verlopende echtscheiding is dat echt psychologische oorlogsvoering, inkapselen van kinderen, kinderen informatie input geven die niet klopt. Dat is gewoon, jaaa, ik heb natuurlijk bij justitie gewerkt en bij de

	reclassering. Je hebt delicten die dierlijk zijn, die uit je driften komen, en je hebt delicten die vanuit je hoofd ontspruiten. En ik ga niet zeggen dat alle ouders die in een echtscheiding liggen dat willens en wetens doen, en berekend doen, maar als je mensen uitlegt wat ze aan het doen zijn dan willen ze het vaak niet horen. En als je dan teruggeeft dat iemand zelf aan de slag moet om te leren om daar anders naar te kijken, dan willen mensen dat vaak niet horen en gaan ze maar door. En in het eerste geval als een kind een klap krijgt, en hij krijgt meerdere klappen en iemand stopt niet, dan wordt het kind weggehaald omdat het feiten zijn. En in dit soort zaken gebeurt dat niet. Omdat het allemaal te ingewikkeld is, en dat vind ik heel moeilijk. Dat vind ik ook heel moeilijk te verkroppen. Waarmee ik niet wil zeggen dat ouders altijd berekend zijn of met voorbedachten rade dingen doen, maar ik vind volwassen mensen die kinderen krijgen, dat is altijd hun keus. Het is nooit de keus van het kind om te komen. Als je een kind krijgt dan krijg je die omdat jij dat wil. In deze tijd leven we nou. We hebben geboortebeperving, uhm je hoeft geen kinderen te krijgen, dus als je nu een kind krijgt vind ik dat je daar goed voor moet zorgen.
	Ja
R50	En daar hoort voor mij ook bij als je niet van de vader van je kind houdt, dat je dan wel, uhhh, die vader toe moet laten bij je kind.
	Ja ja
R51	En andersom. En dat vergeten mensen vaak als ze uit elkaar gaan. Mensen vergeten dan heel vaak dat, het is ook hun keus om bij elkaar weg te gaan, niet van het kind. Dus net als dat het kind er niet zelf voor gekozen heeft om op aarde te komen, kiest dat kind er ook niet voor dat de ouders uit elkaar gaan.
	Nee, maar het heeft wel veel invloed
R52	Ja zeker.
	Oké, met welke aspecten houd jij rekening dat een kind de mogelijkheid heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen? Optimaal te kunnen ontwikkelen.
R53	In een echtscheidingssituatie of sowieso?
	Tijdens STOP
R54	Uhm.. Ja, ik denk dat toch dat als een kind gewoon beide ouders kan zien, daar dan wel zoveel mogelijk aan mee werken. Wel onderzoeken welke gevaren zijn er. Zoals die vader die vast zat voor zeden, heb ik contact gelegd met de behandelingskliniek, en is iemand van de kliniek gekomen en die heeft een gesprek gehad met moeder en haar nieuwe partner. Daar is niet de behandeling besproken maar wel het risico op recidive.
	Ohja
R55	Uhm.. toen de omgangsregeling van mij afging en door het systeem zelf werd gedaan. Werden daar gewoon bepaalde voorwaarden aangesteld. Vader mocht niet alleen zijn. Er was altijd iemand bij. Uhm, ik vond namelijk wel dat deze kinderen hun vader moesten zien.
	Mmhh

R56	Maar ook wel onder bepaalde voorwaarden. En dat heeft voor mij wel te maken met hun ontwikkeling.
	Oké, in hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind om een balans te kunnen vinden tussen de relatie met zijn vader en zijn moeder
R57	Door naar ze te luisteren. Om te kijken wat zij moeilijk vinden daarin, en wat zij makkelijk vinden daarin. Weer een soort, uhm, met ze te kijken van goh, wat vind jij moeilijk en wat niet. En wat heb je dan nodig. Moeten we dan met z'n tweeën in gesprek met je ouders of schrijven we het op.
	Mm, ga je ook met de ouders aan de slag?
R58	Ja.
	Hoe doe je dat?
R59	Door met ze te praten en te luisteren. Maar ook wel aan te geven van wat de bedoeling is. Je komt niet zomaar ergens. Dus waar willen mensen aan werken. En uhm soms moet je dan ook wel directief zijn. Maar soms ook helemaal niet, want dan ben je ze kwijt
	Weer dat aansluiten eigenlijk?
R60	Ja
	Oké, wat doe jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen oploopt tijdens de scheiding van zijn ouders? Hoe handel jij dan?
R61	Dat bespreek ik met ouders, ik bespreek dat met de verwijzer. Soms ga je op zoek naar uhhh, ik heb ook overleg met degene die eventueel behandeling geven. Wat ik eigenlijk heel naar vind is, als ik terugkijk naar alle STOP en echtscheidingszaken die ik heb gedaan, dan is er maar eentje waarin ik een jongen echt heb kunnen helpen. En verder denk ik alleen maar van, je bent alleen maar een politieagentje die loopt te kaderen en die op die manier veiligheid probeert te creëren voor een kind.
	En dat zou jij anders willen zien?
R62	Ja ik vraag mij überhaupt af of hulpverlening goed is in dit soort zaken. Ik ben met een andere collega ooit naar een avond geweest voor contextueel werkers, dat ging ook over loyaliteit. Dat heet hangijzer, daar gingen ook wel stemmen op, waren allemaal contextueel werkers, daar gingen ook wel stemmen op van soms is het misschien ook wel beter als een kind een ouder helemaal niet meer ziet.
	Mm
R63	En ik vond dat toen best wel een ding, maar ik denk nu soms wel eens misschien is dat ook wel beter dan wat wij aan het doen zijn.
	Ik heb jou heel vaak horen zeggen ik heb kaders nodig. Is dat dan ook een stukje veiligheid wat je nodig hebt?
R64	Ja en veiligheid ook voor het kind. Ik vind namelijk dat wij, ik heb ook al eerder aangegeven, wij hebben niet de vaardigheden om dit soort zaken te draaien. Dus

	wat je eigenlijk aan het doen bent, is dat je aan het purren bent in een potje stront. En dat je het erger maakt dan dat het is, en dat vind ik echt.
	Dus veiligheid voor jezelf door middel van de kaders maar ook een systeemtherapeut bijvoorbeeld voor het kind?
R65	Ja! Om betere kwaliteit te leveren. Want wat wij aan het doen zijn is soms de ontwikkeling nog erger uhhh, daarmee wil ik niet mijn collega's te kort doen. Want ik weet dat er twee collega's zijn die die vaardigheden meer bezitten. Maar dat zijn ook de collega's die de mediaton opleiding hebben gevolgd. En ik denk andere collega's die stop doen, het vaak erger maken dan het is.
	Oké
R66	Dat denk ik echt.
	Oké, ja. Tijdens een vechtscheiding wordt het zelfvertrouwen en de zelfwaardering van kinderen meestal aangetast, heb jij daar als ambulant hulpverlener een rol in zodat het zelfvertrouwen/zelfwaardering gewaarborgd of vergroot wordt?
R67	Dat probeer je wel
	En hoe probeer je dat dan?
R68	Ik heb met een jongen, dat is al even geleden, zijn ouders waren gescheiden. Die ouders hadden co-ouderschap. Dat is ook een zaak waarin ik echt iets heb kunnen betekenen voor hem.
	Mm
R69	Daar heb ik veel gedrags cognitieve dingen mee gedaan. Zodat hij zelf leerde herkennen hoe dingen bij hem gingen. Dus eerst een reactie consequentie schema bij hem gedaan
	Ohja
R70	En daarna een 5G schema. Dus dan maak ik hem, ik heb hem vooral sterker gemaakt dat ie zichzelf beter leerde kennen. En dat ie ook ging zien van het is helemaal niet zo gek hoe ik reageer. Eigenlijk is het heel gezond hoe ik reageer. Mijn ouders zijn vooral heel raar.
	Oké
R71	En daar moet ik wel mee leren omgaan want dit zijn de ouders die ik heb. Dat was een jongen van 15 die op de havo zat, dus daar kon je ook wel meer op inzicht gaan zitten. Ik vind dat wel heel moeilijk, als kinderen heel klein zijn zoals bijvoorbeeld dat meisje van 3 en jongen van 5, dat vind ik ontzettend moeilijk. Hoe moet je daar toch, het enige wat je kan doen is met die kinderen gaan spelen en als er een omgangsmoment is kijken hoe ze reageren, hoe ze doen, meer kun je eigenlijk niet doen.
	Dus het is leeftijdsafhankelijk?
R72	Ja bij jonge kinderen vind ik het heel ingewikkeld.

	Oké, wat zet jij in om de problemen van de kinderen te verminderen of te voorkomen? Volgens mij heb ik dat antwoord al gehoord, klopt dat?
R73	Ja
	Oké, en waar houd jij rekening mee dat het kind zich dus wel optimaal kan ontwikkelen?
R74	Ik denk dat je ook vooral kijkt naar wat kunnen deze mensen wel en niet. Daar zit ook de grootste kracks denk ik. Wat kunnen en willen deze mensen wel of niet. Die laatste ook. Want ik heb ook wel eens gesproken met een ex-collega van mij, en die is zelf gescheiden omdat haar man vreemd is gegaan. Zij zei tegen mij, als jou zoiets overkomt dan komen er dingen in je naar boven die jij niet herkent van jezelf. En je gunt hem dan niks meer.
	Mm
R75	Ook de kinderen niet. Dat heeft mij toen wel aan het denken gezet. Ik denk dat de krenking vooral bij degene ligt bij degene die verlaten is. Of bedrogen, in ieder geval degene die de keuze niet gemaakt heeft. Daar moet je mee aan de slag. En dat doet een systeemtherapeut denk ik. Iets heel anders: heb jij vorige week de NPO documentaire gezien van dat meisje?
	Nee
R76	Dat meisje is haar ouders gaan interviewen
	Nee niet gezien
R77	Die moet je echt terugkijken. Dat is heel mooi. Is een filmmaakster, en haar ouders zijn, zij heeft haar vader heel erg gemist na de scheiding. Dat is zo systemisch.
	Is dat die documentaire van 2Doc?
R78	Ja ik weet alleen niet meer hoe die heet. Haar vader is een filmmaker en haar moeder is een psycholoog.
	Oh
R79	Wat je daar heel mooi ziet is dat de ouders allebei een heel anders verhaal hebben over hoe ze uit elkaar zijn gegaan.
	Oké, ik heb gisteren eentje gezien van kinderen die gedwongen opgesloten zitten, ik dacht dat je die bedoelde
R80	Nee die heb ik niet gezien, maar deze is heel interessant. Ook voor jou omdat zij dus, zij is opgegroeid bij haar moeder en kent haar vaders verhaal helemaal niet.
	Zij heeft dus het verhaal van moeder overgenomen?
R81	Ja min of meer wel, en geen vragen over gesteld. Haar vader was er gewoon niet
	Dat was de waarheid
R82	Ja.
	Oké, goede tip. Hoe motiveer of stimuleer jij het erkenning krijgen van het netwerk van de cliënt?

R83	Eigenlijk door ze te horen. Je hebt het gezien hè. Je krijgt een bak schijt over je heen en die ontvang je gewoon. En daar geef je een draai aan en dan krijg je vervolgens de meest lieve mailtjes. Het netwerk heeft veel meer macht dan wij. Ik benoem dat ook, ik zeg dat ook letterlijk. Dat heb jij ook wel gezien. En uhm ik maak die mensen ook belangrijk, maar ik hoor ze ook. Door met ze te praten
	Dus je betreft ze eigenlijk bij het hulpverleningsproces eigenlijk?
R84	Ja maar ik overleg het wel altijd met ouders. Ik ga niet zomaar dingen doen. Ik heb ook wel eens een zaak gehad, allemaal kommer en kwel, en daar zat op een gegeven moment ineens de buurman binnen. En ik vroeg aan moeder, vind je het goed als hij erbij zit? En moeder zei: Ja ja, hij weet alles, ik vind het wel fijn als hij erbij zit. En soms was ie er en soms niet, en soms vroeg ik ook echt zelf of hij erbij zat
	Mm
R85	Dat was zo'n gezaghebbend iemand, zeg maar. Bij die WIJ-culturen, in die wij cultuur heb je altijd een tante, oom, opa. Dat zijn eigenlijk de mensen waaraan je toestemming moet vragen. Ik kan niet op het woord komen, als we casuïstiek hebben zeg ik het heel vaak: dat is dus een..... Nou ik weet het echt niet. Maar dat zijn van die mensen in het netwerk die eigenlijk veel meer macht hebben dan wij. Die moeten dus eigenlijk hun verhaal doen, SoNeStra zegt dat ook hè, want als je die er niet bij hebt, kan je nog zo'n mooi plan maken maar als zij het er niet mee eens zijn komt het niet van de grond.
	Ja ja
R86	Maar ik vind wel dat de mensen zelf mogen kiezen wie ze erbij willen hebben
	Ja? Dat ligt bij de cliënt?
R87	Ja
	Oké. Mijn laatste vraag: hoe ziet erkenning van jou eruit tegenover de cliënt?
R88	Ja ik luister wel naar zijn verhaal. En ik geef wel mijn mening, maar ik denk dat ik dat wel op een hele respectvolle manier doe. Ik zeg ook wel wanneer ik dingen anders zie. Ik zeg ook wel als ik dingen erg vind. Ik sluit wel aan. Ik denk dat ik soms wel minder aan mag sluiten
	Hoe sluit jij aan?
R89	Luisteren, te horen, te hummen, iets terug te geven van wat ik hoor. Ik zeg ook gerust tegen mensen: goh wat erg, wat verschrikkelijk moet dat geweest zijn.
	Oké, dit waren mijn vragen. Bedankt voor de medewerking.

Respondent 2

	Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou?
--	--

R1	Dat je geen, dat je alle standpunten respecteert en hoort, en dat je niet een standpunt neemt en daarin meegaat.
	Oké, heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen?
R2	Uhm.. ik denk dat ik heel snel moet antwoorden omdat je aan het opnemen bent
	Nee dat hoeft niet
R3	Uhhmm..
	Dat je het lastig vond
R4	Ja zeker
	Hoe ziet dat er dan uit?
R5	Dat ziet er uit als dat uhhhh... Dat ik toch met een ouder mee moet gaan, omdat de ander aan het liegen is. Dat gebeurt regelmatig
	Dat je door hebt dat een ouder de waarheid spreekt dan vind je dat lastig?
R6	Ja
	Nog meer?
R7	Uhm.. ja dat is ook wel zo als kinderen aangeven mijn ouders doen altijd dit, en de ouders zeggen dat doen we niet, dan.....
	Dat je er tussenin zit?
R8	Ja dat
	Wanneer heb je moeite met de houding? Maar dat is denk ik het zelfde antwoord?
R9	Ja
	Oké, hoe laat jij de meerzijdige partijdigheid zien in STOP trajecten?
R10	In STOP trajecten?
	Ja, hoe uit je die.
R11	Ja. Eigenlijk heb ik daar een vraag voor. Twee manieren. De ene manier is altijd dat ik vraag, wat betekent het voor de ander? En de tweede manier is dat ik een circulaire vraag stel: Nu je dit verteld hebt, als de ander hierbij zou zitten wat zijn antwoord dan is, wat denk je dat die ander gaat antwoorden? Dan dwing je eigenlijk diegene na te denken over de ander en over het gevolg van wat die persoon zegt voor de ander.
	En welke vaardigheden zet je dan in?
R12	Circulair vragen stellen. Het heeft allemaal steeds te maken met dat ik de empathie naar de ander.
	Dus als ik het goed begrijp betrek jij de andere ouder erbij als je met de ene in gesprek bent?

R13	Ja, of de kinderen
	Het systeem?
R14	Ja, de vaardigheid is dat je visueel ook de ander erbij betreft. Dat kun je ook doen met poppetjes
	Ja. Tijdens mijn oriëntatie is er naar voren gekomen dat ambulant hulpverleners moeite hebben om de meerzijdige partijdigheid te waarborgen tijdens STOP – traject.
R15	Tijdens je wat? Ik hoorde je niet
	Tijdens mijn oriëntatie
R16	Oh je oriëntatie
	Wat heb jij nodig zodat je de houding meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen? Ook kijkend naar de organisatie.
R17	Oké, dat is eruit gekomen, ja ja. Dus wat is je vraag nu?
	Wat heb jij nodig, of wat kan jou helpen, dat jij die houding meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen?
R18	Dan heb ik methodische ondersteuning nodig, wat we nu niet krijgen. Oefenen met elkaar, hoe het moet. Vanuit de organisatie krijg je nu niks om die houding te waarborgen of überhaupt uit te stralen. En ook tijdens casuïstiek meer tijd.
	Ook in rollenspellen?
R19	Ja. Ook in rollenspellen. Dus echt een stuk praktisch oefenen. En qua inhoud in de casuïstiek. Bespreken in de casuïstiek. Dus die twee zaken denk ik dat ik dat nodig heb. Je hebt gezien dat dat moeilijk is in STOP trajecten, dat klopt inderdaad.
	Dus wat zou jij nodig hebben als je daar weer tegenaan loopt, wat zou jou dan helpen? Om die houding uit te kunnen stralen.
R20	Bedoel jij dan ook met meerzijdige partijdigheid dat als de ene ouder iets zegt, diegene ook probeert om jou aan die kant te krijgen? In jouw kamp te krijgen.
	Ja dus vooral als ambulant hulpverlener die meerzijdige partijdigheid vast te houden, uit te kunnen stralen, hoe doe je dat in een STOP-traject. Er staan twee partijen lijnrecht tegenover elkaar, dus hou je die meerzijdige partijdigheid als hulpverlener vast, hoe straal je die uit?
R21	Dat is ontzettend moeilijk. Maar het allerbelangrijkst is dat ouders begrip en zicht moeten krijgen dat ze niet tegenover elkaar gaan, staan maar naast elkaar. Ik kan als hulpverlener dat vertellen, ik kan als hulpverlener niet in het kamp. Ze trekken je heel vaak in hun kamp. Dan zeg ik bijna letterlijk, ik ga niet mee. Als ik met vader aan tafel zou zitten zou ik een heel ander verhaal te horen krijgen.
	Mm
R22	Dus dit is jouw verhaal en staat naast een ander verhaal. Jullie moeten bij de mediation dat verhaal samen doen

	Dus als ik terugpak naar de vraag, dan zeg jij: methodische ondersteuning zou fijn zijn en casuïstiek.
R23	Ja
	En ook nog iets voor jezelf? Nu heb je op inhoudsniveau
R24	Nee dat heb ik niet nodig. Nou trouwens. Dat helpt misschien ook mee.
	Ik denk dat ik hetzelfde antwoord krijg, maar: welke verbeteringen zouden moeten plaatsvinden om de verbeteringen meerzijdige partijdigheid te kunnen uitstralen?
R25	Als je toepast wat je, uhh, die circulaire vragen dan komt die meerzijdige partijdigheid vanzelf bij ouders. Dat wil zeggen dat ouders gaan denken aan de ander. Als het goed is komt dat vanzelf. Als het niet goed is, dan is het heel moeilijk om te draaien. Wat was je vraag?
	Welke verbeteringen zouden moeten plaatsvinden om de houding meerzijdige partijdigheid te kunnen uitstralen?
R26	Die methodische ondersteuning en meer tijd tijdens casuïstiek?
	Zouden theorieën jou helpen om die meerzijdige partijdigheid uit te stralen? Ik heb bijvoorbeeld twee theorieën onderzocht en eentje is van Andries Baard, de presentie theorie en Eric Berner en de transactionele analyse. Ben je daar bekend mee? Anders leg ik ze uit.
R27	Leg maar uit
	De presentietheorie van Andries Baard is je moet present zijn, je moet er zijn, aansluiten, je bent er altijd als hulpverlener, een luisterend oor, ook een beetje als jij je als hulpverlener zo gedraagt dan zien de ouders van: oh dat moet ik ook doen. Een voorbeeld geven. Daarnaast ook als er problemen zijn, dan ga je die als hulpverlener onderzoeken. Dan heb je de transactionele analyse en die staat vast. Je gaat met een doel aan de slag, je tekent een contract samen met de ouders. De rol van de hulpverlener is duidelijk, de rol van de ouders ook, het is echt een stappenplan. Je werkt met driehoeken, dit zit zo in elkaar. Je zit echt op de communicatie. Zijn er twee die haaks tegenover elkaar staan. Wat vind jij van zo'n theorieën?
R28	Uhhh.. waardevol als theorie. In de praktijk is het altijd eclectisch, je pakt van de ene iets en van de andere iets. Bij alle twee de dingen kan ik een tegenargument bedenken, bij de presentietheorie, bij sommige mensen werkt dat niet omdat ze dan denken dat je in hun kamp zit, als je present bent. Dan kom je daar niet uit. Heel veel mensen denken dat gewoon. Ook al stel je vragen, ook al ben je lief en aardig, je mag best vragen stellen, maar je zit wel in mijn kamp. De andere, dat is heel erg statisch, maar ook heel erg verbaal gericht. Sommige mensen kunnen dat helemaal niet. Die kunnen niet op het verbale stuk zitten of op het begrip stuk, die moeten aan de hand meegenomen worden en moet je praktisch voorbeeld geven hoe het moet. Wel is het fijn als er een houvast is, door bijvoorbeeld een theorie.
	Oké, uhh hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening?
R29	Ik zet de foto in het midden. Niet altijd, wel vaak. Uhhhm.. eigenlijk door steeds dezelfde vraag: hoe zou dat betekenen voor het kind? Door het genogram daarbij te gebruiken en door te proberen om echt een onderscheid te maken van als ouders

	een probleem op tafel leggen van tussen welke personen speelt dit probleem wat je nu op tafel legt? Tussen beide ouders, tussen een ouder en het kind? Tussen de andere ouder en het kind? Tussen alle drie? Uhhh en dan betrek je het kind erbij in de driehoek. Bij STOP ouders zie je heel vaak alleen maar tussen ouders.
	Oké
R30	Hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders in een vechtscheiding?
	Daar kan ik heel veel over zeggen. Razend moeilijk voor kinderen. Ze kunnen niks tegen ouders zeggen, uit angst dat ouders daardoor in ruzie komen of uit angst dat ze daardoor de liefde verliezen van een of andere ouder. Uit angst dat ze de ouder pijn doen, dus ze kunnen niks tegen de ene ouder of tegen de andere ouder zeggen. En ik trek hem ook nog iets verder door, dat ik denk dat als de situatie heel lang blijft, dan gebeuren er twee dingen. Kind gaat een keuze maken voor een ouder en laat de andere ouder vallen. En uuuhhhm, op termijn zou het wel eens zo kunnen zijn dat het kind ook de andere ouder laat vallen.
	En wat is jouw rol als ambulant hulpverlener als je die loyaliteit zo sterk ziet?
R31	Bespreekbaar maken met ouders. En precies dat bespreekbaar maken van kan een kind dit benoemen naar jou.
	En hoe waarborg je de meerzijdige partijdigheid als je zo'n loyaliteitsconflict bij een kind ziet?
R32	Uuhhh.. Je snapt waar het gedrag vandaan komt. Dat is de enige mogelijkheid. Je snapt ouders waar het gedrag vandaan komt. Dat wil niet zeggen dat je het goedkeurt. Het wil zeggen dat je er wel vragen over stelt: "Oké, dit gedrag, is het helpend? Is het effectief voor je kind? En wat vind je kind hiervan?"
	En dat doe je bij allebei de ouders?
R33	Ja
	Tegelijk? Of hangt dat van de situatie af?
R34	Uuhhhh.. Tegelijk en afzonderlijk. Maakt niet uit.
	Wat doe je als hulpverlener wanneer je bij een kind een gespleten loyaliteit ziet?
R35	Hetzelfde als wat ik net zei. Ik zeg altijd, ik zeg tegen ouders: 'Ik betrek kinderen pas later in het hulpverleningstraject, en de reden waarom ik dat doe is, als een kind iets aangeeft aan ouders, waar hij mee zit, dan is de reactie die daarop komt, de reactie is belangrijk. En ouders moeten eerst samen bepalen welke reactie er gegeven gaat worden. Moeten eerst samen in een goed daglicht komen. Samen in een goed vertrouwen met elkaar staan als ze de juiste reactie willen geven aan een kind.' Dus bij het loyaliteitsconflict ga je met ouders op dat stukje begrip zitten. Gaan we eens kijken naar jullie reacties, hoe zijn jullie reacties geweest. Waardoor het kind nu in deze situatie zit. De moeilijkheid is dan, en dat is bij STOP-zaken en de meerzijdige partijdigheid, ouders kunnen moeilijk kijken naar hun gezamenlijke reactie en zeggen meer dat ligt aan de ander.
	Ja vandaar ook mijn vraag hoe je meerzijdige partijdigheid waarborgt tijdens zo'n loyaliteitsconflict

R36	Ja dat klopt
	Uhm hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding?
R37	Gedurende een vechtscheiding of het hulpverleningstraject?
	Ja vechtscheiding maar ook tijdens STOP. Hoe zie jij die?
R38	Uhhh.. Het kind is de dupe. Het kind moet wachten. De positie van het kind is het kind is de dupe, daar moet het om draaien, maar daar draait het niet om. Het kind moet wachten, totdat ouders in staat zijn het kind te horen. Gezamenlijk een goede reactie te kunnen geven voor het kind.
	Met welke aspecten houd jij rekening zodat kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen tijdens een vechtscheiding?
R39	Met welke aspecten houd ik rekening... Uhhh.. of de veiligheid gewaarborgd is. Anders maken we een risicotaxatie. Verder kan ik niet meer doen dan vragen stellen. Van hoe is dit voor je kind?
	Oké. In hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind om een balans te kunnen vinden in de relatie met vader en moeder?
R40	Uuuuuhm.. in een STOPcasus hè.
	Ja
R41	Ik zit echt op de lijn om kinderen zo laat mogelijk te betrekken. Dat is misschien vervelend voor de kinderen, maar als je ze vroeg betreft dan loop je echt het risico dat er meer kapot gemaakt wordt. Dat ouders op een verkeerde manier reageren.
	Dus jij gaat echt met de ouders aan de slag?
R42	Ja. Vooral de ouders.
	En bied jij daarin dan ondersteuning om de balans te vinden in de relatie met hun kind?
R43	Nee.
	Oké
R44	Jawel sorry. Alleen als er specifieke opvoedvragen zijn. Van moeder naar het kind, van vader naar het kind, dan ga ik daarvoor zitten. Maar in de praktijk merk ik altijd dat die opvoedvragen zijn niet specifiek. Mijn ervaring is dat er altijd de vraag onder ligt: "Ja maar bij die ander doen ze het zo..." En dan denk ik, hier kan ik niks mee. Want wat moet ik nu? Ik wil mijn meerzijdige partijdigheid houden. Dus moeten ze dan terug naar de mediaton?
	Oké. Ga je na de mediaton wel met het kind aan de slag?
R45	Ja soms
	En bied je dan nog ondersteuning daarin?
R46	Dan wel, dan ligt er een ouderschapsplan. Dan kunnen ouders een fundering maken, dan hebben ze gezamenlijk ouderschap. Dan kunnen ze het met elkaar bespreken, inhoudelijk en niet op het conflict. Dan kunnen kinderen en ouders

	aangeven waar zij last van hebben, of dit is wat mijn wens is. Dan kan je wel meer op de relatie gaan zitten, maar is wel moeilijk.
	Hoe doe je dat dan?
R47	Door drieluik te maken met kinderen, familie netwerk beraad met kinderen, ik stel ook heel vaak de vraag als ouders tegen mij zeggen of als een ouder tegen mij zegt, uhhh god, gister heeft mijn ex dit en dit gedaan. Dan stel ik vaak de vraag: 'Hoe heb je dat besproken met je ex?' Voor de mediation zeggen ze dan dit heb ik niet besproken. Na de mediaton willen ze dit wel doen. Als het kind tegen vader zegt dat erbij moeder iets aan de hand was, dan zeg ik: 'Hoe kan je dit bespreken met moeder?'
	Oké. Hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind een ontwikkelingsachterstand heeft of gedragsproblemen laat zien tijdens de vechtscheiding? Wat doe jij dan?
R48	Uitleggen aan ouders dat dat het symptoom is van de vechtscheiding. En uhhh.. dat uhhh.. er urgentie. Dat ik mijn zorg uitspreek naar ouders toe, dat ik vind dat er urgentie is dat er snel verandering nodig is. Eigenlijk dat.
	Oké, het zelfvertrouwen en de zelfwaardering wordt aangetast als ouders in een vechtscheiding komen. Hoe zorg jij ervoor of zorg je er überhaupt voor dat het zelfvertrouwen en de zelfwaardering gewaarborgd of vergoot wordt?
R49	Uhhh, niet. Daar kan ik niet voor zorgen. Ik ben ook van mening dat uhhh kinderen flexibel zijn. En het gaat om de duur, het gaat erom hoelang het duurt. Ik denk dat kinderen best een tijd in een situatie kunnen zitten waarin het vervelend voor ze is. Waarin ze inderdaad een knauw krijgen in hun zelfvertrouwen en zelfbeeld, maar als dat na het STOP traject omgebouwd kan worden dan heft het elkaar wel weer op.
	Oké, wat zet je in als hulpverlener om de problemen van het kind te verminderen of te voorkomen? De problemen ook als oorzaak of gevolg van een vechtscheiding. Of wat is jouw rol daarin?
R50	Geen. Op het moment geen. Wat wel gebeurt is dat als kinderen een vertrouwenspersoon nodig hebben dan gaan we kijken of we een vertrouwenspersoon kunnen vinden. Maar ik kan die vertrouwenspersoon niet zijn.
	Maar dan ga je dus wel samen aan de slag om te kijken wat het kind nodig heeft?
R51	Ja. En ik zeg nu heel hard dat ik die vertrouwenspersoon niet kan zijn. Nee dat kan ik niet zijn.
	Oké, ja. Hoe stimuleer of motiveer jij het erkenning krijgen van de cliënt? Kind of ouders.
R52	Zeg het nog eens.
	Hoe stimuleer of motiveer jij dat de cliënt erkenning krijgt van het netwerk?
R53	Alleen via een netwerkberaad en een drieluik.
	Hoe ziet de erkenning van jou eruit tegenover de cliënt?
R54	Dat is een hele lastige. Laten we zeggen, erkenning van mij naar een cliënt is dat ik ze hoor. En uhhh, vooral dat. Ik doe hetzelfde met ouders. Ik zeg ook tegen ouders

	dat het zwaar voor ze is, pittig. Dat zeg ik ook tegen kinderen. Maar de erkenning zit hem nooit in dat je zegt dat ze gelijk hebben.
	Oké, dit waren mijn vragen. Bedankt voor het meewerken.
R55	Goed zo. Ik ben benieuwd

Respondent 3

	Ik doe mijn uhm, onderzoek over de meerzijdige partijdigheid in STOP zaken. Uhm, Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou.
R1	Uhm. Dat ik allebei de ouders, daar denk ik meteen aan wat bij mij naar boven komt, meerzijdig partijdigheid, dat ik allebei de ouders respect voor heb. Evenveel naar luister. Ook voor de ontwikkeling van de ouders evenveel op hun en haar eigen manier en toch kijken naar de persoonlijke en individuele ontwikkeling en kwaliteiten van die ouders.
	Oke, uhm. Heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen? Dat je daar moeite mee had?
R2	Ja, daar heb ik wel moeite mee. In meerdere gevallen. Als de ene ouder heel moeilijk doet, tekeer doet. Vervelend spreekt, kwaad spreekt over de andere ouder, maar ook over de kinderen. Uhm, terwijl ik weet van die andere ouder dat het helemaal niet zo is.
	Dan sta je er eigenlijk tussenin.
R3	Dat vind ik wel heel lastig, terwijl ik dan weet van de ouder, dat ie het ook probeert als ouder goed te doen, maar een hele andere visie en denkwijze heeft en uhm, dat probeer ik dan wel te begrijpen, dus toch meerzijdige partijdigheid in het vizier te houden, maar toch in mij heel duidelijk weet de andere ouder is niet zo als jij zegt over die ouder. Want die kinderen worden daar goed verzorgd en goed begeleid en goed.. En dan vind ik het wat lastig om te zeggen van.. Ik zeg dan wel van nou, uhm, ik vind dat vervelend wat je nu doet. En wat maakt dat je dit zegt? Want de andere ouder kan over jou ook heel vervelende dingen zeggen. Dat doe ik dan wel.
	Oke, en uhm, wanneer heb jij moeite, uhm ja misschien is dat een beetje hetzelfde, maar wanneer heb jij moeite met uhm, de houding meerzijdige partijdigheid.
R4	Ik had het hier van de week, met ouders die hier op kantoor waren, vorige week, uhm, met het ouderschapsplan. Dat vader elke keer het afschoof. Uhm, moeder had heel hard gewerkt, had het ouderschapsplan heel goed ingevuld, had het gemaild naar vader toe. Uhm, na heen en weer gemail was er al conflict, of conflict, was er al bijna een woordenwisseling, maar goed elke keer als zij hier in het gesprek iets zij, dan was hij gewoon heel naar naar haar toe. En uhm, zo een lachje, weet je van...
	Meer sarcastisch.
R5	Nou daar heb je haar weer hoor, heel sarcastisch, heel, hier heb je haar weer, nou ja doe dat maar weer. Zet het er weer maar zo neer. Want dat wil jij toch, zo he. Terwijl er heel zorgvuldig door de moeder over nagedacht was. Dus dan is het echt zoeken, dat ik moet zorgen dat ik hem niet kwijtraak. Dus mijn gevoel zegt dan, hé hou eens even op. En uh, luister eens wat ze te vertellen heeft en zie eens wat ze allemaal gedaan heeft. En dat benoem ik dan ook wel, benoem het dan wel, maar diep in mezelf, dus ik moet heel iets anders laten zien, dus dat is de moeite van, hé zeg, hou eens even, dim eens even, van nou, hoe kun je zo onrespectvol... Uhm, daar ga ik dan niet op in. En dat heb ik wel geleerd door de tijd heen om daarin gewoon rustig te blijven. Dat is iets van hun. Ik ben de, de, ja hoe noem je dat?
	De facilitator?
R6	Ja zoiets,
	Zoiets ja. Hoe uit jij de meerzijdige partijdigheid in STOP-trajecten?

R7	Door alles te benoemen, wat ik hoor en wat ik zie, zoveel mogelijk. Als de ene ouder zegt over die andere, van uhm, je bent een eikel. En ze zitten niet bij elkaar, want dat gebeurt vaak in de gezinnen, van uhm individueel he. Of dat de moeder zegt over de vader, nou dan zeg ik ja, andersom zegt hij, jou ex-partner ook zo iets dergelijks over jou. Ik zeg, het is echt niet van één kant, want die zit in hetzelfde als wat jij voelt en denkt. Ik zeg, precies hetzelfde, wil ook het beste voor zijn kinderen, voor de kinderen, allebei. Dan kun je wel lelijk doen en uhm, maar dat is andersom ook. Maar ja, wat schiet je er mee op weet je wel. Dan ga ik daarop door. Wat voegt dat nou toe? Elke keer ga ik er wel op in. Ik val ze niet af en dat doe ik met andere gezinnen ook. Dus als vader zegt ze heeft altijd iets.. Ja je kent het wel, die woorden inmiddels. Nou dan zal ik zeggen andersom wordt er ook zo over jou gedacht en uhm, wat maakt dan dat je dit zegt, wat is dit? Ik ga er altijd op in.
	Altijd onderzoeken?
R8	Altijd onderzoeken. Wat maakt nou dat ze dit zeggen. Wat zit er nog. En daar moet ik natuurlijk weer in mijn meer partijdigheid niet te ver in gaan. Dat ik daar weer, uhm, extra, uhm, ja afspraken maak, of, of. Ja dat kan wel, maar daar is het toch altijd weer zoeken dat je de één weer niet meer geef dan de ander. Terwijl, ja snap je, dat is ook weer de meerzijdige partijdigheid.
	En lukt dat?
R9	Nou dat is, ja dat lukt wel goed, dat bespreek ik gewoon, dat zeg ik gewoon. Nou ik ben nog een keer daar... Dat zeg ook tegen de ander hè. Van de week had ik een telefoongesprek met een moeder, die straks hier komt. Toen zei ik: ik ga maandag afscheid nemen van de kinderen, bij vader. Want ze zijn dan bij vader. Oh. En waarom weet ik dat niet? Omdat ik dat net gehoord heb, vandaar. En ik vertel het je nu. Dus je moet echt leren in die meerzijdige partijdigheid kort te zijn, duidelijk te zijn, zakelijk te zijn, eerlijk te zijn.
	Oke uhm, en uhm, ik wil eigenlijk gaan vragen welke vaardigheden heb je dan laten zien, maar je hebt al wel veel genoemd.
R10	Communiceren, openheid
	Eerlijkheid
R11	Naar allebei de ouders, en durf te zeggen wat de ander en wat jij zelf vind.
	Een stukje durf ook?
R12	Lef. Eerlijk zijn en ook niet in discussie, maar wel van, en ook gewoon, het gevecht durven te stoppen. Want dat zijn ook wel van, dat ik elke keer ook zeg, in de gesprekken als de ouders samen zijn, nou als we ze samen om de tafel hebben, zijn, van uhm.. en nou is het gewoon afgelopen. En dat bedoel ik dan ook, want wie is hier nou het kind zeg ik dan ook weleens ooit. Nou en dan is het toch, oh, dat vind ik niet leuk zeggen ze dan. Ik zeg ja, en wat voegt het allemaal toe? Waar jullie mee bezig zijn. En als ze bij elkaar zijn aan de tafel dan maak ik meestal altijd een agenda en dan wijs ik daar nog naar. Dus dat heb ik ook. Luisteren naar elkaar. Geen scheldwoorden, geen... Dus je vaardigheden zijn echt er voor gaan staan. Je leiderschap nemen. Echt je regie nemen en je meerzijdige partijdigheid.
	Uhm.. Ik heb een oriëntatie gedaan om te kijken wat hier een probleem was en daarin is heel duidelijk naar voren gekomen dat ambulante hulpverleners hier last hebben van het waarborgen van de meerzijdige partijdigheid tijdens STOP. Wat heb jij nodig zodat je die houding meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen? Ook kijkend naar de organisatie.
R13	Uhm.. Dat je, uhm.. dat de methodiek gedragen wordt, dat die duidelijk is, dat die helder is, wat meer partijdigheid inhoud. Uhm.. dat, dus uhm zo'n STOP-traject heeft heel veel onduidelijkheid gegeven. Dat is nu ook volop in ontwikkeling. Wordt ook helemaal anders. Dat de voorfase als hulpverlener dat je daarin ook goed gevolgd wordt, goed ondersteund wordt. In die zin dat je in de gezinnen, uhm.. een soort onderzoek aan het doen bent. Hoe krijg je die ouders naar de mediation tafel of niet.. en hoe dan wel. En dat is hier nog wel zoeken.

	Dus de ondersteuning zou meer mogen?
R14	Zou meer mogen, maar goed, ze zijn het nog aan het ontwikkelen, maar qua ondersteuning, ja ik denk als persoonlijk hulpverlener. Ik heb zelf nogal wat ontwikkelingen en studie gedaan. Ja en dat maakt het wel gemakkelijker hoor. Ik heb behoorlijk wat vaardigheden. Ik pak dan gewoon dat uit de gereedschapskist. En dat zou ik wel adviseren aan Topaze. Geeft de mensen die de STOP zaken doen goede scholing. Bijvoorbeeld mediation vaardigheden, technieken. Ze hoeven geen mediator te worden of te zijn, maar wel die vaardigheden.
	En dan kunnen ze ook die meerzijdige partijdigheid beter...
R15	Veel meer. En ook het kind, veel meer op het kind gericht ook. Wat speelt er nou in dat kind, met dat kind. En ook duidelijk hier de kaders stellen. Je gaat met dat kind aan de slag. Meer methodieken inzetten. Dat ook. Gewoon ook. Ja ik als hulpverlener heb ik ook vaardigheden ingezet van ja opstellingen, maar hoe ver, waar leg ik de grens en wat past binnen... En dat is wel wat veel meer hier...
	Ondersteuning naar de medewerkers toe.
R16	Ja ondersteuning. En niet van, vooral toewerken en vooral dat kind, in die voorfase veel meer met die kinderen aan de slag. En als die andere ouder het niet wil. Dat Topaze bijvoorbeeld kan zeggen, ja luister, desnoods dat die ene ouder die niet mee wil werken, dat jij daar met de kinderen werkt, want dat heb ik ook vaak meegemaakt, dat geeft ook vaak lastige.. dat is ook lastig bij meerzijdige partijdigheid. Hoe werk jij in het gezin. In het ene geval mag je bijvoorbeeld met alle vijf kinderen aan de slag. Je weet wel waar ik het over heb. En dan kom je bij vader, en dan gaat het niet. En wat heb ik, wat is mij opgevallen, ja dat is heel lastig. Dan kom ik zelf ook in de knel. Als ik probeer door te gaan met vader, om hetzelfde daar te doen. Die ruimte met de kinderen. Om met die kinderen bezig te zijn, om opstellingen te doen, maar ook met die vader aan de slag. Dat lukte niet. Dus die kinderen, als ze mij aan zagen komen bij moeder, dan was het van oh jee. Dat voelde ik, dus ik heb dat met moeder ook besproken. Nou ik heb daar dus.. Ik ben daar niet aan toegekomen om mijn vaardigheden daar in te zetten. Maar wat doe je dan? Wat heb je dan als vaardigheden nodig? Nou dan ga ik kijken wat kan ik wel doen. En dat ga ik bespreekbaar maken. En ik heb dat tegen vader en dat moet je ook weer gewoon zeggen je hebt me gewoon gedoogd hierbinnen, ik heb niet kunnen doen wat ik hier wil. En dat vind ik gewoon jammer. Ik weet dat jij heel diep daarin zit en je hebt andere dingen nodig, maar daardoor ben ik niet met de kinderen aan de slag kunnen gaan. En hoe koppel je dat dan terug richting hier? Ja, gewoon om dat te kunnen vertellen, kunnen sparren, ze hoeven niet altijd een oplossing te geven. Maar dat je dat kwijt kan.
	En heb je ook nog ondersteuning nodig voor jezelf, of vind je dat ook fijn, gezien meerzijdige partijdigheid? Ondanks de scholing.
R17	Ja, gewoon eens om gewoon te sparren.
	Maar dat mag ook wel meer?
R18	Ik uhm, als ik merkte van dat ik daarin vastliep, dan kon ik dat wel tegen mijn collega's zeggen die, uhm ja, waarmee ik, uhm, in de ruimte zat. Van goh, hoe doe jij dat nou, of hoe is dat nou, of, ja ik... Kijk, uhm, ik vind gedragsdeskundigen, die ja, uhm, ja, daar zit ook verschil in. De één is meer inhoudelijk en de ander onderzoekt meer.
	De ander zit ook meer op de werker natuurlijk, daar zit ook wel verschil in.
R19	Ja.
	En wat zou jij daarin prettig vinden?
R20	Meer, uhm, vooral de inhoud, meer het proces bewaken, hoe doe je dat nou ? En als het dan misgaat of dreigt, weet je wel, dat het niet goed loopt. Om dan ook mee te blijven denken.
	Oogje in het zeil?
R21	Ja, niet van ga maar naar ? en sluit maar af. Want dat vind ik heel...

	Ik hoor je heel duidelijk zeggen, ondersteunend zijn, mee helpen nadenken, ook naar de persoon toe, van hoe zou jij het doen?
R22	Ja en dat er ook gewoon de ruimte is om te vertellen, wat doe je nou precies in die gezinnen. Gewoon inhoudelijk en hoe is dan jullie reactie. Dat die ander daarin jou.. hee goh, wat fijn dat.. Tijd, er moet meer tijd voor zijn, hoe dat in zo'n casuïstiek niet even vlug kunt vertellen.
	Nee, dat je tien minuten krijgt..
R23	Nee, werkt niet.
	Oke, uhm.. Hoe zou de ideale situatie er voor jou uitzien, gezien de organisatie breed. Richtend op meerzijdige partijdigheid, geen rekening houdend met het budget of iets of... De ideale situatie.
R24	Uhm.. De ideale situatie... Nou dat uhm.. dat we.. dat alle medewerkers, die uhm in die meer, veel... iedereen heeft hier met meer partijdigheid te maken. Ja goede, weten wat dat inhoud meerpartijdigheid, dat is ideaal, dus goede tools hebben, goede opleiding, ondersteuning. Oefenen zelfs hier, in de organisatie met elkaar daarin, dus we houden meer mensen binnen die daar verstand van hebben, bijvoorbeeld deskundigen en zo hou je methodieken binnen wat je nodig hebt voor meerzijdige partijdigheid. En dat je het gevoel hebt, in ideaal, dat je ook gewoon, als je eens mislaat of de plank mislaat of zo wat, dat je altijd ondersteund wordt.
	Die veiligheid ook een beetje?
R25	Vooraf die veiligheid gewaarborgd blijft. Dat vind ik heel.. Dat je gewoon weer terug kan...
	Juist met vechtscheidingsproblematiek is dat.
R26	Ja, dat vind ik een ideaal. Dat er gewoon een goed budget is en dat er gewoon mensen zijn, uhm, die begrijpen waar je het over hebt, ook als je eens.. hè uhm, een, een, die jou.. en ook werkbegeleiding daarin. Persoonlijk.
	Dus ook wel gewoon ondersteunend voor jezelf?
R27	Ja, precies.
	Oke, uhm... Welke verbetering zou er volgens jou moeten plaatsvinden om de houding meerzijdige partijdigheid uit te stralen? Heb je het net eigenlijk ook al, uhm.. aangegeven.
R28	Ja, persoonlijk goed in de gaten houden de mensen. En als er eens klachten zijn dat ook ondersteuning mensen onder elke voorwaarden jou als hulpverlener krijgen en uhm.. dat vind ik ook een hele belangrijke voorwaarde in de meerpartijdigheid. En, hè, dat je echt het gevoel hebt van oké, ik uhm, ik had het, hè, dat je gewoon zelf kunt denken ik had het anders kunnen doen, in die meerpartijdigheid, dat je daar, dat je, dat je zo veilig voelt dat je dat gewoon kunt zeggen. Ik had het anders moeten doen, ik had... En niet het gevoel hebt van jee, nu komen die ouders hier en uhm, dat heb ik niet meer hoor, ook, jaren terug is dat wel geweest, dan denk ik, nou ja, het is een ding hè gewoon, dat, dat, dat Topaze ook duidelijk kaders stelt en dat ik ook de knoop durf te, uhm...
	Dus duidelijke kaders vanuit de organisatie, ook om de hulpverleners meer te beschermen, te ondersteunen...
R29	Ja, veiligheid, ondersteunen en onvoorwaardelijk achter die hulpverlener te gaan staan. Wat er ook... het moet toch gek zijn als jij niet meer achter je hulpverlener kan gaan staan. En als er klachten zijn, ook, want dat mogen ouders, klachten kun je van leren zeg ik altijd. Dat ook hè. Maar dat ze dan ook onvoorwaardelijk ook achter je staan en meedenken en de tijd ervoor nemen.
	Weer die tijd? Ja... Uit mijn literatuuronderzoek zijn twee theorieën gekomen, welke uhm, heel verschillend zijn, die kunnen helpen bij meerzijdige partijdigheid, maar ik wilde vragen wat jij daar van vond. Uhm, ik heb een theorie van Andries Baart, dat is de presentietheorie en Erik Berner, de transactionele analyse. Ben jij daar bekend mee?
R30	De transactionele analyse ken ik heel goed ja.

	Uhm.. Wat vind jij daar van?
R31	Die laatste die vind ik geweldig. Het kind.. is vooral het werken met het transactionele toch? In bepaalde verwachtingen...
	Ja dat is vooral dat er ook heel veel vast staat. Er is een contract van tevoren, er staat in wat de hulpverlener gaat doen, heel zwart op wit, wat er van de ouders verwacht wordt. Er is bijvoorbeeld iets ondertekend, de doelen zijn vastgelegd. Het is heel, best wel strak.
R32	Ja, en wat is die andere?
	Die andere is.. die staat er haaks tegenover, dat is de presentietheorie en die gaat er vanuit dat je er echt moet zijn, present moet zijn. Je bent er, je volgt de ouder, je volgt het gevoel, je gaat er in mee, maar je gaat ook onderzoeken waar het probleem ligt.
R33	Als ik kijk naar die STOP zaken ben ik voor de transactionele. Dat het meer gekaderd is, duidelijk van zo gaan we het doen en die andere, die kan, ik zou het niet zo vast willen leggen, van zo moet het dan, want daar ben ik geen type van, uhm, die mag er dan ook zijn, als dat kan, maar ik denk dat wel, dat Topaze daar wel een stelling in moet nemen. Ik heb altijd zoiets van dat moeten, ja zo moet het dan. Nee, daar ben ik niet voor. Ik, ik, hè, ik heb de neiging om te zeggen die STOP zaken wel, transactionele analyse, duidelijkheid, zo gaan we starten, maar dat je geleidelijk wel de teugels los kan gaan laten, dat je dan die andere ook mag in gaan zetten. Van het volgen, het onderzoeken, want dat doen we ook. Dat vind ik de kracht van Topaze. En dat moeten we erin houden.
	Ja, misschien wat meer naar voor juist.. uhm.. brengen.
R34	Ja, ja.
	Oké, uhm.. Hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening gedurende het STOP traject?
R35	Uhm... Benoemen.
	Naar de ouders?
R36	Zelf, ja benoemen, altijd naar de ouders. Hoe is het met het kind, hoe denk jij dat het kind uhm, dit als die het andere kind zou horen wat zou dat kind dan zeggen van jullie. Hè, zoals jullie nu ruziemaken. Dat. Maar ook, uhm, in het gezin, als ik in het gezin kom. Hoe is het met het kind, proberen daarmee aan de slag te gaan en dat vind ik te weinig. Ik heb dat, daar ben ik zeer ontevreden over. Dat vind ik echt te weinig in kunnen doen, omdat je die ruimte niet krijg van ouders, niet altijd, maar ook omdat dat hier nog niet ingebed is.
	Nee, het is meer richting de ouders toe hè?
R37	Ja, nou naar de ouders toe dat die, uhm de ene ouder wel de ruimte geeft, wat ik net dat gezin noemde. Als je kijkt in dat gezin waar jij bent hè, met de ene jongen mag je wel, met de andere jongen mag je niks. Die bij vader woont. Ja, en wat moet je dan? Dat blijf je altijd houden. Maar ik ben altijd van, altijd proberen. Of hè, van in die zin proberen, van hè die ene jongen is afgesproken dat hij een half jaar rust mag hebben. Maar ik kom er altijd op terug met de ouders. Hoe is het met hem, hoe gaat het met hem, wat doen jullie met hem.
	Dus hij blijft centraal?
R38	Ja, voor mij blijft hij altijd centraal.
	En zou dat vanuit Topaze ook meer uhm ondersteund mogen worden, dat het kind meer..?
R39	Ja, in de voorfase veel meer uhm als hulpverlener veel meer met de kinderen ook. Ook haal ze eens, zet ze eens bij elkaar die kinderen allemaal. Het interesseert mij.. Ga aan de slag ook met ze. We hebben dat allemaal.. De knowhow is in huis. En we besteden het uit naar Villa Pinedo en naar.. en dan denk ik hallo, ga opstellingen hier doen. Dus dat is allemaal in huis.
	Dat zijn ook weer die middelen hè? Waar je het eerder over had, die je in kan zetten om te ondersteunen.

R40	Ja, en school mensen daarin. En wat doe je dan? Nou ik bedoel, nou als ik zelf de ervaring heb van dat systeem als kindercoach, geweldig. En opstellingen doen. Gewoon, je hebt zo snel in de gaten hé, zo zit het hier. Zonder teveel te zeggen, te praten.
	Dat levert natuurlijk ook heel veel op?
R41	En, dat levert heel mooi informatie op en je ziet meteen, je hebt een heel mooie taxatie van hé zo zit het hier. Geweldig. Nou daarin moet, vind ik echt, dan kun je het kind centraal stellen en dat vind ik, ja, uhm, ik vind dat eigenlijk te weinig, ja. Voor mijzelf ook, ja, ik vind het best jammer, vind ik een gemiste kans, ja.
	Oke, Hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders toe in een vechtscheiding, tijdens het STOP traject?
R42	Uhm.. dat mag er zijn, ik benader dat altijd positief, in eerste instantie. Van goh, ik snap het hè dat je dat heel lastig vind hè. Dat uhm, dat je dat uhm mama of papa het niet hebben en dat jij daar dan niet kunt zijn hè, dat je dan toch meer bij mama moet zijn dan bij papa, omdat het nu eenmaal afgesproken is, en dat jij daardoor, ja wel heel soms wel eens er tussenin komt zitten, want jij wil dan graag ook naar papa, je ziet hè dat het met papa ook minder gaat... Ik bespreek het. Ik uhm ik vind het een positief iets, het hoort erbij.
	En hoe vind jij dat die kinderen het zo sterk voelen?
R43	Heel normaal, ik kan het heel goed begrijpen, ze houden van allebei hun ouders, evenveel en ik zal er ook altijd de kinderen in ondersteunen dat dat mag, dat dat goed is hoe ze er naar kijken en uhm dat ze ook bij, als ze dadelijk weer bij papa zijn en als papa dingen zegt, ja dat is dan bij papa en als ze dan bij mij komen van uhm goh uhm ik moet bij papa mee alles doen en ik moet.. uhm nou zou ik zeggen.. dan ga ik dat ook bespreken met dat kind en ook met vader. Dus hè, dat. Ik benoem het ook aan de ouders. Het kind zit er tussen in hè. Ik zeg dat, dat is het kind in de knel en uhm ik zeg ook hoe kunnen jullie dat voorkomen, hoe beter jullie communiceren met elkaar.
	En hoe vind jij dat een kind in de knel komt, hoe...
R44	Ja doordat de ouders zo vervelend over elkaar praten. En door de omgangsregeling, door de scheiding. Dat is een gegeven. Het kind, het is niet anders zeg ik dan. Het komt nooit meer terug. En ik vind het heel belangrijk, het kind weerbaar maken. Hoe gaan zij om hiermee. En niet die kinderen buiten sloten. Oh dat, oh niet over spreken. Nou dat, dat werkt niet. Gewoon op een, natuurlijk, niet tussen ruziënde ouders, dat bedoel ik niet hè. Maar wel van, ik snap dat je het moeilijk vindt, dat je het lastig vindt, dat je verdrietig bent. Nou ik pas het paraplugesprek toe. Fantastisch, echt, maar dat heb ik hier ook wel eens benoemd, maar daar blijft het dan bij. Ik denk, ik neem het gewoon mee naar huis en ja...
	Voor jou werkt het, ja...
R45	Fantastisch werkt het, want ik doe het vanavond ook. Uiteindelijk echt heel mooi met ouders eerst en vanavond die komen hier, doen we eerst een ouderschapsplan. Ja, ik ben wel heel uitzonderlijk daarin, daar ben ik me van bewust hoor. Het is ook omdat je mediator bent, dat weet ik ook. Die vaardigheden, die...
	Maar je hebt wel heel veel middelen die je gebruikt..
R46	Ja en dat wil ik ook aangeven. Dat moet hier echt gebeuren, anders houden die echt, die STOP zaken, dat gaat niet lukken.
	En daarin bij die meerzijdige partijdigheid natuurlijk, dat jullie niet uhm...
R47	Ja en dat is het.. iedereen raakt dat hier. Want, hulpverlener die houdt, tenminste ik zie hier de meeste, die houden van hun werk. Je gaat niet even omdat je iets moet doen, van nou uhm, iedereen raakt dat, als jij die kinderen in de knel ziet. Je wil meerpartijdig zijn en dat is heel moeilijk. Hè, wat een collega pas zei tegen mij, van ik snap niet wat je aan die STOP zaken leuk vindt. Zat je daar niet bij? Ik snap dat

	niet zegt ze, ik vind echt, nou, nee. Ik zeg ja, maar je moet het wel. Het hoort hier bij Topaze.
	Ja het is een product hè.
R48	Maar dan denk ik toch, ja, ja er moet wat mee, ja. En dat zijn deze dingen, hè. Gewoon positief zijn, het hoort er allemaal bij. En ook dat kinderen verdrietig en ook schelden en ook boos zijn, het hoort er allemaal bij. En dat ze niet naar papa willen of naar mama willen. Allemaal, het hoort er allemaal bij. Maar ga er mee aan de slag. En als een vader een keer, ik zeg niet dat een kind, als een vader een keer of een moeder het zo boven het hoofd is gegroeid dat het, dat ie dat kind uitscheld of een keer een hè een zachte tik of een klap, dat kan hè. Maar maak het bespreekbaar en ga niet meteen een zorgmelding doen. Dat is ook, dat vind ik vreselijk. Want dan gaat het hè. Dat weet je inmiddels ook hè. En waar is dan de meerpartijdigheid. Dan is het lastig. Bespreekbaar maken, gewoon zeggen luister, en ik, als moeder en ik zeg wat is er aan de hand, of zo'n vader, je bent overbelast nou wat gaan we doen, gaan we een andere organisatie inzetten, gaan we Panteijn inschakelen? Altijd samen kijken. En dat benoemen ook weer naar de andere ouder dat je dat bent gaan doen dat je Panteijn ingeschakeld hebt. En dat vinden ze dan niet altijd leuk. Ja, hoezo? Weet ik daar niks van? En ik zeg ik vertel het je nu.
	Oke. Hoe waarborg jij de meerzijdige partijdigheid wanneer je een loyaliteitsconflict bij het kind ziet.
R49	Doordat te benoemen, altijd weer bespreekbaar te maken. Waarborgen.
	Bij beide ouders?
R50	Bij beide ouders. Ja. Dat ik dat daar zie en dat ik bij vader dit zie, bij moeder dat zie. En dat ik vooral bij het kind dit zie en probeer dan het hele, individueel, daar het kind om de tafel te krijgen, of het kind. En bij moeder en bij vader. En dat is, en dan kun je die meerpartijdigheid waarborgen. Als dat niet lukt, dan is het lastig. Dan gaat de ladder, zeg ik altijd, scheef hangen. Dan hangt ie zo, is het niet meer in evenwicht.
	Nee, uhm.. Wat doe je als je bij een kind een gespleten loyaliteit ziet, dus dat hij helemaal naar één ouder is getrokken.
R51	Bespreekbaar maken en uhm met het kind ook uhm.. en onderzoeken, van goh wat maakt nu dat het kind meer naar de moeder toe trekt bijvoorbeeld. En als je dat ziet van en en en het kind ziet bij vader, ja daar vind ik het niet leuk, want daar vind ik het saai. Daar ga ik niet meer naar toe. Nou, we hebben er nou een allebei voor ogen. Dat is gespleten pers, dat is echt, sorry, gespleten loyaliteit. Dat is daar echt. Even meegaan in het kind. Hangt af van de leeftijd. Als het kind zes jaar is vind ik dat toch een ander verhaal. Dan ga je daar meer ook met het kind aan de slag, met uhm tekeningen en met, wat jij gedaan hebt, het driehuizenmodel. Het opvoedingsspel neem ik dan mee. Ik ga dan tekenen ik zet wat poppetjes neer.
	Weer die middelen hoor ik je?
R52	Ja daar kom ik weer op terug, ja. Je moet goed uitgerust zijn.
	Hoe zie jij de positie van het kind tijdens een vechtscheiding?
R53	Uhm.. ja... Hoe ik daar over denk? Staat bij mij bovenaan, alleen uhm.. Ja het kind wordt wel uhm.. positie van het kind wordt wel vaak kind van de rekening in die vechtscheiding. En dat vind ik heel erg, daar heb ik heel veel moeite mee. Ik zet het bovenaan, maar dat lukt niet. Ik, het is voor mij het belangrijkste hè. De positie. Kind nummer één, maar je hebt de ouders nodig. Dus dat gaat niet altijd meteen. Dus dat is heel belangrijk. Altijd de positie van het kind in de gaten houden. Je kunt het niet altijd meteen, wat is waarborgen. Er gebeuren dingen dan denk ik, oh wat vind ik dit vreselijk. Dat tegen het kind dat gezegd wordt en dan gaat het weer daar naar toe. Ja je kent het, je kent het hè. Je hebt de ervaring. Dus positie, altijd bovenaan, maar je kunt het niet altijd waarborgen. Ik als hulpverlener niet. Want ouders zijn soms zo in conflict en zo aan het vechten omdat ze nog niet toe zijn om

	dat te zien ook, want dat is het natuurlijk ook hè. Ouders zitten in hun verdriet en boosheid, en dat moet je ze laten zien. En dat is dan jammer dat je niet meer dan de therapeutische vaardigheden in kunt zetten. Je weet het, die heb ik als achtergrond. Daar had ik het gisteren nog met een moeder over waar ik afscheid van nam, omdat ze vroeg aan mij wat ga je nu doen, toen heb ik het uiteindelijk verteld wat dan, zó zegt ze, dus dan vragen mensen dat allemaal hè. Dus zij zei oh, en ik zeg ja ook in jullie gezin en ook bij jou en bij vader zie ik dan dingen en dan zou ik daar zo, aan de slag willen. Ik zeg maar dat mag ik niet. Ik zeg en dat heb ik ook altijd goed kunnen scheiden, ik zeg, maar, ik hoop dat dat een keer wel komt, zeg maar daar is veel te halen. Breder. En niet therapie uitbesteden, de mensen hier uitrusten daarmee. Niet naar uhm, want dan ga je daar maar naar toe, net zoals bijvoorbeeld de viersprong, die dan het, uhm die dan het kinderen in de knel kunnen, kinderen uit de knel, hebben ze daar een traject. Ik sprak pas iemand die daar werkt. Top, fantastisch. Nou, ga daar mee samenwerken. Als Topaze. Bekijk de mogelijkheden, zij hebben die knowhow al. Haal die binnen. Dat. Positie van het kind, dat is waarborgen van de positie van het kind.
	Ja, breder kijken... Waar hou jij rekening mee zodat de kinderen de mogelijkheden hebben zich optimaal te ontwikkelen in een vechtscheiding.
R54	Nou, ik hou altijd rekening met in hoeverre de belangen van de ouders vooropstaan. Als... uhm, de ouder nog zo in een ander belang zit, dat hij het kind niet kan zien. Bijvoorbeeld er zijn nog zoveel financiële problemen, uhm communicatiestoornissen tussen de ouders, nou dan zal dat eerst, eerst moeten. Stel je vraag nog eens een keer?
	Met welke aspecten houd jij rekening, zodat de kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te ontwikkelen.
R55	Ja, met dat. Dus eerst de ouders toch.
	Ja, zodat het daar beter mee gaat...
R56	Ja en ik heb ook ervaren, dat uhm, ik vraag me af in hoeverre wij ouders om de tafel krijgen samen, of dat moet. Daar ben ik ook steeds meer... het is prachtig..
	Of dat nodig is bedoel je?
R57	Nou, het is wel nodig, maar het... in hoeverre lukt dat? Ik vind het wel nodig. Ouders hebben allebei het ouderlijk gezag. Dus staat voor allebei het kind.. maar in die heftige, complexe scheidingen, ja, is het soms echt onhaalbaar om dat te willen, om ouders om de tafel te krijgen. Dus wat doe je dan als hulpverlener? Dus wat doe je dan als hulpverlener? Om toch die aspecten van het kind.. dan kun je dat wel willen, maar... Nou dan zou ik zeggen, ga individueel aan de slag, maar durf dan ook als hulpverlener te verbinden en te benoemen, dat is daar dat is daar, die meerpartijdige houding, daarin bovenaan staan. Want anders.. en dan moet je ja, weer de regie zelf nemen en gewoon dat echt.. gewoon.. en niet afgaan van wat een ook met een gezinsvoogd ofzo. Samenwerken. Hè want daar merk ik ook dat hier iedereen daar ook een beetje ja verschillend over denkt. Ja, dan gaan we maar naar de gezinsvoogd. Ja, hallo. Prima, tuurlijk, samenwerken. Wat vind jij ervan, hé kom er eens bij en uhm en niet van nou, goh wij weten het niet meer en uhm...
	Ik snap het, ja.
R58	Samenwerken, samenwerken, samenwerken
	En ook zelf je regie nemen, en uhm, zelf standpunten innemen hoor ik jou zeggen, ja
R59	Positie innemen vooral als hulpverlener, positie innemen. Jij bent dan, in zo'n STOP zaak ook, als je een netwerkberaad doet, je positie.. Daar zit jij. Jij bent dan.. ja, dat klinkt.. maar zo is het, je moet.. Als je dat niet doet, is mijn ervaring,
	Zit je er tussenin... ja, oké. In hoeverre biedt jij ondersteuning aan het kind om een balans te vinden tussen vader en moeder in een vechtscheiding?
R60	Door persoonlijk ook met het kind aan het werk te kunnen gaan. Dus bezig te zijn met het kind. Tekenen, gesprekjes, wandelen, een keer lekker met het kind

	weggaan, wat gaan drinken. Kind centraal stellen en horen wat het kind zegt. En daarin in je achterhoofd altijd respect hebben voor het kind. Van, ook benoemen, hangt van de leeftijd af, van goh mag ik dat terugkoppelen naar jou ouders. Dus als het kind 14 of 15 is ga je dat bespreken, wat vind je? Ik ga daar niet snel in mee, ik zeg alles wat je vertelt wil ik open terug kunnen communiceren.
	Naar de ouders?
R61	Anders werkt het niet.
	Nee, dan zit jij met die informatie.
R62	Dan ga je mee in het gedrag van een kind, waar het kind het al zo moeilijk mee heeft. Dus dat probeer ik te doorbreken.
	Ja, als onafhankelijk persoon.
R63	Als onafhankelijk persoon, ja. En dat het veilig is en dat ik dat kind ook zal ondersteunen als het dat gaat vertellen of iets kwijt wil aan ouders. Maar dan ga ik daar niet zo dogmatisch zitten in zo'n gezin. Nee, dan ga ik dan een spel doen of.. Weer de middelen.
	Hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen laat zien tijdens de vechtscheiding van zijn ouders?
R64	Uhm, dat sowieso al bespreken, met beide ouders. Ook al wonen ze.. zijn ze niet meer bij elkaar. Zien jullie dat ook? Benoemen, zien jullie dat ook, ervaren jullie dat ook dat dat kind veel in bed is gaan plassen bijvoorbeeld. Wat is er aan de hand?
	Ja, bespreekbaar maken?
R65	Bespreekbaar maken en uit, en dan, ja en als dat blijft en elke keer daar ook op terugkomen, niet bespreekbaar maken maar ook gewoon moeten we er iets bijhalen, zou je eens naar de huisarts misschien kunnen gaan. Of als er een gezinsvoogd is daarin zeker, dat ook terugkoppelen dat hé het valt mij op dat dat kind heel vreemd gedrag vertoont. Dus bijvoorbeeld het bedplassen eens. Het kan dat het kind bijvoorbeeld zo vol zit dat het 's nachts er zo uit gaat, want dat is dat al hè. Of op school ineens, merken ze hé, veranderingen. Bespreekbaar maken.
	Tijdens een vechtscheiding van ouders wordt het zelfvertrouwen of zelfwaardering van het kind aangetast hoe zorg.. hoe wordt dat weer gewaarborgd of vergroot, of heb jij daar een bijdrage in?
R66	Zelfwaardering voor het kind? Dat het kind, meteen zeggen, niet de schuldige is, het kind er niets aan kan doen dat die ouders zo, vechtende ouders, zo'n probleem hebben met elkaar. Over de echtscheiding, dat ze allebei... en bespreken. Dat is het paraplu gesprek hè. Prachtig voorbeeld, prachtige verbinding.
	Wat zet jij in om de problemen van het kind te verminderen of te voorkomen? Per kind anders natuurlijk...
R67	Uhm.. ik kan natuurlijk niet, ik heb niet alles in de hand want je bent erg weinig in de gezinnen...
	Te weinig naar jou, uhm, mening?
R68	Ja, daar zou wel wat meer tijd voor mogen zijn.
	Ook qua langere trajecten?
R69	Ja, sowieso. Ik vind 37 uur veel te weinig.
	Ja, ook om die houding natuurlijk te ontwikkelen en uit te stralen?
R70	Ja, ze moeten daarmee leren omgaan en daarin dat als hulpverlener te blijven ondersteunen, ja. En over het algemeen merk ik wel, ik heb het meeste allemaal OTS zaken, met de, allemaal bijna, ondertoezichtstelling, uhm merk ik wel dat gezinsvoogden daar niet zo moeilijk over doen hoor als je een verlenging vraagt.
	Maar het gebeurt niet vaak hier.
R71	Ik doe het altijd wel, het liefst allemaal.
	Ik hoor het niet veel.
R72	Nee, Ik heb wel vaak toch, jawel, soms een paar jaar in een gezin gezeten. Zo'n mooi resultaat.
	En dat heeft meer.. succes?

R73	Top. Voordat ik eens bij een moeder binnen mocht komen, die liet me gewoon aan de deur staan. Verschillende keren. Maar ik blijf volhouden. Ik kom voor jou, maar ook voor jou kinderen, om samen te kijken. En dat was geen vechtscheiding hè. Maar die moeder had zo de buik vol van hulpverleners, zo erg. Dus daar heb ik stapje, voor stapje, voor stapje, voor stapje. Ben ik wel tien keer geweest om in te voegen. Echt. Geduld, dat hoort er ook bij. En gelijkwaardigheid. Dat vind ik echt aspecten.. jij bent niet meer als die andere en wat ik van de week zat te vertellen tegen iemand van, uhm, fijn dat jij in dat gezin mag komen en dat jij mee mag denken. Hoe dat die mensen een beter en een gelukkigere toekomst gaan krijgen. In het belang van dat kind om mee te kijken en mee te mogen, uhm.. in hun leven te mogen zijn. En niet van dan kom ik hier eens even van en ik ben gestuurd en ik ben de hulpverlener en uhm.. Nouja, een houding van uhm.. Nee, blij zijn, dankbaar zijn. Zo kijk ik er tegenaan en dan kun je met die houding, dan gaat het gewoon vanzelf. En dat moet je niet opgelegd zijn hè. Dat is gewoon iets, ja, een gevoel. Dat heb ik gewoon, ja.. Kijk en ik heb ook echt.. ook ouders en ook een klacht gehad en ook verschillende...
	Voor die meerzijdige partijdigheid?
R74	Ja.. en ook dat ze daar vonden dit en uhm.. je bent te veel voor moeder. Ik zeg, nou, ga maar een klacht indienen dan. Ik kon die vader niet daarin meenemen. Die was zo boos en.. nou ja goed dan was ik de uhm.. Ja goed, kom maar. Van klachten kun je leren. Dat ook hè. Niet bang zijn van uhm oh jee. Dan moet je het wel erg bont maken toch?
	Ja, dat lijkt me wel.
R75	Denk ik dan altijd, van dat je hier eruit gegoooid wordt van..
	Ja, maar dat is wel weer van wat jij zei van, als organisatie moet je wel je medewerkers ondersteunen, niet.. Je moet ook dat gevoel hebben.
R76	Onvoorwaardelijk achter je collega's.
	En dat moet wel gewoon gebeuren natuurlijk?
R77	Achter je medewerkers staan. En dat is echt niet altijd geweest hier. En dan heb je het weer, dan heb ik gewoon genoeg is huis, ik denk nou ik heb zorgvuldig gehandeld. Ik weet, maar ik zou dat 10 jaar geleden ook niet gekund hebben. Ik ben daar ook in gegroeid.
	Ja, mooi. Uhm... Waar houd jij je als uhm, ja.. Ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen.
R78	Ja, door het kind te horen te zien, naar hem te luisteren en als dat niet kan en het kind wil niet dan heb daar ook, dan is dat ook zo. Dat komt allemaal weer heb ik altijd.. dat is ook een houding van je, een gevoel. En als het kind niet wil, dat kan ook hè en dan benoem ik dat ook. Goh, als ik dan het kind uhm wel even zie dan zeg ik het ook.. Goh daar heb je ze weer hè zeg ik dan, gewoon uhm humor, grapje van maken. Niet allemaal zo zwaar maken, gewoon lachen en plezier hebben ook, gewoon eens een grap erin durven te gooien. En dat kan niet meteen, want die ouders zitten, dat is ook weer verschillend hoor, per ouder. Maar dat vind ik wel heel belangrijk.
	Hoe stimuleer of motiveer jij het erkenning krijgen van het netwerk van de cliënt. Dat de cliënten erkenning krijgen van het netwerk.
R79	Door uhm... Nou ja goed, zo, als je netwerkberaad hebt, nodig ze maar uit. Steeds ze erbij betrekken. Als je het netwerk uhm.. je bedoelt familie?
	Ja bijvoorbeeld.
R80	Nou, als, dat zou ik eerst... eerst van hoe is het netwerk, hoe staan ze er tegenover. Willen ze dat? Altijd eerst, de ouder, eerst, die is voor mij het belangrijkste met het kind. En als ik dan merk, goh dat vinden ze allemaal moeilijk, lastig dan ga ik daar wel mee aan de slag. Wat maakt nou dat je je zus niet meer wil zien. Of wat maakt nou dat je zo'n klein netwerk hebt? Hoe is dat toch gebeurt?
	Ja, dus daar ga je wel mee op verder?

R81	Ja, sowieso.
	En daar pak je ook in door van uhm..?
R82	Ja, bellen als het met de ouders samen, als de een het moeilijk vindt of lastig vindt zullen we het samen doen. Zullen we samen een briefje opstellen om ze uit te nodigen of... Of zal ik uhm, als jij jou uhm... Ik heb een keer gehad, dat vind ik een prachtig mooi voorbeeld, was ik in een gezin en, een moslima, je weet al waar ik het over heb denk ik.
	Ik denk het wel, ja.
R83	En die had, ja dan zei ze dat ze wel een netwerk had, dan weer niet. Nou en toen vertelde ze mij dat ze dus in haar gemeenschap. Dat dat dan dus haar zusters waren, zo is dat in die gemeenschap. Dus ik nou zou ik, ik zeg nou hoe vind, hoe zou je het vinden om die, jou vriendinnen dan of jou, uhm hè, eens uit te nodigen bij jou thuis. En samen eens te gaan kijken, bedenken hoe jou kinderen daarin centraal gesteld kunnen worden. Hoe zij jou, wat zij nou voor jou zou kunnen betekenen en jij ook voor hun. Dat is altijd een wederkerigheid. Nou, in het begin moest ze daar niets van afweten, maar ik ben steeds tot openheid, van goh hoe zou jij, hoe zou het toch voor jou zijn. Want je bent zo moe zie ik, met de kinderen halen en brengen naar school en je oudste zoon die ontspoord en.. Het is toch fijn om daarin ook.. Kijk want ik ben er niet altijd, ik ben er dadelijk uit als hulpverlener. Nou, ik zeg en wie zijn dat dan die mensen. Nou, kwamen allemaal uit Den Bosch. Nou allemaal persoonlijk ook uhm, die is die, die is die, nou, hoe is die situatie met die vrouw, in die thuissituatie, heeft die ook kinderen. Ja, die heeft ook kinderen, maar ze kunnen niet zoveel betekenen. Ik zeg maar alle kleine beetjes helpen hè. Nou en toen zat ik op een gegeven moment met vier moslima vrouwen en uhm met haar, heb ik een gesprek gehad en dat was echt... ja, vond ik zo bijzonder.
	Kwam veel uit ook?
R84	Ja, en toen hebben we ook afspraken kunnen maken voor de drie kinderen die nog thuis woonden, die andere kinderen waren al het huis, uit huis geplaatst. En uhm, dat was wel heel mooi, om dat te doen. Dus ik, ik uhm, ik zou altijd zoeken naar middelen, wegen om die waarborg voor dat kind..
	En waarom vind je dat zo belangrijk, die erkenning van het netwerk?
R85	Uhm. Omdat die heel veel kunnen betekenen voor het gezin, dus er zijn voor het gezin. En vooral in het belang voor die kinderen. Dat is, dat staat vooraan. Kijk, die moeder en die vader zijn ook maar mensen. En die kunnen, die kunnen het soms ook niet meer en die zijn zo moe of verbitterd en.. maar het moet wel doorgaan. Een kind is er hè, die kun je niet terug laten... ja, zeg ik altijd. Ja. Die is er nu eenmaal, dus daar zul je iets mee moeten. En ook benoemen van goh luister, je hebt zelf de verantwoordelijkheid voor dat kind. Jullie hebben het op de wereld gezet hè. Jullie zijn samen nou, dat zeg ik ook weleens ooit, samen.. je bent samen gewoon naar bed geweest, dat is er niet ingewaaid zeg ik dan. Kan ik niet overal zeggen, maar dat zeg ik dan. Moeten ze wel lachen. Ja, en soms terug gaan met ouders ook, naar de gezinssituatie toen ze nog samen waren. Toen ze elkaar hebben leren kennen, weet je, dat is die tijdslijn, die ik vind, als hulpverlener, heel belangrijk is. Die hoort bij ons niet bij...
	Nee, nee.. uhm.. hoe ziet de erkenning van jou eruit tegenover de cliënt.
R86	Uhm.. gelijkwaardig...
	Hoe geef jij erkenning?
R87	Door uhm dat te benoemen dat ze een goede ouder zijn, op hun manier. Complimenten geven, ook als ik het maar heel klein. En ook gewoon soms zeggen je bent een goede moeder of een goede vader. En in die zin uhm, wat ik even.. naar dat... gezin met die vijf kinderen, nou die vader ging heel erg aan zichzelf twifelen. Voelde totaal geen erkenning meer, vooral van zijn ex-partner niet. Die krijgen.. dat is meestal in die gezinnen in uhm.. vechtscheidingen niet. Maar wel, ik heb dat benoemd. Je bent een goede vader, daarom en daarom en daarom. Kijk

	eens wat je allemaal doet. Hè, ze komen hier, ook al is het te weinig voor jou. Want daar geef ik ook erkenning in, jij zou ze graag meer willen hebben, maar dat gaat nou eenmaal nú niet. Dit is afgesproken, dit is de omgangsregeling. Nou, als ik zie dat ze bij jou zijn, hoe jij je best doet voor je kinderen. Je bent pannenkoeken en het bakken en je, uhm, je doet van alles met de kinderen hè. Je laat ze buiten zijn en je vraagt goh, hè.. je geeft ze een konijn. Nou zijn er weer kuikentjes geboren zeg ik. Toch prachtig. Hoe je... als vader. En dan benoem ik ook van uhm, nou wat doe je 's avonds als de kinderen hier zijn? Nou dan doe ik een chips avond. Ik zeg nou, ik zet de vuurkorf buiten en dan ga ik met de kinderen samen. Ja lekker.. ik zeg nou.
	En dan doe je al heel veel.
R88	Allemaal vaderschap. Nou en dan.. kijk en die vragen niet meer hoe gaat dat bij moeder, maar dat laat je. Daar heb je ook respect voor. Kijk moeder doet weer andere dingen die de kinderen ook heel fijn vinden en zij is ook een goede moeder. Maar jij bent een goede vader.
	Dus daar ga je niet op in?
R89	Nee, niet op in, nee. Hier is hier. Ik zeg en jij bent als vader.. en daar zijn wij voor als hulpverlener om met jou daarin te onderzoeken, te kijken, hoe jij je vaderschap kunt versterken, jou individueel gescheiden ouderschap. Jou, je bent vader, nou en soms lukt het niet en dan moet je andere maatregelen nemen. Dus ik zou het altijd, altijd volgen. Altijd kijken wat kan die vader, al is het nog maar zo klein. Je bent de vader en de moeder. En soms is dat, ja.. dat... uhm.. ik heb nou ook een gezin, ja, waar vader gewoon totaal moeder, die wil hij gewoon helemaal niet meer zien, niet meer horen. En dat is wel lastig.
	Ja, oh ja, ja, dan zit je er eigenlijk al meteen tussenin.
R90	En dat wil ik niet. Ik zeg ja, dat mag jij vinden, maar je blijft, zij blijft de moeder. Ze zijn van jullie samen. Ik zeg dan kun je lelijk doen, mag je tegen mij doen. Dat heb ik altijd.. ik zeg hè van en ze deugd niet, ik zeg maar ze blijft de moeder. Je hebt ze samen op de wereld gezet hè. Jullie kinderen. Altijd naar dat... Dat weet ik wel zeggen ze dan.
	Terug naar het kind, ja.
R91	Altijd. Daar, die kan er niks aan doen hè, die kunnen er niks aan doen. Jullie hè. En dan kun je blijven vechten als kleine kinderen, want dat zeg ik dan, net kleine kinderen. Uhm, ja zoals kinderen ook kunnen doen. Dat is dat kind in zich. Dat is ook mooi, het innerlijke kind. Daar heb ik ook in die systemen als kindercoach veel over geleerd. Ook in de kindertolk opleiding. Ook dat dat innerlijke kind van de.. het gekwetste kind, het gewonde kind, pure kind, hè, dus het verdrietige kind, boze kind, zit allemaal in ons. En ik vind als hulpverlener moet je je daar zelf ook van bewust zijn hè. Dat jij dat ook hebt hè. En dat je je eigen normen en waarden hebt en dat je die soms.. ja... Ik heb ze nooit opzij gezet, dat niet, mijn eigen normen en waarden. Altijd respect hebben voor de ander en de ander ruimte geven, mag leven zoals denkt dat ie goed is. Dat staat voor mij, die vrijheid, van meningsuiting. Maar, in die STOP zaken is dat soms heel lastig. Je kan niet alles zeggen wat je wil en denkt, zomaar, tegen kinderen en tegen ouders, dat, dat die moeder een K U T uhm.. ja.. Dat, dat, vind ik dan, dat is ook die houding en dat gewoon afkappen.
	Ja jouw normen en waarden match dan misschien niet met wat hij..
R92	Nee, maar dan moet je wel ook weer bespreekbaar maken, wat maakt dat je hier zegt? Wat bedoel je hier mee? Elke keer weer opengooien. Waarom noem je haar zo? Wat heeft dit nou voor zin? Ja, dat mag je vinden, maar wat heeft dit nou voor zin. Wat voegt het nou toe? Vertel zeg ik dan, wat voegt dit nou toe? Aan jou vaderschap om dit te zeggen over moeder. En ik spreek altijd met de vader en moeder hè. Valt buiten alle... mijn uhm, nieuwe, nieuwe collega viel dat op, goh jij zegt... Ik zeg ja, om die positie neer te zetten. Zij zijn de vader en de moeder. Want als ik ze bij voornamen ga noemen krijg je een heel ander gesprek.

	Ja, dan heb je echt de persoon.
R93	Dat is ook heel belangrijk in die meerpartijdigheid hè, vader en moeder noemen. Heb ik ook met mediators toen in het begin. Jij noemt dat vader en moeder. Ja, heb ik ook uitgelegd. Wat maakt dat ik dat doe, of waarom. Om meteen de positie aan te geven, jij bent de vader en je bent niet Marietje en Pietje. Klinkt wel heel anders hè, als ik het al zeg. Dus dat vind ik ook een hele, hele....
	Goede toevoeging.
R94	Ja, dus, openheid, gelijkwaardigheid, respecteren wat er is. En jij kunt het niet veranderen. Jij kunt er alleen zijn voor ze en leren hoe ze ermee om kunnen gaan en zij kunnen daarin veranderen. Je kunt de verandering wel mee inzetten, tuurlijk. Zij..
	Je bent maar een voorbijganger hè?
R95	Ik hoorde vanmorgen heel kort een interview op de radio van een kinderarts dat de ouders staan te vechten op de afdelingen van de ziekenhuizen. Ze zegt dat moet echt anders gaan worden, dat kind dat wil ik niet meer zeiden ze. Ik heb, kwam, viel halverwege in het interview. Dat kan niet zegt ze, dat ze staan te vechten. Ik ga daar niet meer in mee zegt ze, die komen niet meer bij mij op de afdeling. Zo... onvoorstelbaar ook toch? Ja, je weet het hoe ze tekeer kunnen gaan. Goed...
	Nou dit was mijn interview. Heel erg bedankt voor het meewerken.
R96	Nou graag gedaan en uhm, krijgen we het nog te zien of te lezen? Mag ik nog iets toevoegen? Schiet me nu te binnen.
	Ja hoor
R97	Er is iemand nodig die het proces bewaakt, iemand inhoudelijk voor jou er is. En mijn vraag is, kan de gedragswetenschapper dat samen?
	Wil je dan ook dat er iets voor de ambulant hulpverlener persoonlijk is? Want dan heb je drie dingen?
R98	Ja natuurlijk! Dat staat juist centraal.
	Dus: Persoon, proces en inhoudelijk.
R99	Ja! Want dat kan gewoon niet in de casuïstiek. De persoon valt weg, maar het proces is er toch ook niet. Soms is er ook helemaal niks inhoudelijks. Dan wordt er benoemd, ja sluit maar af. Dus er wordt niet gekeken naar wat is er nodig. En ga daar maar naar toe. Nee inhoudelijk wat is daar werkelijk nodig? En ik denk dat de gedragswetenschapper dat niet kan. Dat kan zij niet waarborgen. Dat is haar niet kwalijk te nemen. Dat is veel te veel. Iemand die dat doet. Het proces bewaken, inhoudelijk, en iets voor de werker. Een echte procesbewaker en iemand voor de inhoud. Zoals de vorige gedragswetenschapper altijd was, die was zo inhoudelijk. Geweldig vond ik dat. Toen was er tenminste echt tijd voor je.

Respondent 4

Hoelang STOP: 1 jaar.

* Na 1 jaar een halfjaar eruit geweest, sinds april werkzaamheden weer opgepakt.

	Mijn eerste vraag is, wat is meerzijdige partijdigheid voor jou?
R1	Meerzijdige partijdigheid uhhh, is voor mij, uhhhh, in stop-zaken of gewoon algemeen?
	Uh
R2	Hoe je er tegen aan kijkt?
	Ja

R3	Meerzijdige partijdigheid is voor mij uhh, zowel, ja uh, dat ik er vanuit ga dat, het verhaal van beide ouders hoor en dat ik daar ook openheid daarover geef naar hun toe, dus dat ik mijn positie heel duidelijk naar hun toe schets en dat ik er niet ben om partij te kiezen, om het eens te zijn met het een of het ander, maar vooral beide verhalen proberen te begrijpen en daar ook die terugkoppeling aan te geven.
	Is het voorgekomen dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen?
R4	Oh dan moet ik even nadenken.
	Of moeite mee had
R5	Ik moet zeggen dat ik het wel lastig vind, omdat ik er natuurlijk een hele poos uit ben geweest. Dus ik ben even aan het bedenken van goh of het dan hiervoor is. Maar nu ik er over na denk, ja, ik vind het enorm lastig ja, naar de ouders.... Ik noem nu alleen ouders, maar natuurlijk ook het kind waarbij je zeker ook te maken hebt, en daar vind ik het zelf persoonlijk wel eens lastig uhhh, dat ik voel dat ik eigenlijk heel erg voor het kind wil staan en dat is dan wel, met het verhaal van ouders, afzonderlijk is het natuurlijk ook belangrijk om daar naar te luisteren. Maar dat wrijft, want dan denk ik ja, wat een kind aangeeft, dan denk ik, dat is dan de waarheid, en om daar dan neutraal in te blijven, dat vind ik lastig. omdat ik het zelf heel belangrijk vind om het kind centraal te stellen, wat hij/ zij aangeeft, daar ken ik een bepaalde waarde aan toe, dat vind ik lastig.
	En als je kijkt puur tussen de ouders? Heb je daar ooit moeite mee?
R6	Het helpt me heel erg dat ik in het begin mijn positie neer zet. Door te benoemen dat ze mij dingen kunnen vertellen maar dat ik er niet tussenin ga staan, en niet een scheidsrechter te zijn. Dat helpt mij om het bij hen te laten. Door vanaf het begin daar openheid over te geven. Maar het blijft altijd lastig, zeker. Hoe blijf je die meerzijdige partijdigheid waarborgen, geen idee.
	Wanneer heb je moeite met de houding meerzijdige partijdigheid?
R7	Ja als de veiligheid van een kind betreft, waarbij er dan beschuldigingen over en weer gaan zeg maar. Dus als bijvoorbeeld de vader de moeder beschuldigd van huiselijk geweld of wat dan ook, dan vind ik het heel lastig. Want dan gaat het het kind aan, dan gaat het om de veiligheid van een kind. Dan kun je daar niet heel neutraal in blijven, dan heeft het een hele andere waarden. Dan heeft het een andere inhoud. Om dan neutraal te blijven in van zegt een ouder dit nu om mij aan zijn kant te krijgen, wordt dit ingezet of is dit daadwerkelijk een signaal wat ik serieus moet nemen en waarbij er zeker iets aan de hand is. Dat vind ik lastig. Of als de ouders twee hele verschillende verhalen vertellen, wat altijd zo is. Hoe ga je daarmee om hè.
	Hoe uit jij de meerzijdige partijdigheid in STOP-trajecten? Hoe laat je die zien?
R8	Ik denk wel uhhhh, wel, om het verhaal van beiden ouders serieus te nemen. Uhh te benoemen dat ik met verwijten of andere dingen van de andere ouder daar niet op in ga, dat ik daar niks mee kan, dat het niet ten goede zou komen als ik daar iets over ga zeggen, dus daar begrensk ik mezelf ook wel in. Leg ik ook uit waarom ik daar dus niks over zeg, en ik denk ook wel door uhhh, ja, ouders uit te nodigen

	door datgeen wat ze op tafel leggen zelf te vertellen waar het over gaat, dus om daar uit te blijven en positie neer te zetten.
	Oke, welke vaardigheden laat je dan zien?
R9	Uhhhhm. Vaardigheden. Positie innemen, is dat er een?
	Ja, maar ik heb je net ook al horen zeggen dat je naar het verhaal van de ouder luistert.
R10	Ja ja, luisteren en ook erkenning geven voor zijn verhaal. Dus dat ik het begrijp dat het vervelend is. Maar daar op inhoud niet verder op door te gaan. Ik vind het wel belangrijk om ouders het gevoel te geven dat ik de situatie begrijp en dat ik begrijp dat ze er gefrustreerd van raken. Bijvoorbeeld dat. Maar dat ik er verder niks mee kan, zeg maar. en ook weer de verantwoordelijk geven terug aan de ouders. Wat wil je er mee? Ik kan er niks mee, ik begrijp dat het vervelend is. Wat zou een oplossing voor jou kunnen zijn, wat zou jou kunnen helpen. Dus heel erg die verantwoordelijkheid terug te leggen. 6.21
	Oke
R11	Ja?
	Ja, tijdens de oriëntatie van mijn onderzoek is naar voren gekomen dat ambulant hulpverleners moeite hebben met de houding meerzijdige partijdigheid tijdens het STOP-traject. Wat heb jij nodig zodat je die houding meerzijdige partijdigheid kunt uitstralen? Kijkend naar de organisatie
R12	Ik heb wel nodig dat iemand kritische vragen stelt, en ik kan me ook voorstellen dat die rol bij de gedragswetenschapper zit. Bijvoorbeeld tijdens casuïstiek besprekingen, dat iemand me kritisch bevraagt. Soms heb ik het gevoel dat het wel loopt. Maar het is goed dat iemand daar kritisch over is en nieuwsgierig over blijft door vragen te stellen. Dan word ik zelf ook weer aan het denken gezet. Van is datgene wat ik doe wel zo neutraal. Maar wat ik wel denk, als ik twijfels heb dat ik dan gewoon bij iemand aan de deur kan kloppen. Ik heb het echt op casusniveau.
	Heb je niet op persoonlijk vlak ondersteuning nodig?
R13	Nee, opzich niet. Ook niet een training van deskundigheidbevordering, dat is niet waar ik aan denk. Ik denk bijvoorbeeld meer aan dat als ik een casus inbreng dat er kritisch naar gekeken wordt. Dat een gedragswetenschapper denkt van ik vraag er op door. Maar dan moet er wel meer tijd zijn. Of met een collega sparren, maar dat lukt nu ook haast niet.
	Dus kritische vragen stellen is wat jij nodig hebt
R14	Ja, dat is wat mij helpt
	En iets voor jezelf? Zie je dat niet?
R15	Jawel ik zou wel wat verdieping willen bij een werkbegeleiding over dit onderwerp bijvoorbeeld. Daar zou ik zeker wel behoefte aan hebben. Of kijken naar hoe ik het kan doen.
	Oke, hoe zou de ideale situatie eruit zien? Los van het budget, gezien hoe jij ondersteund zou kunnen worden?

R16	Even denken hoor, dat vind ik lastig. Ik denk dat het past binnen wat we nu hebben, dat het niet zozeer iets extra's hoeft te zijn. Het is meer voor mij degene de gedragswetenschapper die de inhoud en de grote lijnen in de gaten houdt kritisch is. En daar mag wat meer tijd voor zijn. Omdat dit gewoon een aandachtspunt is. In elke zaak is het zeker een aandachtspunt, dus ik denk dat daar wel meer wat aandacht op zitten. Maar dat zou wel passen binnen de huidige overlegvormen die we nu hebben. En ik zou dan aan casuïstiek denken.
	Maar dan meer aandacht op dit front?
R17	Ja, dat daar wat meer aandacht voor mag zijn. Ja wel wat meer dan dat het nu is, ja zeker.
	Oké, welke verbeteringen zouden kunnen plaats vinden, dat is eigenlijk hetzelfde
R18	Ja klopt
	En wat zouden de uitgevoerde acties hierbij zijn?
R19	Uhhhhh, nouja wat concreter is dan denk ik een gesprek met de gedragswetenschapper.
	Dat daar ruimte voor is?
R20	Ja en ook hoe staat zij daar dan in. Maar goed dat is waar ik behoefte aan heb. En ik denk dat zo'n rol weggelegd is bij een gedragswetenschapper. Maar hoe ga je dat dan concreet vormgeven? En ziet zij het belang daar ook van is? Of zegt zij het kan beter ergens passen.
	Ja maar het gaat nu om jou hè, wat vind jij.
R21	Ja dan wil ik eerder naar de werkbegeleider.
	Oke, dus werkbegeleiding?
R22	Ja
	Oké, uit mijn literatuuronderzoek zijn twee theorieën naar voren gekomen welke voor ondersteuning kunnen zorgen. Dat is de theorie van Andries Baard en Eric Berner. De transactionele analyse en de presentietheorie. Ik weet niet of jij er bekend mee bent?
R23	De namen wel, maar leg maar even uit, want ik ben er niet meer up-to-date mee.
	Mijn vraag is wat je ervan vindt. De transactionele analyse is heel schematisch, vooraf krijgen ouders een contract met de doelen erin. De rol van de hulpverlener, wat er verwacht wordt van de ouders. Heel zwart op wit, geen discussie over mogelijk, alles staat erin. Er wordt heel veel met driehoeken gewerkt, uhhh waarin dan allemaal rollen staan beschreven. Zodat de hulpverlener kan terug pakken van je zit nu in die rol, die rol of die rol. Uh het uiteindelijke doel is dat ouders op een normale manier met elkaar kunnen communiceren. Niet op kind niveau en niet op ouder niveau. Dat is theorie 1, dus communicatie en iets wat heel vaststaat eigenlijk, allemaal stappen. De volgende is de presentie theorie, de naam zegt het misschien al, je bent present, de relatie staat voorop, je handelt naar je eigen gevoel, je sluit veel aan, je komt tegemoet om de ouders een beeld te geven van als je het zo doet is het beter voor het kind. Je hoopt dat de ouders het inzicht

	krijgen, we moeten zo met elkaar omgaan. Je onderzoekt wel de problemen, maar je sluit heel veel aan en de relatie is het belangrijkste. Wat vind jij van deze theorie?
R24	Mag ik nog een paar vragen stellen ter verduidelijking?
	Ja dat mag
R25	Die presentietheorie is dat dan je soort voorbeeldfunctie hebt?
	Ja ook ja
R26	Dus dat zij zien van jij gaat zo met ons om, dat zouden wij ook moeten doen.
	Ja
R27	En die andere.....?
	Daar staat alles vast. Alle stappen die je doet.
R28	Ah oké, dus een heel concreet plan met uhh, en nu is jouw vraag?
	Wat vind jij van deze theorieën?
R29	Ik kan me in beide wel vinden, maar ik vind het uhhhh, hoe zeg je dat, heel uiteenlopend. Ik zou daar het liefst een middenweg in willen. Bij die ene vind ik dat concrete fijn, ik zou graag aan het begin een stuk verduidelijking willen. Ja of je dat op papier moet zetten en heel duidelijk die rollen die veranderen ook nog eens. Maar aan de andere kant denk ik dat je wel hele duidelijke afspraken kan maken over bepaalde doelen dat je daar aan werkt, en wat de positie daarin is. Bijvoorbeeld van de week had ik een gesprek met de gezinsvoogd met de ouders daarbij, waarbij ik die eerste wat je zei heel duidelijk zag doen, en toen dacht ik ja dit kan spelen met rechtszaken, vader die juridische strijd aangaat, dat kan allemaal. Maar dat is niet wat in het plan staat vanuit de OTS hebben, en de doelen die daarop zijn gesteld. Daar gaan we niet aan werken. Dat valt niet in de OTS waarvoor ik in beeld ben gekomen. Dus we gaan daar niet aan werken. Het zou niet meteen mijn manier zijn, maar ik zag wel dat het werkte. Dus als je het blijkbaar zo duidelijk schetst, uhhh is het wel heel duidelijk voor ouders. Wat je nu heel erg ziet is dat ik continu mijn rol duidelijk moet maken, wie doet wat. Dus het is wel heel duidelijk die eerste, en je kunt er steeds op terugvallen. Van weet je nog wat we hebben afgesproken aan het begin? Die eerste kan ik me opzich wel in vinden. Maar die vraagt wel telkens om een update. Van volg je het nog? Of moet het aangepast worden omdat er binnen STOP zaken zoveel gebeurd dat je daar ook naar moet kijken denk ik. Dat stuk aansluiten wat je noemt, uhhm dat is ook iets wat ik heel belangrijk vind. Om een voorbeeld te laten zien hoe het..... uhhh...
	Ook kan?
R30	Ja ook kan. Dus ja mmmm.. daar kan ik me ook in vinden
	Het is ook geen voorkeur die je hoeft aan te geven, het is je mening
R31	Ja dan kan ik me in beiden heel erg vinden. Ja. Maar een middenweg zou ik willen. Ik ben wel van de strictheid en het vastleggen maar de andere kant de band en de relatie die je met ouders opbouwt is ook heel belangrijk. Dus als je de balans daarin weet te vinden

	Oké, hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening?
R32	Ik stel ouders heel vaak, uhhhh, als er dus gedoe is over en weer, dat ik zeg van wat zou jullie zoon of dochter daarvan vinden? Of wat zou zijn reactie zijn? Of als hij niet bij een gesprek is, dat ik toch vragen stel, dat het kind wordt gezien. Dat ouders denken van wat zou je willen doen. En ook die verantwoordelijkheid weer bij hun te leggen. Wat levert het op? En wat levert het voor het proces uiteindelijk op. Wat je vaak ziet is dat de intentie van de ouders wel hetzelfde is, ze willen eigenlijk het beste voor het kind, dus dat gezamenlijk belang is er wel. Maar dan het gedrag op tafel leggen, van dit gebeurt er nu, willen jullie hier nog een halfjaar mee door gaan? Wat zou dat dan betekenen voor het doel. Dus op die manier eigenlijk, maar ook heel erg het kind horen. Vaak de kennismaking doe ik met ouders maar ook met kinderen, dat ik ook hun verhaal wil horen. Nu is daar een wijziging in, ze zeggen dat ik daar mee op moet letten in het begin. Maar dat is wel altijd mijn manier van werken geweest. Bij GGZ zaken doe ik dat sowieso. Ik vind het wel heel belangrijk. Ze zien je wel zitten in een gezin, van wat kom je daar doen?
	Je vindt het dubbel?
R33	Ik vind het dubbel. Ja, zij mogen ook hun vragen stellen aan mij, dat zij weten wie ik ben. Dat bepaalt het verhaal ook vanuit hun te horen. En ook eerlijk te zijn over datgeen wat je mee kan. Daar zit de wrijving ook wel in, dan hebben ze weer een nieuwe hulpverlener. Heeft die dan wel de oplossing, kan die wel de hulp bieden? Dus mijn gesprek met ouders, ja vooral met vragenstelling.
	Oké, hoe zie jij de loyaliteit van het kind naar ouders in vechtscheidingen? Tijdens een STOP-traject
R34	Verschrikkelijk. Ja alle kinderen zitten in een loyaliteitsconflict. En zijn soms zelfs gebrainwasht door een ouder te kiezen. Je komt heel vaak tegen dat ze het gewoon niet weten en daardoor vastlopen in hun gedrag en daardoor ontsporen. Maar je komt ook wel eens tegen, dat is mijn invulling ervan, maar dat ze zo die ouder ondersteunen. Dat de andere ouder gewoon het contact verbreken maar daar zichtbaar moeite mee hebben. Dat ze gewoon niet weten wat ze moeten doen. Je komt het in alle vormen tegen, maar dat het een heel groot probleem in dit soort zaken is is wel duidelijk. Lastig ook. Ook in sommige zaken waar wij komen dat er al heel veel schade zit, zeg maar. Dan zit er al zoveel trauma bij die kinderen. Er is al zoveel gebeurd bij die kinderen op het moment dat wij komen. Dat vind ik wel heel moeilijk om te zien. Hoe doorbreek je dat dan.
	En wat is jouw rol als ambulant hulpverlener hierin?
R35	Uhhh, ik uhhh, ik denk een stuk bewust maken van ouders van het gedrag wat zij vertonen wat voor invloed dat heeft op de kinderen. Een stukje educatie. Het benoemen wat ik zie en steeds weer. Hoe zou het zijn voor het kind, en ook wel op tafel leggen. Van goh, door dit gedrag heeft het kind het gevoel van ja. Ik merk ook dat sommige ouders het inzicht gewoon niet hebben van dat ze met dit gedrag dit veroorzaken. Dus daar ook openheid over geven en benoemen en inzicht geven hierin, wat het kinderen doet en wat het dus ook met hun kind dit doet. Dus dat. Ik denk wel dat ik wel in een intake, als ik problemen zie, ik vrij snel aanstuur op een veiligheidsplan. Dat er wel actie gaat komen. Wat ik zeg, het is al zolang doorgegaan. Wanneer wordt die streep getrokken of gaan wij ook mee? Dus dat er wel echt kaders komen. Dus wat ik ook doe is die gezinsvoogd of verwijzen vragen

	van wat zijn de kaders. En wat als dit en dit niet verandert. Kinderen blijven in het loyaliteitsconflict dus daarmee zitten, wat dan. Dus dat, heel duidelijke kaders vragen.
	Oké, dus hoe waarborg jij de meerzijdige partijdigheid wanneer jij een loyaliteitsconflict ziet bij een kind?
R36	Uuuuuuhm..... Moet ik even goed overna denken. Hoe bewaak je?
	Hoe laat jij de meerzijdige partijdigheid zien als je ziet dat een kind in een loyaliteitsconflict zit?
R37	Oké, dat is een hele goede vraag. Ik denk vooral in jullie vorm spreken. Niet aanwijzen van doordat jij dit gedrag laat zien, hè
	Mmhh
R38	Dus ik praat vaak in jullie vorm of ik, en, dat ik dus niet vader of moeder zeg. Daar probeer ik heel erg op te letten. Door jullie gedrag, door de communicatie die jullie samen met elkaar hebben, is dit het effect op de kinderen. Zit het kind daardoor knel. Daar probeer ik heel erg op te letten. Niet in de wijzende sfeer
	Oké, wat doe je als je bij een kind een gespleten loyaliteit ziet? Of past dat bij hetgeen wat je net vertelde? Aanpakken, veiligheidsplan
R39	Nee dat past bij dat ene.
	Dat dacht ik ook te horen ja
R40	Alleen dan nog wat extra. Dan vanaf het begin, omdat ik dan die kaders heb. Dat ik dan niet ga meewerken, er moeten duidelijke doelen en kaders komen. Bij die STOP-zaken dan duurt en duurt het maar, wanneer komt er dan verandering? Dat is ooit wel en ooit niet, dat duurt heel lang. En ik denk ergens wel, en die kinderen dan? Moeten die dan ook zolang wachten? Maar dat is wel een lastige, want dan zie je dat BJZ ook al een andere rol gaan aannemen. Die veel meer op afstand gaat zitten. En die gaat dan kaders bepalen.
	Ja
R41	Dus dat, dat is wel, ja, dat is waar ik naar op zoek ga. En daar probeer afstemming te zoeken met de gezinsvoogd op de verwijzer.
	Oké, hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding?
R42	Hoe zie ik de positie van het kind? Ik begrijp jouw vraag niet helemaal, voordat ik antwoord ga geven wil ik graag toelichting
	Nee dat is goed, ouders hebben heel veel ruzie, het kind zit er tussen in. Het krijgt een positie doordat de ouders ruzie hebben. Hoe zie jij dan het kind?
R43	Hoe ik het kind zie. Ik zie het kind als dat er misbruik van wordt gemaakt. Dat je als kind niet wordt gezien. Er wordt meer van jou gevraagd dan wat je eigenlijk zou moeten kunnen. Er wordt een beroep op jou gedaan als kind, terwijl dat niet zo hoort te zijn. Je moet kind kunnen zijn. Dat vind ik heel erg om te zien. Een kind hoort te spelen met leeftijdsgenoten of wat dan ook. En je hebt zorgen aan je hoofd, je hebt zorgen, je wordt bij dingen betrokken waarvan je niet bij betrokken wil worden. Er worden dingen gezegd die je niet wil horen. Die positie hoort dat

	kind niet te hebben. Ik word dan ook boos. Hoe kunnen ouders zo ver gaan door het kind uit het oog te verliezen? Ja
	Oke, met welke aspecten hou jij rekening zodat kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen?
R44	Wil je die ook wat verder toelichten?
	Ja natuurlijk. Waar houd jij rekening mee zodat het kind de vrijheid om zich te ontwikkelen ondanks de ruzies van de ouders.
R45	Ooooh jaja, ik vind het belangrijk om wat breder te kijken. Ook om met kinderen in gesprek te gaan, ik ga heel erg zitten om wat ze hier buiten nog hebben. School, hobby's, dingen waar ze ontspanning uit halen. Positieve dingen eigenlijk, omdat dit ook heel erg veel ellende met zich meebrengt. Ik probeer wel vaak met ze te kijken wat ze hier buiten nog hebben. Waar liggen daar voor krachten, vriendjes, vriendinnetjes, waar ze mee praten, waar ze dingen mee doen. Uhhh, dus eigenlijk het netwerk van het kind in kaart brengen. Kijken of daar nog openingen zitten.
	Oké, en in hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind zodat het kind een balans kan vinden in de relatie met vader en met moeder?
R46	Ik vind dit leeftijdsafhankelijk.
	Dit heeft te maken met die loyaliteit ook. Wat jij net al aangaf, soms ziet het kind zijn vader of zijn moeder niet meer, in hoeverre bied jij dan ondersteuning dat het in balans is?
R47	Dan hou ik ook wel heel erg de kaders in de gaten. Dan vind ik de samenwerking met de gezinsvoogd belangrijk. Er is dan vaak al veel gedaan aan contactherstel of opbouw of wat dan ook. Dus ik ga altijd heel erg op zoek naar wat is er dan al gedaan, om het kind daar wel serieus in te nemen? Ik vind het wel afhankelijk van leeftijd. Als een jongen van 16 jaar heel duidelijk zegt ik wil geen contact met mijn moeder, dan kun je daar je vraagtekens bij hebben, is dat dan door vader? Heeft ie dan invloed uitgeoefend daarop? Dat zie je gewoon ook wel. Die heeft dat ook niet gestimuleerd. Dat is iets wat de rechter dan oplegt. Zijn lastige dingen, omdat voor mezelf ik het belangrijk vind om de mening van het kind serieus te nemen. Een jongen van 16, ja, als je hem niet serieus nemen, wat ga je hem dan opleggen. Dat. Een kind van 3, 4 vind ik dan gewoon anders. Ik vind het een lastige. Ik kijk naar welke kaders er worden gegeven, en wat ik zelf vind, is dat ik belangrijk vind dat het voor beide ouders dat contact hebben. Mits dat het kind ten goede komt. Als een ouder psychische problemen heeft, dan moet je je ook afvragen of het tijdelijk even wat minder is. Maar ik denk zelf wel altijd, het is goed als kinderen met beide ouders op een of andere manier contact hebben. Passend bij de situatie en passend bij wat de ouder kan bieden. Zodat het goed blijft voor het kind. Ik heb er geen een duidelijk antwoord op.
	Oké, maar ik hoor jou wel zeggen dat je altijd bezig bent met die balans?
R48	Ja, en daarbij heel erg het kind te horen. Het is natuurlijk ook afhankelijk van de leeftijd. Maar vanaf 12 jaar wil ik wel het kind daarin horen, ja.
	Oké, hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand of gedragsproblemen oploopt tijdens de vechtscheiding? Wat doe jij daarin?

R49	Benoemen wat ik zie
	Naar?
R50	Ouders, zonder daar zelf een oordeel over te vormen. Maar wel goh, dit gedrag. Vaak noemen ouders het zelf al he, van we zien dit gedrag bij een kind. Uhm daar weer geen oordeel over te geven. Dat is weer die meerzijdige partijdigheid, want dan hoor je; dat komt doordat jij dat doet, zo. Dan denk ik, hoe komt dat dan? Welke factoren zouden er dan voor kunnen zorgen dat jullie kind zich zo gedraagt hoe hij nu doet? Vaak geven ze dan wel voorzetjes van, zou dit een rol kunnen spelen of dit? Zoveel mogelijk open te laten. Daarin ook niet in te vullen van zo zit het. Open vragen stellen, maar wel het aankaarten. Van dit geven jullie aan, maar ook als ik het zelf zie. Als ik bepaald gedrag zie waar ik me echt zorgen over maak het wel op tafel te leggen. En uhh openheid daarover te geven, ook met de gezinsvoogd daarover in gesprek. Als het echt zorgelijke signalen zijn waar iets mee moet. Als het blijkt dat het onvoldoende is wat ik kan bieden ook kijken naar vervolgetherapie. Bijvoorbeeld therapie, behandelingen of dergelijke.
	Het zelfvertrouwen en de zelfwaardering van het kind wordt aangetast als er sprake is van een vechtscheiding. Heb jij daar een rol in zodat het zelfvertrouwen en de zelfwaardering gewaarborgd wordt of vergroot?
R51	Zoals ik net ook al zei, ik ga heel erg zitten op de dingen die positief zijn. De krachten, positieve factoren. Ik probeer vooral in het begin het niet te hebben over de hele situatie zeg maar, wel als ze er zelf over beginnen. Dan probeer ik er wel naar te luisteren. Dat ik ook intuïtie. Dan denk ik, dat is dan het gemis wat ze hebben. Dus probeer ik ze dat wel mee te geven, ik ga met ze op zoek naar krachten of dergelijke. Waar ze wel hulp of steun vinden. Waar ze zich kunnen uiten. Want de situatie op dit moment veranderd toch niet 1,2,3 wat moeten zij daarbuiten doen om zichzelf te redden
	Wat zet jij in om de problemen van een kind te verminderen of te voorkomen? Volgens mij heb je daar ook al wel antwoord op gegeven
R52	Ook openheid denk ik wel te geven. Nouja en ook wel tot hoever ik iets kan betekenen voor een gezin. Als hij zodanig getraumatiseerd is dan gaat het niet met gesprekjes en dingen helpen, dus als ik denk dat een kind meer nodig heeft dan wat ik kan bieden daar ook eerlijk over te zijn naar ouders en naar andere partijen zodat er wel de hulp komt die het kind nodig heeft
	Oké, waar houd jij als ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen in een vechtscheiding?
R53	Uuuuhhhmmm... Ja wel dat de situatie door de ervaring die ik heb met STOP zaken niet 1,2,3 veranderd is. En ik denk ook weer op zoek gaan naar waar kan een kind het wel halen. Dat is wel mijn ervaring dat het niet 1,2,3 verandert als het al verandert. In veel gevallen loopt het al uit op niks, de succeservaringen binnen STOP zijn minimaal, zijn gewoon minimaal. Dat is ook wel wat het is, dat moet je ook niet mooier voor houden aan kinderen dan dat het is. Dat moet je ook niet mooier voor houden aan kinderen, dus ga ik heel erg kijken naar wat buiten het gezin kan helpen. Sommige dingen kun je niet veranderen.
	Nu zijn we bij het laatste kopje. Hoe motiveer of stimuleer jij het erkenning geven of krijgen van het netwerk van de cliënt?

R54	Hoe motiveer of stimuleer ik?
	Dat de cliënt erkenning krijgt van het netwerk
R55	Ik probeer vaak het verhaal, ja, ik heb nog weinig ervaring met netwerk beraden of echt het netwerk erbij betrekken, dat is wel iets wat ik meer wil gaan doen omdat ik het wel belangrijk vind. Dus ik vind het mooi dat het nu een plek heeft gekregen, want dat ontbrak vond ik. Ik miste dat. Uhm, ja dus ik kan alleen wat ik tot dusver heb gedaan inderdaad, met vragen inderdaad en dingen op tafel leggen of dingen uit het netwerk. Heb je dit besproken, ouders hebben hierin een rol en ook kijken hoe dat loopt. Ik ga op zoek naar verbanden waarom een ouder doet wat hij doet, dus van goh hoe ben jij opgegroeid. Een tijdslijn maken. Hoe zijn dingen ook ontstaan om iemand ook beter te begrijpen en dan kom je ook bij datgeen van wie heeft hij erkenning gekregen voor datgeen wat hem is aangedaan of wat dan ook. Ik vind dat wel een lastige, van tot hoeverre ga je daar in door. Wanneer wordt het therapie of iets anders. Ik ben daar nog zoekende in, in dat stukje.
	Hoe geef jij erkenning tegenover de cliënt? Hoe ziet dat eruit?
R56	Complimenten, sowieso wel. Gewoon direct een compliment, maar ook indirecte complimenten in vragen, hoe houd je het vol? Als cliënten iets benoemen dat het een stapje beter maakt, licht ik deze heel erg eruit. Wat maakt het dat het beter gaat, momenten te zoeken wat goed gaat. Op zoek gaan naar krachten door vragen te stellen, beiden denk ik wel. Heel erg open te staan voor ieders verhaal. En dat ook benoemen, ik wil graag jouw verhaal horen. Daar geef je ook heel erg het gevoel mee dat je iemand serieus neemt. En bij STOPzaken heb je heel erg dat ze meteen zeggen: ja maar jij gaat toch niet naar mij luisteren want dit is in het verleden ook nooit gedaan. Nog nooit heeft iemand naar me geluisterd. Dus daardoor start al min nog wat. Dus ik zeg dan van ik ben wel heel nieuwsgierig naar wat jij te zeggen hebt, ik heb daar geen oordeel over, maar ik probeer je wel beter te begrijpen. Een cliënt wil serieus genomen worden.
	Bedankt. Dit waren mijn vragen
R57	Leuk!
	Je hoort mijn conclusie vast nog wel
R58	Ik ben benieuwd. Heel leuk.

Respondent 5

	Nou ik ga je interviewen voor mijn scriptie. Uhhh het is heel anoniem . Je naam komt er niet in voor en uhh . Je kunt alles zeggen wat je wilt. Mijn scriptie gaat over meer partijdige zijdigheid, dus daar zullen de vragen ook over gaan.
R1	Mmh
	Uhh, als eerste. Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou? Wat betekent het.
R2	Uhm, voor mij is meerzijdige partijdigheid dat je met uhhh met de belangen van iedere persoon rekening houdt. Dat je daar mee te maken hebt. Uhhh dat vind ik de meerzijdige partijdigheid. Dus als je met ouders te maken hebt een vader en

	een moeder en een kind natuurlijk. Dan uhh houd je rekening met zowel de belangen van vader uhh van moeder en voor mij dan het allerbelangrijkste het kind belang.
	Mmm
R3	Staat dan in voorop dat is voor mij meerzijdige partijdigheid.
	Ja en hoe uhmmm breng je dat over naar ouders?
R4	Door eigenlijk in de gesprekken en eigenlijk ook te hebben over die andere ouder. Dus door te benoemen van nou uhh ik denk dat als je zoals vanmorgen in een gesprek met....
	Mhh ja
R5	Met uhhm met die vader. Uhh dat ik dan zeg maar ik denk dat deze moeder.. Hé dat deze moeder dat zou kunnen heeft ze dat ooit gekund? Om duidelijk te maken van ja je kunt van alles verlangen en verwachten maar uhhh kan iemand dat ook.
	Ja ja En door daar allebei de kanten te belichten
R6	Ja ja en door dat te benoemen merk je van dat een andere ouder gaat denken: oja, daar zit eigenlijk wel wat in. Ja dat heeft ze eigenlijk nooit gedaan dus dat zou ik nu ook niet kunnen verwachten. Dus door het te laten zijn bij die andere ouder. De andere ouder dus te benoemen, dan denk ik dat ik op die manier meerzijdige partijdig ben.
	Oké. En dan heb ik uhmm nog een vraag. Heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen? het niet lukte..
R6	Ja, dat denk ik wel uhh.
	Hoe zag dat eruit?
R7	Uhhh dat ik uhvh van andere dat hoor, dat andere zeggen tegen mij van uhh je ben nou partijdig. Uhh van de gezinsvoogd dat die zeiden je ben partijdig voor. Je bent partijdig naar vader toe terwijl ik dat zelf niet zo herkende
	Mmm
R8	En bij een andere situatie dat ik dan ook wel merkte van uhh dat men zegt van je bent partijdig en ik denk dat dat juist heel.... Uhh trigger is binnen deze uhvh complexe echtscheiding. Dat mensen dat al heel gauw zo ervaren.
	Ja
R9	En voelen.
	Ja ja

R10	En dat maakt dat hoe zuiver je houding ook zou kunnen zijn. Uhm als het niet volgens ja niet.
	De goede manier
R11	Ja niet strookt met de manier van kijken en denken van de andere ouder. Ja dan kan dat als niet partijdig ervaren worden, omdat het iemand anders persoonlijk raakt en kwetst.
	Ja
R12	Wat er dan misschien gezegd wordt of en gedaan wordt, en leggen mensen het buiten zichzelf. De enige die daar dichtbij staat dat ben jij als hulpverlener.
	Ja
R13	Zo zie ik dat.
	En uhmm het sluit eigenlijk aan op de volgende vraag. Wanneer heb je moeite uhmm moeite om die houding uit te stralen?
R14	Uhmhm wanneer heb ik daar moeite mee! uhmm
	Want ik heb bijvoorbeeld in een literatuur onderzoek komt dat naar voren als de belangen voor jou heel anders zijn dan bijvoorbeeld van de ouders want dat....
R15	Mmmhmm
	Uit elkaar kan liggen. Ik weet niet hoe dat voor jou is?
R16	Ik kijk, weet je ik bepaal niet wat de belangen zijn. Uhmm in , in een gezin situatie
	Mm, mm
R17	Dat bepalen mensen zelf ook hè. wat hun belangen zijn
	Zeker
R18	Uhmhm, en vooral de belangen van hun kind, uhmm daarin probeer ik alleen aan toe te voegen dat uhh dat hoe de ontwikkeling van een kind, hoe dat gaat, en hoe dat verloopt en vanuit die ogen zal ik alleen als hulpverlener kijken van heb je er wel aan gedacht dat je kind bijvoorbeeld nu behoefte heeft aan dit of dat of zus.
	Mm mm
R19	Dat dat nu belangrijk is op deze leeftijdsfase en daar zal ik het met de ouders over hebben. uhh nog een keer je vraag?
	Wanneer je moeite hebt met de meerzijdige partijdigheid?
R20	Uhmhm. Ik merk dat als ik zelf niet helemaal goed in mijn vel zit

	Ja
R21	Bijvoorbeeld als ik zelf te veel aan mijn hoofd heb dat er privé misschien het niet zo lekker loopt of wat dan ook, dan merk ik dat ik niet scherp kan blijven en dat ik dan meer moeite heb met de meerzijdige partijdigheid. Uhhmm als ik merk dat ik niet uhhh een relatie heb met die mensen.
	Oké
R22	Dat vind ik ook een lastige want soms voel je dat je nog geen werkrelatie hebt met de mensen en dan merk ik ook dat het moeilijker is om die meerzijdige partijdigheid toe te passen.
	Ja
R23	Dat vind ik, daar merk ik dat aan
	Dus ik hoor jou zeggen dat eigenlijk een pedagogische relatie werkrelatie met de cliënt een must is voor de meerzijdige partijdigheid.
R24	Ja
	Uhhh. Hoe uit jij de meerzijdige partijdigheid tijdens het stop traject? Hoe laat jij die zien?
R25	In de gezinnen zelf?
	Ja naar de cliënten toe..
R26	Uhhh, nou ik uit die door eigenlijk als ik bij mensen ben door eerst hun verhaal goed te horen hè. Als ik bij de vader ben dan hoor ik eigenlijk heel goed het verhaal van de vader. En als ik bij de moeder ben dan hoor ik heel goed het verhaal van de moeder. Uhhmm, en daar probeer ik dan op een gegeven ogenblik als ik die werkrelatie er is om een verbinding in te maken. uhhh zodat zij samen in ieder geval uhhh elkaar kunnen zien zeg maar.
	Ja
R27	Zo probeer ik die mensen meerzijdige partijdigheid in te brengen. En door steeds nog ook te noemen dat beide ouders uhh voor hun kind belangrijk zijn en blijven. Uhhh door dat te benadrukken, het zijn allebei ouders met hun eigen verantwoordelijkheid en uhhh zo probeer ik in ieder geval de meerzijdige partijdigheid naar ouders te laten zien en te voelen ook.
	Ja
R28	Of dat lukt weet ik niet, of ze het zo ervaren, want ik ben benieuwd hoe ouders dat ervaren. dat weet ik niet natuurlijk.
	Nou voor jou idee uit jij je op die manier.

R29	Op die manier ben ik daar mee bezig
	Ik hoorde jou net zeggen ik probeer verbinding tussen de ouders te maken. Hoe doe jij dat?
R30	Ik doe dat door, uh hh op een gegeven ogenblik samen met die ouder om de tafel te gaan, en samen uh h punten te bespreken die in het belang zijn van hun beide van hun kind. En ik doe dat door uh mm hoe doe ik dat nog meer? Ja door toch steeds eigenlijk het kind als de verbinder te maken.
	Ja
R31	Het kind staat voorop en uh h ik merk dat, als je dat doet en blijft doen dat ouder eigenlijk bereid zijn om uh h m het beste voor hun kind uh m m te kiezen.
	Ja en uh h h je hebt natuurlijk de meerzijdige partijdigheid. Welke vaardigheden zet je in of laat je zien?
R32	Uh m m, dat is een lastige. Dat is voor mij allemaal zo'n gesneden koek geworden geloof ik.
	Ja
R33	Ja welke vaardigheden zet ik in? Ik ben uh m wat ik zeg luisteren, goed luisteren is een hele belangrijke dat je hoort wat de ander zegt. Het ook terug laten komen in de gesprekken dat je ook teruggrijpt, op de uh h h, als je een gesprek hebt gehad van dat je terug kijkt van waar hebben we het over gehad. Dat je op die manier uh h m wat was de vraag ook al weer?
	Welke vaardigheden.
R34	Welke vaardigheden ja inzet. Empathisch vermogen, uh h m respect voor de ouder uh m m, wat ik heel belangrijk vind is dat de regie bij de ouders blijft. Uh h dat zij uiteindelijk diegene zijn die toch uh h alles bepalen.
	Mm mm
R35	Zij uh h m de eigen regie blijven houden en dat je aansluit op hun vraag met name. Uh h m maar ook dat je wel een terugkoppeling kan geven als hulpverlener van ja nou zo zie ik het hè.
	Ja ja
R36	Je eigen ideeën
	Bevindingen ja.
R37	Je eigen bevindingen, je eigen ervaringen, ja uh h h ja dat je dat ook terug kan koppelen. Want anders in deze complexe echtscheiding vind ik echt wel dat je uh h m ook je eigen stukje mag uh m neerzetten.
	Ja

R38	Dat je kunt laten zien van dit is inderdaad wel belangrijk door dat te bevestigen naar ouder van dit is inderdaad belangrijk voor jullie kind.
	Ja. Want ik hoor jou ook zeggen van dat de doelgroep vechtscheidingen, complexe echtscheidingen geen, niet makkelijk is
R39	Nee, nee dat is niet makkelijk.
	En uhhm hoe kom dat?
R40	Omdat je te maken hebt met ouders die al jaren in een strijd zitten waar ze niet uitkomen samen, dus die hebben echt al een manier ontwikkeld om uhhm die hebben zich vaak nog vast gegrepen.
	Mm mm
R41	Uhhm ouder die hebben daarin, uhhm elkaar tja hoe moet ik het zeggen. Ze hebben allemaal heel veel meegemaakt in die jaren dat ze in die complexe echtscheiding zitten en verharden daar ook in. Uhhm dat maakt dat ik het moeilijk vindt om dat los te maken bij ouders, uhhh daar is het dus wel belangrijk dat je ze ook ziet en hoort.
	Ja, ja
R42	De pijn, het verdriet. Zo kijk ik er ook naar dat uhh, uhhh dat je de mensen ziet die op hun meest kwetsbare moment en vastzitten uhhh heel erg. Uhhmm dus uhhm ja dat. Dat uhhh nog een keer de vraag?
	Uhhmm, uhhmm dat het een moeilijk doelgroep is
R43	Ja dat het moeilijk is. Ja ja. Ik vind het een van de moeilijkste doelgroepen die ik eigenlijk in de afgelopen jaren uhhhhh heb mogen meemaken in mijn carrière zeg maar. Ja En daarbij is dus die houding heel belangrijk hé
	Tijdens de oriëntatie van het onderzoek is, ben ik eruit, is naar voren gekomen dat uhhh ambulante mede.. hulpverleners die stop draaien moeite hebben met het waarborgen van meerzijdige partijdigheid dat het lastig is. uhh wat heb jij nodig zodat jij uit die attitude meerzijdige partijdigheid zou kunnen uitstralen?
R44	Ik denk dat het heel belangrijk is dat je uhhh, daar had het toevallig van de week nog over, dat het heel erg belangrijk is dat je soms ook individuele uhhh contact van soort van supervisie.
	Oké.
R45	Kan hebben een stukje onderhoud van jezelf.
	Ja.
R46	Dat je dat uuuh eigenlijk zou ik vinden dat je dat uhhh een keer in de veertien dagen een soort supervisie. Als dat niet kan collega's wat meer ruimte uhhh en tijd neemt om uhhh te bespreken hoe je in zo'n casus zit. Dat doe je in de casuïstiek maar dat is meer

	Inhoud ja
R47	Inhoud. En dat gaat niet over hoe verhoud jij jezelf. Hoe sta jezelf daarin en hoe doe je dat nou precies. Dat is toch een ander verhaal uhhh intervisie hebben wij dan wel maar dat komt, ja dat is dan eigenlijk best weinig. En uhhh wil je daar uhhh wat meer richting aangeven, ja dan zou dat toch vaker nodig zijn dat je toch ook uhhh samen met je collega's bij stil staat. Van wat doet het jezelf wat gaat het opleveren hoe kan je dan verhouden tot ouders. Dat je in ieder geval bewuster wordt hoe jij er zelf instaat.
	Ja.
R48	Dat vind ik wel een hele belangrijke.
	Ja. Ik hoor jou zeggen, meer aandacht voor de werker. Oké uhhh en wie heb je daarbij nodig omdat te krijgen?
R49	Ja dat is een hele interessante vraag. Ik denk wat ik zei je kan het met je collega's doen maar uhhh ik dat een ik denk eigenlijk dat een soort van supervisie moet hebben.
	Ja
R50	Om daar uuuh om blijvend te kunnen geven, en uhh krijgen het is een geven maar ook een krijgen.
	Ja
R51	Dat je daarin wel wat kan halen
	Ja
R52	Want ik heb gemerkt dat, ik heb dat even een tijdje gehad uhhh dat ik ook vastliep uhhh zelf. Ook onder anderen door die uhh complexe echtscheidingen. Toen heb ik ook even uhhh drie gesprekken gehad hier intern van een supervisor dat was een gedragswetenschapper en uhhhm dat vond ik heel prettig op de manier waarop dat gebeurde, nou na die drie gesprekken merkte ik ook van hee ik kan
	Weer vooruit
R53	Weer vooruit. En ik denk dat het goed is. Dat het geen hele dure grap is dat je het kan aanvragen hier intern of zo.
	Mmm
R54	Supervisie uhh zou.
	Ja
R55	Willen voor een bepaalde periode om je daar even weer uit te kunnen halen
	Ja. En tijdens je supervisie, wat heb je dan precies nodig?

R56	Nou dat je, dat je uhhh ook gehoord wordt dat er aandacht is waar je tegen aanloopt.
	Ja
R57	Uhh dat je het kan bespreken hoe je iets ziet, ook ervaart en hoe je het voelt. En dat dat, dat dat uhhh gezien wordt. En dat men ook erkent dat maar wil je dit werk vol kunnen houden dan heb je wel het een en ander nodig.
	mmm.
R58	Dat vond ik toen in die supervisie wel heel duidelijk naar voren komen, daar werd ook gezegd van ja je hebt ook moeilijk werk dan heb je ook
	Ja.
R59	Bepaalde.
	Ja.
R60	Uhhh ondersteuning nodig en uhh.
	Oké
R61	Dat geeft je, ik merk ook dat ik er nu warm van word, dat heeft me heel goed gedaan
	Ja
R62	Dat je dat hebt
	Ja
R63	En dat je
	Een beetje
R64	Uhh een baken hé
	Ja
R65	Het is een baken
	Ja, ja en dit sluit heel mooi aan op de volgende vraag, hoe zou de ideale situatie eruitzien?
R66	Nou dat je de ideale situatie
	De ideale
R67	De ideale situatie zou voor mij zijn dat je

	Wat betreft de meerzijdige partijdigheid.
R68	Om de veertiendagen dan supervisie heb
	Ideale dus je moet
R69	Ja, ja ideale een half uurtje maar dat je wel onderhoud hebt om uhhh.
	Ja
R70	Om jou uhhh, scherp te houden en ook jou pijnen, want jij bent natuurlijk ook maar een mens. En uhhh ik ben ook maar een mens en uhhh ik heb ook mijn kwetsbaarheden. Om die eventueel ook uhhh scherp te kunnen houden, en uhhh ik denk dat als jij een groeiend en bloeiend uhhh mens uhh wil hebben in je bedrijf dan is het denk ik heel belangrijk dat er ook aandacht is in ieder geval voor de werker.
	Ja
R71	Met name inderdaad op supervisie en ik zeg de casuïstiek die we nu zo hebben nou die is fijn dat je die hebt dat je wekelijks je lijnen uit kan zetten.
	Ja
R72	Maar dat is toch heel iets anders.
	Ja
R73	Heel snel dus het is ook vaak niet altijd bevredigend maar goed.
	Dat zou eventueel ook nog een verbeterpunt mogen zijn?
R74	Ja ik vind dat je niet voldoende tijd hebt om je hele maar ja je kunt ook niet alles vertellen.
	Nee
R75	En je kan ook niet alle ins en outs vertellen dat is ook moeilijk dus je moet ook compacter zijn. Maar het blijft ik vind het ook een beetje trigger want als er een advies uitkomt wat uhhm, wat niet bij jou klopt zelf als werker.
	Ja bij de casuïstiek.
R76	Bij de casuïstiek ja dan ga ik mezelf ook wel, aan mezelf te raden wat ga ik dit zo uitvoeren of niet
	Ja
R77	Dan ga ik altijd ik hou het in mijn achterhoofd. Dan ga ik mijn eigen weg
	Ja

R78	Toch mijn eigen weg wel
	Ja dat snap ik
R79	Met dat in mijn achterhoofd.
	Ja
R80	Die lijn volg ik dan op een andere manier misschien. Want ik ben eigenlijk ook hè met de beroepsethiek is het ook zo dat je uhhh als een werker als professional ben je en blijf je verantwoordelijk voor wat je doet.
	Zeker
R81	En uhh nou ja dat zijn ouder ook maar dat ben ik ook als professional.
	Ja
R82	Zo zie ik dat ook.
	Dus als ik nog even concreet vraag qua casuïstiek wat zou je dan wensen?
R83	Nou, eigenlijk de ideale situatie dat je langer casuïstiek.
	Ja meer in te brengen.
R84	Meer in te brengen.
	Ja oké
R85	Ja dat je meer dan een uur hebt.
	En uhhh welke verbeteringen en dan organisatie gericht zou er volgens jou moeten plaats vinden om voor jullie als werkers om de attitude van meerzijdige partijdigheid uit te kunnen stralen.
R86	Nou dan kom ik eigenlijk op hetzelfde
	Dat weet ik, ik wou zeggen
R87	Supervisie
	De casuïstiek
R88	De casuïstiek langer kan zijn omdat je dan meer alles kan belichten.
	Oké ja nee duidelijk uhhh en deze sluit er eigenlijk op weer op aan. Van wat zou de uitgevoerde acties hierbij kunnen zijn? Of heb je daar nog een toevoeging van?
R89	Nou ik zit te denken supervisie, casuïstiek.

	Acties die de organisatie zou kunnen doen om jullie nog meer.
R90	Nou, ik denk dat het eigenlijk heel goed zou zijn om een juridische, juridische ondersteuning ook is.
	Ja.
R91	Juridische afdeling want ik mis eigenlijk wel dat wij op een of ander manier niet voldoende juridisch worden ondersteund. Uhm ik denk dat heel belangrijk is dat uhm als organisatie op papier zet wat uhm je regels zijn, wat je afspraken zijn, wat je verwacht een kleine reglementje het hoeft niet veel te zijn maar...
	Ja
R92	Maar wel van hoe ga je met elkaar om, het wordt nou wel in de intake gezegd en mondeling en ik weet niet of het dan ook op papier komt te staan maar het zou gewoon de organisatie sieren dat het gewoon op papier komt te staan. Dit is zo hoe wij wensen om te gaan met mensen
	Duidelijkheid.
R93	En uhhh wordt niet bijvoorbeeld met uhhh niet met telefoons opgenomen, gesprekken dat, dat zou eigenlijk wat mij betreft een hele belangrijke zijn dat daar wat meer helderheid over is.
	Ja.
R94	Want dat mis ik nog wel.
	Ja.
R95	Wel.
	Dus jij zegt ook cliënten die een gesprek opnemen mag niet meer? Dus ook voor de veiligheid voor...
R96	Voor jou als werker.
	Ja.
R97	Maar ook.
	En dat maakt het ook weer voor jou dan uhhh makkelijk om niet meer eenzijdig partijdigheid.
R98	Die zal.
	Uitstralen.
R99	Want je voelt ooit dat mensen uhh hoe moet ik het zeggen. Er wordt natuurlijk heel veel over elkaar gezegd hè. De ander zegt altijd van let maar op hij heeft twee dikke telefoons op elkaar en gaat alle gesprekken opnemen.

	Ja,ja.
R100	Dat weet je zo hé.
	Ja.
R101	En dan word je natuurlijk altijd ongewild iets door beïnvloed.
	Ja natuurlijk.
R102	En als je dat soort elementen eruit kan filteren. Dat je weet, dat staat duidelijk in de afspraak of het reglement of hoe je het ook wilt noemen dat is wat we niet doen en als we het wel merken dat het gebeurt dan stopt de hulpverlening of wat dan ook.
	Ja.
R103	Dat dit heel helder is en dat je dat niet als een werker hoeft te zeggen en dat de organisatie daarachter staat. Die veiligheid
	Ja.
R104	Dat de organisatie dat dekt.
	Steunt.
R105	Steunt ja. Want dat vind ik
	Dat hoor ik jou ook bij de supervisie en casuïstiek zeggen die ondersteuning dat je die nodig hebt.
R106	Ja
	Oké, ik heb literatuuronderzoek gedaan en daar zijn twee theorieën naar voren gekomen welke voor ondersteuning zouden kunnen zorgen. Dat is de theorie van Andries Baard hoofd, hart handen en van Erik Berner dat is een trans actuele analyse. Ken jij die?
R107	Nee
	Nou trans actuele analyse is dat je van tevoren een doel bepaald met de ouders. Echt een overeenkomt tekent. Ze weten waar ze aan gaan werken en je werkt heel veel met driehoeken. Je geeft heel veel inzichten. Je zit nou in de rol van het slachtoffer nou van uhhh de baas en dan van die en dan heb je ook nog een rol van de kinderrol, je zit nu in de ouderrol en de volwassenrol. En het doel van de ambulant hulpverlener om met drie volwassenen met elkaar te praten. Maar het is best schematisch en er ligt veel vast. Dan heb je het hoofd, hart handen en die staat er precies tegenover en die is echt van het aansluiten, het kijken wat de ouders willen. En uhhh ze kijken echt naar de ouders wat willen zij.
R108	Mmm

	Als ik dit zo beknopt heb uitgelegd. Wat vind je van deze theorieën?
R109	Nou wat denk je
	Ik weet het, ik weet het
R110	Nou schematisch werken dan heb ik echt een broertje dood aan, want dat is echt vind ik zo uhhh niet echt zo beperkend zo uhh, het zal best kunnen helpen
	Mm
R111	Op een bepaald moment uhhh maar niet...
	Standaard.
R112	Nee niet standaard. Ik hou niet van standaardisering. Voor mij is een mens uhhh uniek. En ieder mens heeft iets anders nodig. En als er uhhh een methodiek is die mij kan helpen als hulpverlener om daar verder mee te komen..
	Mm,mm.
R113	Dan ben ik, om die andere mensen dan te helpen, laat ik het zo zeggen dat de mensen verder komen dan ben ik daar bereid toe, als ik voel...
	Ja, ja.
R114	Als ik voel dat, dit zou wel eens iets kunnen zijn dan ben ik de eerste die daar gebruik van zou gaan maken
	Oké.
R115	Maar als het een opgelegd iets is van zo werken wij, dus zo begin jij bij de start dus je maakt een driehoek, nu zit je daar, nu zit je daar....
	Ja.
R116	Ja, kan ook werken maar dat is niet...
	Nee, nee.
R117	Mijn manier van.
	Ja.
R118	Werken. En houding, ik sluit het liefst aan
	Bij die andere theorie
R119	Ja bij die andere theorie
	Ja want ik hoor jou heel duidelijk zeggen van uhhm het zou kunnen werken maar ik vind het niet fijn met een vooraf gesteld plan te hebben want iedereen is anders.

	Oké Uhhh, dit was eigenlijk het onderwerp meerzijdige partijdigheid. Natuurlijk komt er bij meerzijdige partijdigheid heel veel loyaliteit kijken van het kind. Daar heb ik ook een aantal vragen over. Uhhm, je hebt al benoemt bij de meerzijdige partijdigheid wil ik het kind centraal stellen. Maar hoe stel jij die centraal?
R120	Hoe zet ik....
	Tijdens de hulpverlening
R121	Die is altijd, die staat in de midden dat is altijd over dat is mijn startpunt. Dat is daarvoor ik daar ben het gaat altijd over het kind
	Oké, maar hoe laat je dus eigenlijk door het..
R122	Altijd.
	Meteen te spraken te brengen.
R123	Steeds hebben we het over het kind. Vanmorgen ook dan gaat het over het kind. Het gaat alleen maar over het kind.
	Ja. Oké Uhhhm, en hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders tijdens een vechtscheiding tijden het stop traject?
R124	Nou ik denk dat uhhh kinderen, die kunnen of de gespleten loyaliteit dat wil zeggen dat ze naar een ouder heel erg trekken en niet naar die andere ouder mogen laten zien dat ze daarvan houden.
	Mmm
R125	Dat zie ik vaak gebeuren. Je ziet ook. Ik zie ook de loyaliteit dat kinderen eigenlijk niks meer zeggen om allebei de ouders te ontzien. Zo zie ik dan ook dat kinderen dat kunnen doen vanuit hun gevende rol ook.
	Mm mm
R126	Dus opofferen, dat is wat kinderen heel veel doen opofferen en je hebt ook nog de anderen en dat is meer dat is ook een loyaliteit dat kinderen zijn dan meer agressiever, wat meer opstandiger. Zo zie ik ook, dat zie i ook als een stukje loyaliteit omdat ze geen manier meer vinden en weten om uhhhm uiting te geven aan uhhmm wat hun wensen zijn. En wat zij mogen voelen en ervaren en ook een voorkeur mogen hebben voor de een of de andere ouder hé.
	Mm mm.
R127	Want ja met de ene ouder kan je soms beter opschieten dan met de andere ouder. Dat is in een gewoon gezin ook, dat de relatie anders of beter is...

	Ja ja
R128	Daar kunnen kinderen in vast lopen, dus ja dat zie ik vaak wel gebeuren. Dat kinderen
	Ja.
R129	Vanuit de loyaliteit
	En vaak is voor jou?
R130	Altijd
	Altijd zie je dat wel terug ja. En wat is jouw hulp als ambulant hulpverlener daarin als je de loyaliteit zo sterk naar voren ziet komen?
R131	Nou om in ieder geval ouders duidelijk te maken dat het uhhh voor kinderen heel erg belangrijk is dat ze van allebei de ouders mogen houden dat ze, dat het belangrijk is ook dat uhhh kinderen hun behoeftes mogen aangeven. Dat ze daarin uhh gezien en gehoord moeten worden. Dat dat ook de ontwikkeling van kinderen stimuleert en uuh. Nog een keer de vraag?
	Wat jou rol is als ambulant hulp verlener?
R132	Omdat eigenlijk op tafel te laten komen
	Ja
R133	Wat kinderen doen en uhh. ik vind het ook belangrijk dat ouders kunnen zien van dit is wat je kind ook geeft aan jou. Kinderen zijn veel gevend.
	Geven en ontvangen ja.
R134	Ja. kinderen zijn veel gevend en leven zich in. Die hebben geen andere manier dan. Ja ze zijn heel erg afhankelijk van....
	Ja.
R135	De ouder
	Ja.
R136	Van ouders of niet gezien worden
	Ja.
R137	Als ze niet gezien worden gaat dat een eigen leven leiden en dan gaat de ontwikkeling ook stagneren. Als ouders het niet kunnen zien of willen zien.
	Ja.
R138	En dat blijft een heel belangrijk punt.

	Ja.
R139	Voor mij als ambulant werker omdat wel boven tafel te krijgen.
	En betrek jij de ouders erin of bij?
R140	Dat gaat niet zonder ouders natuurlijk.
	En hoe doe je dat?
R141	Door daar...
	Met hun over te hebben.
R142	Met hun erover te hebben. Wat er gebeurt, wat heeft je kind nodig. Ook om het kind erbij te betrekken natuurlijk. Ook dat een kind kan aangeven van wat gebeurt er, wat is er weet je dat. Met doormiddel van drie huizen bijvoorbeeld hè vind ik wel een mooie methodiek. Kijk nou gebruik ik hem wel daar heb je wat aan.
	Ja. Kijkend naar de situatie zet je iets in.
R143	Ja
	Oké. Hoe waarborg je de meerzijdige partijdigheid wanneer je een loyaliteitsconflict bij het kind ziet
R144	Ja dat is een hele moeilijke want, uhh die zie je ontstaan als kinderen bij beide ouders zijn uhhm die vind ik heel moeilijk want uhhm je kunt hem niet vermijden.
	Mm mm
R145	Dat een kind in een loyaliteitsconflict komt. Want als ambulante werker voel ik soms de plicht dat ik dat moet voorkomen.
	Mm mm
R146	Dat een kind in een loyaliteitsconflict komt, maar dat is niet aan mij. Het is natuurlijk aan ouders dat een kind niet in een loyaliteitsconflict komt
	Ja
R147	En dat kan ik niet oplossen dat denk ik dan hè, dat dacht ik dat moet ik voorkomen dat een kind in een loyaliteitsconflict komt. Het kind zit eigenlijk al in een loyaliteitsconflict.
	Mm mm
R148	Al jaren en dat kan ik niet zomaar voorkomen. Dat dat, dat moet de hulpverlening op een gegeven moment wel doordat je bezig bent met beide ouders hoop je in ieder geval dat de ouders naar de belangen van hun kind kunnen gaan kijken. En dat ze daar ook hun acties kunnen nemen of de ouders een stapje terug te doen of juist wat meer te doen of hé in het belang voor hun kind.
	Ja.

R149	Zodat hun loyaliteitsconflict zeg maar weg is dat de ouders die uitstraling kunnen geven. Jij bent belangrijk voor mij in vindt dat ik doe wat goed is voor jou. Dat ze dat kunnen uitstralen allebei. Je mag van Papa houden en je mag van mama houden dat hoop je dan eigenlijk neer te zetten als je...
	Ja.
R150	Je kan niet voorkomen dat een kind in een loyaliteitsconflict komt.
	Nee, nee. Maar het was ook van hoe waarborg je dan die houding. Dan hoor ik jou zeggen om veel in gesprek te gaan en het kind ook een stem te geven.
R151	Ja.
	Kuch.. Wat doe je met een kind waarvan jij een gespleten loyaliteit ziet?
R152	Uhhhhm. Ja dan ga ik dat wel noemen naar ouders dat ik zie dat uhh, ik denk het te zien want dat denk ik dan..
	Mm. mm.
R153	Dat het kind, dat jouw kind niet durft te laten zien dat hij ook van de andere ouder mag houden of houden. Dat zou ik dan benoemen.
	Ja
R154	En dat dat eigenlijk als kinderen met een gespleten loyaliteit komen te zitten dat dat heel schadelijk is en daar zou ik ook uitleg over geven.
	Mm
R154	Dat dat schadelijk is voor de ontwikkeling van het kind. De gespleten loyaliteit zorgt voor uhh dat ook later in hun relaties van het kind moeilijk relaties aan kan gaan. Uhhh maar ook een stukje zelfbeeld, toch een stukje zelfbeeld is dan al ook slechter.
	Mm
R155	En uhhm negatief zelfbeeld dan maar ook kans op zelfmoord hè.
	Ja, ja heel veel negatieve dingen zitten er aan vast jazeke. Maar ik kan me wel voorstellen als je zo'n gespleten loyaliteit zit dan ga je eigenlijk in gesprek met de ouders dat die meerzijdige partijdigheid dan wel heel lastig is. Je hoort dingen, je ziet dingen bij het kind
R156	Dan zou ik, dan zou ik het altijd het belang van het kind aangeven
	Oké.
R157	Altijd vanuit het kind.
	Oké
R158	Ik zal dan niet zeggen van jij doet het niet goed moeder. Ik zal altijd vanuit het kind zeggen van ik zie dat je kind behoeften heeft aan dit of dit of dat. Hoe uhh, uhhh kun je dat waarborgen en dat geven want het is in belang van jouw kind. Dat je wel

	de ruimte kan geven dat hij ook van de ander mag houden. En dat die andere niet zwart gemaakt wordt de andere ouder.
	mmm.
R159	Dat is heel moeilijk voor ouders merk ik vaak.
	Ja
R160	Daar heb je dan misschien ook de mediation voor nodig om dat stukje weg te nemen. Dat men iets minder zwart wit naar elkaar kan kijken.
	Ja. en lukt dat nu meestal?
R161	Nou..
	Of zou je dat met de mediation terug willen zien
R162	Nou ik denk het is een conflict hé. Het zit altijd wel in een conflict dat de angel eruit is en dat de ouders meestal wel wat verder maar het komt ook weer terug hé mensen vallen toch weer in het oude patroon. en dat is wel een beetje de vraag uhhh van dat is meer mijn vraag. Dan heb je het conflict eruit. De angel is eruit hoe, hoe houden ouders dat vast
	Oké
R163	En uhm ja ik vind het laat ik het zo zeggen ik vind het jammer dat je niet langer de hulpverlening mag doen.
	Mm.
R164	Want het is een kort traject het mag maar in een beperkte tijd.
	37 uur
R165	Ja 37 uur. Ik denk dat er iets meer nodig is iets langere tijd nodig is om mensen een beetje verder in de drive te blijven houden ja alert te blijven houden want ik ga het niet oplossen maar zij moeten alert blijven en daar heb je soms iets meer tijd voor nodig dan die 37 uur die je nu hebt staan.
	Ja. Oké Uhm want dan zou je meer kunnen bereiken en dingen vast kunnen houden.
R166	Een stukje nazorg leveren
	Ja, ja uhm hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding?
R167	Die zit in een hele lastige positie. Want die weet niet welke kant ze op moet. Die ziet uuuhh, die ziet alleen twee ouders die alleen aan het ruziën zijn en aan het vechten zijn strijden zijn en ik denk dat die zich heel eenzaam en alleen staan voelt en heel kwetsbaar is. Echt heel kwetsbaar. Ik denk dat een hele pijnlijke situatie is om te zien hoe je ouders zo met elkaar omgaan.

	Mm.
R168	En dat dat ook zorgt dat kinderen daardoor zich wat ik eerder zei terugtrekken en agressiever worden meer naar buiten acting soms ook meer naar buiten of lamgeslagen worden dat ik vind dat ja dat vind ik heel schreïnend.
	Ja dat zie je ook
R169	Dat zie ik natuurlijk niet altijd zo want ik zie die kinderen...
	Niet veel.
R170	Niet veel maar uhhh, uhhh die kans hou ik wel altijd in mijn achterhoofd hoe kinderen zich voelen als ik kind zou zijn zou ik me ook zo voelen.
	Ja Ja.
R171	Waarom zou een ander kind zich niet zo voelen.
	Jazeker. Ja duidelijk uhhh met welk aspect hou je rekening zodat kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen tijdens een vechtscheiding?
R172	Welke aspecten?
	Ja met wat hou je rekening zodat wel de kinderen de mogelijkheid hebben om zich te kunnen ontwikkelen ondanks dus loyaliteit, de ruzie tussen de ouders
R173	Ik hou er rekening mee dat kinderen ook flexibel zijn, uhhh dat kinderen gelukkig ook nog uhhm andere mensen hebben, mogelijkheden hebben. School speelt natuurlijk een belangrijke rol in het leven van een kind. Dus ik ga er ook van uit dat we er niet alleen strijdende ouders hebben maar dat een kind ook andere partijen familie hebben. Opa's en Oma's die hun daarin kunnen ondersteunen en die er voor hun kunnen zijn.
	Ja. En in hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind om een balans te vinden tussen de relatie met beide ouders want die zijn natuurlijk niet meer bij elkaar vindt dan een loyaliteitsconflict. Het kind zit waarschijnlijk in een loyaliteitsconflict. Uhhh in hoeverre bied jij daar ondersteuning aan in het stoptraject?
R174	Ligt eraan uhhh hangt van de leeftijd af van het kind. Uhhh als een kind wat ouder is dan probeer ik daarin als blijkt dat een ouder merkt van mijn kind heeft toch iets meer nodig. Om wat ook wat meer handen en voeten te geven aan de relatie met de ander bijvoorbeeld of helderheid over hoe het met de ouder gaat of welke problemen er zijn geweest vanuit de ouder hé.
	Mm.
R175	Dat kom je ook vaak tegen, dat een moeder een vader - het kan ook een vader zijn - andere problemen heeft gehad, daarvoor het kind wat meer helderheid ingaat uhhm scheppen door de ouder te vertellen eigenlijk wat er de afgelopen tijd is gebeurd. Zodat een kind wat meer lijn krijgt en dat de puzzelstukjes uhhm wat helderder worden ook. Zodat je ook recht doet aan de ouder maar ook zeker recht

	doet aan het kind. Dat die weet maar nou snap ik een aantal dingen een beetje zo lopen.
	Ja. Eigenlijk duidelijkheid
R176	Duidelijkheid geven.
	Ja. En uhhm komt dat vaak voor dat je dat moet doen? Of dat je dat doet?
R177	Soms zou ik het wat vaker willen doen, maar het komt daar niet altijd van omdat daar dat dan niet het juiste moment is. Ik vind het wel belangrijk om te kijken of het het juiste moment is of dat ouders dat op hetzelfde moment niet aan kunnen of willen. En uhhm ik ga ervanuit dat iets werkt als mensen daar achter staan.
	Oké
R178	En uhhm als mensen daar niet aan toe zijn dan werkt het naar mijn idee niet en dan doe ik het dus niet.
	Oké. Dus je sluit aan?
R179	Ja
	Uhhh. Hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand oploopt tijdens de vechtscheiding van zijn ouders? Wat doe jij dan?
R180	Dan ga ik dat bespreken, dan ga ik bespreken van hoe denk jij dat dat, hoe denk, wat zie jij zelf nou ouder, vader of moeder.
	Ja, ja.
R181	Ik zie dit en dit en dit herken je dat. Uhhm, uhhm vaak zien ouders dat ook wel hoor. Dan komt het bijvoorbeeld naar voren op een school. uhhm op een school. Weet je...
	En hoe handel jij er dan naar? Of heb je daar een rol in?
R182	Dan uhhh dan ga ik ouders wel bewuster maken, van wat hebben ze dan nodig om vooruit te komen? En dan stimuleer ik de ouders om met school te gaan praten en als ze willen ga ik mee naar school. Ik bied het altijd aan. Als je wilt kan ik mee naar school.
	Oké.
R183	Maar als ouders het zelf oplossen dan lossen mensen dat zelf op.
	Oké.

	En dan heb ik eigenlijk dezelfde vraag alleen over gedragsproblemen. Hoe anticipeer jij als een kind gedragsproblemen laat zien tijdens de vechtscheiding?
R184	Ja hetzelfde verhaal eigenlijk hé.
	Ja, ja.
R185	Dan ga ik het erover hebben en misschien moet een kind iets extra's hebben toch hé. voor zichzelf aan uhhh
	Hoe anticipeer jij als een kind gedragsproblemen laat zien tijdens de vechtscheiding van zijn ouders?
R186	Kijk weet je krijgt eigenlijk altijd het verhaal van een ouder te horen hé je krijgt een ouder die zegt....
	Ja.
R187	Van uhhm ik zie dit of dit of dat of ik zie meer problemen
	Ik zie meerzijdige partijdigheid
R188	En de ander..
	Ja.
R189	Zegt van nou nee joh, uhhh zus en zus en zo ik zie dat niet, of dat ik heb in een situatie gezeten waarvan de ene ouder zegt van ja, ja maar hij de vader die uhhh, die uhh die verteld over seksuele dingen allemaal. En uhhh dan kijk ik eigenlijk heel goed en probeer ik door te filteren van wat hoor ik eigenlijk over het kind hé.
	Ja.
R190	Uhhhm loopt het kind inderdaad gevaar. Dan ga ik met het kind in gesprek om uhhm een beetje meer te horen en te voelen van uhhm loopt het kind daadwerkelijk gevaar.
	Ja.
R191	Klopt het wat die andere ouder ook zegt. Ik probeer wel door middel van, door die verbinding te maken met het kind te kijken van hoehoe is het nou werkelijk en dan hoop je maar dat een kind voldoende durft te zeggen want daar ben je wel afhankelijk van
	Ja Ja dat is de loyaliteit.
R192	Dat is de loyaliteit waar je in zit.
	Ja.
R193	Uhhm maar ik merk wel als de ouders vertrouwen hebben in jou als werker, dan zeggen ouders vaak ook: je kunt alles tegen haar zeggen hoor. Je mag alles zeggen. Dat is ook een signaal natuurlijk hé.
	Mm, mm

R194	Kinderen dan meekrijgen en dan hoop je maar dat kinderen er iets mee doet wat beide ouders dan ook zeggen tegen het kind
	Mm.
R195	Je mag alles zeggen tegen.
	Ja.
R196	Haar.
	En uhhh, maar hoe. Ik hoor jou heel duidelijk zeggen met ouders in gesprek maar van de ene ouder hoor ik dit en van de andere ouder hoor ik dit. Dan kom ik eigenlijk weer terug van hoe doe je dat met de meerzijdige partijdigheid?
R197	Uhmhm even kijken. Nou goed te filteren van wat er eigenlijk wordt gezegd.
	Bij jezelf, ja.
R198	Ja, goed te filteren en goed te luisteren van wat wordt er nou eigenlijk gezegd. Moet ik hier nou op mijn achterste poten gaan staan. Uhhh om dat ik zelf voel er is hier meer aan de hand. Bijvoorbeeld ja.
	mmm.
R199	Ja ik heb natuurlijk ook een verantwoordelijkheid.
	Ja zeker.
R200	Als hulpverlener, of moet ik hier gewoon goed gaan filteren en wat zegt die vader nou over die moeder en die moeder over die vader. Ik ga er vanuit hun negativiteit, hun eigen achtergrond ook....
	Mm.
R201	Want daar speelt ook vaak hun eigen achtergrond een rol. Dat merk ik ook als ik mensen uhhh opgevoed zijn met heel veel wantrouwen bijvoorbeeld. Dan komt dat ook weer in uhhm, uhhm in zo'n complexe echtscheiding. Want dan blijft, er is dan een patroon wat veel langer gaande is.
	Ja
R202	Ik kijk altijd verder terug van is het een patroon wat ontstaan is in die uhhm complexe echtscheiding, of is het een patroon wat eigenlijk al daarvoor was. en dat in die...
	Ja
R203	Mens zelf al zat
	Ja
R204	Het wordt natuurlijk versterkt hé
	Ja

R205	Dingen worden versterkt als je instabiel bent dan wordt het vertstekt. En uhhhm, uhhmm als je wat meer de uhhh stabiliteit ja dan ja...
	Ja.
R206	Dan ben je meer in balans. Op die manier probeer ik eigenlijk te kijken uhh de meerzijdige partijdigheid ook te waarborgen om uhhh te kijken hoe is die mens, hoe staat die mens, wat is het voor mens wat uuh voor opvoeding heeft hij zelf gehad. Wat heeft hij meegemaakt uhhh heeft hij trauma's opgelopen.
	Ja.
R207	Om daat toch wat meer naar te luisteren en misschien ook naar te vragen.
	Oké
R208	Dus zo probeer ik op die manier de meerzijdige partijdigheid te bewaken.
	Ja. ja Oké mooi. Uhhhm nou je zit eigenlijk heb je hier al antwoord op gegeven maar...
R209	Mm.
	Maar je moet maar aangeven als het niet zo is. Wat zet je in om de problemen van de kinderen te voorkomen?
R210	Uhhhhm, Ja. Ja ik heb het daar...
	Ja.
R211	Volgens mij is dat een herhaling.
	Volgens mij heb ik dat al gehoord. Uhhhm en dan de laatste vraag van deze topic. Waar hou jij als ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen?
R212	Nou dat het kind van beide ouders uhhhh mag blijven houden. Daar hou ik rekening mee, dat een kind onvoorwaardelijk van beide ouders houdt. en uhhh, uhhh en dat uhhh wordt niet altijd door iedere ouder gezien dat een kind ook een heel gevend uhhh....
	Mm.
R213	Ja, dat vind ik zo ontzettend belangrijk dat je uhhh heel goed ziet waar, wat voor kind heb ik hier. Wat doet een kind, wat doet het met een kind. uhhh, hé uhhh hoe is het karakter van een kind, persoonlijkheid van een kind uhhhm maar vooral dus van zie je ouders wat het met je kind doet?
	Ja
R214	Het kind

	Oké, dus eigenlijk de ouders uhhh meer er toe zetten eigenlijk.
R215	Ja
	In gesprek gaan
R216	Ja, ja ouders bewust maken van uhh het is je eigen vlees en bloed.
	Ja.
R217	Ouders zijn
	Verantwoordelijkheid.
R218	Ja ouders zijn natuurlijk heel erg uhhh vaak tekort gekomen uhhh. Laat ik het zo zeggen. Als mens maak je allemaal wat mee...
	Mm.
R219	Positieve en minder...
	Ups en downs.
R220	En ups en downs maakt iedereen mee en ik denk dat het goed is om daar in ieder geval uhhh ook rekening mee te houden. Dat, dat ook in een complexe echtscheiding dat vooral de kop opsteekt als je in zo'n scheiding zit..
	Ja.
R221	Dan komen alle...
	Alles naar boven
R222	Alle negatieve minder mooie kanten van mensen komen dan naar boven.
	Ja.
R223	En uhm, ja en dan denk ik dat het heel belangrijk is om dat kind steeds maar weer centraal te stellen.
	Ja.
R224	Dat kind is dan zo.
	Altijd.
R225	Ja altijd.
	Ja.
R226	Op de voorgrond.
	Dat hoor ik jou heel duidelijk zeggen.

	Uhhh dan heb ik het laatste kopje dat is erkenning dat komt heel vaak terug uhhh ik heb het jou al een aantal keer horen zeggen. Dus ik heb er ook nog 3 specifieke vragen over.
R227	Mm
	Hoe stimuleer of motiveer jij het erkenning geven en of krijgen van het netwerk van de cliënt? Dat heb ik uit literatuur. In het literatuuronderzoek is naar voren gekomen dat het heel belangrijk is dat de cliënt of iedereen heeft erkenning nodig vanuit zijn netwerk. Stimuleer of motiveer jij die of in hoeverre?
R228	Uhhh. Dat is een hele ingewikkelde zeg erkenning van het netwerk.
	Ja
R229	Ja, ja ik denk dat dat heel belangrijk is ja maar ik denk dat ook niet iedereen hem zal krijgen als ik heel reëel ben in die complexe echtscheidingen dan merk je dat de ene partij uhhh bijvoorbeeld aan moederszijde dan wordt daarin iedereen gesteund en gedaan moeder worde dan heel erg gesteund
	Mm.
R230	Bij vader wordt vader door zijn netwerk, zijn eigen netwerk gesteund en wat ik dan merk is vaak eigenlijk nog harder tegenover elkaar gaat staan
	Mm, oja.
R231	Dat. uhhm dat is ook een stukje erkenning dat...
	Mm.
R232	Dan krijgen
	Mm.
R233	Ja ik merk dan dat. Ja het staat nog meer lijnrecht tegenover elkaar
	Ja
R234	En van elkaar want iedereen denkt van o ja maar dat is ook zo'n klootzak of zo hé.
	Ja.En dan krijg je echt twee families die
R235	Ja, ja
	Die...
R236	Staan dan lijnrecht tegenover elkaar. Op zo'n manier krijgen mensen wel erkenning.
	Ja.

R237	Ik kijk er wel daarna van...
	Ja.
R238	Je krijgt dan erkenning voor de pijn wat is geleden en de pijn wat jou is aangedaan
	Ja, ja.
R239	Dat is erkenning. Maar of die positief is altijd...
	Nee,nee
R240	Daar. Ik bedoel in een complexe echtscheiding vind ik hem niet altijd positief.
	Nee, En vind je dat je daar invloed op hebt?
R241	Nee daar heb ik geen invloed op.
	Nee
R242	Daar wil ik ook geen invloed op hebben.
	Nee. Oké. Nou even de erkenning van jou als hulpverlener hoe ziet die eruit tegenover de cliënt? Hoe geef jij erkenning?
R243	Nou uhhh door uhhh bijvoorbeeld door heel duidelijk te zeggen als mensen iets zeggen wat uhhh zeg maar positief is hé. Wat goed werkt dan ga ik altijd zeggen van nou dat is mooi dat je dat zo zegt en doet o wat, nou wat fijn dat je dit zo ziet. Op die manier met hele kleine dingetjes...
	Mm.
R244	Die mensen zeggen en positief zijn voor het kind daar ga ik erkenning op geven.
	Oké.
R245	Dat vind ik een heel belangrijk punt in uhhh, uhhh in mijn werk dat ik daar mensen sterker in maak en uhhh, uhhh en terug geef van zie je, je ziet het goed want ouders vinden zich vaak ook in een fase van waarin ze denken van ja doe ik het nou wel goed? Ben ik nog een goede moeder...
	Mm
R246	Ben ik nog wel een goede vader. Kan ik het wel. Ik doe het niet goed zie je. En om daar juist aandacht op te vestigen probeer ik die erkenning in ieder geval uit te breiden en groter te maken
	Oké

R247	En ik hoop dat mensen dat zo ervaren en het respect. Het blijven ouders van hun kind. En omdat dan ook nog steeds nog te blijven benaderen
	Ja.
R248	Zij blijven verantwoordelijk verder
	Ja, ja. En tijdens het erkenning geven wat vind je daarin zo belangrijk?
R249	Wat?
	Wat vind je zo belangrijk in het erkenning geven?
R250	Dat mensen een groei doormaken. Dat mensen weer op zichzelf kunnen gaan vertrouwen. Dat vind ik belangrijk erkenning en ik hoop dat ouders dat ook zo voelen...
	Mm. ja.
R251	Ik voel mijn zelfvertrouwen groeien door de erkenning die krijg en dat je bent wie je mag zijn wie je bent.
	Ja
R252	Dat vind ik ook een stukje erkenning. Dat je mag zijn wie je bent. Dit is nou de situatie waar we in zitten. Heel vervelend, heel rot maar hoe kom je hier nou weer uit. Hoe ga je hierin verder in het belang van je kind. Want je bent vader en je bent moeder
	Ja
R253	En je wilt het beste voor je kind. Maar hoe wil je dat dan doen?
	Ja, ja duidelijk antwoord, mooi antwoord. Dit waren mijn vragen. Bedankt voor het meewerken
R254	Het was leuk
	Ja. Ik zal de conclusie en de aanbeveling nog delen dus uhhh
R255	Ja, ja
	Dat krijg je te horen. Dan stop ik hem.

Toevoeging:

	Tijdens een vechtscheiding wordt het zelfvertrouwen en de zelfwaardering van kinderen aangetast, hoe anticipeer jij daarop als ambulant hulpverlener? Of hoe zorg jij dat die wordt gewaarborgd?
--	--

R256	Het zelfvertrouwen van kinderen? Ik ga dan eigenlijk zitten op de relaties. Ik vind het dan heel belangrijk om ouders wel aan te geven van hoe zit het met de betrouwbaarheid in de relaties. En dan de relaties van beide ouders. Want het is nu aan de hand, dat ouders zeggen: "ja misschien moet ze toch therapie hebben dat kind" en toen dacht ik: Ja, je kunt gaan therapieën wat je wil, maar het belangrijkste is, in ieder geval dat vind ik, dat de betrouwbaarheid van ouders naar hun kind dat dat eigenlijk gewaarborgd is. Op welke manier dan ook. Want daaruit put het kind het zelfvertrouwen
	Daar ga jij dan mee aan de slag?
R257	Daar ga ik dan mee aan de slag. En dan kijk ik wat ik daarin kan doen. Dat is voor mij de enige manier om het zelfvertrouwen te kunnen waarborgen. Want dat gaat in de relatie naar ouders.

Respondent 6

	Nou mijn scriptie gaat over de meerzijdige partijdigheid tijdens het STOP-traject van ambulant hulpverleners. Wat is meerzijdige partijdigheid voor jou?
R1	Dat umh, beide ouders het gevoel hebben dat ik ja geen geen partij kies voor de ander. Dat beide ouders het gevoel hebben dat ze hun verhaal kunnen vertellen. Dat ik daar niet over oordeel. Wat is meerzijdige partijdigheid voor mij.
	Ja dat is een moeilijke.
R2	Nou ja gewoon naast beide ouders kunnen staan en dat zij dat dan ook zo ervaren.
	Oké, heeft er ooit een situatie voorgedaan dat je de houding meerzijdige partijdigheid niet kon waarborgen? Dat het niet lukte?
R3	Wel een aantal keer dat één van de ouders het gevoel had dat dat ik wel partij koos zeg maar. Of dat één van de ouders het gevoel had dat ik de ander meer geloofde. Dan die persoon zelf.
	En hoe zag dat er uit?
R4	Nog steeds wel voor één casus die ik nu nog draai. Daarvan blijft vader het gevoel houden dat moeder eigenlijk in staat is om juist meer steun van de hulpverleners te krijgen omdat zij, overtuigender is in haar verhaal en iedereen om haar vinger kan winnen. Maar goed, dat is dan mijn interpretatie. Daarmee voel ik als hulpverlener van mijn kant dat ik dus denk dat vader ook ervaart dat ik moeder meer daarin geloof dan hem.
	Oké en heb je daar zelf ooit moeite mee gehad? Om die meerzijdige partijdigheid echt te waarborgen eigenlijk?
R5	Wel in mijn hoofd, of in mijn zijn. Ik kan alleen maar hopen dat dat voor de ander niet zo ervaren is. Ik vind het moeilijk
	Oké

R6	Maar het is een heel lastig spanningsveld wanneer ik twee ouders heb. Die echt gewoon een compleet tegengesteld verhaal hebben. Ergens zou ik ook gewoon het liefst willen weten hoe het nou zit.
	Ja de waarheid
R7	Ja ja ja ja in feiten wel, en uiteindelijk is dit wel de waarheid waarin het kind leeft. Dus wat mij wel helpt is op het moment dat ik voel bij mezelf van, oei oké nu vind ik het een lastige, nu ga ik gewoon terug denken aan het maakt niet uit wat ouders vinden of zeggen het gaat erom dat het kind er geen last van heeft.
	Oké
R8	Dus,
	Kind centraal, ja.
R9	Ja dat is wat mij dan altijd wel weer terug brengt naar, ojaa want hier ging het om.
	Wanneer heb je moeite met meerzijdige partijdigheid?
R10	Vind ik een lastige, lastige vraag.
	Wanneer ja lastig ja.
R11	Vind het echt een lastige om te beantwoorden. Sowieso vind ik het vaak moeilijk. Ja ik probeer voorbeelden naar voren te halen, uuuhm, ik denk wanneer het duidelijker is wanneer er meer objectieve gegevens zijn over wanneer de gebeurtenissen zijn. Bijvoorbeeld een vader die doet iets en het is helder en duidelijk dat vader dat doet en hij ontkent dat. Maar het is zijn wel feiten zeg maar, en moeder daarin.. Nee ik kan hem nog niet beantwoorden merk ik, nee ik kan hem nog niet beantwoorden. Ik wilde zeggen dat moeder daarin eigenlijk haar best doet om dingen.. Misschien is het er toch wel, recht te houden of andersom hè. Ik bedoel dan gebeurt er wel iets. Waarbij de ene ouder of bijvoorbeeld een ouder wil niet, of goed in eerste instantie beweegt die niet mee in de richting zoals nou ja is eigenlijk wel lekker plat gezegd, bureau jeugdzorg zou willen. Dan kan daar heel snel de focus naar gaan als de andere ouder wel mee werkt. Waar ik denk ja maar hij, de andere partij... kun je na gaan hoe vaak ik al hij zeg.
	Ja
R12	Daar zit ook een boodschap achter, maar goed. Volgens mij is dat niet een concreet antwoord?
	Jawel daar kan ik wel iets mee hoor. Hoe uit jij meerzijdige partijdigheid in STOP trajecten? Hoe laat je die zien?
R13	Hoe laat ik die zien. Ik denk erkenning geven, verhaal in kaart brengen, neutraal reageren, niet mee gaan in beschuldigingen of als de één ouder beschuldigend is over de andere ouder dan zou ik daar nooit in bevestigen. Dat is voor mij ook wel meerzijdige partijdigheid. Ik blijf neutraal reageren op nou ja op verwijten of weet ik veel wat.
	Ja en deze heb je eigenlijk al beantwoord denk ik, welke vaardigheden laat je dan zien? Ik hoorde je al erkenning zeggen aansluiten.

R14	Aansluiten ja, luisteren.
	Ja
R15	Ja denk dat dat vooral belangrijk is.
	Ja tijdens mijn oriëntatie van dit onderzoek is eigenlijk er uit gekomen dat ambulant medewerkers die het stoptraject doen, het moeilijk vinden om meerzijdige partijdigheid uit te stralen. Wat heb jij nodig zodat je die houding meerzijdige partijdigheid kan uitstralen in het algemeen? Kan ook naar de organisatie kijkend zijn.
R16	Ja dit klinkt misschien raar maar het eerste wat mij te binnen schiet is dialoog blijven met mezelf. Van scherp blijven op: hé wat doet het met mij, en hoe ga ik mij verhouden tot die conflict situaties want ik ben geen partij in het geheel. Dus dat is wel voor mij heel scherp blijven op gewoon eigenlijk mijn eigen emotie en mijn eigen vermogen tot reflecteren. Dat is iets wat voor mij heel belangrijk is om daar scherp op te blijven. Iets voor mezelf persoonlijk. Wat heb ik nodig in meerzijdige partijdigheid? Ik zou graag meer bagage willen hebben op het gebied stukje hoe krijgt het kind een partij, hoe krijgt het kind meer positie in het geheel. Want het is ook een partij zeg maar. En een stukje conflict. Hoe blijf ik eruit. Hoe kies ik geen partij. Hoe hou ik die meerzijdige partijdigheid vol.
	Wat je zegt heeft wel te maken met meerzijdige partijdigheid want je hebt met meerzijdige partijdigheid ook niet alleen de ouders maar ook het kind. Moet je ook meerzijdige partijdig naar zijn. Dus ik denk dat het wel samen valt.
R17	Nou ja en ook hoe het kind meer positie nog kan krijgen ofzo en dat is wel iets waarvan ik denk van, ohja, dat zou ik nog wel nodig hebben van bijvoorbeeld de organisatie om maar meer bagage te krijgen daarin. En meer body om me stevig te houden.
	Oké en je zegt nou van ja wat heb je nodig, dialoog met mezelf, kritisch kijken. Is dat ook organisatie gericht dat je daar ondersteuning in kan vragen, kan krijgen?
R18	Die is er met casuïstiek.
	Daar heb jij voldoende aan?
R19	Ja op moment dat ik, ja casuïstiek is belangrijk daarin. Maar ook op het moment dat, maar dat is dan hoe ik het doe, op moment dat ik echt in mezelf in spagaat zit in een STOPcasus, bijvoorbeeld rondom meerzijdige partijdigheid en ik kan niet wachten te casuïstiek is of er is geen tijd meer voor geweest dan ga ik naar de gedragswetenschapper. Dan vraag ik gewoon een collega van hé kijk met me mee, maar soms is dat niet genoeg
	Heb je daar nog iets extra's bij nodig of vind je het nu voldoende qua ondersteuning?
R20	In zijn geheel vind ik dat er meer body gegeven moet worden aan het stuk hoe ga je eigenlijk om met die conflict situaties, hoe hou je die houding meerzijdige partijdigheid dan. Want conflict situaties worden steeds heftiger.
	Wie heb je daarbij nodig?

R21	Ja wie heb ik daarbij nodig goh. Iemand daar ook iets mee kan en wil gaan doen misschien. Ik kan verder geen namen noemen.
	Nee dat hoeft ook niet. Maar misschien een rol of zo?
R22	Nee maar wie heb ik er bij nodig... Uhhhh ik denk als een gedragswetenschapper in kaart krijgt dat we allemaal tegen de zelfde dingen aanlopen. Of ik kan zelf het besluit nemen: ik ga hier iets mee doen. Klim achter het internet en zoek een nieuwe opleiding. Dat kan ik doen. Uuumh, maar het is iets van de organisatie denk ik ook, en dan denk ik ook dat de gedragswetenschapper voor mij wel de eerste persoon is om uhhh, die in kaart zou kunnen gaan brengen, misschien wel naar aanleiding van jouw onderzoek, van hé dit is wat de collega's hebben aangegeven waar ze meer ondersteuning op zouden willen. Die daar dan budget voor krijgt om dat op te zetten. Want nu denk ik dan toch wel eens. Die vul ik dan toch aan, om dan toch even de sneer uit te delen. Nu denk ik ja we gaan deskundigheid voordering geven aan de éérste lijn, dan denk ik, ohja, dan zijn we goed bezig. Zijn we dadelijk de eerste lijn deskundiger aan het maken dan wij zelf.
	Ja want die krijg je nu niet. Dus dat zou jij eigenlijk wel nodig hebben gezien dit?
R23	Ja, zeker.
	Hoe zou de ideale situatie er voor jou uitzien? Niks rekening houden met het budget maar hoe zou de ideale situatie er voor jou uit zien? Gezien STOP, meerzijdige partijdigheid.
R24	Dan ga ik even helemaal terug naar mezelf. Het allerbelangrijkste wat ik zou willen is dat ik me ergens weet te verhouden tot die extreme conflicten die er zijn en totaál tegengesteldheid aan verhalen die ouders vertellen. Die kunnen echt letterlijk lijnrecht tegenover mekaar staan en dat zul je nooit veranderen, maar wel hoe ik me daar toe verhoudt en daarin wel of geen last of verwarring kan krijgen.
	En ja dat heeft dan ook weer betrekking op die houding
R25	Ja wat een collega net zo mooi zei toevallig na aanleiding van nog even na aanleiding van de casuïstiek. Zo van nou, misschien is het dat wel, hoe zorg je dat wat er ook gebeurt wat je ook te horen krijgt, dat het eigenlijk terug komt bij de ander, want het is en blijft natuurlijk altijd het probleem van de ander van deze ouders voor uiteindelijk het kind, en hoe komt het dan terug. Dat je als werker in staat bent dat zij inderdaad ook probleem eigenaar blijven.
	Ja dus als ik het anders vraag naar je ideale situatie dan zou je dit willen kunnen maar wel met ondersteuning, scholing misschien, deskundigheid bevordering als ik het goed samenvat? Kritisch naar jezelf kijken.
R26	Ja want ik doe best al wat tijd STOP zaken na mijn uitval van ziekte want goed ik ook mede daardoor wel uitgevallen, dat heeft er zeker aan bijgedragen. Ben ik er wel anders in gaan staan, maar nog steeds denk ik ja ja, zoals ik de schreeuwen de mailtjes zo binnen krijg van de moeder denk ik ja oké.
	Is niet van mij.
R27	Is niet voor mij precies, maar het is niet fijn.

	Nee nee dat alles behalve. Ik denk dat je hier al je antwoord op hebt gegeven. Maar welke verbeteringen zouden er volgens jou moeten plaats vinden om de houding meerzijdige partijdigheid uit te stralen? Ook kijkend naar de organisatie.
R28	Ja toch is dat meer body. Ja dan bedoel ik gewoon meer body gewoon een stukje deskundigheidsbevordering. Ja stuk deskundigheidsbevordering, en daarin ook gewoon niet alleen maar éénmalig een training, maar dat ook warm houden. Beetje dan ook, je leert pas auto rijden als je gaat rijden en blijven rijden, en zo is het met dat niet anders. Een éénmalige training dat volstaat niet. Je moet scherp blijven met elkaar daarin. Eigenlijk als jij net toevallig vooraf vertelde over jouw casus, waar je kwam wat na twee maanden alweer helemaal terug is bij af. Dan denk ik van ja, zo'n opleiding dat moet je ook blijven voeden, dat heeft ook een nazorg nodig.
	En dan zeg je opleiding nazorg, denk je ook dat het bij de casussen kan helpen als daar nazorg, als je daar ruimte voor krijgt?
R29	Na aanleiding van jouw vraag?
	Ja als we daar op in haken.
R30	Nou ik kan me voorstellen dat voor cliënten die dan zeg maar echt na de mediaton en ambulante gezinsbegeleiding zijn afgesloten dat en of Topaze dan een stukje nazorg moet doen dat weet ik niet. Maar bijvoorbeeld wel of toch weer met een soort van strippenkaart te werken of echt een warme overdracht naar het Centrum van Jeugd en Gezin. Dat er in ieder geval wel voor deze ouders wel een terugvalbasis is.
	Ja ik heb literatuuronderzoek gedaan, daar zijn twee theorieën naar voren gekomen. Welke voor ondersteuning kunnen zorgen. Ik heb een theorie van Andries Baard en van Eric Berner. De hoofd hart handen theorie en de transactionele analyse. Ik wil graag weten wat jij daar van vindt. Nou de transactionele analyse is, wanneer ouders komen hebben ze meteen contract met doelen daarin, wat er van hen verwacht wordt, wat er van jou als hulp verlener verwacht wordt. De rol van de hulpverlener staat zwart op wit. Geen discussie over mogelijk, het staat gewoon vast. Er wordt heel veel met driehoeken gewerkt daarin. Dan heb je een driehoek van de macht, van de almacht, anmacht en de gewone macht. Er wordt met ouders over die macht gecommuniceerd: nu zit je in die macht en nu zit je in die macht. Je hebt nog een driehoek en dat is de driehoek van de slachtoffer aanklager en redder. Wordt ook helemaal behandeld met ouders en met jou als hulpverlener daarbij, en het doel is dan om de communicatie te verbeteren. Om met z'n drieën op volwassen niveau te praten dus niet op ouderniveau, dat ouders heel veel in hun bescherming vallen voor hun kind. Ook niet in kindniveau dat ze een ander de schuld geven. Dus echt op volwassenniveau. Dan heb je eigenlijk een houvast en je loopt ook echt stappen met die analyse, vaste stappen waar je niet van afwijkt. Dan heb je nog de presentie theorie, en dat is dat je present bent. Staat haaks tegenover. Je bent er als hulpverlener, relatie staat voorop, je handelt naar je gevoel, als er problemen zijn ga je daar na onderzoeken. Je komt ze tegemoet, je sluit alleen maar aan. Zijn echt twee theorieën die haaks op elkaar staan. De eerste is rechtlijnig en niet van af te wijken. De tweede is dat je mee gaat met de ouders. Wat vind jij van deze theorieën?

R31	Ja is dat een strikvraag ofzo? Wat vind ik van die theorieën? Afzonderlijk? Of?
	Maakt niet uit, gewoon wat vind jij hiervan.
R32	Gewoon wat vind ik hiervan. Ja twee uiterste. Waarbij ik, goh, ja ik merk dat mijn gedachten meteen op uitgaan naar hoe toepasbaar is de één of hoe passend zou een ander bij STOP zijn in dit geval.
	Die eerste is dan echt communicatie voor meerzijdige partijdigheid je behandelt alles aan de hand van die driehoeken en die tweede is mee gaan en die theorie is daarachter dan als jij ook mee gaat als hulpverlener, aansluit, dan zien de ouders ook dat het belangrijk is en ook ten opzichte van hun kind.
R33	Ja het is misschien lekker een diplomatiek antwoord maar ik denk het heel erg afhankelijk is van het type ouder wat je voor je hebt. Dat het bij de één wel werkt en dat de andere theorie bij de ander misschien heel goed werkt. Ook afhankelijk van hoelang de problemen al spelen. Van die transactionele... In eerste instantie wel grappig want wat het bij mij opriep: wow waar is de regie van de cliënt. Nee volgens mij nergens. De andere kant wat me daarin wel triggert, is dat ik denk van: ja ouders zitten natuurlijk al jaren in een bepaald communicatie patroon en helpt meeveren en meebuigen dan nog om dat patroon te doorbreken? En dat kan ik me voorstellen dat mogelijk wel iets zou kunnen betekenen. Maar als ik puur kijk naar mijn eerste gevoel wat het oproept, denk ik, waar is de eigenaarschap van deze ouders over hoe zij dingen doen? En het altijd maar bewegen is geloof ik ook niet hetgeen wat beweging brengen. Want daarin is alleen maar wat jij heel erg in uiterste schetst, vooral present zijn en aansluiten bij. Denk ik, nee, je hebt ook een taak als hulpverlener om confronterend te kunnen zijn, en die hoor ik jou niet noemen in presentie.
	Nee ze gaan wel problemen onderzoeken, in de zin van hoe komt dit, hoe komt dat. Het gaat wel echt om het daar zijn. Om het gevoel. Maar ik hoor het duidelijk.
R34	Ja ik denk dat je vooral heel erg moet kijken wat voor persoon je tegenover je hebt.
	Ja óke. Hoe stel jij het kind centraal tijdens de hulpverlening? Hoe doe je dat?
R35	Ik denk dan vooral door te vragen van goh, als Pietje of Jantje er nou bij zou zitten of jullie doen dit of dit. Hoe is dat dan voor hem?
	Erbij betrekken eigenlijk? Ondanks dat hij er dan niet is.
R36	Ja, er vragen over stellen. Of vooral ook wat zien ze dan bij hem gebeuren, waaraan zie je dan dat het goed gaat met hem, wanneer merk je dan dat hij lekker in zijn vel zit. Daar vooral op die manier kijken of ouders nog zicht hebben op het effect wat zij doen op het kind. Dus daar is het kind wel altijd onderdeel in het gesprek. Meestal zijn de kinderen er dan niet bij.
	Maar het is wel aanwezig hoor ik jou zeggen?
R37	Het is aanwezig ja. en ik probeer, het niet zo dat, ik weet dat dat collega's de foto op tafel leggen van het kind. Maar ik vraag wel altijd van, goh laat eens zien heb je een foto's en een beetje meer. Niet zeggen van foto op tafel leggen, maar wel van kijken in huis en zeggen: 'Oh wat leuk en laat eens zien'. Vanuit dat stuk al de focus te hebben op daar waar. Wat ik ook wel heel vaak zeg is, van kijk als jullie

	nou geen kinderen zouden hebben, zou ik hier niet zitten. Jullie kinderen zijn de redenen waarom ik hier zit anders niet. Ja zo is het ook gewoon, letterlijk.
	Hoe zie jij de loyaliteit van kinderen naar hun ouders in vechtscheidingen tijdens het STOP traject?
R38	Bedoel je wat de uiting is van de kinderen? Hoe ik die zie dat kinderen loyaal zijn naar beiden ouders.
	Zie je dat überhaupt of hoe zie jij dat loyaliteit van kinderen naar hun ouders toe. Snap je hem of? In vechtscheidingen.
R39	Ja in vechtscheidingen ja. Het gekke is dat ik vaak zie dat kinderen toch naar één ouder trekken. Wat ik me dan altijd heel erg afvraag van wat maakt dat ze naar die ouder trekken, heeft die ouder de kinderen harder nodig of hebben de kinderen het gevoel dat ze daar harder nodig zijn dan bij de ander? Maar ik heb ook bijvoorbeeld een keer, als ik toevallig met een meisje in gesprek zat, had ik wat dingen laten doen, zij kon echt aangeven waar zij last van heeft, en dat is dan echt inderdaad het stuk dat mama slecht over papa praat of dat papa slecht over mama praat. Maar dat zijn niet zo heel veel kinderen die dat zo specifiek benoemen. Maar daarin merk je het stukje loyaliteit of dit wat mama dan verteld dus dat zal wel waar zijn.
	Maar je ziet het weldegelijk in vechtscheidingen, de loyaliteit van kinderen?
R40	Ja ja ja ja, juist denk ik, ook in de keuze in bijvoorbeeld niet meer naar een andere ouder willen kan heel loyaal zijn naar de ouder waarbij ze wel willen blijven. Ja dus het is.... Ja
	Wat is jou rol als ambulant hulp verlener hierin in die loyaliteit? Als je die zo ziet?
R41	Nou ja, dan ga ik toch onderzoeken met de ouders hoe zij met bepaalde dingen omgaan, of wat om te kijken van hé wat krijgen de kinderen mee. Soms ook een beetje want STOP is natuurlijk wel een beetje in een vat gegoten om het zo maar te zeggen. Ze moeten volgens een bepaald paadje lopen zeg maar. Dat uhhhh... Sorry kun je jou vraag nog een keer herhalen.
	Wat jou rol als ambulant hulp verlener daarin is is als jij die loyaliteit zo duidelijk ziet?
R42	Ja ik merk dat ik daar wel ook wel, in ieder geval voor de mediation heb ik éénmalig een contact hebben met de kinderen. Soms houd ik dat luchtig en andere momenten afhankelijk van de kinderen ga ik wat meer onderzoeken van, hé hoe en hoe ervaren zij dingen. Dat is dan ook wel mijn rol als ambulant begeleider van, goh wanneer zou het met jou nou goed gaan? Wanneer ga jij lekker in je vel zitten? Is er dan iets wat er zou moeten veranderen? Wat is dat dan? Dat kan afhankelijk door middel van het contact met de kinderen zelf zijn. Maar ook onderzoeken bij de ouders. Hé wat zie je dan gebeuren. Het kijkt toch wel op een stukje zelf inzicht van ouders. Om zich daar van bewust te zijn, en ook soms te zeggen van: hier raakt het kind door in conflict met zichzelf. Gewoon benoemen want het is een deel van papa en een deel van mama. Op het moment dat jij slecht praat over de ander dan doet dat dus iets met het kind.

	Hoe waarborg je de meerzijdige partijdigheid wanneer je loyaliteitsconflict ziet bij het kind?
R43	Hoe waarborg ik de meerzijdige partijdigheid? Dat is in die zin denk ik niet zo moeilijk want daar doen beide ouders iets in. Te benoemen wat ik zie.
	Oké dus je neemt iets waar en dat koppel je terug?
R44	Ja en dan ga je daar op door.
	Oké ja oké.
R45	Op tafel leggen vooral aan beide ouders. Ja.
	Wat doe je wanneer je bij een kind een gespleten loyaliteit ziet?
R46	Ik denk dat dat mijn grootste vraag is voor deskundigheid bevordering. Dankjewel <u>Esmee</u> , ja want dat vind ik echt heel ingewikkeld.
	Naar het kind toe? Of ook naar de ouders toe hoe je je dan moet opstellen? En wat je dan moet doen? Dus eigenlijk ook weer die houding die daar dan weer terug komt.
R47	Ja, en wat je mogelijkheden dan zijn als hulpverlener. Zo van wat hoe ga je daar dan, hoe kun je daar vorm aangeven. Wanneer je echt een gespleten loyaliteit ziet. Want dat heeft een functie. Het zegt veel maar wat zegt het? En wat is er dan nodig voor het kind? Dat is eigenlijk wel mijn grote vraag voor deskundigheid bevordering. Daar gaat mijn morele dilemma ook over.
	Ja want heeft natuurlijk ook weer te maken met hoe jij je positioneert als hulpverlener, hoe jij je opstelt, hoe jij houding uit denk ik, alles is een wisselwerking. Hoe jij je daar kan neer zetten.
R48	Nouja en hoe je dan met name ook van hoe kan ik dus deze ouders ondersteunen bij zorgen dat zij dat kind niet zo laten knellen, want eigenlijk zijn ouders natuurlijk de gene die uhhh, maar ik merk dat ik dan nog iets nodig heb voor mezelf dat het bij mij heel erg binnenkomt. Want nouja, mijn ouders zijn ook niet zo charmant uit elkaar gegaan, en dan komt je eigen verleden om de hoek kijken.
	De pijn?
R49	Op een bepaalde manier wel ja. Ik neem iets mee.
	Hoe zie jij de positie van het kind gedurende een vechtscheiding tussen zijn ouders?
R50	Hoe bedoel jij dat?
	Hoe je een kind ziet, als zijn ouders alleen maar aan het ruziën zijn. Conflicten, het kind ertussen in zet, hoe zie jij het kind dan?
R51	Ja, uhhhm, hoe zie ik het kind dan..
	Ja de positie waar het kind dan in wordt gezet door de ouders
R52	Dan draait mijn maag om, kan ik niet veel mooier maken dan dat. Dan denk ik van ja, als dat is waar een kind in opgroeit, wat gaat hij hiermee leren?

	Dat sluit misschien wel aan op mijn volgende vraag. Met welke aspecten houd jij rekening zodat kinderen de mogelijkheid hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen in die vechtscheiding?
R53	Uhhh.. Met welke aspecten ik rekening hou.. Met heel veel. Maar dat is onbewust. Dat ik vragen stel aan ouders, van; hoe zou jij willen dat jouw kind over 10 jaar terugkomt bij jou en wat gaat hij dan zeggen over deze situatie? Wat wil je dat hij gaat zeggen over deze situatie? Wat zegt hij over hoe jij het hebt aangepakt? Wanneer zou je dan tevreden zijn? Wat doe je dan nu? Ik richt me dan heel erg op de ouder
	Vragen stellen hoor ik jou zeggen
R54	Vragen stellen maar wel aan de ouder. Met welke aspecten hou ik rekening, ja met hoe gaan ouders het kind leren om om te gaan met het conflict. En hoe gaan zij de kinderen leren om problemen op te lossen en een stukje toekomst. Vaak ook concentratie, wanneer ontstaat er dan rust, wanneer voelt een kind dan rust. Deels in het hier en nu. Maar ook wel wat verder van de huidige situatie af van wat leert hij hiermee. Wat leer je hem hier mee? Wat is het effect daarvan? En soms ook letterlijk een stukje emotionele veiligheid uitlichten van uhhhh, voorbeelden, opvoedschijf kun je erbij gebruiken.
	Met veel hou je rekening hoor ik?
R55	Ja de ontwikkeling van het kind omvat heel veel facetten.
	Oké, de volgende
R56	Sorry, en verbinding tussen ouders, keuzes die ouders maken in hun conflict. Dat doet iets met de verbinding die zij met hun kind hebben. De band die zij met hun kind hebben.
	Dit sluit goed aan op mijn volgende vraag: in hoeverre bied jij ondersteuning aan het kind om een balans te kunnen vinden in de twee relaties met beide ouders?
R57	Dan ga ik niet zozeer met het kind aan de slag, dan ga ik met de ouders aan de slag. Op het moment dat ouders in staat zijn naar zichzelf te kijken. Hopelijk naar de medation. Is heel erg te kijken van; hee wanneer heb jij het gevoel dat je contact hebt met je kinderen en wat doe je dan? Op het moment dat een ouder investeert in hoe die de relatie met zijn kind gewoon individueel kan hebben dan heeft dat ook effect op hoe graag een kind wel of niet bij de ouder komt. En daar kan een ouder altijd in investeren. Door betrouwbaar te zijn, uhhh door te doen wat je zegt en zegt wat je doet. Nouja, op de manier ga ik daar mee bezig.
	Klopt het dat ik ook bewustwording hoor?
R58	Ja klopt stukje bewustwording.
	Hoe anticipeer jij als je ziet dat een kind ontwikkelingsachterstand en/of gedragsproblemen oploopt tijdens de vechtscheiding van zijn ouder?
R59	Benoemen en doorschakelen als het nodig is. Als ze niet bij machte zijn om daar iets mee te doen. Maar ook heel erg het netwerk. Heel erg kijken van waar vindt hij een stukje rust, waar vindt hij een stukje basis, wie zijn er in staat om gewoon er te zijn en naar het kind te kunnen luisteren en gohhhh, zoveel. Ik merk dat ik heel veel doe, maar het lastig is om het concreet te benoemen. Maar in ieder geval wel op

	tafel leggen, wel bespreekbaar maken. Kijken of zij het ook zien, en wie die zorg nog meer heeft. En om te kijken of daar dan beweging in kan komen. Hoe of wat.
	Houd jij je bezig met zelfvertrouwen of de zelfwaardering van kinderen? Hoe wordt deze vergroot of gewaarborgd tijdens een vechtscheiding? Want er is naar voren gekomen dat het zelfvertrouwen en zelfwaardering een enorme klap oploopt tijdens een vechtscheiding, hoe ga jij daar mee aan de slag?
R60	Dan ga ik toch weer naar de ouders. Laat ik het zo zeggen, ik merk dat ik vooral mijn vragen antwoord als ouders nog heel erg in conflict zitten. Maar ik vind dat het begint bij de ouders. Van wat de ouders doen en wat zij zeggen tegen het kind. En een stukje uhhhmm... meegeven van hoe geef je een kind zelfvertrouwen, dat hè. Dat doe ik vooral met de ouders. En dat omvat ook een stuk vertrouwbaarheid, voorspelbaarheid, maar ook een stuk uitleg, onschuldigen, van het is niet jouw fout. Mijn meest ideale plaatje is dat ouders samen een verhaal gaan vertellen aan het kind. Dat ideale plaatje streef ik nog steeds naar.
	Ja
R61	Maar dat is wel iets, naar dat is wat het mooiste zou zijn voor het kind. Dat als ouders een verhaal vertellen wat er is gebeurd, en dat zij samen zeggen van goh het is niet jouw schuld, we willen allebei dat het goed gaat met het kind. Maar dat stukje er naar toe omvat heel veel stukjes waarin ouders individueel heel veel aan het zelfvertrouwen van het kind kunnen werken.
	Oké, wat zet je in om de problemen van het kind te verminderen of te voorkomen?
R62	Ja dat is een lastige vraag. Dat is afhankelijk van wat de problemen zijn. Ja ik denk toch om te kijken of de afspraken lopen tussen de ouders. Wat als het niet loopt, heeft het kind daar last van? Uhhh.. Onderzoeken. Blijven vragen stellen. En uhhhmm.. Maar daarin ouders ook wel confronteren op het moment dat ze dat zelf niet zien.
	Oké, waar houd jij als ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen?
R63	Kan je 'm nog een keer zeggen?
	Ja; waar houd jij als ambulant hulpverlener rekening mee zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen?
R64	Voor mij is het meer een pakketje van alles wat ik al gezegd heb.
	Heb je er nog iets aan toe te voegen?
R65	Nee nee, echt opvoedondersteuning, stuk loyaliteit. Veel met ouders, soms met kinderen individueel.
	Het laatste kopje is erkenning. Hoe motiveer of stimuleer jij het erkenning krijgen van een cliënt?
R66	Aan wie? Erkenning geven aan wie?
	Dat het netwerk erkenning geeft aan de cliënt, stimuleer jij dat? Of motiveer?
R67	Mmm.. Ik moet lachen omdat ik die heel tricky vindt. Niet per definitie. Nee. Ik probeer meer te stimuleren dat het netwerk zich neutraal opstelt tegenover beide

	ouders. Daar zit meer mijn uitdaging. Want vaak erkent het netwerk om de persoon heen in een echtscheidingssituatie van de cliënt dusdanig sterk dat het zelfs versterkend kan zijn voor het loyaliteitsconflict waarin de kinderen zitten. Dus als je mij die vraag stelt probeer ik vooral meer die beweging bij het netwerk ook, de bewustwording bij het netwerk te krijgen, dat ook zij een hele belangrijke schakel zijn, of het zouden kunnen zijn, in het uit de knel raken van de kinderen. Door niet uit negatief over de andere ouder te praten?
	Dus eigenlijk erkenning van het netwerk naar vader en moeder? Van allebei de netwerken?
R68	Of erkenning naar het kind. Maar niet voor één ouder. Dan voor heel het gezin.
	Hoe stimuleer jij dat dan?
R69	Dat doe ik wel met het drieluik. Of wie is er in staat om contact te hebben met de kinderen? Of je kijkt ook naar de andere ouder, waar kunnen de kinderen terecht? Aan wie vertellen de kinderen dingen? Bij wie voelen ze zich fijn? Hoe ga je daar dan mee om? Het netwerk. Als ik hem heel kort mag samenvatten: inzet van het netwerk en onderzoeken wie de vertrouwenspersonen zijn voor de kinderen.
	Oké. Ja, hoe ziet de erkenning van jou eruit tegenover de cliënt?
R70	Uuuuhhhmm...
	Je hebt hiervoor gezegd, meerzijdige partijdigheid heeft met erkenning te maken.
R71	Ja. Bij mij zijn er altijd drie cliënten, ja oké. Het kind is het aangemelde persoon, maar erkenning voor het kind en beide ouders. Nouja, hun verhaal. Ofja ook wel een stukje SoNeStra, het verhaal optekenen. Luisteren, waar dingen vandaan komen. Niet oordelen, vooral niet oordelen. Dat denk ik. Maar daar denk ik niet zo over na. Maar ook niet bevestigen in het verhaal van wat is het inderdaad een rotvrouw. Maar wel luisteren, doorvragen, tijd nemen. Dat vooral.
	Oké, dankjewel. Dit was mijn interview.
R72	Oh
	Bedankt voor het meewerken.
R73	Graag gedaan, erg goede vragen.
	Je krijgt de rest vast en zeker nog wel te horen.
R74	Ja leuk!

Begrippen:

SoNeStra: Sociale Netwerk Strategieën. Hier wordt meegewerkt binnen Topaze. Dit betekent aansluiten bij de cliënt, de cliënt heeft regie. Wat heeft de cliënt nodig, wat past bij de cliënt.

Drie luik: onderdeel van SoNeStra. Hierin wordt het netwerk van de cliënt betrokken. Er worden op post-it's door iedere aanwezige zaken opgeschreven wat ze het systeem gunnen, en wat er gebeurt als er niets verandert. Daarna worden er door het netwerk vragen gesteld welke in het sociaal netwerk beraad worden behandeld.

Sociaal Netwerk Beraad: De vragen die uit het drieluik komen worden beantwoord in het sociaal netwerk beraad. Er wordt een plan gemaakt voor de toekomst.

Transcripten van respondentgroep 2: cliënten

Respondent 1

	Oké, de eerste vraag: Wanneer heb jij het gevoel dat er naar je geluisterd wordt door de hulpverlener?
R1	Uhm ja, als je je serieus genomen voelt.
	En hoe ziet dat er uit?
R2	Als iemand uh, het woord ook herhaald zegmaar, ja bevestigt dat je het gehoord hebt. Daarbij kijkt alsof je geen oordeel hebt.
	Dus ook de houding?
R3	Ja, ja.
	Oké. En hoe voel jij je dan begrepen?
R4	Uhm, ja als het serieus genomen wordt. En ja natuurlijk kan je wel een oordeel geven of handvatten geven. En dat is misschien niet altijd wat de ander wil horen. Maar als je dat gewoon netjes doet zegmaar en zegt wat het dan op kan leveren dan voel ik me echt wel begrepen.
	Hm hm, en jij zei dus als je je serieus genomen voelt, wat is er dan nodig zodat jij je serieus genomen voelt.
R4	Ja, ook als je in een vervolgesprek ergens op terugkomt dat je dan hoort dat diegene je de vorige keer gehoord heeft. En dat je dat ook blijft voelen zegmaar. Als iemand oprecht is.
	Oh ja, dus als iemand ook dingen onthoudt.
R5	Ja, kijk want je kunt wel een gesprek hebben maar als je de volgende keer het gevoel hebt van nou moet ik het weer gaan uitleggen zegmaar. Ja hè...
	En heb je dat ook gevoeld?
R6	Ja zeker. Ik had ook vooraf in het gesprek heel erg aangegeven dat ik er geen vertrouwen in had. Dus ik vond ook dat dat wel extra benadrukt werd, dat ik serieus genomen werd, dat ik begrepen werd dat dat vertrouwen er niet was.
	En in de non-verbale houding zag je dat ook?
R7	Ja, en dat dat ook gewoon wel goed was. Dat ze je niet proberen te overtuigen om anders te denken of zo.
	Oké, wanneer heb je het gevoel dat je erkenning krijgt van de hulpverlener?
R8	Ja, ik denk ook als je benadrukt wat je hoort zegmaar, wat je ziet. Als je bijvoorbeeld ziet wanneer iemand het moeilijk heeft. Dat je dat ook benoemd zegmaar, dan voel je je al serieus genomen.
	Dus dit heeft allemaal met elkaar te maken?

R9	Ja, ik ben zelf heel gevoelig dus ik zie heel veel signalen juist van die non-verbale communicatie. En bij heel veel mensen klopt dat niet altijd. Wat mensen zeggen en hoe mensen kijken en doen, als dat niet klopt...
	Dat moet voor jou wel kloppen?
R10	Als het bij mij dan gevoelsmatig niet klopt dan is mijn vertrouwen, ja dan denk ik hmm hmm, iets klopt er niet. Maar dat klopte gewoon.
	Oh fijn. Hoe heb jij het ervaren dat de hulpverlener met jouw kind in gesprek is gegaan?
R11	Ik vond dat de eerste keer wel spannend, zeker met die huizen tekenen. Ja dan denk je toch wel van wat gaat ze zeggen wat niet fijn is bij mij hè. Dat vond ik best lastig. Dat is ook wel een beetje mijn onzekere aard denk ik ook wel. Dan dacht ik ook wel steeds van dat kan niks ergs zijn, want ik doe zo mijn best weet je wel. Maar ja hé als er iets uitkomt, dan wil ik dat ook weten en dan moet ik daar ook gewoon niet bang voor zijn. Ik kom dan zelf wel weer met twee voeten op de grond, maar stiekem is dat best wel... Dat voelt een beetje als een bedreiging.
	Ja en ook omdat je er zelf niet bij kon zijn.
R12	Ja, je hebt dan even geen controle en je bent wel heel benieuwd, dat je denkt er zal toch niet iets raars uitkomen of iets vreemds of iets waarvan ik me zelf niet bewust ben.
	Nee dat snap ik.
R13	Want dat zou bij mij dan weer een beetje als falen voelen, als moeder zijnde.
	Ja, dat is het niet, maar ik snap dat je dat zo begrijpt.
R14	Nee, dat gevoel.
	En vind jij dat de hulpverlener meer met jouw kind in gesprek moest gaan?
R15	Hmm ja, ik denk dat jullie uit 'kind' wel gewoon hebben gekregen wat de kern zegmaar...
	Dus jij had niet zo iets van er had meer...
R16	Nee weet je, in het begin is dat ook moeilijk want dat vertrouwen. Je wil je kind ook niet zomaar bij iedereen... Dus ik vond dat wel goed dat het eerst die spelletjes, gewoon samen... Ja dat 'kind' gewoon aan mij zag van oh je kunt gewoon alles zeggen. Dat dat vertrouwen er gewoon moet zijn. Ja, het moet ook niet te beladen worden.
	Nee zeker niet.
R17	Omdat ze natuurlijk ook nog andere therapieën had. Dat kind moet natuurlijk niet denken, ik ben echt zo anders dan andere kinderen. Dat is ook weer niet fijn, dus dat is wel lastig.
	Je kan soms denken van oh ik had van een onpartijdige partij dit nog willen weten of... Omdat wij natuurlijk meer met ouders werken, kan het zijn dat...

R18	Ja, ik denk dat het belangrijkste vanuit 'kind' ik denk dat jullie 'kind' wel hebben gezien zoals ze is en wat er echt in haar omging, dat jullie dat wel weten.
	Oké. Tijdens STOP wordt het kind centraal gesteld, wat vind jij daar belangrijk aan, aan het kind centraal stellen? In een STOP-traject.
R19	Ja dat het belang van het kind heel erg naar boven komt. En dat ouders daarop gewezen worden eigenlijk.
	Ja en dan ook het kind horen daarin?
R20	Ja.
	Oké. Welke houding van de hulpverlener naar jou toe vind jij belangrijk tijdens het STOP-traject? Eigenlijk heb je dat al aangegeven hè.
R21	Ja, ja.
	Ik weet niet of je daar nog iets aan toe te voegen hebt?
R22	Ja er moet natuurlijk ook altijd wel een klik zijn zegmaar, die is er of die is er minder. En dan is het ook lastiger natuurlijk. Ik had wel altijd het gevoel dat ik gewoon kon zeggen zonder dat jullie daar oordelend over waren zegmaar.
	En dat is voor jou belangrijk?
R22	En ik denk dat jullie mij ook hebben gezien zoals ik ben. Dat was misschien van te voren wel een beetje mijn angst. Omdat die medewerker van CJG dus heel erg oordelend was en mij voor mijn gevoel over één kam schoor met anderen.
	Dus dat is voor jou wel heel belangrijk, niet oordelend zijn.
R23	Ja, je moet wel een eerlijke kans krijgen hè. Maar ja, ik snap ook wel dat in zo'n traject. Wie vertelt jou dan de waarheid? Als het loodrecht op elkaar staat, ja hoe zit het dan, je kunt niet aan iemands ogen zien of iemand eerlijk is eigenlijk. Dus ik snap ook wel dat dat heel lastig allemaal is.
	En als ik nog even terug pak naar de vorige vraag, het kind centraal stellen. Vind je dat dat voldoende gebeurt is?
R24	Ja, ja, ja. Vooral op die gevoeligheid van 'kind' is heel erg de nadruk gelegd. Zeker naar vader toe is dat heel erg uitgelegd. Want ik wist dat wel maar hij zag dat minder. Ja en het slapen is heel erg...
	Dus wel voldoende centraal gesteld in jouw ogen?
R25	Jawel, maar had meer mogen zijn. Soms werd er teveel aandacht aan de houding van de ons als ouders besteed. Soms mocht er meer naar 'kind' gekeken worden. Bij mediator zijn jullie opgekomen voor 'kind', met die vakantie, die dag tussendoor vrij. Dat mediator zei dat moet 'kind' zelf maar aangeven, ze is oud genoeg. En dat hulpverlener zei, ja maar er is uitgekomen dat ze dat dus niet kan.
	Nee, nee oké dus dat is voor jou voldoende geweest. Wat zorgt er voor dat jij je veilig voelt en op je gemak voelt bij de hulpverlener?
R26	Ja, dat is een gevoel. Ik ben van het gevoel, het voelt goed of het voelt niet goed.

	En dat was eigenlijk meteen?
R27	Ja dat was vrijwel meteen, als iemand binnenkomt. Dat voelde ook wel een beetje gewoon als gezellig en ongedwongen. Ja, ik had wel het gevoel dat ik gewoon alles kon zeggen. Ik wilde ook niet echt oordelend zijn naar 'vader' toe, naar jullie toe. Maar je wil ook wel weer vertellen hoe het zit.
	Ja, wel de waarheid.
R28	Ja en dat vond ik wel lastig. Ja maar ik had wel het gevoel dat jullie mijn eerlijkheid ook wel voelde zegmaar.
	Oké, dus als eerste zeg jij: moet er eigenlijk een klik zijn, dan voel ik me op mijn gemak.
R29	Ja en jullie waren allebei ook gevoelsmensen. Kijk als ik een heel rationeel iemand had, die het heel erg zwart wit zag. Dan is het heel lastig als ik zo met mijn gevoel overal inzit zegmaar, als daar dan overheen gewalst wordt zegmaar. Dus ik had het geluk, dat jullie allebei ook wel gevoelsmensen zijn.
	Dat scheelt veel, dat is ook eigenlijk weer die klik hè die je dan benoemd. In welke mate had jij het gevoel dat je ondersteund werd door de hulpverlening?
R30	In principe, er is wel heel veel aangereikt om dingen te lezen en ook de houding die ik van mezelf vind dat ik die moet hebben, ja toch soms wel een spiegel voorgehouden van ja moet je dat wel zo. Of moet je allemaal zelf die verantwoordelijkheid wel nemen. Of moet je het niet gewoon laten daar waar die hoort. Ja, dat is nou bij die psycholoog wel bevestigd zegmaar.
	Dus die ondersteuning heb jij wel ervaren?
R31	Ja, ja.
	Oké. In hoeverre heeft de hulpverlener jou kunnen ondersteunen met betrekking tot de relatie tussen jou en je kind? Als je let op de scheiding
R32	Ja ik werd eigenlijk vooral wel bekracht in wat ik deed. En dat dat gewoon wel goed was zegmaar. Ik kreeg ook echt wel tips, die heb ik ook echt wel uitgetoetst. Die heb ik serieus genomen, maar het was wel echt gewoon van probeer dit eens. En dat werd daarna ook gevraagd van heb je het geprobeerd en wat vond je er van? Het werd niet opgelegd, opgedrongen. Je hebt ook hulpverleners die gewoon bijna doen van ik heb er voor geleerd, ik weet het wel. En dan word ik als moeder best wel in mijn eer aangetast. Want ja, als moeder denk je toch ook wel...
	Ja, jij bent deskundig over je kind hè...
R33	Want als moeder denk je toch ook wel je kind goed te kennen.
	Hm hm, ja. Oké mooi. Wanneer heb je het gevoel dat het kind centraal gesteld werd in de hulpverlening? Wanneer heb je dat gevoel gehad?
R34	Als je als ouders er toch wel op gewezen wordt, dat het anders moet.

	Voor je kind of door...
R35	Ja, ja.
	Oké, dus als je als ouders aangesproken wordt als gevolg van reacties van je kind?
R36	Ja, ja.
	In hoeverre heb jij het gevoel dat het kind centraal gesteld werd?
R37	Ja, ik vond wel dat 'kind' centraal stond. Ja, het ging wel echt om haar beleving en hoe zij het voelde en hoe zij het, ja wat zij fijn vond en niet fijn vond. Ja en dat ze dat dus niet zo goed durfde te zeggen.
	Ja, dus er is echt naar 'kind' gekeken zegmaar volgens jou?
R38	Ja, ja.
	Wanneer en op welke manier is er door de hulpverlener naar jouw kind geluisterd?
R39	Spelenderwijs, door tekeningen en spelletjes.
	Ja en daar had jij wel een goed gevoel bij?
R40	Ja, het was geen beladen iets. Maar ik merkte ook wel aan 'kind' dat het niet beladen was. Want ze zat ook echt altijd klaar, zo van ze zat echt al met de koekjes klaar zo van nou gezellig, ze komen dadelijk voor mij. En dan gaan we iets leuks doen. Dat geeft voor mij wel het vertrouwen dat het goed is. Ik zie wel aan 'kind' wanneer het niet goed zou voelen.
	Mijn volgende vraag, daar heb je eigenlijk al antwoord op gegeven: hoe voelde jij je wanneer er moeilijke onderwerpen naar voren kwamen die met je kind werden besproken? Ja heb je eigenlijk al aangegeven, van dat vond ik wel lastig, maar eh...
R41	Ja je wil je kind dan echt onder de vleugeltjes. Het voelt dan heel erg, toch wel een beetje als falen dat het alleen dan niet lukt en dat je iemand nodig hebt dus dat is eigenlijk al niet fijn. Je voelt je dan gewoon kwetsbaar.
	Ja kwetsbaar dat is denk ik wel... Heeft de hulpverlener bijgedragen om een balans te vinden van 'van kind' tussen vader en moeder?
R42	Ja dat dacht ik dus wel. Maar die is dus eigenlijk wel verstoord en dat vind ik wel zuur.
	Dus er is geen blijvend resultaat?
R43	Nee.
	En wat had de hulpverlening hierin anders kunnen doen?
R44	Ja toch langer de vinger aan de pols moeten houden op één of andere manier.
	Een langer traject?

R45	Ja en misschien niet zo intensief, maar misschien is dat dan af en toe maar een telefoontje.
	Ja als er iets gebeurt dat er dan...
R46	Ja...
	Maar die balans, die was wel gevonden?
R47	Ik dacht van wel ja, het ging wel beter. Ja en ook dat we samen naar Ikea zijn geweest met 'kind' en daar hebben besproken hè? Ja en daar heb ik 'kind' ook op gewezen, van goh we hadden bij Ikea ook afgesproken als jij iets moeilijk zou vinden om iets tegen papa of mama te zeggen, dan moet je juist de ander gebruiken. Ja dus dat is naar haar toe ook jammer, dat vader haar er dan niet bij heeft geholpen, maar juist het verkeerde voorbeeld heeft gegeven. Dat vind ik dan wel jammer, want het is daar zo goed aangegeven.
	En je zegt er was eigenlijk een langer traject nodig geweest, iets anders wat we hadden kunnen doen? Bijvoorbeeld nog een keer met 'kind' praten of met 'vader' apart thuis?
R48	Ja dat is altijd lastig hè, ja weet je op een gegeven moment is het geld op en de beschikking is afgelopen.
	Ja, maar wanneer dat niet ter sprake was... Wat had je dan gehoopt?
R49	Ik had dat toen aangegeven bij hulpverlener dat ik dat fijn had gevonden als er nog vinger aan de pols, omdat ik daar inderdaad nog wel een beetje bang voor was onbewust denk ik. Mijn partner was zich er wel bewust van, maar ik heb dat eigenlijk vooral niet willen...
	Dus vooral eigen een langer traject, dat had voor jou het meest geholpen? Niet nog apart of...
R50	Ja. Kijk en toen hadden we met 'mediator' ook, dat hebben we maar zelf snel afgewerkt, dat schema gemaakt met de vakanties. En dan houdt het gewoon op, ik denk dat je na een half jaar of na vier maanden daar nog eens zou moeten komen. Van hoe is het nou gegaan die maanden dat we uit beeld zijn geweest hè.
	En dan telkens bouwen op hetgeen wat er nog ligt?
R51	Ja.
	En dan ook wanneer die vinger aan de pols werd gehouden ook met 'kind' verder af en toe?
R52	Ja, dan had ze misschien wel een soort van vertrouwenspersoon, ik geloof ook niet dat ze zoiets op school zou zeggen hè.
	Voor 'kind' was het ook fijn geweest.
R53	Ja, ik vind het voor haar nu ook wel een... ja dat jullie in beeld zijn en het zo goed gaat en dat jullie uit beeld zijn en het gaat meteen weer mis. Dat vind ik voor haar ook wel een domper.

	Dat is ook wel heel zonde, wat er allemaal bereikt is. Wat ik jou heb horen zeggen, er is heel veel bereikt maar uiteindelijk is het eigenlijk weer ingezakt.
R54	Ja en voor haar is het pedagogisch eigenlijk gewoon helemaal niet goed, om het zo maar te zeggen. Om zo maar een voorbeeld te krijgen.
	Hmm hmm, dus daar had wel iets in gemogen.
R55	Maar eigenlijk moet je het als ouders gewoon goed doen.
	Nah, je mag best hulp vragen daar is niks mis mee.
R56	Ja maar je moet wel met zijn tweeën zijn.
	Heeft de hulpverlener bijgedragen aan het verwerken van de scheiding voor jouw kind, of was dit überhaupt aan de orde?
R57	Nou ik denk wel dat jullie benadrukt hebben dat er meer kinderen zijn zoals zij die ook daarmee worstelen. Dat zij zich niet meer zo alleen daarin voelde.
	Dus dat heeft wel bijgedragen. En hoe is dat gedaan bij 'kind'?
R58	Ja, dat er toch wel meerdere keren benoemd is dat... ja 'hulpverlener' heeft bijvoorbeeld ook benoemd dat haar kind ook zo gevoelig is en ook bepaalde dingen moeilijk vindt. Ja dat geeft dan toch het gevoel dat je niet alleen op de wereld bent. Dat denk je gauw, andere mensen hebben die problemen niet denk je. Maar je voelt alleen maar waar je zelf last van hebt.
	Heb je een verandering waargenomen of gevoeld als gevolg van de hulpverlening, gezien het gedrag van je kind naar jou of naar jouw ex-partner?
R59	Ja, ze is naar 'vader' wel opener geworden. Ze blijft nog steeds wel heel vaak zeggen dat ze iets niet durft te zeggen en zo, maar ik ben er nou wel een beetje van van slag. Omdat ik nu denk van ja, wat weet ik allemaal niet. Ja, ik weet het niet. Ik denk nu bijvoorbeeld ook van ja is 'kind' wel zo open naar mij? Daar ben ik wel een beetje onzekerder door geworden, maar ja hoe zit het nou nu en...
	Daar mocht eigenlijk ook wel wat meer op in gegaan worden?
R60	Ik vind haar nu wel afstandelijker naar mij, dat lijkt.
	Daar zit die loyaliteit dan ook.
R61	Maar aan de andere kant, het is ook gewoon een puber die twaalf wordt. Die gaat ook niet meer alles tegen mij zeggen, dat is ook gewoon normaal. Ik ga dan twijfelen, wat is normaal en wat heeft daar mee te maken? Wat heeft nou met die situatie te maken en wat is gewoon...
	Dus daar hadden we ook in de hulpverlening ook meer op in kunnen steken?
R62	Ja
	Dus toch iets meer het kind centraal omtrent die problematiek, om het zo even kort samen te vatten.
R63	Ja want 'kind' maakt ook hormonaal, ze gaat nu echt van kind naar vrouw. Dus dat maakt het wel even lastiger.

	Daar had extra aandacht voor mogen zijn.
R63	Want ze is ook heel erg aan het veranderen, want ze is sowieso door de A-B Reflect heel erg veranderd. Dus ze is zelf heel erg verbeterd voor haarzelf, op een gegeven moment weet je dan niet meer waar je het moet plaatsen.
	En had je daar meer ondersteuning bij gewild?
R64	Ja achteraf, nu denk ik ja was dat wel fijn geweest.
	Ik noemde net al even die loyaliteit, die voelt 'kind'. Heb je je daarbij geholpen gevoeld, of heeft 'kind' zich daarbij geholpen gevoeld?
R65	Ja dat denk ik wel. Alhoewel, ja weet je als het allemaal goed gaat. Kind heeft altijd dat probleem al. Ja en op het moment dat het minder goed gaat wordt dat probleem wel moeilijker en lastiger te dragen voor een kind.
	En had daar meer in kunnen gedaan worden of minder?
R66	Ja als dat traject langer zou duren...
	Dan had daar meer in mogen...
R67	Dan kun je het wel langer volgen zegmaar.
	Het is natuurlijk heel erg bij scheidingen, wat een kind voelt.
R68	Bij 'kind' komt nu ook meer het besef allemaal hè, het besef en een eigen mening gaat nu ook meer komen. Ja ook al groeit zij, dan nog kan het probleem wel weer lastiger voor haar worden. Omdat ze het ook anders gaat zien.
	Ja, ze wordt ouder ja.
R69	Dus ook die loyaliteit komt nu ook weer naar voren, dat zij heel goed nu beseft dat dit niet goed is gegaan. Ik denk dat ze ook wel weet dat het niet alleen met het slapen te maken heeft maar ook met communiceren en omgang. Maar toch, ja het brengt haar wel in een vervelende positie.
	Ja, dat zeker. Dus daar had wat meer aandacht voor mogen zijn?
R70	Ja.
	Ik weet niet of dit ter sprake is geweest, maar heeft de hulpverlener bijgedragen aan het proces in het voorkomen van het afzetten tegen jou of je ex-partner door het kind? Dat het voorkomen is dat ze zich niet is gaan afzetten. Of is dat niet ter sprake geweest in jullie situatie?
R71	Nee ja, ze had zich natuurlijk al een beetje afgezet tegen vader door niet meer te doen hoe de omgangsregeling op papier stond. Dus dat was eigenlijk voordat jullie in beeld kwamen was dat al gebeurd. Dus dat is wel verbeterd.
	Oké. En op welke manier heeft de hulpverlening daaraan bijgedragen?
R72	Door vooral 'kind' te laten inzien dat ze vooral eerlijk moet zijn en naar haar gevoel moet luisteren, dat dat gewoon heel belangrijk is, wat zij wil.
	En dat kan ze nu ook?

R73	Ja blijkbaar niet.
	Dus je dacht er is wel aandacht aan geschonken maar het heeft nog geen lange termijn succes gehad.
R74	Ja en ik dacht dat ze bij mij alles kon zeggen, maar dat blijkt dus toch ook niet te zijn. maar ja, hoe dat dan zit dat weten we niet.
	Ja oké, dus daar had weer de langere termijn op voort moeten borduren. Nou dit waren mijn vragen, bedankt voor de medewerking in ieder geval.
R75	Ja.

Respondent 2

Toelichting: R. en M. zijn de kinderen.

	Wanneer heb jij het gevoel dat er naar je geluisterd wordt in de hulpverlening?
R1	Wanneer? Uhhhhh, gelijk al zo'n moeilijke vraag. Wanneer?
	Of hoe ziet dat eruit voor jou?
R2	Uhm, dat ze dat laten blijken.
	Hoe laten ze dat blijken?
R3	Jaaa... Dat ze er wat mee gaan doen.
	Een actie daarop volgend eigenlijk?
R4	Ja ja. Dus als ze er iets mee gaan doen.
	Zoals?
R5	Nou ja als je een probleem hebt. Of een zorg. Als je een zorg hebt, dat ze daarin wel gaan onderzoeken.
	Oké, dus dan heb je het idee dat ze echt naar je luisteren?
R6	Ja, of dat er wel op gereageerd. Kijk je hebt wel eens meldingen maakt, en dan bedoel ik niet vanuit Topaze. Dat ik een melding maak, en dan geen reactie krijg.
	En als je wel naar Topaze kijkt? Dat als je iets aangeeft dat je een reactie wil.
R7	Ja altijd wel een reactie, maakt niet uit wat voor reactie, als je maar ergens op reageert. Kijk als je een mail binnenkrijgt, en je reageert daar niet op. Dan is dat voor mij een teken van je wuift dat weg, je doet er niks mee.
	En is dat ooit bij de hulpverlening van Topaze voorgekomen?
R8	Nee
	Is er altijd op gereageerd?
R9	Altijd. Er is altijd iets mee gedaan.

	Oké, wanneer voel jij je begrepen?
R10	Mmh... Als er naar me geluisterd wordt. En of ze het daar mee eens zijn, dat doet er niet toe. Als ze maar wel naar me luisteren.
	Oké, dus een luisterend oor?
R11	Ja, zeker wel ja. Een luisterend oor is heel erg belangrijk. Kijk als men niet luistert naar je, dan kan je van alles zeggen, kan je van alles melden, maar als ze niet naar je luisteren dan word je ook niet begrepen.
	Oké. Wat is er nodig zodat jij je serieus genomen voelt door de hulpverlening? Wat heb jij daar voor nodig? Of wat moet de hulpverlener dan laten zien.
R12	Ja... Ja bij mij speelt ook vaak mee met mijn gevoel. Ik ga altijd uit van mijn gevoel. Als mijn gevoel die zegt altijd iets over iemand. En de ene doet het op een andere manier dan de andere. Ja mijn gevoel geeft dat aan. Dus ja
	Bedoel je een klik?
R13	Ja, nee het hoeft niet altijd een klik te zijn. Ik heb altijd een gevoel bij mensen. En dat komt 9 van de 10 keer uit ook nog.
	Dus jouw gevoel is dan goed?
R14	Ja, aan de ene kant wel en aan de andere kant ook weer niet. Want ja wat ik tot op heden heb meegemaakt, en dat zeg ik ook tegen mijn man. Al die hulpverleners die we hebben gehad, waar we allemaal al mee te maken hebben gehad, ik kon gelijk al bij de eerste of tweede hand zeggen of het niks werd. Dat kwam ook uit ook nog. Dus dat is heel erg
	Maar dat is voor jou wel nodig om tot resultaat te komen? Dat het wel goed voelt.
R15	Ja absoluut
	Dus de relatie tussen hulpverlener en jou?
R16	Ja dat bedoel ik. Maar dat je begrepen wordt en er een luisterend oor geboden wordt vind ik heel belangrijk. Het is niet een ding.
	Dus dat serieus genomen worden hangt daar allemaal mee samen?
R17	Ja
	Wanneer voel jij je gerespecteerd gedurende de hulpverlening?
R18	Uhhmm... Als men alles kan zeggen wat we kunnen zeggen. Onze emotie te kunnen uiten, zonder dat daar een oordeel over geveld wordt. En wel tegen elkaar zeggen, maar dat je ook tegen elkaar kan zeggen wat je er van vindt. Of je er nou mee eens bent of niet. Maar wel dat uhh.....
	Je mening kan geven?
R19	Ja! Gewoon to the point. Niet er omheen draaien, dat je gewoon elkaar kan zeggen wat je vindt. Je mening geven. Maar ook als iets niet goed gaat dat je dat gewoon kan zeggen tegen elkaar. Dat de ander dat ook doet.
	Dus eerlijk ook?

R20	Ja, zeker wel. Daar hou ik helemaal van. Eerlijk zijn en niet er omheen draaien of dingen wegwuiven of net doen alsof er niks gebeurd is terwijl het wel gebeurd is. Iets durven erkennen als je iets fout hebt gedaan.
	Duidelijk. Wanneer heb jij het gevoel dat je erkenning krijgt van de hulpverlener?
R21	Ik krijgt het idee dat de vragen op elkaar lijken.
	Erkenning is echt dat, als jij bijvoorbeeld zegt: het gaat niet goed met me. Dat de hulpverlener zegt: Nee dat begrijp ik. In deze situatie is het heel logisch dat je je niet goed voelt.
R22	Die erkenning heb ik vaak gehad. Dat ze dat hebben gezegd. Dat ze me snappen, ook met die troubles eromheen. We hebben het ook van twee kanten, dus dat is dubbelop. Er is vaak gezegd dat ze het snappen. Ze zeiden ook: Als wij erin zouden zitten, nou dan weet ik het zo net niet.
	Die erkenning heb je wel gevoeld?
R23	Ja
	Hoe heb jij het ervaren dat de hulpverlener met jouw kind in gesprek is gegaan?
R24	Welke hulpverlener? van Topaze?
	Ja, dit gaat echt over Topaze.
R25	Goed.
	Omdat?
R26	Uhhmm.. Ja begripvol. Geduldig.
	En hoe was dat voor jou? Dat de hulpverlener met jouw kind in gesprek ging?
R27	Voor mij was dat geen probleem
	Dat vond je niet vervelend of erg? Dat was goed?
R28	Ja
	Oké, fijn.
R29	Bij Topaze tijdens de hulpverlening staat voorop dat het kind centraal staat. Wat vind jij daarin belangrijk?
R30	Dat goed naar de ontwikkeling wordt gekeken van het kind, in het belang van het kind. Maar dat ook het kind natuurlijk gehoord moet worden. Maar dat men ook moet weten dat wanneer het kind in het loyaliteitsconflict zit, daar wel de goede keuzes in moet maken.
	En uhm, is dat gebeurd?
R31	Voor M. wel.
	Voor M. wel? Je hebt nog een zoon.
R32	Voor R. vind ik dat een heel ander verhaal.

	Had R. meer centraal gesteld mogen worden?
R33	Ja zeker wel. Er kwam ook geen doorgang, ze wilden R. wel centraal stellen. Maar het lukte niet. Ze hadden dit wel vaker mogen proberen
	Maar het is wel geprobeerd hoor ik jou zeggen?
R34	Ja dat wel, maar het had meer gemogen. Er had meer aandacht voor R. mogen zijn. Ook om naar zijn verhaal te luisteren. Maar de wetten in Nederland maken het voor Topaze ook moeilijker. Omdat R. 12 is geweest en hij stellig zegt geen contact met mij te willen. Maar had toch meer aandacht voor mogen zijn.
	Ik hoor je wel zeggen dat je het belangrijk vindt dat het kind centraal gesteld wordt?
R35	Ja zeker wel.
	Oké, welke houding van de hulpverlening naar jou toe vind jij belangrijk?
R36	Neutraliteit, neutraal zijn. Ja en alle dingen die ik al heb gezegd. Wel neutraal zijn, maar wel alles goed verwoorden wat er gezegd wordt. En ik vind ook, wat er gezegd wordt dat dat tussen vier muren moet blijven. Ik heb wel eens ooit iets gezegd en dat is naderhand naar de andere kant verteld. Dat is toen verdraaid. En ik heb het in vertrouwen gezegd dus ik vond dat niet fijn. Het is ook anders overgekomen bij die ander. Waardoor ik problemen kreeg en dat vind ik wel dat men daar beter op moet letten.
	Dus voor jou zijn die vier muren ook belangrijk?
R37	Dat wil niet zeggen dat alles binnen vier muren gebleven moet worden. Het moet wel genoteerd worden, het komt ook in de verslagen. En wat er gezegd wordt. Wat men zegt dat het wel goed geciteerd is. Maar ook dat het niet zomaar naar de andere kant wordt verteld.
	Dus eigenlijk een stukje vertrouwen hoor ik jou ook zeggen?
R38	Ja
	Uhh, wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt of op je gemak voelt bij de hulpverlener?
R39	Zodra ik begrepen wordt. Luisterend oor bieden. Respect. Gewoon normale omgang. Neutraliteit. Alles bij elkaar.
	Als ik het zo goed hoor, alles wat jij hiervoor op hebt genoemd zorgt ervoor dat jij je op je gemak voelt?
R40	Ja ja.
	Oké, in welke mate heb jij het gevoel gehad dat jij ondersteunt werd door de hulpverlener?
R41	In goede maten.
	Dat gevoel heb je wel gehad?
R42	Ja. Dat heb ik gehad.
	En hoe zag die ondersteuning eruit voor jou?

R43	Uuuuuhmm.... Nouja. Uh ze liet wel steekjes vallen. Maar ik had er wel vertrouwen in. Dat ging puur van mijn gevoel uit. Dat dat bij haar wel goed kwam.
	Die steekjes vallen wat was dat betreft?
R44	Neutraliteit en dat ze dingen doorspeelde naar de andere kant. Ze had woorden gebruikt die ik niet had verteld. Dat vond ik heel jammer. Zoals ik al zei, als je andere woorden gebruikt kan het heel anders overkomen. En ik vond ook wel bij de hulpverlening dat als er iets is, en misschien heeft dat zijn redenen, maar dat er lang werd gewacht op een actie. Er had wat meer actie reactie mogen zijn. En ook aan beiden kanten hetzelfde. Even veel afspraken en zo.
	Maar de ondersteuning heb je wel degelijk ervaren?
R45	Ja zeker wel
	In hoeverre heeft de hulpverlener jou kunnen ondersteunen in de relatie met jou en je kinderen gelet op de scheiding?
R46	Wat bedoel je met ondersteunen? Welke kant moet ik zoeken?
	Misschien dat jouw relatie met jouw kind of kinderen moeizaam liep, en of je daarin ondersteuning hebt ervaren van de hulpverlener zodat het verbeterde of dat je je daarin gehoord voelde.
R47	Oh zo, dan kijk ik even naar R. Het contact tussen mij en M. is kei goed. Dus ja, daarin hoefde ik geen ondersteuning in te hebben. uuuuhhhh.... Ja de hulpverlener heeft het wel geprobeerd, maar het mocht niet zo zijn.
	Maar je hebt je dus wel ondersteund gevoeld om die relatie beter te krijgen?
R48	Dat zeker wel, ik heb me steeds ondersteund gevoeld. Maar er had ook wat meer aandacht op R. gericht mogen worden. Iemand kan nog wel een paar steekjes laten vallen, maar dat betekent niet dat ik me niet ondersteund gevoeld heb. Ik heb er alles uit kunnen gooien bij de hulpverlener. Mijn gedachtes, emoties, ze begreep me volkomen. Ze heeft het wel geprobeerd bij R. Maar nogmaals, het was voor de hulpverlener ook moeilijk maar het had iets meer aandacht mogen hebben. Ze probeerde me wel advies te geven.
	Wanneer heb jij het gevoel dat het kind centraal gesteld werd tijdens de hulpverlening?
R49	Het kind werd wel centraal gesteld, maar dit had meer mogen zijn.
	Wanneer voel jij dat zo?
R50	Daar hoef ik niks voor te voelen, dat werd tijdens de gesprekken duidelijk.
	In hoeverre heeft de hulpverlener het gevoel van het kind centraal gesteld volgens jou?
R51	In hoeverre?
	Heeft de hulpverlener het gevoel van het kind centraal gesteld volgens jou? Dus echt wat het kind voelde, wat M. en R. hebben gevoeld, centraal gesteld.

R52	Ja dat is wel gebeurd. Althans, in grote lijnen. Bij R. had het wat meer gemogen. Maar dat komt ook omdat de hulpverlener er moeilijker bij kon.
	Maar het is wel gebeurd?
R53	Ja ze heeft het wel geprobeerd. Daar heeft ze haar mening en gevoel over gehad. Ook hoe het R. ging, hoe hij deed en hoe hij overkwam.
	Oké, wanneer en op welke manier wordt er door de hulpverlener naar jou kind geluisterd?
R54	Naar een kind wordt altijd geluisterd.
	Ja?
R55	Dat idee heb ik wel ja. Na alles wat ik heb meegemaakt.
	Hoe zag dat eruit tijdens de hulpverlening van Topaze? Op welke manier werd er door de hulpverlener naar jouw kind geluisterd?
R56	Er werd altijd naar M. geluisterd.
	Gingen ze dan in gesprek?
R57	Ja of een spelletje. Ze stelde hem vragen.
	Koppelde ze dat terug naar jou?
R58	Ik was daarbij. Maar M en R. hadden soms wel meer centraal mogen staan.
	Oké, hoe voelde jij je toen de hulpverlener moeilijke onderwerpen aansneed naar jouw kind toe? Hoe vond jij dat?
R59	Ik had daar geen probleem mee. En als M. iets niet begreep, dan werd dat wel verduidelijkt. Nee dat vond ik niet erg.
	Oké. In welke mate heeft jou kind, met behulp van de hulpverlener een balans kunnen vinden in de relatie met beide ouders?
R60	Nog een keer die zin?
	Dat jouw kind, of kinderen, een balans heeft kunnen vinden in de relatie met mama en papa. Met behulp van de hulpverlener. In hoeverre heeft de hulpverlener daarin bijgedragen?
R61	De hulpverlener heeft geprobeerd daarin bij te dragen. Dan praat ik over R. Het is tegengehouden omdat de andere ouder dit tegenhield. Ze heeft het wel geprobeerd, maar nogmaals, dit had meer mogen zijn. Het is mislukt hierin.
	In welke mate en op welke wijzen heeft de hulpverlener bijgedragen aan het verwerken van de scheiding?
R62	Uuuhhhhmmmm.....
	Of denk je dat die al verwerkt was? Dat kan natuurlijk ook.
R63	Verwerking van de kinderen. Dat weet ik eigenlijk niet. Oosterpoort is daarmee bezig geweest. Ik weet wel dat de hulpverlener daarmee in gesprek wilde met M., maar dit werd door de andere zorginstelling eigenlijk tegengehouden. Omdat men

	niet wilde, sowieso vertrouwen is belangrijk, maar ze waren bang als de hulpverlener zich hier in ging mengen dat het vertrouwen weg zou gaan. Dat het teveel werd voor hem.
	Oké, en wat is jouw mening daarbij? Had dat meer mogen zijn?
R64	Nee je vraagt heel veel van zo'n kind. Hij was al bezig met gesprekken. Hij had ook al gesprekken op school gehad met de IB' er. Vanuit daaruit ook en vanuit jeugdzorg en Oosterpoort en Topaze. En hij had voetbal en logopedie. En hoe hij ook naar Oosterpoort ging, dat heb ik ook gemeld bij Oosterpoort, dat vond ik teveel van het goeie.
	Dus het was goed zo, op deze manier?
R65	Zeker, wel betreft dit. Wel had de hulpverlener af en toe meer mogen luisteren naar wat M. en R. te zeggen hadden en hiernaar te handelen.
	Heb je een verandering waargenomen of gevoeld als gevolg van de hulpverlening gezien het gedrag van je kind jegens jou en je ex-partner. Dus dat M. en R. een verandering hebben doorgemaakt of dat je die gevoeld hebt, als gevolg van de hulpverlening van Topaze?
R66	Nee ik heb geen verandering gezien vanuit Topaze.
	Had je dat verwacht? Of gehoopt? Hoe kijk je daar tegenaan?
R67	Nee ik had het niet verwacht. Het enige doel was dat een muurtje bij hem zou afbrokkelen. Dit is niet gebeurd. Maar er zijn ook twee zorginstellingen aan de gang geweest met M.
	Had je het gevoel dat die twee zorginstellingen beetje door elkaar heen liepen? Topaze en Oosterpoort?
R68	In het begin had ik dat wel. Omdat Oosterpoort met Martijn bezig was, en Topaze kwam er ook tussen. Aangezien dat er tijdens de gesprekken met Jeugdzorg dat de andere instellingen er niet bij werd betrokken. Het kwam er op neer dat telkens iedereen wat anders zei.
	Dus het was eigenlijk meer een last dat er zoveel betrokken waren?
R69	Het hoeft geen last te zijn, maar voor ons was dat wel een last omdat niemand op een lijn zat. En net als nu, met deze gezinsvoogd, dat er goede samenwerking moet komen.
	Dat heeft voor jou prioriteit?
R70	Zeker wel. De ene zegt dit en de ander zegt weer dat. En dan heb je zoiets van ja, waar moet ik nu heen? Moet ik nu links of nu rechts? Als ik naar links ga vindt die het niet leuk, als ik naar rechts ga vindt die het niet leuk. Dan zegt die weer dit, en die weer dat. En dan de gezinsvoogd zegt dan: maar ik ben degene..... dan creëer je onduidelijkheid en dat werkt niet.
	Oké. Heb je ook geen verandering gezien van M. naar vader? Is dat ook hetzelfde gebleven?
R71	Ja eigenlijk is alles hetzelfde gebleven.

	En bij je andere zoon? Heb je daar een verandering gezien?
R72	Die verandert steeds.
	Maar denk je als gevolg van de hulpverlening?
R73	Nee. Die hebben daarin niks bijgedragen. Hebben ze wel geprobeerd alleen dit is niet gelukt. Als de wetten zo blijven zoals ze nu zijn, dan kan iedere zorginstantie van alles proberen, daar ben ik echt van mening. Maar als een kind veel zeggenschap krijgt of als een gezaghebbende ouders de kont tegen de krib aan gooit, dan werkt heel het traject niet. En daarin moet iets veranderen. Nu is het gevolg vanuit de rechter dat de rechter een uitspraak heeft gedaan dat men wel degelijk mee moet gaan werken daarin. En nu dat op papier staat, kan ie eigenlijk geen kant op. Maar zolang dat niet op papier staat. Maar door die andere ouder doordat hij zo aanwezig is, is er wel soms een stukje neutraliteit verloren gegaan.
	Nu de rechter die uitspraak heeft gedaan, gaat Topaze daarop verder borduren?
R74	Ze zijn al goed bezig.
	Mooi. Heeft de hulpverlener volgens jou bijgedragen dat M. en R. zich niet zijn gaan afzetten naar jou en jouw ex-partner?
R75	Vanuit Topaze? Nee?
	Hadden ze daar iets anders in mogen doen?
R76	Het was een stukje onmacht, maar ze hadden soms wel beter mogen luisteren naar de kinderen.
	Oké. Dit was mijn interview. Bedankt voor de meewerking.

Respondent 3: vader (a)

Respondent 4: partner vader (b)

	Nou uhhh. Wanneer heb je het gevoel dat er naar jou geluisterd wordt? Gedurende de hulpverlening.
R1-a	Gedurende hulpverlening? Ja als je ook feedback krijgt, feedback krijgt op de vragen die je stelt ja. En dat daar serieus op wordt ingegaan. En uhhh dat je ook informatie krijgt waar je ook iets mee kunt. Dat is wel belangrijk voor mij ja.
	Dat je informatie krijgt eigenlijk.
R2-a	Ja, dan heb je wel het idee dat je serieus, serieus wordt genomen. Dat was de vraag toch of niet?
	Ja, Ja. Dan heb je het gevoel dat er naar je geluisterd wordt?

R3-a	Ja, ja
	Dat ze je niet alleen horen maar ook...
R4-a	Ja, ja
	Luisteren.
R5-a	Ja interactief daarop terugkomen. En dat ze ja dat je een stukje begrip krijgt. Dan heb je ook het gevoel er wordt ook echt geluisterd.
	Oké
R6-a	Ze ja..
	Oké. Wat moet een hulpverlener dan doen zodat jij dat gevoel krijgt?
R7-a	Uhhh er in ieder geval op inhaken en dus niet eraan voorbijgaan.
	Mm
R8-a	Maar ook stilstaan bij het geen wat dwars zit of waar je mee zit of waar je vragen over hebt en waar je dus echt, waar je dus feedback op krijgt. Is er dat niet direct als kennis dat ze er dan iets mee doen om het op te pakken dat er iets mee gedaan wordt.
	Oké. Duidelijk. Wanneer voel jij je begrepen?
R9-a	Uhhh. Ja als dus daadwerkelijk die feedback komt. Dus dat je het ook daadwerkelijk bevestigd krijgt van hetgeen waar je eigenlijk naar opzoek bent.
	Mm.
R10-a	Of dat nou of dat nou een vraag is of je onzeker bent ergens over en je legt het op tafel en je daadwerkelijk bevestigd krijgt van ja maar als je nou dit doet of dat doet. Het is goed wat je hebt gedaan.
	Mm. Mm
R11-a	Dat erop in gehaakt wordt zeg maar.
	Ja, ja.
R12-a	Maar ook echt dat erop in gehaakt en er ook echt iets mee gebeurd.

	Oké dus ook eigenlijk actie op hetgeen.
R13-a	Ja dus een actie op het geen wat je vraagt
	Ja. En wat is er nodig zodat jij je serieus genomen voelt door de hulpverlening? Dus dat ze echt serieus jouw vraag jouw antwoord uhhh opnemen. Wat is daar voor nodig?
R14-a	Uhhhm wat is daar voor nodig!
R15-b	Het probleem wat jij had was het gevoel dat er in jouw belang voorbij gegaan werd en dat is eigenlijk ook de vraag.
	De vraag ja.
R16-a	Ja ja precies oké dat is eigenlijk ja.
R17-b	En daar voelde jij je niet begrepen want iedere keer als jij een emotie neerlegt werd er aan voorbij gegaan en teruggegrepen naar de andere emotie.
R18-a	Ja dus dat de andere partij,, dat het een beetje uit balans wordt getrokken. En als men een net zo luisterend oor heeft voor degene die de vraag stelt als voor de wederpartij natuurlijk.
	Mm.
R19-a	Maar uhhhm.
	Je zegt eigenlijk gewoon het moet gelijk zijn.
R20-a	Het moet gelijk zijn. Kijk je zit ergens mee en dat moet gehoord worden en daar moet iets op komen een actie. Of dat nou positief of negatief is dat maakt dan niet uit. Maar dat ze er mee bezig zijn geweest dat ze in ieder geval luisteren en kijk hij zit daar mee maar misschien zie je het verkeerd of misschien moet je het juist zo doen of we zien het wel dus.
	Mm.
R21-a	Dat er echt op geacteerd wordt.
	Ja
R22-a	Ja
	En uhh hoe heb je dat ervaren afgelopen hulpverlening?

R23-a	Afgelopen hulpverlening had ik daarzo her en der wel wat moeite mee omdat ik het gevoel had dat ik af en toe niet gehoord werd. Maar dat de emoties van mijn ex zeg maar de overhand namen zeg maar,
	Mm.
R24-a	Dat daar meer aansluiting vond bij de hulpverlener in deze Uhhm dat die zich daar zelf ook in herkende. En minder bij mij zeg maar. Ik had het idee dat ik altijd heel erg terughoudend ben geweest...
	Mm.
R25-a	Meer naar de voorgrond werd getrokken als een soort van uhh ja aanwezig mannetje en ene ja.
	Dus als ik dan concrete vraag wat heb jij nodig om serieus te voelen dan is het echt horen naar allebei de partijen?
R26-a	Ja. Beide partijen goed luisteren en dat je ook ziet van dit wordt gezien en gehoord
	Oké
R27-a	Ja
	En die bevestiging vind je dan ook fijn om te krijgen van een
R28-a	Ja absoluut.
	Oké
R29-a	Absoluut
R29-b	Er zit altijd twee verhalen in zo'n ..En het is altijd heel moeilijk als de een wel de spreekstoel krijgt en de ander vaak de ondergeschoven is he. Dat heeft hij wel ervaren dat hij ondergeschoven is in dat verhaal. En het moment, dit is niet het eerste traject ondertussen...
	Ja ja.
R30-a	Ja
R31-b	Dus tijdens het traject en iedere keer als. Het probleem bij trajecten is, is iedere keer komt de probleemstelling elke keer naar boven toe he dat is gelegen in maar dat maak op zich niet uit verder. Maar voor dat je daar bent en iedere keer moet je weer verdedigen en dit was heel erg een traject waarbij hij continu werd gezegd maar vader nou ben je te agressief. Of vader dat moet je anders communiceren en daar kreeg hij continu.
R32-a	Stapje terug ja

R33-b	Kreeg hij zijn moment niet om
	Ja
R34-b	Te communiceren. En iedere keer was het. Het is wel vervelend moeder. Dus zij kreeg.
	Dus het was niet gelijk?
R35-a	Nee.
R36-b	Nee nee nee.
R37-a	Het was moeilijk tonen van emoties
	Ja.
R38-a	Uhhh de andere partij is daar makkelijker in en als dan de uhhh de emoties iets meer de overhand nemen dan word je minder goed gehoord.
	Ja
R39-a	Dan komt, op dat moment kom je vaak moeilijker uit je woorden en dan moet je meer zoeken en dan leef je met het moment en uhh de andere is beter in tonen van en dan wordt dat eerder gezien dus..
	Ja
R40-a	Uhmhm ja balans.
	Mm
R41-a	Vond ik persoonlijk
	Ja ja.
R42-a	Voor mijn gevoel.
	Ik vraag het ook aan jou dus daar mag je..
R43-a	Ja voor mijn gevoel was dat zo en belangrijk voor mij is als, als ik het traject opnieuw zou ingaan dat je gehoord wordt dat je ziet dat je gehoord wordt en dat ze de tijd voor je nemen en zo van dat is nou wat hij bedoelt. En als het gezien wordt ja..
	Ja. En wanneer voel jij dat als dat..
R44-a	Als er echt feedback komt kijk dat er serieus op je in wordt gegaan.

	Mm.
R45-a	Niet van joh doe eens effe rustig en dan vervolgens gaat het om naar en of over naar de andere kant en dan heb je een moment gemist.
	Heb jij niet genoeg tijd.
R46-a	Ja precies.
R47-b	Ja de moeder heeft een rol en de vader heeft een rol en beide rollen moeten erkent worden
	Ja
R48-b	Zeker op het moment dat een rol
	Dat is ook waar we onderzoek over doen
R49-b	In hoofdzaak erkent wordt. Dat is voornamelijk het probleem geweest in dit traject wat ik zei continu de troostende hand op de ene schouder maar het is niet het eerste traject en trekken iedere keer hetzelfde naar boven toe.
	Mm.
R50-b	Dan ben je continu in gevecht continu. Wacht even vader wacht even. Wat zeg je en dat is voor hem heel erg moeilijk.
R51-a	Mm ja
R52-b	Dat is echt heel veel
R53-a	Ja
R54-b	Dat is iets van nou oké heb ik eigenlijk kunnen zeggen wat ik wilde zeggen. Van tevoren ging hij daarnaar toe en dat was van nou ik wil in ieder geval dat dit even duidelijk wordt en dan zat hij daar en heb je het kunnen zeggen bij wijze van nee nee want ik werd geremd. Het komt er weer niet uit
	Ja dus eigenlijk wat is nodig dat jij je serieus genomen voelt hoor ik heel veel dingen maar niet wat in het afgelopen traject is gebeurd eigenlijk.
R55-a	Niet altijd er zijn momenten geweest dat het wel was maar ook heel veel momenten niet omdat de aandacht heel snel naar de ander kant werd getrokken. Dat kan ze heel goed. En dan sta je toch al enigszins.
R56-b	Machteloos
R57-a	Ja machteloos. Je wilt ook niet gaan drammen en ook niet overkomen van wat ben je toch weer een beetje aan het zeuren allemaal. Want ja dat wil je ook niet. Dat geeft dus weer een vertekend beeld. Dus het belangrijkste is dat je ziet en

	voelt dat je gehoord wordt. En dat vind ik eigenlijk heel erg belangrijk. Dat is niet alleen voor mij belangrijk maar ook voor de rest.
R59-b	Je hebt continu een uitgangspunt gehad en in het begin van het traject werd gevraagd wat is jouw uitgangspunt. Wat wil jij bereiken en wat wil jij bereiken en de vader zijn doel was om, we hebben al 15 keer een omgangsregeling gemaakt en dan lig je er weer buiten en hij wil concreet heel de omgangsregeling dichtgetimmerd hebben hij wil gewoon van dat gezeik af even heel plat. En tot en met de laatste sessie want ze hebben er een sessie aan vast moeten plakken want iedere keer kwam zijn prioriteit niet aan bod.
R60-a	Niet aan bod. En uiteindelijk heb ik huiswerk meegekregen om het toch maar samen te doen en dat is ons niet gelukt.
R61-b	Toen moesten ze het zelf doen. Terwijl heel die dingen waren vastgelegd dit is jouw prioriteit en dit is jouw prioriteit aan beide gaan we aan werken. En iedere keer werd zijn prioriteit terzijde geschoven maar dat is wel een basis van alle conflicten
	Oké, ja
R62-a	Maar dat is dus een belangrijk punt.
	Dat is echt iets heel belangrijks ja. Wanneer voel jij je gerespecteerd gedurende de hulpverlening?
R63-a	Gerespecteerd. Dat ie eigenlijk een beetje hetzelfde hé je hebt met elkaar te maken en geaccepteerd wordt dat je dingen op een andere manier op tafel brengt zeg maar. Maar soms met een beetje emotie en dan uhh niet dat je alles kort en klein slaat maar dat hoeft helemaal niet maar kijken dat dat ook gezien wordt en gerespecteerd wordt. Dat er ook gezien wordt die zit er ook echt mee Dat ze accepteren de bepaalde gevoelens van de mens. Toch wel tot een bepaalde midden tak.
R64-b	Het is inherent aan de situatie omdat allebei het kan niet alleen een hele sessie draaien om verdriet en gevoelens en dat soort dingen.
R65-a	Je moet ook tot een punt komen
R66-b	Er moet ook ruimte komen een klein beetje ervan respecteren anders kom je niet tot het randje wat er onder zit dat is veel belangrijker dan dat randje wat erboven zit
R67-a	En daar is iedereen anders in en bij mij is dat al besproken en de ander is heel erg draaien en dat ze daarin ok weer die balans dat is belangrijk.
	Ja duidelijk. En hier heb je eigenlijk al antwoord op gegeven. Wanneer heb je het gevoel dat je erkenning krijgt van de hulpverlener?
R68-a	Dat er ook echt interactief daarop geschakeld wordt. Iets wat je op tafel brengt dat er ook iets mee gedaan wordt. Ja op dat moment.
	Hoe heb jij het ervaren dat de hulpverlener met jouw kind in gesprek is gegaan?

R69-a	Dat vond ik positief. Ja voor mij was een ding heel erg belangrijk dat was dat het heel erg op het kind gericht was. Maar dat hoefde eigenlijk niet voor ons, want ik wist eigenlijk al wat er achter het is teken stond zou komen te staan. Daar hoop je altijd iets anders op daarom hebben we al die trajecten ook gehad. Voor mij was belangrijk wat 'kind' uhhh ervaarde op dat moment en hoe ze er nu instaat en tools zou krijgen om rustiger daarmee om te kunnen gaan.
R70-b	Ook daar is eigenlijk aan voorbijgegaan aan het focuspunt was waar ze wou slapen en hoe je ze handvaten kon geven, omdat weer op te gaan bouwen dat was een van de uitgangspunten. Dat was iedere keer eigenlijk heel oppervlakkig om 'kind' heen geschaard en 'kind' is een heel introvert kind heel in zichzelf maar 'kind' is ook heel slim. Want 'kind' speelt heel veel spelletjes hé en die spelletjes daar bedoel ik mee jij wil dat horen dan ga ik jou dat vertellen.
R71-a	Ze balanceert tussen twee lijnen
R72-b	Dat klopt maar ze weet wel toen ze heel erge problematiek had en iedere keer verzon ze wat ander toen waren het allemaal mannetjes. Die mannetjes hadden twee weken bestaan kan ik je vertellen en na twee weken waren ze weer weg. Ze is daar heel inventief daarin en niemand heeft door die laag, ook jullie niet door die laag heen kunnen gaan. En echt achter 'kind' kunnen komen wat speelt er nu echt in dat meisje. Dat is mijn gevoel.
R73-a	Zo heb ik het ook wel ervaren. Bepaalde momenten wel maar heel veel momenten kan ze een hele goede blokkade opbouwen maar daarom was het juist goed en had misschien nog wel meer gekund wat mij betreft. De focus naar het kind dan naar de ouders
	Dus meer met het kind in gesprek
R74-a	Ja precies.
	Doorvragen tot de kern.
R75-a	Ja doorvragen. Gaat het echt hierom meer als een soort vertrouwenspersoon meer gericht op het kind dan aandacht naar de ouders te gaan.
R76-b	De problematiek hier buiten 'kind' die echt totaal ontspoord is en als je het kind een beetje kent dan zie je echt dat het buiten haar karaktertje is en waar komt dat vandaan.
	Dus daar mocht meer
R77-b	Ja
R78-a	Ja meer op 'kind'
	Ja dat komt eigenlijk in de volgende vraag weer naar voren. Wat vind jij belangrijk aan het kind centraal stellen in de hulpverlening?
R79-a	Ja juist dat

	Dat heb je eens verteld dat de laag er afgaat.
R80-a	Dat is bij elk kind anders natuurlijk maar dat er goed gekeken wordt.
	Per kind.
R81-a	Wat voor 'kind', wat gaat erin dat bolletje om. Als je kijkt naar de situatie dan kijken naar oké hier hebben we zitten die er op een bepaalde manier mee omgaat en hoe kunnen we die helpen. En bij 'kind' dat is echt zo'n kind dat het kan verdoezelen en kan dat heel goed in de mist plaatsen zeg maar dat je eigenlijk wel handvaten krijgt maar je denkt dat je verder bent maar ze stuurt je toch een beetje de andere kant op waar je dan niet bij haar pijnpunt komt en ze niet direct kunt helpen.
R82-b	Ik vind het ook heel raar dat je dat als probleem stelt dat ouders in scheiding dat kinderen daar het meeste last van hebben dat kinderen daar ook de meeste nasleep van hebben van een scheiding hoe oud ze ook zijn. Dat die focus daar zo minimaal op is geweest
	Dat vind jij te minimaal?
R83-b	Ja, ja echt minimaal.
	En hoe denk jij daarover?
R84-a	Ja, ik denk als ze het anders hadden gestuurd dat dat beter geweest was.
	Dus ook te minimaal dus?
R85-a	Ja Minimaal op dat vlak ja.
	Oké
R86-a	Ja daarom.
	Welke houding van de hulpverlener naar jou toe vind jij belangrijk in het stoptraject?
R87-a	Luisterende houding en een meelevend houding. Enigszins meeleven neutraal maar wel. Weet je als je begrip ziet ook al staan ze niet achter je punt maar ze snappen wel waarom je bepaalde dingen doet. Je ziet dat of je voelt dat of het wordt aangegeven dat is fijn dan heb je het idee dat je niet alleen aan die kant van de lijn staat. Dan hebben we ook iets van daar kunnen we iets mee. Er wordt geluisterd en maar dan pikken we het op.
	Ja betrokken
R88-b	Je heb je het hele traject helemaal alleen gevoeld
R89-a	Ja veel wel ja

R90-b	Zeker bij de hulpverlener en de mediator
R91-a	Dat is heel vervelend als jezelf gewoon je emoties wegdrukt en af en toe komt er dat uit meer visueel als een soort van woede en dan moet je rustig doen dan legt ze haar handje weer op je schouder kijk nou een hé. Weet je dat is er is veel meer aansluiting bij haar dan bij mij en dat is heel lastig.
	Ik hoor jou zeggen ik had meer betrokken willen zijn eigenlijk ook.
R92-a	Ja, ja dat is het.
	Als ik het niet goed verwoord dan moet je het ook zeggen
R93-a	Ja, ja dat is goed ja meer daar naar toe en..
	Dat 'kind' bij moeder woont is dan ook...
R94-a	Dat zorgt voor mij een hele erge afstand. Dat moest ik elke keer loslaten en dan hebben jullie daar gezeten. je zit bij 'kind' in dit geval je hoort wel wat er is je ziet het niet, niets gevoelt je hebt er geen beeld bij. Het beeld wat je hebt is misschien wel vertekend en dat heb je de andere factor die uhhh, uhhh juist waar je mee in de clinch ligt en wat doet die. Bespeelt die het een beetje of stuurt die het een beetje
R95-b	De moeder is heel tweeledig die kan zich dat zie ik ook wel heel joviaal voordoen als een hele gezellige leuke tante en dat soort dingen. Maar die ander moeder die zie je niet.
R96-a	Die zien we niet.
R97-b	Dat ze op het einde van het traject op een gegeven moment zei van weet je wat. Toen gebeurde er weer wat er werd weer iets gedraaid of wat dan ook dan geef ik het kind maar op. Nu ben ik er klaar mee. Alles gaat er onderdoor en toen had de hulpverlener echt zoiets van de emoties worden echt getoond en toen had de mediator zoiets van ho wacht eens even nou gaat er een kwartje vallen. En toen is het omgedraaid.
R98-a	Toen was het einde traject
R99-b	Ja toen was het einde traject
	Eigenlijk waren de uren op om het heel plat te zeggen. Dus er zouden eigenlijk meer uren beschikbaar moeten zijn voor de nazorg voor meer aandacht?
R100-a	Ja dat was een wens.
R101-b	Zijn punt was een besluit maken van en uiteindelijk krijgen ze het als huiswerk mee nou oké er staat nu wat op papier maar ik kan je vertellen in september gaan ze weer mediaton doen want ze gaan er niet uitkomen dat kan ik je wel vertellen dan hebben we weer een conflict dan zijn we weer terug bij af. Dus het heeft uiteindelijk helemaal geen zin. Als het sluitend was geweest dan hadden we er in

	september weer niet weer moeten zitten had er niet volgend jaar.. Nu moet er iedere keer weer hetzelfde verhaal op de voorgrond haar emoties komen over het verleden.
R102-a	Dat is ook, zij heeft het nooit kunnen afsluiten en daardoor gaat het maar door.
	Oke, ik koppel even terug naar wat jij op het laatst zei. Iets van de mediator een draai maakte.
R103-a	De mediator ,ja
	Dus wellicht als het er meer tijd was geweest ,was het in jouw ogen anders gelopen
R104-a	Juist, dan hadden we op de juiste lijn kunnen gaan staan, en nu hebben we heel de tijd langs de lijn gestaan voor mijn gevoel. zo stond hij er ook in, toen dat moment kwam heeft hij letterlijk tegen moeder gezegd; wat ik nu voel en proef laat jij je gevoelens via het kind gaan, en dat is een hele kwalijke zaak. Kind is daarin zelf niet sturend, dat is moeder. Maar toen waren de uren op.
	Maar gezien de hulpverlening, had je daar ook meer tijd voor gewild?
R105-a	Ja
R106-b	Hij is heel terughoudend geweest met jullie in gesprek, ik heb natuurlijk langs de zijlijn een beetje meegekeken. Maar als vader dan in de gesprekken zei: hier word ik echt pissed om, om het even zo te zeggen. Werd er gezegd: Ja maar kijk nou eens wat het met moeder doet. Zo ging het letterlijk. Dus op een gegeven moment ging vader de gesprekken in, terughouden en op mijn tenen lopen, want als ik mijn emoties toon word ik weer tegengehouden. Totdat op een gegeven moment die emoties zo hoog waren, en nogmaals, moeder heeft een echt een hele erge hand in dit traject gehad, op een hele negatieve manier, en toen is er bij hem wat geknapt. Hij was zo verdrietig, hij heeft toen gebeld. Ik ben er klaar mee, na twaalf jaar vechten ben ik op. Dan geef ik het kind maar op.
	Het kostte jou veel energie?
R107-a	Ja
	En als ik dan richt op de hulpverlening, wat had de hulpverlening hier anders in kunnen doen?
R108-a	Meer de focus op het kind
	Wat je net ook al zei
R109-a	Ja want dan leer je ehheh nog beter hoe zo'n kind erin staat

R110-b	En neutraler
R111-a	Dan kun je veel makkelijker schakelen van hier is iets anders aan de hand, dit is er aan de hand, zo zien wij dat. we moeten daar op richten
	Focus op het kind dus
R112-b	Er lagen ook drie problematieken, het was 'kind', het was het feit dat jullie niet samen konden komen en dat jullie continu in conflict lagen
R113-a	Ja ja
R114-b	Er lagen drie problematieken.
R115-a	Kijk, voor buitenstaanders is het heel moeilijk he, je hebt twee partijen die gewoon lijnrecht tegenover elkaar staan. Het is maar net hoe de ene het verteld en het laat zien en noem alles maar op. en daar tussen staat het kind te balanceren en die wil niemand pijn doen
	Ja letterlijk eigenlijk
R116-a	Dus daarom denk ik van ja natuurlijk is het goed als er professionele hulp is die er naar beide partijen luistert, maar de meeste informatie ligt verborgen bij het kind. hoe die het ziet, en hoe die het ziet. Dus daar de focus op leggen is nog belangrijker dan de twee die tegenover elkaar staan. Die kunnen naar een andere mediator om het daar uit te vechten, dus dat vond ik eigenlijk wel een hele belangrijke
	Oke duidelijk
R117-b	'kind' is sinds na het traject wel vrolijker geworden, want er zijn een aantal stukjes wel op zijn plek gevallen. Maar langzaam aan keert ze ook weer terug naar die introverte 'kind'. Dat is hetgeen waar ik een beetje bang voor ben, onne daar gaan we weer
	Dus het is niet blijvend?
R118-b	Nee je ziet het voor je ogen gebeuren. Je ziet het kneden, je ziet weer de dingetjes gebeuren. Je ziet echt 'kind' wat zichzelf is, die komt hierbinnen en dan gaat ze naar boven, gaat ze met me kleppen en dat soort dingen. Als er dan thuis iets speelt op dat vlak dan, dan komt ze binnen en dan vraag je wat en dan is het; mm.. Zo he, en dan begint het al.
R119-a	Ja
R120-b	Oooooohhh
	Dan zie je het veranderen?

R121-b	Het vreet me meteen op kan ik je vertellen
	Dat is niet fijn om te zien
R122-a	Nee
R123-b	Ik kan haar niet meer bereiken
R124-a	Nee, nee, dus dat is wel een belangrijk ding, ja
	Duidelijk. Wat zorgt ervoor dat jij je veilig voelt of op je gemak bij de hulpverlener?
R125-b	Ligt aan de persoon vind ik zelf
R126-a	Uuuuuuhhhh
	Wat zijn voor jou de kernpunten?
R127-a	Ik heb me eigen wel op mijn gemak gevoelt
	Als ik hem zo stel: wanneer voel ik me op me gemak als er iemand komt helpen?
R128-a	Als je het gevoel hebt dat je alles kwijt kunt, zonder te bedenken van; oké als dit maar goed gaat. En dat heb ik wel verschillende momenten gehad van ik moet wel heel erg mijn woorden wegen voordat ik het naar buiten breng want dadelijk zien ze mij compleet anders dan dat ik ben
R129-b	Ja dadelijk kom ik agressief over terwijl ik dat niet ben
R130-a	Ja daar was ik wel bang voor. En dat is voor mij met die emoties dan gewoon wat lastiger en weet je dan krijg je misschien een vertekend beeld, dus dan slik je je problematieken maar weer door. Dus uiteindelijk uhh is dat wel een belangrijke
	En wat zou ervoor zorgen dat je niet hoeft, dat je niet over elk woord na hoeft te denken
R131-a	Ja dat je juist, als ik zo'n moment heb en het gebeurd, dus je legt het letterlijk op tafel met je emotie en alles dat uhh er ook iets mee wordt gedaan. En niet wordt weggeveegd
	Die feedback waar je het over had?
R132-a	Juist, feedback maar ook dat het wordt opgepakt

R133-b	En dat er bij stil wordt gestaan wanneer hij zijn emoties uit. Moeder is heel emotioneel en heel snel verdrietig en een beetje een typische vrouw om het maar even zo te zeggen, maar mannen uiten zich zo anders. Als het te agressief wordt en fysiek dan moet je de rem erop gooien, maar nogmaals iedereen uit zich anders
	Dus respect voor iedereen?
R134-a	Ja precies
R135-b	Ja
R136-a	Dat is het ja
	In welke mate heb jij het gevoel dat je ondersteund werd door de hulpverlener?
R137-a	Die momenten dat je juist dat stukje begrip kreeg, dus ehhhh die momenten in die mate dat ze dan letterlijk naar moeder ging van kijk eens naar hem, luister eens wat er gebeurd, heb je dat gedaan met het kind ja of nee? Hoe komt het over? Op de momenten dat je dan toch gelijk kreeg van we hebben dit en dit gedaan en je kunt het onderbouwen, dat het ook erkent wordt. Die momenten hebben we wel gehad, die hebben we zeker gehad.
	Fijn, ik hoorde jou iets anders zeggen?
R138-a	Nee die heb ik ook gehad, laten we zo zeggen, 70% van het hele traject heb ik me meer aan de zijlijn gevoeld. En dat heb ik heel erg gehad en dat heb ik ook tegen de hulpverlener gezegd, van leg die focus alsjeblieft op het kind. Ga eens naar het kind toe.
	De vraag is ook in welke mate, dus jij zegt eigenlijk 70% minder?
R139-a	Ja zeker
R140-b	Hij heeft heel vaak contact moeten zoeken met de hulpverlener, dat er dingen gebeurde ook gewoon zonder overleg en dat soort dingen waarbij heel duidelijk was die neutraliteit dat die er niet was. Dat het heel erg neigde van, dat zij en moeder een klik hadden samen en zij heel makkelijk met moeder mee ging. Zonder de onderliggende problematiek te weten. Puur van joh, die joviale moeder, nogmaals ik ken die ook, ik snap echt hoe dat overkomt. Zij had gewoon 100% de vinger in de pap, zo voelden wij dat ontzettend. Dat hebben wij niet eerder zo sterk gevoeld. Was echt heel vervelend. Dan werden er dingen gedaan dat vader belde van, wat doe je nou?
R141-a	Ja
R142-b	Of dat overleg je niet eens? Waar gaat dit over? Had ik hier niet in bij betrokken moeten worden? Je weet natuurlijk ondertussen ook hoe zijn ex natuurlijk

	bepaalde dingen doet, en dat hoorde je van alle kanten erdoor heen. Precies die dingen.
R143-a	Dan voel je je eigen weer twee stappen teruggezet, ja.
	Dus eigenlijk hetzelfde als voorgaande, meer luisteren, meer tijd nemen, meer erkenning geven?
R144-a	Ja
	In hoeverre heeft de hulpverlener jou kunnen ondersteunen met de betrekking op de relatie tussen jou en je kind? Als je let op de vechtscheiding tussen jou en ex-partner
R145-a	Ja, mmmm....
R146-b	Niet, je hebt veel moeten veranderen maar uiteindelijk lagen daar de basis niet. omdat ze daar niet konden graven, pakte ze alles aan van: ga dat dan maar even proberen. Ze mag geen twee glazen melk, geef haar dan maar twee glazen melk. Ze mag niet naar het hof toe fietsen, laat haar maar naar het hof toe fietsen
R147-a	Het waren van die verzinsels inderdaad
R148-b	Het ging op een gegeven moment, de handvaten heb je niet, want je bent niet dichterbij het kind gekomen
R149-a	Nee nee
R150-b	Want als het erop aan komt houdt ze zich afzijdig
R151-a	Ik heb op een gegeven moment wel gedacht dat het zo was, maar uiteindelijk bleek het allemaal dat het vanuit het kind uit ook een soort van beschermingsding was zeg maar. Dan roep ik nu maar dat ik niet naar het hof mag fietsen, dan roep ik nu maar dat ik zelf geen boodschappen, dan roep ik nou maar dat ik later dan 10u naar bed moet of dat ik me moet wassen, noem maar iets.
	Ja
R152-a	Dus elke keer kwamen er van die dingen op je af dat je dacht van ja, gevoelsmatig had ik af en toe wel het idee van ja inderdaad, ze wordt vrolijker en ze is wat meer open lijkt wel. Maar uiteindelijk werd dat ook weer teniet gedaan
R153-b	Eigenlijk was het zo, als je wil dat het kind zich happier voelt dan zal je aanpassingen moeten doen. Maar die aanpassingen waren alleen hier gelegen, en dan kan je ook wel voorstellen wat dat met een gezin doet, want er zit hier nog een gezin he. Maar die haalden helemaal niets uit, want die wisten ook wel dat het wassen neuzen waren en dan werd je er helemaal niet goed van.

R154-a	Nee
R155-a	En het kind die bleef maar met dingen komen, en aan de andere kant hoefde ze helemaal niets. Als het het zo belangrijk was dat zij het drankje uit de koelkast pakte, want dat was een van die punten, dan zou ze dat ook heel graag willen doen. Maar 9 van de 10 keer moesten wij het gewoon zelf aangeven
R156-b	Het kind is heel passief. Als ik ergens niet over twijfel is het over het kind hoe ze zich hier voelt. De standaard L. die hier binnen komt beneden, gaat gaat tjoep naar boven. Ook voordat zusje er was. Dan gaat ze keuvelen over meiden dingen, gaat ze kijken hoe ik me aan het opmaken ben, dan zitten we hier aan tafel, gaan we een spelletje doen dat soort dingen. 'k'. hier, op haar gemak, dat zie je aan alles. Ik twijfel niet of dat kind hier happy is. Ik twijfel ook niet of ze in strijd zit, ze zit gewoon heel erg in strijd, dat is het probleem. We hebben altijd bewust gekozen, hebben we jaren lang gedaan, we hebben altijd gezegd, mama is altijd positief. Er wordt hier niet negatief gepraat over mama. Dat merkte je in het begin merkte dan ook hele positieve feedback. Van; oh dat is raar. Aan de andere kant werd dat wel gedaan, daar werd hij echt als de vader die zijn kind in de steek had gelaten en ohja ja hier heb je ook gewoond, maar papa heeft ons uit huis gezet en dat soort dingen. En toen had ik zoiets, nou ja sorry, wij gaan nu op onze tenen lopen en dan was ze weer boos als het kind 10min later kwam omdat ze haar zusje naar bed had gebracht. Werd ze boos, en dan zitten wij met zo'n gezicht en dan is het weer; ja stiefmoeder was weer niet vrolijk. Ja sorry, vind je het gek. Dus nu ga ik het niet meer benoemen, nu ga ik niet meer zeggen van mama is weer boos, maar sommige momenten als het heel extreem is
R157-a	Nu hebben we ervoor gekozen om sommige dingen gewoon eerlijk
R158-b	Wat eerlijker, wat meer naar de leeftijd
R159-a	Wel bescheiden maar wel eerlijk wel te zeggen
R160-b	Niet in detail
R161-a	Nee, maar wel het ligt niet zo zeer bij ons maar wel wat is er aan de hand. Maar de schoen wringt een beetje aan de andere kant op dit moment. Maar goed, ja.
	En als ik dan terugga naar de hulpverlener, hoe heeft die jou ondersteunt in de relatie? Ik heb gehoord van het drinken, maar nog iets anders?
R162-a	Persoonlijk vind ik minder. Dat had ik meer gewild
	Had ook meer gemogen?
R163-a	Ja dat had zeker meer gemogen, richting de individu als vader of moeder whatever, maar met name richting het kind zelf. Ik heb nog steeds de afstand wel gevoeld. Ik heb de momenten wel gehad heel eerlijk

R164-b	Maar 'kind' heeft ook aangegeven....
R165-a	dat ik wel het idee had, van oke, ja dit is wel goed. Maar uiteindelijk is het resultaat onder de streep, dat het telkens niet was
	Daar had meer aandacht voor mogen zijn?
R166-a	Ja precies, ja
R167-b	Maar 'kind' heeft ook aangegeven van ik heb moeite met communiceren met papa, terwijl dat echt de grootste onzin is, want dat is echt niet. Maar als dat als problematiek aangegeven wordt door een kind, moet dat dan niet een sessie of twee met papa en 'kind' er samen wordt gewerkt. Om te kijken wat zij aangeeft ook echt zo is.
	Dus ook aandacht voor wat het kind aangeeft?
R168-b	Ja ja!
R169-a	Ja, dat is het. Dat is ook wat ik bedoelde met gekeken naar het kind
	Daar moet op ingehaakt worden.
R170-b	En nu geeft ze aan dat ze niet kan communiceren met papa dus zal het probleem wel gelegen zijn bij papa, bij de thuissituatie van papa, papa ga maar weer eens iets veranderen. Maar dat werkt niet nee, kijk dan inderdaad naar het kind en waarom. Waarom zegt ze dat? Is het inderdaad een basis? Klopt het wel klopt het niet? Want allebei de verstandhouding met mama en met papa zijn belangrijk, ook met mama.
R171-a	Jajaja
	Duidelijk, wanneer heb jij het gevoel dat het kind centraal wordt gesteld? Tijdens de hulpverlening
R172-a	Op het moment dat jullie dus daadwerkelijk met 'kind'. samen gingen zitten. Dat had meer gemogne. En toen had ik echt zoiets van oke, want tijdens het gesprekken werd er wel gepraat over 'kind'.
	Te weinig?
R173-a	Ja, moeder trok de aandacht weg door de emoties. Dan ging het weer ergens over en begon ze weer te huilen, toen was het ik doe dit ik doe dat, en dan een halfuur/3 kwartier was daaraan kwijt. Terwijl er eigenlijk gepraat had moeten worden over 'kind'. Niet over ons. Ook niet over mij he.
	Dat hoor ik jou zeggen

R174-b	Als er zoveel emoties tussen partners spelen in zijn algemeenheid dan, toch wat meer individuele sessies in die zin, als je dan achter, van wat voor problematiek zie jij ontstaan door de situatie en wat voor problematiek zij ontstaan door de situatie? Wat voor problematieken, dan kan je die verhalen ook samen voegen
	Ja
R175-b	Op het moment dat je inderdaad een, dat merk je ook heel erg, op het moment dat je twee ex-partners bij elkaar zet die zoveel strijd hebben, die strijd gaat iedere sessie verder want verder zien ze elkaar niet en verder spreken ze elkaar, tussen twee haakjes, niet. Elk podium is weer; jij doet dit niet, jij zegt dit, ik was er wel, en dan krijg je onnodige discussies. Dat heeft helemaal niets met het kind te maken
R176-a	Dan trek je de aandacht van het kind af. De problemen die er dan liggen bij het kind, trekt het weg, dus dat is.
	De volgende vraag, in hoeverre heeft de hulpverlener het gevoel van het kind centraal gesteld volgens jou? Het gevoel van 'kind'. Daar heb je eigenlijk net al antwoord op gegeven, dat het te weinig was, als ik dit goed begrepen heb?
R177-a	Ja te weinig, precies.
	Wanneer en op welke manier wordt er door de hulpverlening naar jouw kind geluisterd?
R178-a	Wanneer en op welke manier?
	Ja, dus wanneer heb jij het gevoel van; oke nu luisteren ze echt en hoe doen ze dat?
R179-a	Jullie hebben natuurlijk samen met haar gezeten, met die tekeningen bijvoorbeeld. Dan wordt er naar haar geluisterd.
	Met de drie huizen?
R180-a	Met de drie huizen precies. Dan geef je haar ook het idee van kom maar eens met het verhaal, dan trek je het een beetje uit de kast. Dan kan ze op dat moment ook niet direct iets verzinnen. Een negatief ding vond ik dan weer dat we hier thuis een spelletje moesten doen en het spelletje moest nog even doorgelezen worden, de instructies. Toen kwam het heel knullig over richting 'kind' Dan denk ik ja, dan heb je de tijd om tijd te steken in 'kind' en haar vader en dan loopt dat weer niet lekker. Dus de drie huizen was prima dat was perfect, maar het andere waar je juist met vragen e.d. nader bij elkaar moest komen was dan weer geen geslaagd iets.
R181-b	Het idee van het spel was inderdaad, was helemaal geen verkeerd spel om vragen uit te lokken en reacties uit te lokken, ook dingen te vertellen, ook open te naar 'kind'. Het was wel een goed spel vond ik
R182-a	Ja het was een goed spel. Maar het had anders ingekleed moeten worden

R183-b	Ja ik ben het met je eens
R184-a	Dan hadden we er veel meer uit kunnen halen
R185-b	Als je van te voren weet hoe het werkt dan kan je daar ook meer tools aan toepassen
R186-a	Ja
	Dus op welke manier wordt er dan naar jouw kind geluisterd door de hulpverlener?
R187-a	Op dat moment wordt er geluisterd door iets in kaart te brengen, met die drie huizen bedoel ik dan.
	En dat is positief volgens jou?
R188-a	Dat vind ik positief, ja absoluut. dat geeft haar emoties toch wel enigszins weer in een soort van tekening. Daar was zij wel goed in. Daar komt wel het meeste uit.
R189-b	Dat was voor ons de positieve bevestiging dat ondanks het feit dat we continu maar moesten laten zien van het zit hier goed. De 'kind' die daar geweest is, die ontspoorde 'kind' is hier nooit geweest hoor, echt niet. Dus ze liet zien dat ze hier wel happy is, alleen dan in een tekening. Voor mij deed dat heel veel.
R190-a	Ja
	Dus toen werd het kind centraal gesteld?
R191-a	Ja, absoluut
	Hoe voelde jij je toen er moeilijke onderwerpen werden aangesneden naar je kind toe omtrent jou en je ex-partner? Dus dat er moeilijke onderwerpen gevraagd aan bod komen?
R191-b	Hoe bedoel je dat dan?
	Nou dat er moeilijke onderwerpen ter sprake komen, bijvoorbeeld die drie huizen. Dat waren niet de makkelijkste dingen.
R192-a	Het ene moment was dat confronterend maar het andere moment was dat beetje meer uhhhhh opgelegd ofzo
	En ik bedoel de gesprekken ook, je hebt al aangegeven naar jouw mening is het te weinig, maar als er veel gesprekken waren geweest en er kwamen moeilijke onderwerpen aan bod, hoe vindt jij dat?
R193-b	Er werd vastgebeten op het spelletje van 'kind'. Dus heel veel, op het moment dat L. dingen zei, werd daarop vastgebeten en werd dat continu naar voren gehaald.

	In plaats van dat er gezegd werd van ik vind dat er niet diep genoeg gegrafd werd bij 'kind'.
	Dus dat mocht meer?
R194-b	Ja, ik vind als hulpverlener dat je daar doorheen moet prikken. Maar in plaats daarvan was het iedere keer maar 'kind' heeft dit gezegd, wat vind je daar dan van? Nou daar kan ik niets mee, nou misschien dat je dat dan toch maar moet proberen. Dan ga ik toch weer naar het aanpassen, want dat is voor mij een gevoelig punt. Maar dat er gezegd werd van, dat je dat maar eens moet gaan proberen en dat maar moet proberen
R195-a	Ja dat is het ja, het is moeilijk om daarna daar grip op te krijgen maar het was goed om het op die manier op tafel te krijgen
R196-b	En je had meer feedback gewild, want heel vaak was het ook gewoon dingen dat je voor je gevoel achter je rug er dingen werden besproken, omdat zij natuurlijk dichterbij woont, en dat merkte je ook gewoon heel erg
R197-a	En sturend he, want wat ik heel erg had he, was dat 'kind' bepaalde dingen liet merken en blijken en dan denk ik, ja inderdaad, dat komt eraan en daar wordt iets mee gedaan. En dan uiteindelijk kwamen er weer andere onderwerpen naar voren
	Bedoel je dat er niet werd vastgehouden?
R198-a	Ja er werd niet vastgehouden. Het was weg, of het was totaal anders in een keer. Waar komt dat dan in hemelsnaam vandaan? ja.
	En ik hoorde jou ook zeggen de afstand, heb je dat ook gevoeld omdat je verder weg woonde dat dat invloed heeft gehad op het hulpverleningstraject?
R199-a	Ja absoluut, dat heb ik de hulpverlener ook verschillende keren aangegeven
	Oke
R200-a	Dat ik echt het idee had dat ik er alleen in stond, en dat moeder daarin de – verzorgende partij – laat ik het dan zo zeggen, daar veel meer invloed op had. Dat gevoel had ik heel sterk.
R201-b	Daarom was dat voorkantje ook heel belangrijk he, dat leek een klein detail, maar dat dan de belangrijkste partij, daar stond zij dan met haar partner
R202-a	en een derde dat was papa. Dat was niet handig. Dat zijn belangrijke dingen, zeker als je in deze situatie
	Dat is gevoelig dan?
R203-a	Ja dat is heel gevoelig
	Die afstand heeft dus invloed gehad op de houding van de hulpverlener en dus op jouw gevoel

R204-a	Ja absoluut
	In welke mate heeft de hulpverlener een balans kunnen vinden in relaties met beide ouders? Dus met jou en met moeder
R205-a	Nee. Dat is niet tot stand gekomen
R206-b	Ze is weer helemaal ontspoord dus we zijn terug bij af. Ik weet niet of je het gelezen hebt of meegekregen?
	Ik heb het een en ander meegekregen ja.
R207-a	Daar gaat het nu niet om
R208-b	Nee daar gaat het nu ook niet om maar zo makkelijk is het weer uit balans
	Ja, dus eigenlijk in welke mate is er een balans tot stand gekomen, helemaal niet?
R209-a	Nee voor mijn gevoel niet nee, er zijn wel momenten geweest dat ze daar naar toe neigde
	Door de hulpverlening?
R210-a	Ja door het hele traject, dus dat is wel in bepaalde mate, sommige momenten, geslaagd toen zij die aandacht kreeg, maar dat was meteen weer weg. Dus daardoor voelde ik me als buitenstaander, zo ver weg, daar meer alleen in staan. Omdat ik het idee had dat er meer invloed vanuit die kant werd uitgeoefend en dat zag het hele traject en de mensen in het traject niet zo, tenminste anders, denk ik.
	Hoe had dat anders gekund? Dat die balans er meer..
R211-b	Meer aandacht aan 'kind'
R212-a	Meer aandacht aan 'kind'
R213-b	Meer gericht op het kind waardoor je daarmee ook makkelijker de storende factor, ouders,
R214-a	Papa en mama he, die hou je weg en dan hou je aan de ene kant het kind over
R215-b	Dan kan je een spiegel voor houden van kijk nou eens, dit is nou de problematiek, dit is in kaart gebracht. We hebben zo diep gegraven dat we dat ook kunnen vertellen, en dit zijn de factoren die jij in de hand hebt en hier trek jij aan de touwtjes. Dit zal kunnen veranderen om jouw kind gezond te houden
R216-a	Het Ikea verhaal als voorbeeld nemen, we zijn naar Ikea geweest met z'n drieën, we hebben daar gegeten en 'kind' vond dat fantastisch. Die vond het helemaal geweldig. Dat heeft weken geduurd en hebben ook duidelijk aangegeven van joh

	als je dit wil, dit vinden we beiden goed. Hè mama, dit vind jij ook goed? Ja dat was allemaal goed, prima. Dat heeft ze ook echt zo gevoeld. Dat was het moment van nu zitten we in balans, dat voelde 'kind'. ook
R217-b	Dan voel je dat ook
	Dat is ook belangrijk ja
R218-a	Dan komt het moment daar inderdaad, en dan zie je dat de werkelijkheid anders is. Want de emoties, ik zeg ja en ik straal nee uit. En dat is wat je heel duidelijk ziet. Je ziet dat het moment klaar is, in kunnen en kruiken, maar als het puntje bij paaltje komt dan is het dit. Dan kruipt ze weer in haar schulp.
	En wat had de hulpverlener daarin kunnen doen?
R219-a	Meer aandacht aan 'kind' Die had dat dan er uit kunnen filteren
	Dan pak ik even terug naar die afstand, want dat hoorde ik een van jullie net gauw zeggen. Om die balans ook te vinden, als er een afspraak bij moeder is, ook bij vader?
R220-a	Ja en dan het liefst in thuissituatie. Als 'kind' er ook is. Dat is bij mij een keer geweest, dat had meer mogen zijn. Dan zie je ook de interactie en hoe ze het doet, als is het maar een paar uurtjes
R221-b	Voor mij was het fijn toen de de hulpverlener hier kwam, dat dat de eerste keer, 'kind' was 6 maanden toen ik in haar leven kwam, dus ik heb haar letterlijk mee op zien groeien. Dat was de eerste keer dat er iemand kwam, om ook eens een keer naar mij te luisteren. Niet naar emoties te luisteren, maar om mij als persoon te zien
	Ja, want je hoort er wel bij
R222-b	Ja natuurlijk hoor ik erbij, ik heb dat kind ook mee opgevoed. Ik ben net zo'n groot onderdeel van haar leven dan als papa is en mama is, partner moeder ook, die hoort er ook bij. Is allemaal een geheel. Wij zijn hier met zijn vieren, nu dan een zusje erbij.
R223-a	Partner moeder is er later bij gekomen, maar net zo goed. Die is daar thuis.
R224-b	Ja maar die is ook 40u daar tussen 2 haakjes
R225-a	Ja absoluut
	Dat is ook een belangrijk punt als ik dit zo hoor, de nieuwe partner van de vader/moeder, dat die ook betrokken moet worden
R226-a	Ja precies

R227-b	Ik snap ook wel dat ik geen onderdeel ben, maar ik heb dat meisje zien opgroeien en ik word eigenlijk niet gezien.
R228-a	Ik denk dat het goed is, om los de partners ook te spreken. Dat komt misschien dadelijk nog ergens naar voren dat weet ik niet, ik denk dat dat ook een hele goede factor is.
	Dit heb ik niet in mijn interview staan, maar als jullie daar iets over willen zeggen dan kan dat
R229-a	Ik denk dat het goed is
R230-b	Zij geven ook een eigen belichting, en natuurlijk is een deel is besmet en beïnvloed door de situatie wat ze langs de zijlijn meemaken. Maar je hebt ook een eigen interpretatie, ik zie zelf ook dingen. Ik ben altijd wel de partner geweest, ik ben niet de partner geweest die zegt; ga eens dit zeggen. Ik ben altijd de partner geweest die terughoudend is. Het is tussen vader en moeder. Alleen het is nu wel het verschil dat ik er niks meer mee te maken wil hebben. Met haar wil ik niks te maken hebben. Zo ver ben ik nu wel. Voorheen was dat niet, dan was het altijd, alles voor de lieve vrede. Het is allemaal goed, ik bemoei me er niet mee, ik ga er niet tussen staan, ik ga niet mee vechten. De partner van moeder deed het beetje tegenovergesteld, daar niet van hoor.
	Dus als ik het zo hoor, jij als partner van vader had jij een grotere rol willen hebben in het traject?
R231-b	Nogmaals jullie kunnen daar ook in, tuurlijk moet je af en toe door dingen heen prikken denk ik wel, maar ik denk wel, voor de hulpverlening an sich ook voor het kind
R232-a	Het totaalplaatje
R233-b	Maar de problematiek tussen de ouders dat je daar heel veel dingetjes uit kan pikken. Deels hoor je die lijn dan wel waar het gevoed is, eventueel, maar daar komt stiekem als je in gesprek gaat misschien ook wel een eigen visie in, dat je denkt van ho wacht eens even, dat hebben ze nooit verteld. Dat is een essentieel detail.
R234-a	Het is een heel belangrijk punt he. In de verzorgende factor, nee maarre, dan heb je wel het hele verhaal compleet en dat is wel belangrijk. Want het zijn er twee die vechten en twee die schuld hebben bij wijze van maar wel de twee die het zwaarste wegen richting de kleine. En dat is killing en dat kan elke vorm krijgen die het er maar is, en degene die het er meest aanwezig is, emotioneel en fysiek dat die aanwezig is, die hebben een stapje voor.
	Op welke mate en op welke wijze heeft de hulpverlener bijgedragen aan het verwerken van de scheiding voor het kind?
R235-a	Dat was al he, 10jr geleden hebben wij verschillende sessies gehad, tussendoor hebben wij verschillende sessies gehad, voor mij was de verwerking bij de eerste sessie al klaar

	Maar voor 'kind'?
R236-a	Voor 'kind' was het, ja, ik vind dat lastig, want 'kind' was heel klein, die heeft haar momenten al gehad. Ik denk alleen dat ze het nooit kan verwerken als een van de twee het niet los kan laten, blijft zij in dat moment hangen van scheiding.
	Hoe kijk je daar tegenover m.b.t. de hulpverlener?
R237-a	Niet 100%, want als daar meer aandacht naar toe was gegaan was het minder voorgekomen en was het dus denk ik van haar meer hulp geweest.
	Is er wel aan bijgedragen?
R238-a	Ja er is wel aan bijgedragen.
	Op welke manier?
R239-a	Ik denk door het juist uhhh interactief zijn met haar, bijvoorbeeld de drie huizen. Daar kan je informatie uithalen en laten zien van kijk je bent hier aandacht aan het spenderen. Op die manier is dat er wel uit gekomen. Zij zoekt een manier om te kunnen communiceren, verbaal is dat lastig voor haar denk ik. Met tekenen en zo is dat wel gelukt. Maar er zijn momenten geweest dat die aansluiting beter is geweest
	In een hogere frequentie had je gewild dan?
R240-a	Ja
	Heb je een verandering waargenomen of gevoeld als gevolg van de hulpverlening gezien het gedrag van jouw kind jegens jou en/of je ex-partner? Dat er een verandering bij 'kind' plaatsvond als gevolg van de hulpverlening?
R241-a	Dat heb ik heel even gezien, maar dat is heel snel teniet gedaan. Door vrij grote vraagtekens door de andere kant.
R242-b	Maar ook, daar denk je niet zo snel aan, maar op een gegeven moment zijn we zelf in gesprek gegaan met 'kind' Want op een gegeven moment ging 'kind' door die invloed, negatieve en continu druk van de andere kant, ging 'kind' zich naar vader toe op een vreemde manier gedragen. Dan gaf vader een knuffel en dan deed ze gewoon zo.
R243-a	Dan bleef ze gewoon staan ja, dat klopt
R244-b	Dat was echt niet leuk
	Was dat als gevolg van de hulpverlening?
R245-a	Nee

R246-b	Nee maar jij zegt positieve verandering na het traject gekomen, en die positieve verandering wil zeggen dat we konden 'kind' in een gesprek makkelijker bereiken na de hulpverlening en makkelijker uitleggen dat zoiets heel vervelend is.
	Oh zo, oke
R247-b	Dan zei ik, wat nou als jij van mij een knuffel wil en ik zeg, en ik doe zo. Hoe zou jij dat ervaren?
R248-a	Dat klopt, dat is echt een leermoment voor 'kind' geweest. Het luisteren en proberen toch een beetje in te leven in dat deel. Van wat zegt papa nou eigenlijk en wat bedoelt hij daarmee? Zonder dat zij daarin alle kanten in werd geduwd, ja nee dus ja dat heeft de hulpverlening wel in geholpen, absoluut.
	Dus dingen bespreekbaar maken?
R248-a	Ja en ook snappen de context zeg maar, dat ze ook weet van dit kan ik wel iets mee doen en dit durf ik dan niet, dus dat zijn, ja. Ik denk dat dat wel een goede is.
	Dan zijn we bij de laatste. Heeft de hulpverlening bijgedragen in het proces in het voorkomen van het afzetten tegen de ouders van het kind?
R249-a	Nog een keer
	Ja het is een lange vraag, Dan zijn we bij de laatste. Heeft de hulpverlening bijgedragen dat 'kind' zich niet afzet, tegen jou of tegen moeder?
R250-a	Oké, nee. Ik heb het gevoel dat ze nog steeds een beetje, afzet niet, nah wel, ze heeft een moment gehad dat ze zich wel afzette, dat was het moment dat ze in die zombie uhhhh modus hing, had ze wel een beetje.
	Dus het is niet voorkomen?
R251-a	Nee het is niet voorkomen
R252-b	Afzetten in de zin zoals ze bij mama had
R253-a	Dat hebben wij niet gehad
R254-b	Dat hebben wij nooit gehad, echt het fysieke, het niet willen eten van het brood als ik het klaar maakte, want dat was dan bij partner moeder zo. Het bed plassen, broek plassen, dat is hier nooit geweest. Dat heeft ze nog steeds af en toe met pieken, en dat is hier nooit geweest
R255-a	Dat is hier nog nooit geweest
R256-b	Want toen partner moeder net in haar leven kwam, had ze dat ook heel sterk. Toen ging ze fysiek heel erg pijn doen. Dat wij zeiden, nu is het klaar. Dat is haar manier van uiten. Maar het afzetten hier, is puur

R257-a	Emotieloos
	Het is dus van heeft de hulpverlener bijgedragen aan het proces om het te voorkomen? Dat niet?
R258-a	Nee
R259-b	We zitten nog steeds in principe, tussen twee haakjes, met een kleine verbetering met een zelfde 'kind' die niet geholpen is.
R260-a	Nou pas op, we zijn het traject in gegaan met een 'kind' in een bepaalde fase, en ze is wel uit die fase gekomen.
R261-b	Bij mama, want wij hebben er geen last van gehad. Bij ons was het niet van belang verder.
R262-a	Nee aan moeder haar kant
R263-b	Maar nogmaals dat is iets, en ik wil niet teveel mijn emotie laten zien, dat probleem lag bij haar. En het is echt niet dat wij haar daarom niet serieus moeten nemen, maar het feit dat het probleem alleen maar daar bestaan heeft en hier niet heen is gekomen, nogmaals, als 'kind' hier was, dan ging ze naar de wc en was er niks aan de hand. Daar plaste ze in de broek. Als ze twee tellen in die auto stapte, plaste ze meteen weer in haar broek. Hier niet, als sliep ze hier. Ze sliep niet in haar broek. Ging ze naar mama,
R264-a	Plaste ze meteen weer in haar broek
R265-a	Plaste ze meteen weer in haar broek. Hetzelfde is, 'kind' is een kind die op een negatieve manier aandacht vraagt aan mama. Op een fysieke manier. Als 'kind' oorspijn heeft, hoeft ze het maar te zeggen en krijgt ze aandacht. Want mama is natuurlijk veel ziek, daar heeft ze ook mee geleden. 'kind' heeft zeker twee/drie keer per maand oorspijn. Dan komt 'kind' hier en dan zegt ze; ik heb oorspijn. Dan zeggen we: oh dat is vervelend, maar de rest horen we helemaal niks van. Als je 'kind' geen aandacht geeft, binnen twee tellen staat ze te dansen. Ik heb mijn knie gestoten met paardrijden, hij is gekneusd. Ben je naar de dokter geweest dan? Nee dat zegt mama. Oh oke, dan zeggen wij tegen elkaar: niks zeggen. Twee seconde later
R266-b	Muziekje op
R267-a	Daar staat ze he
R268-a	Gaat ze helemaal los
R269-b	Nou 'kind' het zal best wel meevallen

	Ja
R270-a	Dusseh, ja
	Dus het heeft eigenlijk bij jullie niks bijgedragen om het te voorkomen want het was eigenlijk al goed, toch?
R271-a	Ja precies, bij ons zat dat gewoon goed.
	Dit waren mijn vragen. Bedankt voor het interview

Bijlage 3: data-analyse

De hoofdvraag van dit onderzoek is als volgt:

Wat is er nodig om de attitude 'meerzijdige partijdigheid', van ambulante hulpverleners, te waarborgen binnen het STOP – traject van Topaze?

Vanuit de hoofdvraag zijn er de volgende praktijkvragen ontstaan:

- Wat verstaat een ambulante medewerker onder meerzijdig partijdigheid?
- Hoe ziet de meerzijdige partijdigheid er op dit moment uit binnen het STOP-traject?
- Wat verstaat een cliënt onder meerzijdig partijdigheid?

Deze praktijkvragen zijn onderzocht middels interviews bij twee verschillende respondentgroepen. Respondentgroep 1 zijn zestal ambulante hulpverleners welke STOP casussen draaien. Respondent groep 2 zijn een drietal cliënten welke STOP gevolgd hebben (+ één respondent: de partner van een cliënt).

De eerste twee deelvragen zijn van toepassing op de eerste respondentgroep, de laatste deelvraag is van toepassing op de tweede respondentgroep.

Voorafgaand aan de interviews zijn er topics gekoppeld aan de bijbehorende vragen. Deze topics geven richting binnen de interviews met de twee respondentgroepen.

Er is bewust gekozen om naar de ervaringen van alle respondentgroepen te vragen. Daarnaast is er door de topics ook de mogelijkheid voor de respondenten om aan te geven wat zij belangrijk vinden, hoe zij handelen en hoe zij dingen aanpakken. Vanuit het theoretisch kader is er bewust gekozen om de hoofdtopic 'loyaliteit' toe te voegen bij de respondentgroepen. Juist die loyaliteit van het kind speelt een grote rol bij de houding van de hulpverlener

Hieronder zal er per respondentgroep een codering van de interviews plaatsvinden, ook wel analyse genoemd. Tijdens het analyseren bestaat de mogelijkheid dat er een topic toegevoegd wordt, of dat er een topic aangepast moet worden (Migchelbrink, 2016). Zo is het zichtbaar dat de subtopic 'acties' weggelaten is, maar de topic 'verbetering' toegevoegd is, bij respondentgroep 1: ambulante hulpverleners. Daarnaast is de subtopic 'veiligheid' toegevoegd bij respondentgroep 1. Bij respondentgroep 2 zijn de topics 'erkenning' en 'rol hulpverlening' samengevoegd in 'beleving'. Ook is bij respondentgroep 2 de topic 'behoefte' toegevoegd.

De keuze om de topic 'acties' weg te halen bij de codeboom van respondentgroep 1 is gemaakt omdat respondenten de gewenste acties naar voren lieten komen in de eerdere topics. Dit hing veel met eerdere topic(s) samen, waardoor de topic 'acties' geen toegevoegde waarde had. Hierdoor is er gekozen om de topic 'acties' weg te laten.

De topic 'veiligheid' is toegevoegd aan de codeboom van respondentgroep 1 omdat een drietal respondenten aangaven dat dit een voorwaarde is om de attitude meerzijdige partijdigheid uit te voeren. Dit paste niet onder de topic 'verbetering' omdat de veiligheid een op zichzelf staande voorwaarde is.

De topics 'ervaring' en 'rol hulpverlening' zijn samengevoegd tot de topic 'beleving' bij respondentgroep 2. Tijdens het coderen is gebleken dat de twee topics door elkaar liepen omdat ze hetzelfde geïnterpreteerd konden worden. Deze twee topics omvatten beide de 'beleving' van de respondentgroep. Om deze reden is er gekozen om de topics te veranderen en samen te voegen tot een andere.

Verder is bij respondentgroep 2 de topic 'behoefte' toegevoegd. Verschillende respondenten gaven duidelijk aan wat hun behoefte zou zijn omtrent de houding van de hulpverlener. Dit kon niet geplaatst worden onder bestaande topics ondanks dat het belangrijke informatie bevat. Hierom is er gekomen om de topic 'behoefte' toe te voegen.

Daarnaast wordt de frequentie per topic aangeduid in de codebomen. Zo is in één oogopslag duidelijk hoe vaak het topic aangekaart is door de respondenten gedurende de interviews. Tevens is het van belang dat patronen tussen de interviews naar voren komen. Om een helder beeld te krijgen wordt dit door middel van plussen en minnen gedaan. Er wordt een plus ingevoerd als de respondent iets positiefs zegt over de topic in kwestie, daarentegen wordt er een min ingevoerd wanneer de respondent iets negatiefs zegt. Wanneer de respondent iets zegt wat neutraal is, wordt er niets ingevuld (Migchelbrink, 2016).

Codeboom respondent groep 1: ambulant hulpverleners

Hoofdtopic	Sub-topic	Fragment of bron	Frequentie	Positief of negatief +/-
Meerzijdige partijdigheid	Definitie	<i>Respondent 1:</i> Uhm meerzijdige partijdigheid is voor mij dat je in een gezinssysteem alle gezinsleden hoort en uhm niet de mening of het gevoel van een vind die gezinsleden boven dat van de ander stelt of daar teveel naast gaat staan. <i>Respondent 2:</i> Dat je geen, dat je alle standpunten respecteert en hoort, en dat je niet een standpunt neemt en daarin meegaat. <i>Respondent 3:</i> Uhm. Dat ik allebei de ouders, daar denk ik meteen aan wat bij mij naar boven komt, meerzijdig partijdigheid, dat ik allebei de ouders respect voor heb. Evenveel naar luister. Ook voor de ontwikkeling van de ouders evenveel op hun en haar eigen manier en toch kijken naar de persoonlijke en individuele ontwikkeling en kwaliteiten van die ouders. <i>Respondent 4:</i> Meerzijdige partijdigheid is voor mij uhh, zowel, ja uh, dat ik er vanuit ga dat, het verhaal van beide ouders hoor en dat ik daar ook openheid daarover geef naar hun toe, dus dat ik mijn positie heel duidelijk naar hun toe schets en dat ik er niet ben om partij te kiezen, om het eens te zijn met het een of het ander, maar vooral beide verhalen proberen te begrijpen en daar ook die terugkoppeling aan te geven. <i>Respondent 5</i> Uhm, voor mij is meerzijdige partijdigheid dat je met uhhh met de belangen van iedere persoon rekening houdt. Dat je daar mee te maken hebt. Uhhh dat vind ik de meerzijdige partijdigheid. Dus als je met ouders te maken hebt een vader en een moeder en een kind natuurlijk dan uhh houd je rekening met zowel de belangen van vader uhh van moeder en voor mij dan het allerbelangrijkste het kind belang.	9	+ + + + +

		vast had gezeten, behandeling had gehad, daarom kreeg ik die zaak ook. Het was een ex-delinquent dus dat kon ik wel doen, zonder iemand erbij. Daar was wel een mediator bij, ik heb met de mediator heel fijn samengewerkt. Ik heb aan mediator heel veel gehad in die zaak. Als die er niet bij was geweest was het al veel eerder kapot gelopen denk ik. Of dat nou goed is geweest weet ik ook niet. Ik ben heel erg op die omgang gaan zitten. Ik denk juist dat het een nadeel is geweest dat ik met delinquenten heb gewerkt. Ik denk juist dat het beter is geweest als een collega is geweest die dat niet had. Ja. Ik kreeg totaal geen ondersteuning van Topaze. Ja. En dat is een totaal andere manier van werken dan de normale ambulante zaken. Het is een hele andere manier van werken dan waarvoor wij opgeleid zijn. Juist omdat je met twee ruzie makende partijen te maken krijgt. Ik vind namelijk dat wij, ik heb ook al eerder aangegeven, wij hebben niet de vaardigheden om dit soort zaken te draaien. Dus wat je eigenlijk aan het doen bent, is dat je aan het purren bent in een potje stront. En dat je het erger maakt dan dat het is, en dat vind ik echt. <i>Respondent 2:</i> Ja zeker Dat ziet er uit als dat uhhhh... Dat ik toch met een ouder mee moet gaan, omdat de ander aan het liegen is. Dat gebeurt regelmatig Ja Uhm.. ja dat is ook wel zo als kinderen aangeven mijn ouders doen altijd dit, en de ouders zeggen dat doen we niet, dan..... Ja dat Ja <i>Respondent 3:</i> Ja, daar heb ik wel moeite mee. In meerdere gevallen. Als de ene ouder heel moeilijk doet, tekeer doet. Vervelend spreekt, kwaad spreekt		- - - - - - - - - - - -
--	--	---	--	---

		over de andere ouder, maar ook over de kinderen. Uhm, terwijl ik weet van die andere ouder dat het helemaal niet zo is. Dat vind ik wel heel lastig, terwijl ik dan weet van de ouder, dat ie het ook probeert als ouder goed te doen, maar een hele andere visie en denkwijze heeft en uhm, dat probeer ik dan wel te begrijpen, dus toch meerzijdige partijdigheid in het vizier te houden, maar toch in mij heel duidelijk weet de andere ouder is niet zo als jij zegt over die ouder. Want die kinderen worden daar goed verzorgt en goed begeleid en goed.. En dan vind ik het wat lastig om te zeggen van.. Ik zeg dan wel van nou, uhm, ik vind dat vervelend wat je nu doet. En wat maakt dat je dit zegt? Want de andere ouder kan over jou ook heel vervelende dingen zeggen. Dat doe ik dan wel Ik had het hier van de week, met ouders die hier op kantoor waren, vorige week, uhm, met het ouderschapsplan. Dat vader elke keer het afschoof. Uhm, moeder had heel hard gewerkt, had het ouderschapsplan heel goed ingevuld, had het gemaïld naar vader toe. Uhm, na heen en weer gemaïld was er al conflict, of conflict, was er al bijna een woordenwisseling, maar goed elke keer als zij hier in het gesprek iets zij, dan was hij gewoon heel naar naar haar toe. En uhm, zo een lachje, weet je van... Nou daar heb je haar weer hoor, heel sarcastisch, heel, hier heb je haar weer, nou ja doe dat maar weer. Zet het er weer maar zo neer. Want dat wil jij toch, zo he. Terwijl er heel zorgvuldig door de moeder over nagedacht was. Dus dan is het echt zoeken, dat ik moet zorgen dat ik hem niet kwijtraak. Dus mijn gevoel zegt dan, hé hou eens even op. En uh, luister eens wat ze te vertellen heeft en zie eens wat ze allemaal gedaan heeft. En dat benoem ik dan ook wel, benoem het dan wel, maar diep in mezelf, dus ik moet heel iets anders laten zien, dus dat is de moeite van, hé zeg, hou eens even, dim eens even, van nou, hoe kun je zo onrespectvol... Uhm, daar ga ik dan niet op in. En dat heb ik wel geleerd door de tijd heen om daarin gewoon rustig te blijven. Dat is iets van hun. Ik ben de, de, ja hoe noem je dat?		- - +-
--	--	---	--	-----------------------------

		Ja zoiets En als die andere ouder het niet wil. Dat Topaze bijvoorbeeld kan zeggen, ja luister, desnoods dat die ene ouder die niet mee wil werken, dat jij daar met de kinderen werkt, want dat heb ik ook vaak meegemaakt, dat geeft ook vaak lastige.. dat is ook lastig bij meerzijdige partijdigheid. Hoe werk jij in het gezin. In het ene geval mag je bijvoorbeeld met alle vijf kinderen aan de slag. Je weet wel waar ik het over heb. En dan kom je bij vader, en dan gaat het niet. En wat heb ik, wat is mij opgevallen, ja dat is heel lastig. Dan kom ik zelf ook in de knel. Als ik probeer door te gaan met vader, om hetzelfde daar te doen. Die ruimte met de kinderen. Om met die kinderen bezig te zijn, om opstellingen te doen, maar ook met die vader aan de slag. Dat lukte niet. Dus die kinderen, als ze mij aan zagen komen bij moeder, dan was het van oh jee. Dat voelde ik, dus ik heb dat met moeder ook besproken <i>Respondent 4:</i> Ik moet zeggen dat ik het wel lastig vind, omdat ik er natuurlijk een hele poos uit ben geweest. Dus ik ben even aan het bedenken van goh of het dan hiervoor is. Maar nu ik e over na denk, ja, ik vind ht enorm lastig ja, naar de ouders... Ik noem nu alleen ouders, maar natuurlijk ook het kind waarbij je zeker ook te maken hebt, en daar vind ik het zelf persoonlijk wel eens lastig uhhh, dat ik voel dat ik eigenlijk heel erg voor het kind wil staan en dat is dan wel, met het verhaal van ouders, afzonderlijk is het natuurlijk ook belangrijk om daar naar te luisteren. Maar dat wrijft, want dan denk ik ja, wat een kind aangeeft, dan denk ik, dat is dan de waarheid, en om daar dan neutraal in te blijven, dat vind ik lastig. omdat ik het zelf heel belangrijk vind om het kind centraal te stellen, wat hij/ zij aangeeft, daar ken ik een bepaalde waarde aan toe, dat vind ik lastig Het helpt me heel erg dat ik in het begin mijn positie neer zet. Door te benoemen dat ze mij dingen kunnen vertellen maar dat ik er niet tussenin ga staan, en niet een scheidsrechter te zijn. Dat helpt mij om het bij hen te laten. Door vanaf het begin daar openheid over te		- - +-
--	--	---	--	-----------------------------

		Uhhmm. Ik merk dat als ik zelf niet helemaal goed in mijn vel zit Bijvoorbeeld als ik zelf te veel aan mijn hoofd heb dat er privé misschien het niet zo lekker loopt of wat dan ook dan merk ik dat ik niet scherp kan blijven en dat ik dan meer moeite heb met de meerzijdige partijdigheid en uhhmm als ik merk dat ik niet uhhmm een relatie heb met die mensen. Dat vind ik ook een lastige want soms voel je dat je nog geen werkrelatie hebt met de mensen en dan merk ik ook dat het moeilijker is om die meerzijdige partijdigheid toe te passen. Ja Ja dat het moeilijk is. Ja ja. Ik vind het een van de moeilijkste doelgroepen die ik eigenlijk in de afgelopen jaren uhhhhh heb mogen meemaken in mijn carrière zeg maar. Ja En daarbij is dus die houding heel belangrijk hé <i>Respondent 6:</i> Wel een aantal keer dat één van de ouders het gevoel had dat dat ik wel partij koos zeg maar. Of dat één van de ouders het gevoel had dat ik de ander meer geloofde. Dan die persoon zelf. Nog steeds wel voor één casus die ik nu nog draai. Daarvan blijft vader het gevoel houden dat moeder eigenlijk in staat is om juist meer steun van de hulpverleners te krijgen omdat zij, overtuigender is in haar verhaal en iedereen om haar vinger kan winnen. Maar goed, dat is dan mijn interpretatie. Daarmee voel ik als hulpverlener van mijn kant dat ik dus denk dat vader ook ervaart dat ik moeder meer daarin geloof dan hem. Wel in mijn hoofd, of in mijn zijn. Ik kan alleen maar hopen dat dat voor de ander niet zo ervaren is. Ik vind het moeilijk Maar het is een heel lastig spanningsveld wanneer ik twee ouders heb. Die echt gewoon een compleet tegengesteld verhaal hebben. Ergens zou ik ook gewoon het liefst willen weten hoe het nou zit. Ja ja ja ja in feiten wel, en uiteindelijk is dit wel de waarheid waarin het kind leeft. Dus wat mij		- - - - - - - -
--	--	---	--	---

		wel helpt is op het moment dat ik voel bij mezelf van, oei oké nu vind ik het een lastige, nu ga ik gewoon terug denken aan het maakt niet uit wat ouders vinden of zeggen het gaat erom dat het kind er geen last van heeft. Vind het echt een lastige om te beantwoorden. Sowieso vind ik het vaak moeilijk. Ja ik probeer voorbeelden naar voren te halen, uuuhm, ik denk wanneer het duidelijker is wanneer er meer objectieve gegevens zijn over wanneer de gebeurtenissen zijn. Bijvoorbeeld een vader die doet iets en het is helder en duidelijk dat vader dat doet en hij ontkent dat. Maar het is zijn wel feiten zeg maar, en moeder daarin.. Nee ik kan hem nog niet beantwoorden merk ik, nee ik kan hem nog niet beantwoorden. Ik wilde zeggen dat moeder daarin eigenlijk haar best doet om dingen.. Misschien is het er toch wel, recht te houden of andersom hè. Ik bedoel dan gebeurt er wel iets. Waarbij de ene ouder of bijvoorbeeld een ouder wil niet, of goed in eerste instantie beweegt die niet mee in de richting zoals nou ja is eigenlijk wel lekker plat gezegd, bureau jeugdzorg zou willen. Dan kan daar heel snel de focus naar gaan als de andere ouder wel mee werkt. Waar ik denk ja maar hij, de andere partij... kun je na gaan hoe vaak ik al hij zeg.		+- -
	Gedrag	<i>Respondent 1:</i> Door met iedereen te praten. Ja Luisteren, erkenning geven, doorvragen. Ik stel heel veel verhelderingsvragen voor mezelf, omdat je toch een beeld vormt in je hoofd. Ik moet afchecken. Ik vraag ook wat het met iemand doet. Uhhhhm, ik teken dingen uit op papier. Ik ben empathisch. Ja vind ik wel. Ik probeer wel iedereen de ruimte te geven die hij verdient <i>Respondent 2:</i> Ja. Eigenlijk heb ik daar en vraag voor. Twee manieren. De ene manier is altijd dat ik vraag, wat betekent het voor de ander? En de tweede manier is dat ik een circulaire vraag stel: Nu je	33	+ + + +

		dit verteld hebt, als de ander hierbij zou zitten wat zijn antwoord dan is, wat denk je dat die ander gaat antwoorden? Dan dwing je eigenlijk diegene na te denken over de ander en over het gevolg van wat die persoon zegt voor de ander. Circulair vragen stellen. Het heeft allemaal steeds te maken met dat ik de empathie naar de ander. Ja, of de kinderen Ja, de vaardigheid is dat je visueel ook de ander erbij betreft. Dat kun je ook doen met poppetjes <i>Respondent 3:</i> Door alles te benoemen, wat ik hoor en wat ik zie, zoveel mogelijk. Als de ene ouder zegt over die andere, van uhm, je bent een eikel. En ze zitten niet bij elkaar, want dat gebeurt vaak in de gezinnen, van uhm individueel he. Of dat de moeder zegt over de vader, nou dan zeg ik ja, andersom zegt hij, jou ex-partner ook zoiets dergelijks over jou. Ik zeg, het is echt niet van één kant, want die zit in hetzelfde als wat jij voelt en denkt. Ik zeg, precies hetzelfde, wil ook het beste voor zijn kinderen, voor de kinderen, allebei. Dan kun je wel lelijk doen en uhm, maar dat is andersom ook. Maar ja, wat schiet je er mee op weet je wel. Dan ga ik daarop door. Wat voegt dat nou toe? Elke keer ga ik er wel op in. Ik val ze niet af en dat doe ik met andere gezinnen ook. Dus als vader zegt ze heeft altijd iets.. Ja je kent het wel, die woorden inmiddels. Nou dan zal ik zeggen andersom wordt er ook zo over jou gedacht en uhm, wat maakt dan dat je dit zegt, wat is dit? Ik ga er altijd op in. Altijd onderzoeken. Wat maakt nou dat ze dit zeggen. Wat zit er nog. En daar moet ik natuurlijk weer in mijn meer partijdigheid niet te ver in gaan. Dat ik daar weer, uhm, extra, uhm, ja afspraken maak, of, of. Ja dat kan wel, maar daar is het toch altijd weer zoeken dat je de één weer niet meer geeft dan de ander. Terwijl, ja snap je, dat is ook weer de meerzijdige partijdigheid. Nou dat is, ja dat lukt wel goed, dat bespreek ik gewoon, dat zeg ik gewoon. Nou ik ben nog	+ +/- + +/-
--	--	--	---

		een keer daar... Dat zeg ook tegen de ander hè. Van de week had ik een telefoongesprek met een moeder, die straks hier komt. Toen zei ik: ik ga maandag afscheid nemen van de kinderen, bij vader. Want ze zijn dan bij vader. Oh. En waarom weet ik dat niet? Omdat ik dat net gehoord heb, vandaar. En ik vertel het je nu. Dus je moet echt leren in die meerzijdige partijdigheid kort te zijn, duidelijk te zijn, zakelijk te zijn, eerlijk te zijn. Communiceren, openheid Naar allebei de ouders, en durf te zeggen wat de ander en wat jij zelf vindt Lef. Eerlijk zijn en ook niet in discussie, maar wel van, en ook gewoon, het gevecht durven te stoppen. Want dat zijn ook wel van, dat ik elke keer ook zeg, in de gesprekken als de ouders samen zijn, nou als we ze samen om de tafel hebben, zijn, van uhm.. en nou is het gewoon afgelopen. En dat bedoel ik dan ook, want wie is hier nou het kind zeg ik dan ook weleens ooit. Nou en dan is het toch, oh, dat vind ik niet leuk zeggen ze dan. Ik zeg ja, en wat voegt het allemaal toe? Waar jullie mee bezig zijn. En als ze bij elkaar zijn aan de tafel dan maak ik meestal altijd een agenda en dan wijs ik daar nog naar. Dus dat heb ik ook. Luisteren naar elkaar. Geen scheldwoorden, geen... Dus je vaardigheden zijn echt er voor gaan staan. Je leiderschap nemen. Echt je regie nemen en je meerzijdige partijdigheid. <i>Respondent 4:</i> Ik denk wel uhhhh, wel, om het verhaal van beiden ouders serieus te nemen. Uhh te benoemen dat ik met verwijten of andere dingen van de andere ouder daar niet op in ga, dat ik daar niks mee kan, dat het niet ten goede zou komen als ik daar iets over ga zeggen, dus daar begrenst ik mezelf ook wel in. Leg ik ook uit waarom ik daar dus niks over zeg, en ik denk ook wel door uhhh, ja, ouders uit te nodigen door datgeen wat ze op tafel leggen zelf te vertellen waar het over gaat, dus om daar uit te blijven en positie neer te zetten. Uhhhhm. Vaardigheden. Positie innemen, is dat er een?		+ +- +
--	--	--	--	-----------------------------

		Ja ja, luisteren en ook erkenning geven voor zijn verhaal. Dus dat ik het begrijp dat het vervelend is. Maar daar op inhoud niet verder op door te gaan. Ik vind het wel belangrijk om ouders het gevoel te geven dat ik de situatie begrijp en dat ik begrijp dat ze er gefrustreerd van raken. Bijvoorbeeld dat. Maar dat ik er verder niks mee kan, zeg maar. en ook weer de verantwoordelijk geven terug aan de ouders. Wat wil je er mee? Ik kan er niks mee, ik begrijp dat het vervelend is. Wat zou een oplossing voor jou kunnen zijn, wat zou jou kunnen helpen. Dus heel erg die verantwoordelijkheid terug te leggen. <i>Respondent 5:</i> Uhhh, nou ik uit die door eigenlijk als ik bij mensen ben door eerst hun verhaal goed te horen hè. Als ik bij de vader ben dan hoor ik eigenlijk heel goed het verhaal van de vader. En als ik bij de moeder ben dan hoor ik heel goed het verhaal van de moeder. Uhhmm, en daar probeer ik dan op een gegeven ogenblik als ik die werkrelatie er is om een verbinding in te maken. uhhh zodat zij samen in ieder geval uhhh elkaar kunnen zien zeg maar. Zo probeer ik die mensen meerzijdige partijdigheid in te brengen. En door steeds nog ook te noemen dat beide ouders uhh voor hun kind belangrijk zijn en blijven. Uhhh door dat te benadrukken, hé het zijn allebei ouders met hun eigen verantwoordelijkheid en uhhh zo probeer ik in ieder geval de meerzijdige partijdigheid naar ouders te laten zien en te voelen ook. Of dat lukt weet ik niet of ze het zo ervaren want ik ben benieuwd hoe ouders dat ervaren. dat weet ik niet natuurlijk. Op die manier ben ik daar mee bezig Ik doe dat door, uhhh op een gegeven ogenblik samen met die ouder om de tafel te gaan en samen uhh punten te bespreken die in het belang zijn van hun beide van hun kind. En ik doe dat door uhhh hoe doe ik dat nog meer? Ja door toch steeds eigenlijk het kind als de verbinder te maken. Het kind staat voorop en uhh ik merk dat, als je dat doet en blijft doen dat ouder eigenlijk		+ + + + +
--	--	--	--	--

	bereid zijn om uhhhm het beste voor hun kind uhmmm te kiezen. Uhmm, dat is een lastige. Dat is voor mij allemaal zo'n gesneden koek geworden geloof ik. Ja welke vaardigheden zet ik in? ik ben uhhm wat ik zeg luisteren, goed luisteren is een hele belangrijke dat je hoort wat de ander zegt. Het ook terug laten komen in de gesprekken dat je ook teruggrijpt op de uhhh als je een gesprek hebt gehad van dat je terug kijkt van waar hebben we het over gehad. Dat je op die manier uhmm wat was de vraag ook al weer? Welke vaardigheden ja inzet. Empathisch vermogen uhhhm respect voor de ouder uhmmm vat ik heel belangrijk vind is dat de regie bij de ouders blijft. uhh dat zij uiteindelijk diegene zijn die toch uhh alles bepalen. Zij uhhhm de eigen regie blijven houden en dat je aansluit op hun vraag met name. uhhhm maar ook dat je wel een terugkoppeling kan geven als hulpverlener van ja nou zo zie ik het hè. Je eigen ideeën Je eigen bevindingen je eigen ervaringen ja uhhh ja dat je dat ook terug kan koppelen. Want anders in deze complexe echtscheiding vind ik echt wel dat je uhhhm ook je eigen stukje mag uhhm neerzetten. Dat je kunt laten zien van dit is inderdaad wel belangrijk door dat te bevestigen naar ouder van dit is inderdaad belangrijk voor jullie kind. <i>Respondent 6:</i> Hoe laat ik die zien. Ik denk erkenning geven, verhaal in kaart brengen, neutraal reageren, niet mee gaan in beschuldigingen of als de één ouder beschuldigend is over de andere ouder dan zou ik daar nooit in bevestigen. Dat is voor mij ook wel meerzijdige partijdigheid. Ik blijf neutraal reageren op nou ja op verwijten of weet ik veel wat. Aansluiten ja, luisteren Ja denk dat dat vooral belangrijk is.		+ + + + + +
--	--	--	---

	Behoefte	<i>Respondent 1:</i> Ja. Ja En iemand waarmee ja kan sparren. Iemand waarmee jij samenwerkt. Dat kan een gezinsvoogd zijn, een CJG medewerker, maar het liefst wel iemand die een soort sluitstuk heeft van zo gaan we het doen. En als het zo niet lukt, dan is dat zo. Dan stoppen we. Wat ik nodig heb gehad is a: werkbegeleiding of supervisie 1x per 6 weken waarin jouw zaken worden besproken. Beide. Uh ik vind dat in een werkbegeleiding of supervisie moet het inhoudelijk worden besproken maar moet ook dingen besproken worden waar je tegen aan loopt. Waar ik heel erg tegenaan ben gelopen is dat, voor mij persoonlijk, ik tools wil hebben om bij vervelend lopende scheidingen – want ik vind vechtscheidingen een slecht woord, daarin leg je alles stil – dat ik die energieën buiten mezelf kan houden, dat is 1. Daar heb ik continu om gevraagd, dat heb ik niet gekregen. Dat moest ik zelf regelen. Uh de werkbegeleiding heb ik niet gehad. Ik denk dat iedereen die dit soort zaken draait, vaardigheden aangeleerd moet krijgen in hoe ga je met conflicten om, hoe kun je conflicten reduceren. Ik heb ook aangegeven dat Topaze er een systeemtherapeut bij zou moeten zetten. Niet een mediator. Maar een systeemtherapeut. Omdat dan op tafel komt waar het werkelijk om draait. Dat denk ik. En dan met name tools in de zin van vaardigheden. Dus niet zozeer middelen, maar veel meer gespreksvaardigheden uhhhhm, dat je leert zien van nu gaat de boel escaleren. Ik heb dat meerdere malen aangegeven bij de coördinator, bij de gedragswetenschapper, ik heb dat tegen het team gezegd, ik heb het ook tegen de directeur gezegd toen hij nog geen directeur was.	56	- - - - - - - - - -

		Ja. Ik kreeg totaal geen ondersteuning van Topaze. <i>Respondent 2:</i> Dan heb ik methodische ondersteuning nodig, wat we nu niet krijgen. Oefenen met elkaar, hoe het moet. Vanuit de organisatie krijg je nu niks om die houding te waarborgen of überhaupt uit te stralen. En ook tijdens de casuïstiek meer tijd. Ja. Ook in rollenspellen. Dus echt een stuk praktisch oefenen. En qua inhoud in de casuïstiek. Bespreken in de casuïstiek. Dus die twee zaken denk ik dat ik dat nodig heb. Je hebt gezien dat dat moeilijk is in STOP trajecten, dat klopt inderdaad. Nee dat heb ik niet nodig. Nou trouwens. Dat helpt misschien ook mee. Die methodische ondersteuning en meer tijd tijdens casuïstiek? <i>Respondent 3:</i> Uhm.. Dat je, uhm.. dat de methodiek gedragen wordt, dat die duidelijk is, dat die helder is, wat meer partijdigheid inhoud. Uhm.. dat, dus uhm zo'n STOP-traject heeft heel veel onduidelijkheid gegeven. Dat is nu ook volop in ontwikkeling. Wordt ook helemaal anders. Dat de voorfase als hulpverlener dat je daarin ook goed gevolgd wordt, goed ondersteund wordt. In die zin dat je in de gezinnen, uhm.. een soort onderzoek aan het doen bent. Hoe krijg je die ouders naar de mediation tafel of niet.. en hoe dan wel. En dat is hier nog wel zoeken. Zou meer mogen, maar goed, ze zijn het nog aan het ontwikkelen, maar qua ondersteuning, ja ik denk als persoonlijk hulpverlener. Ik heb zelf nogal wat ontwikkelingen en studie gedaan. Ja en dat maakt het wel gemakkelijker hoor. Ik heb behoorlijk wat vaardigheden. Ik pak dan gewoon dat uit de gereedschapskist. En dat zou ik wel adviseren aan Topaze. Geeft de mensen die de STOP zaken doen goede scholing. Bijvoorbeeld mediation vaardigheden, technieken. Ze hoeven geen mediator te worden of te zijn, maar wel die vaardigheden.		- - - - - - +-
--	--	--	--	---

		Veel meer. En ook het kind, veel meer op het kind gericht ook. Wat speelt er nou in dat kind, met dat kind. En ook duidelijk hier de kaders stellen. Je gaat met dat kind aan de slag. Meer methodieken inzetten. Dat ook. Gewoon ook. Ja ik als hulpverlener heb ik ook vaardigheden ingezet van ja opstellingen, maar hoe ver, waar leg ik de grens en wat past binnen... En dat is wel wat veel meer hier... Ja ondersteuning. En niet van, vooral toewerken en vooral dat kind, in die voorfase veel meer met die kinderen aan de slag.. Nou ik heb daar dus.. Ik ben daar niet aan toegekomen om mijn vaardigheden daar in te zetten. Maar wat doe je dan? Wat heb je dan als vaardigheden nodig? Nou dan ga ik kijken wat kan ik wel doen. En dat ga ik bespreekbaar maken. En ik heb dat tegen vader en dat moet je ook weer gewoon zeggen je hebt me gewoon gedoogd hierbinnen, ik heb niet kunnen doen wat ik hier wil. En dat vind ik gewoon jammer. Ik weet dat jij heel diep daarin zit en je hebt andere dingen nodig, maar daardoor ben ik niet met de kinderen aan de slag kunnen gaan. En hoe koppel je dat dan terug richting hier? Ja, gewoon om dat te kunnen vertellen, kunnen sparren, ze hoeven niet altijd een oplossing te geven. Maar dat je dat kwijt kan. Ja, gewoon eens om gewoon te sparren. Ik uhm, als ik merkte van dat ik daarin vastliep, dan kon ik dat wel tegen mijn collega's zeggen die, uhm ja, waarmee ik, uhm, in de ruimte zat. Van goh, hoe doe jij dat nou, of hoe is dat nou, of, ja ik... Kijk, uhm, ik vind gedragsdeskundigen, die ja, uhm, ja, daar zit ook verschil in. De één is meer inhoudelijk en de ander onderzoekt meer. Meer, uhm, vooral de inhoud, meer het proces bewaken, hoe doe je dat nou ? En als het dan misgaat of dreigt, weet je wel, dat het niet goed loopt. Om dan ook mee te blijven denken Ja, niet van ga maar naar ? en sluit maar af. Want dat vind ik heel... Ja en dat er ook gewoon de ruimte is om te vertellen, wat doe je nou precies in die gezinnen. Gewoon inhoudelijk en hoe is dan		- - - - - -
--	--	--	--	---

		jullie reactie. Dat die ander daarin jou.. hee goh, wat fijn dat.. Tijd, er moet meer tijd voor zijn, hoe dat in zo'n casuïstiek niet even vlug kunt vertellen. Nee, werkt niet. Er is iemand nodig die het proces bewaakt, iemand inhoudelijk voor jou er is. En mijn vraag is, kan de gedragswetenschapper dat samen? Ja natuurlijk! Dat staat juist centraal Ja! Want dat kan gewoon niet in de casuïstiek. De persoon valt weg, maar het proces is er toch ook niet. Soms is er ook helemaal niks inhoudelijks. Dan wordt er benoemd, ja sluit maar af. Dus er wordt niet gekeken naar wat is er nodig. En ga daar maar naar toe. Nee inhoudelijk wat is daar werkelijk nodig? En ik denk dat de gedragswetenschapper dat niet kan. Dat kan zij niet waarborgen. Dat is haar niet kwalijk te nemen. Dat is veel te veel. Iemand die dat doet. Het proces bewaken, inhoudelijk, en iets voor de werker. Een echte procesbewaker en iemand voor de inhoud. Zoals de vorige gedragswetenschapper altijd was, die was zo inhoudelijk. Geweldig vond ik dat. Toen was er tenminste echt tijd voor je. Ja, persoonlijk goed in de gaten houden de mensen. En als er eens klachten zijn dat ook ondersteuning mensen onder elke voorwaarden jou als hulpverlener krijgen en uhm.. dat vind ik ook een hele belangrijke voorwaarde in de meerpartijdigheid. En, hè, dat je echt het gevoel hebt van oké, ik uhm, ik had het, hè, dat je gewoon zelf kunt denken ik had het anders kunnen doen, in die meerpartijdigheid, dat je daar, dat je, dat je je zo veilig voelt dat je dat gewoon kunt zeggen. Ik had het anders moeten doen, ik had... En niet het gevoel hebt van jee, nu komen die ouders hier en uhm, dat Topaze ook duidelijk kaders stelt en dat ik ook de knoop durf te, uhm... <i>Respondent 4</i> Ik heb wel nodig dat iemand kritische vragen stelt, en ik kan me ook voorstellen dat die rol bij de gedragswetenschapper zit. Bijvoorbeeld tijdens casuïstiek besprekingen, dat iemand		- - - -
--	--	---	--	-------------------------------------

		me kritisch bevraagt. Soms heb ik het gevoel dat het wel loopt. Maar het is goed dat iemand daar kritisch over is en nieuwsgierig over blijft door vragen te stellen. Dan word ik zelf ook weer aan het denken gezet. Van is datgene wat ik doe wel zo neutraal. Maar wat ik wel denk, als ik twijfels heb dat ik dan gewoon bij iemand aan de deur kan kloppen. Ik heb het echt op casusniveau. Nee, opzich niet. Ook niet een training van deskundigheidbevordering, dat is niet waar ik aan denk. Ik denk bijvoorbeeld meer aan dat als ik een casus inbreng dat er kritisch naar gekeken wordt. Dat een gedragswetenschapper denkt van ik vraag er op door. Maar dan moet er wel meer tijd zijn. Of met een collega sparren, maar dat lukt nu ook haast niet. Ja, dat is wat mij helpt Jawel ik zou wel wat verdieping willen bij een werkbegeleiding over dit onderwerp bijvoorbeeld. Daar zou ik zeker wel behoefte aan hebben. Of kijken naar hoe ik het kan doen. <i>Respondent 5:</i> Ik denk dat het heel belangrijk is dat je uhhh, daar had het toevallig van de week nog over dat het heel erg belangrijk is dat je soms ook individuele uhhh contact van soort van supervisie. Kan hebben een stukje onderhoud van jezelf. Dat je dat uuuh eigenlijk zou ik vinden dat je dat uhhh een keer in de veertien dagen een soort supervisie en als dat niet kan collega's wat meer ruimte uhhh en tijd neemt om uhhh te bespreken hoe je in zo'n casus zit. dat doe je in de casuïstiek maar dat is meer inhoud. En dat gaat niet over hoe verhoud jij jezelf. Hoe sta jezelf daarin en hoe doe je dat nou precies. Dat is toch een ander verhaal uhhh intervisie hebben wij dan wel maar dat komt, ja dat is dan eigenlijk best weinig en uhhh wil je daar uhhh wat meer richting aangeven ja dan zou dat toch vaker nodig zijn dat je toch ook uhhh samen met je collega's bij stil staat. Van wat doet het jezelf wat gaat het opleveren hoe kan	-	-	-	-	-	-
--	--	---	---	---	---	---	---	---

	je dan verhouden tot ouders. Dat je in ieder geval bewuster wordt hoe jij er zelf instaat. Dat vind ik wel een hele belangrijke. Ja dat is een hele interessante vraag. Ik denk wat ik zei je kan het met je collega's doen maar uhhh ik dat een ik denk eigenlijk dat een soort van supervisie moet hebben. Om daar uuuh om blijvend te kunnen geven en uhh krijgen het is een geven maar ook een krijgen. Dat je daarin wel wat kan halen Want ik heb gemerkt dat, ik heb dat even een tijdje gehad uhhh dat ik ook vastliep uhhh zelf. ook onder anderen door die uhh complexe echtscheidingen toen heb ik ook even uhhh drie gesprekken gehad hier intern van een supervisor dat was een gedragswetenschapper en uhhhm dat vond ik heel prettig op de manier waarop dat gebeurde en nou na die drie gesprekken merkte ik ook van hee ik kan weer vooruit. Supervisie uhh zou willen voor een bepaalde periode om je daar even weer uit te kunnen halen Nou dat je, dat je uhhh ook gehoord wordt dat er aandacht is waar je tegen aanloopt. Uhh dat je het kan bespreken hoe je iets ziet, ook ervaart en hoe je het voelt. En dat dat, dat dat uhhh gezien wordt. En dat men ook erkent dat maar wil je dit werk vol kunnen houden dan heb je wel het een en ander nodig. Dat vond ik toen in die supervisie wel heel duidelijk naar voren komen daar werd ook gezegd van ja je hebt ook moeilijk werk dan heb je ook bepaalde ondersteuning nodig en uhh dat geeft je ik merk ook dat ik er nu warm van word, dat heeft me heel goed gedaan. Het is een baken. Ja ik vind dat je niet voldoende tijd hebt om je hele maar ja je kunt ook niet alles vertellen. En je kan ook niet alle ins en outs vertellen dat is ook moeilijk dus je moet ook compacter zijn. Maar het blijft ik vind het ook een beetje trigger		- + - - + - -
--	--	--	--

		gedragwetenschapper die de inhoud en de grote lijnen in de gaten houdt kritisch is. En daar mag wat meer tijd voor zijn. Omdat dit gewoon een aandachtspunt is. In elke zaak is het zeker een aandachtspunt, dus ik denk dat daar wel meer wat aandacht op zitten. Maar dat zou wel passen binnen de huidige overlegvormen die we nu hebben. En ik zou dan aan casuïstiek denken. Ja, dat daar wat meer aandacht voor mag zijn. Ja wel wat meer dan dat het nu is, ja zeker. <i>Respondent 5:</i> De ideale situatie zou voor mij zijn dat je om de veertiendagen dan supervisie hebt. Ja, ja ideale een half uurtje maar dat je wel onderhoud hebt om uhuh. Om jou uhuh, scherp te houden en ook jou pijnen want jij bent natuurlijk ook maar een mens en uhuh ik ben ook maar een mens en uhuh ik heb ook mijn kwetsbaar heden. Om die eventueel ook uhuh scherp te kunnen houden en uhuh ik denk dat als jij een groeiend en bloeiend uhuh mens uhuh wil hebben in je bedrijf dan is het denk ik heel belangrijk dat er ook aandacht is in ieder geval voor de werker. Met name inderdaad op supervisie en ik zeg de casuïstiek die we nu zo hebben nou die is fijn dat je die hebt dat je wekelijks je lijnen uit kan zetten. Maar dat is toch heel iets anders. Heel snel dus het is ook vaak niet altijd bevredigend maar goed. Nou, eigenlijk de ideale situatie dat je langer casuïstiek Meer in te brengen. Dat je meer dan een uur hebt. <i>Respondent 6:</i> Dan ga ik even helemaal terug naar mezelf. Het allerbelangrijkste wat ik zou willen is dat ik me ergens weet te verhouden tot die extreme conflicten die er zijn en totaal tegengesteldheid aan verhalen die ouders vertellen. Die kunnen echt letterlijk lijnrecht tegenover mekaar staan en dat zul je nooit veranderen, maar wel hoe ik		+ - - - - - - - -
--	--	---	--	---

		me daar toe verhoudt en daarin wel of geen last of verwarring kan krijgen. Ja wat een collega net zo mooi zei toevallig na aanleiding van nog even na aanleiding van de casuïstiek. Zo van nou, misschien is het dat wel, hoe zorg je dat wat er ook gebeurt wat je ook te horen krijgt, dat het eigenlijk terug komt bij de ander, want het is en blijft natuurlijk altijd het probleem van de ander van deze ouders voor uiteindelijk het kind, en hoe komt het dan terug. Dat je als werker in staat bent dat zij inderdaad ook probleem eigenaar blijven. Nu denk ik ja we gaan deskundigheidsbevordering geven aan de éérste lijn, dan denk ik, ohja, dan zijn we goed bezig. Zijn we dadelijk de eerste lijn deskundiger aan het maken dan wij zelf. Ja zeker		- -
	Theorieën	<i>Respondent 1:</i> Ik vind dat het een combinatie zou moeten zijn. Ja, ik vind de ene is heel erg op het proces gericht, de andere heel erg op de relatie. Ik denk dat je niet kan werken zonder op de relatie te zitten. Zelfs niet bij moeilijk verlopende scheidingen. Dus ik zou dan kiezen voor een combinatie daarvan. Dat de organisatie de kaders neerlegt. Maar je zult echt wel een goede werkrelatie aan moeten gaan, als je alleen maar een proces loopt met mensen dan vang je ze niet. Dat geloof ik niet. Ja ja! <i>Respondent 2:</i> Uhhh.. waardevol als theorie. In de praktijk is het altijd eclectisch, je pakt van de ene iets en van de andere iets. Bij alle twee de dingen kan ik een tegenargument bedenken, bij de presentietheorie, bij sommige mensen werkt dat niet omdat ze dan denken dat je in hun kamp zit, als je present bent. Dan kom je daar niet uit. Heel veel mensen denken dat gewoon. Ook al stel je vragen, ook al ben je lief en aardig, je mag best vragen stellen, maar je zit wel in mijn kamp. De andere, dat is heel erg statisch, maar ook heel erg verbaal gericht. Sommige mensen kunnen dat helemaal niet. Die kunnen niet op het verbale stuk zitten of op	13	+ + +

		het begrip stuk, die moeten aan de hand meegenomen worden en moet je praktisch voorbeeld geven hoe het moet. Wel is het fijn als er een houvast is, door bijvoorbeeld een theorie. <i>Respondent 3:</i> Als ik kijk naar die STOP zaken ben ik voor de transactionele. Dat het meer gekaderd is, duidelijk van zo gaan we het doen en die andere, die kan, ik zou het niet zo vast willen leggen, van zo moet het dan, want daar ben ik geen type van, uhm, die mag er dan ook zijn, als dat kan, maar ik denk dat wel, dat Topaze daar wel een stelling in moet nemen. Ik heb altijd zoiets van dat moeten, ja zo moet het dan. Nee, daar ben ik niet voor. Ik, ik, hè, ik heb de neiging om te zeggen die STOP zaken wel, transactionele analyse, duidelijkheid, zo gaan we starten, maar dat je geleidelijk wel de teugels los kan gaan laten, dat je dan die andere ook mag in gaan zetten. Van het volgen, het onderzoeken, want dat doen we ook. Dat vind ik de kracht van Topaze. En dat moeten we erin houden. <i>Respondent 4:</i> Ik kan me in beide wel vinden, maar ik vind het uhhhh, hoe zeg je dat, heel uiteenlopend. Ik zou daar het liefst een middenweg in willen. Bij die ene vind ik dat concrete fijn, ik zou graag aan het begin een stuk verduidelijking willen. Ja of je dat op papier moet zetten en heel duidelijk die rollen die veranderen ook nog eens. Maar aan de andere kant denk ik dat je wel hele duidelijke afspraken kan maken over bepaalde doelen dat je daar aan werkt, en wat de positie daarin is. Bijvoorbeeld van de week had ik een gesprek met de gezinsvoogd met de ouders daarbij, waarbij ik die eerste wat je zei heel duidelijk zag doen, en toen dacht ik ja dit kan spelen met rechtszaken, vader die juridische strijd aangaat, dat kan allemaal. Maar dat is niet wat in het plan staat vanuit de OTS hebben, en de doelen die daarop zijn gesteld. Daar gaan we niet aan werken. Dat valt niet in de OTS waarvoor ik in beeld ben gekomen. Dus we gaan daar niet aan werken. Het zou niet meteen mijn manier zijn, maar ik zag wel dat het werkte. Dus als je het blijktbaar		- - +-
--	--	--	--	-----------------------------

		zo duidelijk schetst, uhhh is het wel heel duidelijk voor ouders. Wat je nu heel erg ziet is dat ik continu mijn rol duidelijk moet maken, wie doet wat. Dus het is wel heel duidelijk die eerste, en je kunt er steeds op terugvallen. Van weet je nog wat we hebben afgesproken aan het begin? Die eerste kan ik me opzich wel in vinden. Maar die vraagt wel telkens om een update. Van volg je het nog? Of moet het aangepast worden omdat er binnen STOP zaken zoveel gebeurd dat je daar ook naar moet kijken denk ik. Dat stuk aansluiten wat je noemt, uhhm dat is ook iets wat ik heel belangrijk vind. Om een voorbeeld te laten zien hoe het..... uhhh... Ja ook kan. Dus ja mmmm.. daar kan ik me ook in vinden Ja dan kan ik me in beiden heel erg vinden. Ja. Maar een middenweg zou ik willen. Ik ben wel van de strictheid en het vastleggen maar de andere kant de band en de relatie die je met ouders opbouwt is ook heel belangrijk. Dus als je de balans daarin weet te vinden <i>Respondent 5:</i> Nou schematisch werken dan heb ik echt een broertje dood aan want dat is echt vind ik zo uhhh niet echt zo beperkend zo uhh, het zal best kunnen helpen. Op een bepaald moment uhhh maar niet... Nee niet standaard. Ik hou niet van standaardisering. voor mij is een mens uhhh uniek. En ieder mens heeft iets anders nodig. En als er uhhh een methodiek is die mij kan helpen als hulpverlener om daar verder mee te komen.. Dan ben ik, om die andere mensen dan te helpen, laat ik het zo zeggen dat de mensen verder komen dan ben ik daar bereid toe, als ik voel... Als ik voel dat, dit zou wel eens iets kunnen zijn dan ben ik de eerste die daar gebruik van zou gaan maken Maar als het een opgelegd iets is van zo werken wij, dus zo begin jij bij de start dus je maakt een driehoek, nu zit je daar, nu zit je daar		- - + - -
--	--	--	--	--

		Ja, kan ook werken maar dat is niet... Mijn manier van werken. En houding, ik sluit het liefst aan Ja bij die andere theorie <i>Respondent 6:</i> Gewoon wat vind ik hiervan. Ja twee uiterste. Waarbij ik, goh, ja ik merk dat mijn gedachten meteen op uitgaan naar hoe toepasbaar is de één of hoe passend zou een ander bij STOP zijn in dit geval. Ja het is misschien lekker een diplomatiek antwoord maar ik denk het heel erg afhankelijk is van het type ouder wat je voor je hebt. Dat het bij de één wel werkt en dat de andere theorie bij de ander misschien heel goed werkt. Ook afhankelijk van hoelang de problemen al spelen. Van die transactionele... In eerste instantie wel grappig want wat het bij mij oproep: wow waar is de regie van de cliënt. Nee volgens mij nergens. De andere kant wat me daarin wel triggert, is dat ik denk van: ja ouders zitten natuurlijk al jaren in een bepaald communicatie patroon en helpt meeveren en meebuigen dan nog om dat patroon te doorbreken? En dat kan ik me voorstellen dat mogelijk wel iets zou kunnen betekenen. Maar als ik puur kijk naar mijn eerste gevoel wat het oproept, denk ik, waar is de eigenaarschap van deze ouders over hoe zij dingen doen? Maar wat wel goed is is de duidelijkheid vanuit de organisatie. En het altijd maar bewegen is geloof ik ook niet hetgeen wat beweging brengen. Want daarin is alleen maar wat jij heel erg in uiterste schetst, vooral present zijn en aansluiten bij. Denk ik, nee, je hebt ook een taak als hulpverlener om confronterend te kunnen zijn, en die hoor ik jou niet noemen in presentie. Ja ik denk dat je vooral heel erg moet kijken wat voor persoon je tegenover je hebt.		+ +
	Veiligheid	<i>Respondent 1:</i> Ik heb die kaders nodig Ja <i>Respondent 3:</i>	11	- -

		Ja, persoonlijk goed in de gaten houden de mensen. En als er eens klachten zijn dat ook ondersteuning mensen onder elke voorwaarden jou als hulpverlener krijgen en uhm.. dat vind ik ook een hele belangrijke voorwaarde in de meerpartijdigheid. En, hè, dat je echt het gevoel hebt van oké, ik uhm, ik had het, hè, dat je gewoon zelf kunt denken ik had het anders kunnen doen, in die meerpartijdigheid, dat je daar, dat je, dat je je zo veilig voelt dat je dat gewoon kunt zeggen. Ik had het anders moeten doen, ik had... En niet het gevoel hebt van jee, nu komen die ouders hier en uhm, dat Topaze ook duidelijk kaders stelt en dat ik ook de knoop durf te, uhm... Vooraf die veiligheid gewaarborgd blijft. Dat vind ik heel.. Dat je gewoon weer terug kan... Dat er kaders komen <i>Respondent 5:</i> Nou, ik denk dat het eigenlijk heel goed zou zijn om een juridische, juridische ondersteuning ook is. Juridische afdeling want ik mis eigenlijk wel dat wij op een of ander manier niet voldoende juridisch worden ondersteund. Uhm ik denk dat heel belangrijk is dat uhm als organisatie op papier zet wat uhm je regels zijn, wat je afspraken zijn, wat je verwacht een kleine reglementje het hoeft niet veel te zijn maar... Maar wel van hoe ga je met elkaar om, het wordt nou wel in de intake gezegd en mondeling en ik weet niet of het dan ook op papier komt te staan maar het zou gewoon de organisatie sieren dat het gewoon op papier komt te staan. Dit is zo hoe wij wensen om te gaan met mensen En uhuhh wordt niet bijvoorbeeld met uhuhh niet met telefoons opgenomen, gesprekken dat, dat zou eigenlijk wat mij betreft een hele belangrijke zijn dat daar wat meer helderheid over is.		- - - - - - -
--	--	--	--	--

		En als je dat soort elementen eruit kan filteren. Dat je weet, dat staat duidelijk in de afspraak of het regelement of hoe je het ook wilt noemen dat is wat we niet doen en als we het wel merken dat het gebeurt dan stopt de hulpverlening of wat dan ook. Dat dit heel helder is en dat je dat niet als een werker hoeft te zeggen en dat de organisatie daarachter staat. Dat de organisatie dat dekt. Steunt. Die veiligheid		- - -
Loyaliteit van het kind	Kind centraal stellen	<i>Respondent 1:</i> Door met ze te praten, soms door spelletjes doen. Ik zit even te denken hoe ik dat altijd doe. Want dan kom je bij beide ouders, nou bij S. en B. hebben we het hele netwerk kompas gemaakt. Ik heb daar wel soms bedacht had ik ze niet nog meer moeten vragen, maar ze waren al zo bevraagd dat ik daarop heb aangesloten. Kan me wel voorstellen dat als er niet zoveel hulpverlening was geweest, had ik meer met ze gedaan. Dan had ik meer met ze uhhhhm, denk vooral gepraat. En dan niet de vaste middelen die wij hebben, maar dan zelf gekeken, uuuuuuuuuuhmmmm Ja ja, dat. Ja zeker. En ik heb ook wel eens de drie huizen gedaan, ja, weet je, uuuhm, soms worden middelen ingezet als een soort oplossing of als het middel om, terwijl ik veel meer geloof dat je moet gaan zitten en je open moet stellen. Op die manier contact moet maken en dan komt het wel. Ja precies. <i>Respondent 2:</i> Ik zet de foto in het midden. Niet altijd, wel vaak. Uhhhm.. eigenlijk door steeds dezelfde vraag: hoe zou dat betekenen voor het kind? Door het genogram daarbij te gebruiken en door te proberen om echt een onderscheid te maken van als ouders een probleem op tafel leggen van tussen welke personen speelt dit	21	+ + + +

		probleem wat je nu op tafel legt? Tussen beide ouders, tussen een ouder en het kind? Tussen de andere ouder en het kind? Tussen alle drie? Uhhh en dan betrek je het kind erbij in de driehoek. Bij STOP ouders zie je heel vaak alleen maar tussen ouders. <i>Respondent 3:</i> Uhm... Benoemen. Zelf, ja benoemen, altijd naar de ouders. Hoe is het met het kind, hoe denk jij dat het kind uhm, dit als die het andere kind zou horen wat zou dat kind dan zeggen van jullie. Hè, zoals jullie nu ruziemaken. Dat. Maar ook, uhm, in het gezin, als ik in het gezin kom. Hoe is het met het kind, proberen daarmee aan de slag te gaan en dat vind ik te weinig. Ik heb dat, daar ben ik zeer ontevreden over. Dat vind ik echt te weinig in kunnen doen, omdat je die ruimte niet krijg van ouders, niet altijd, maar ook omdat dat hier nog niet ingebed is. Ja, nou naar de ouders toe dat die, uhm de ene ouder wel de ruimte geeft, wat ik net dat gezin noemde. Als je kijkt in dat gezin waar jij bent hè, met de ene jongen mag je wel, met de andere jongen mag je niks. Die bij vader woont. Ja, en wat moet je dan? Dat blijf je altijd houden. Maar ik ben altijd van, altijd proberen. Of hè, van in die zin proberen, van hè die ene jongen is afgesproken dat hij een half jaar rust mag hebben. Maar ik kom er altijd op terug met de ouders. Hoe is het met hem, hoe gaat het met hem, wat doen jullie met hem. Ja, voor mij blijft hij altijd centraal. Ja, in de voorfase veel meer uhm als hulpverlener veel meer met de kinderen ook. Ook haal ze eens, zet ze eens bij elkaar die kinderen allemaal. Het interesseert mij.. Ga aan de slag ook met ze. We hebben dat allemaal.. De knowhow is in huis. En we besteden het uit naar Villa Pinedo en naar.. en dan denk ik hallo, ga opstellingen hier doen. Dus dat is allemaal in huis. Ja, en school mensen daarin. En wat doe je dan? En, dat levert heel mooi informatie op en je ziet meteen, je hebt een heel mooie taxatie van hé		+ - +- + +- -
--	--	--	--	---

	zo zit het hier. Geweldig. Nou daarin moet, vind ik echt, dan kun je het kind centraal stellen en dat vind ik, ja, uhm, ik vind dat eigenlijk te weinig, ja. Voor mijzelf ook, ja, ik vind het best jammer, vind ik een gemiste kans, ja. <i>Respondent 4:</i> Ik stel ouders heel vaak, uhhhh, als er dus gedoe is over en weer, dat ik zeg van wat zou jullie zoon of dochter daarvan vinden? Of wat zou zijn reactie zijn? Of als hij niet bij een gesprek is, dat ik toch vragen stel, dat het kind wordt gezien. Dat ouders denken van wat zou je willen doen. En ook die verantwoordelijkheid weer bij hun te leggen. Wat levert het op? En wat levert het voor het proces uiteindelijk op. Wat je vaak ziet is dat de intentie van de ouders wel hetzelfde is, ze willen eigenlijk het beste voor het kind, dus dat gezamenlijk belang is er wel. Maar dan het gedrag op tafel leggen, van dit gebeurt er nu, willen jullie hier nog een halfjaar mee door gaan? Wat zou dat dan betekenen voor het doel. Dus op die manier eigenlijk, maar ook heel erg het kind horen. Vaak de kennismaking doe ik met ouders maar ook met kinderen, dat ik ook hun verhaal wil horen. Nu is daar een wijziging in, ze zeggen dat ik daar mee op moet letten in het begin. Maar dat is wel altijd mijn manier van werken geweest. Bij GGZ zaken doe ik dat sowieso. Ik vind het wel heel belangrijk. Ze zien je wel zitten in een gezin, van wat kom je daar doen? Ik vind het dubbel. Ja, zij mogen ook hun vragen stellen aan mij, dat zij weten wie ik ben. Dat bepaalt het verhaal ook vanuit hun te horen. En ook eerlijk te zijn over datgene wat je mee kan. Daar zit de wrijving ook wel in, dan hebben ze weer een nieuwe hulpverlener. Heeft die dan wel de oplossing, kan die wel de hulp bieden? Dus mijn gesprek met ouders, ja vooral met vragenstelling <i>Respondent 5:</i> Die is altijd, die staat in de midden dat is altijd over dat is mijn startpunt. Dat is daarvoor ik daar ben het gaat altijd over het kind Altijd.	+- +- - + +
--	---	--

		Steeds hebben we het over het kind. Vanmorgen ook dan gaat het over het kind. Het gaat alleen maar over het kind. <i>Respondent 6:</i> Ik denk dan vooral door te vragen van goh, als Pietje of Jantje er nou bij zou zitten of jullie doen dit of dit. Hoe is dat dan voor hem? Ja, er vragen over stellen. Of vooral ook wat zien ze dan bij hem gebeuren, waaraan zie je dan dat het goed gaat met hem, wanneer merk je dan dat hij lekker in zijn vel zit. Daar vooral op die manier kijken of ouders nog zicht hebben op het effect wat zij doen op het kind. Dus daar is het kind wel altijd onderdeel in het gesprek. Meestal zijn de kinderen er dan niet bij. Het is aanwezig ja. en ik probeer, het niet zo dat, ik weet dat dat collega's de foto op tafel leggen van het kind. Maar ik vraag wel altijd van, goh laat eens zien heb je een foto's en een beetje meer. Niet zeggen van foto op tafel leggen, maar wel van kijken in huis en zeggen: 'Oh wat leuk en laat eens zien'. Vanuit dat stuk al de focus te hebben op daar waar. Wat ik ook wel heel vaak zeg is, van kijk als jullie nou geen kinderen zouden hebben, zou ik hier niet zitten. Jullie kinderen zijn de redenen waarom ik hier zit anders niet. Ja zo is het ook gewoon, letterlijk.		+
	Loyaliteit t.o.v. vechtscheiding	<i>Respondent 1:</i> Uhm.. Ik ben aan het denken, ik denk dan aan twee jonge kinderen welke STOP-zaak ik heb gedaan. Die jongen had vader bijna niet gezien, en voor dat meisje was het heel vreemd. Maar dat jongetje dat was 6, en die was echt heel loyaal naar zijn vader. Maar die was ook heel loyaal naar zijn moeder. Die vond het heel ingewikkeld, die wist niet hoe hij zich moest verhouden. Die was ook heel erg op mij gericht. In het begin, hoe doen we dit en wat mag wel en wat mag niet. <i>Respondent 2:</i> Daar kan ik heel veel over zeggen. Razend moeilijk voor kinderen. Ze kunnen niks tegen	14	-

		ouders zeggen, uit angst dat ouders daardoor in ruzie komen of uit angst dat ze daardoor de liefde verliezen van een of andere ouder. Uit angst dat ze de ouder pijn doen, dus ze kunnen niks tegen de ene ouder of tegen de andere ouder zeggen. En ik trek hem ook nog iets verder door, dat ik denk dat als de situatie heel lang blijft, dan gebeuren er twee dingen. Kind gaat een keuze maken voor een ouder en laat de andere ouder vallen. En uuuhhhm, op termijn zou het wel eens zo kunnen zijn dat het kind ook de andere ouder laat vallen. <i>Respondent 3:</i> Uhm.. dat mag er zijn, Ik uhm ik vind het een positief iets, het hoort erbij. Heel normaal, ik kan het heel goed begrijpen, ze houden van allebei hun ouders, evenveel Ja doordat de ouders zo vervelend over elkaar praten. En door de omgangsregeling, door de scheiding. Dat is een gegeven. Gewoon positief zijn, het hoort er allemaal bij. En ook dat kinderen verdrietig en ook schelden en ook boos zijn, het hoort er allemaal bij. En dat ze niet naar papa willen of naar mama willen. Allemaal, het hoort er allemaal bij. <i>Respondent 4:</i> Verschrikkelijk. Ja alle kinderen zitten in een loyaliteitsconflict. En zijn soms zelfs gebrainwasht door een ouder te kiezen. Je komt heel vaak tegen dat ze het gewoon niet weten en daardoor vastlopen in hun gedrag en daardoor ontsporen. Maar je komt ook wel eens tegen, dat is mijn invulling ervan, maar dat ze zo die ouder ondersteunen. Dat de andere ouder gewoon het contact verbreken maar daar zichtbaar moeite mee hebben. Dat ze gewoon niet weten wat ze moeten doen. Je komt het in alle vormen tegen, maar dat het een heel groot probleem in dit soort zaken is is wel duidelijk. Lastig ook. Ook in sommige zaken waar wij komen dat er al heel veel schade zit, zeg maar. Dan zit er al zoveel trauma bij die kinderen. Er is al zoveel gebeurd bij die kinderen op het moment dat wij komen. Dat vind ik wel heel moeilijk om te zien. Hoe doorbreek je dat dan?		- + -
--	--	--	--	----------------------------

		<i>Respondent 5:</i> Nou ik denk dat uhhh kinderen, die kunnen of de gespleten loyaliteit dat wil zeggen dat ze naar een ouder heel erg trekken en niet naar die andere ouder mogen laten zien dat ze daarvan houden. Dat zie ik vaak gebeuren. Je ziet ook. Ik zie ook de loyaliteit dat kinderen eigenlijk niks meer zeggen om allebei de ouders te ontzien. Zo zie ik dan ook dat kinderen dat kunnen doen vanuit hun gevende rol ook. Dus opofferen, dat is wat kinderen heel veel doen opofferen en je hebt ook nog de anderen en dat is meer dat is ook een loyaliteit dat kinderen zijn dan meer agressiever, wat meer opstandiger. Zo zie ik ook, dat zie ik ook als een stukje loyaliteit omdat ze geen manier meer vinden en weten om uhhhm uiting te geven aan uhhmm wat hun wensen zijn. En wat zij mogen voelen en ervaren en ook een voorkeur mogen hebben voor de een of de andere ouder hé. Want ja met de ene ouder kan je soms beter opschieten dan met de andere ouder. Dat is in een gewoon gezin ook, dat de relatie anders of beter is, daar kunnen kinderen in vast lopen, Dus ja dat zie ik vaak wel gebeuren. Dat kinderen vanuit de loyaliteit.. Altijd <i>Respondent 6:</i> Ja in vechtscheidingen ja. Het gekke is dat ik vaak zie dat kinderen toch naar één ouder trekken. Wat ik me dan altijd heel erg afvraag van wat maakt dat ze naar die ouder trekken, heeft die ouder de kinderen harder nodig of hebben de kinderen het gevoel dat ze daar harder nodig zijn dan bij de ander? Maar ik heb ook bijvoorbeeld een keer, als ik toevallig met een meisje in gesprek zat, had ik wat dingen laten doen, zij kon echt aangeven waar zij last van heeft, en dat is dan echt inderdaad het stuk dat mama slecht over papa praat of dat papa slecht over mama praat. Maar dat zijn niet zo heel veel kinderen die dat zo specifiek benoemen. Maar daarin merk je het stukje		-
				-
				-

		loyaliteit of dit wat mama dan verteld dus dat zal wel waar zijn. Ja ja ja ja, juist denk ik, ook in de keuze in bijvoorbeeld niet meer naar een andere ouder willen kan heel loyaal zijn naar de ouder waarbij ze wel willen blijven. Ja dus het is.... Ja		
	Rol ambulant hulpverlener	<i>Respondent 1:</i> Daar moet je wel oog voor hebben. En ik denk ook wel dat je aan kinderen moet uitstralen dat dat er mag zijn. Zeg maar. Dus dat dat er is. Niet zo zeer oké, maar dat dat er is. Dat er geen oordeel aan zit, het is zo. <i>Respondent 2:</i> Bespreekbaar maken met ouders. En precies dat bespreekbaar maken van kan een kind dit benoemen naar jou <i>Respondent 3:</i> ik benader dat altijd positief, in eerste instantie. Van goh, ik snap het hè dat je dat heel lastig vind hè. Dat uhm, dat je dat uhm mama of papa het niet hebben en dat jij daar dan niet kunt zijn hè, dat je dan toch meer bij mama moet zijn dan bij papa, omdat het nu eenmaal afgesproken is, en dat jij daardoor, ja wel heel soms wel eens er tussenin komt zitten, want jij wil dan graag ook naar papa, je ziet hè dat het met papa ook minder gaat... Ik bespreek het. en ik zal er ook altijd de kinderen in ondersteunen dat dat mag, dat dat goed is hoe ze er naar kijken en uhm dat ze ook bij, als ze dadelijk weer bij papa zijn en als papa dingen zegt, ja dat is dan bij papa en als ze dan bij mij komen van uhm goh uhm ik moet bij papa mee alles doen en ik moet.. uhm nou zou ik zeggen.. dan ga ik dat ook bespreken met dat kind en ook met vader. Dus hè, dat. Ik benoem het ook aan de ouders. Het kind zit er tussen in hè. Ik zeg dat, dat is het kind in de knel en uhm ik zeg ook hoe kunnen jullie dat voorkomen, hoe beter jullie communiceren met elkaar. Het kind, het is niet anders zeg ik dan. Het komt nooit meer terug. En ik vind het heel belangrijk, het kind weerbaar maken. Hoe gaan zij om hiermee. En niet die kinderen	21	+ +

		buiten sloten. Oh dat, oh niet over spreken. Nou dat, dat werkt niet. Gewoon op een, natuurlijk, niet tussen ruziënde ouders, dat bedoel ik niet hè. Maar wel van, ik snap dat je het moeilijk vindt, dat je het lastig vindt, dat je verdrietig bent. Nou ik pas het paraplugesprek toe. Fantastisch, echt, maar dat heb ik hier ook wel eens benoemd, maar daar blijft het dan bij. Ik denk, ik neem het gewoon mee naar huis en ja... Fantastisch werkt het, want ik doe het vanavond ook. Uiteindelijk echt heel mooi met ouders eerst en vanavond die komen hier, doen we eerst een ouderschapsplan. Ja, ik ben wel heel uitzonderlijk daarin, daar ben ik me van bewust hoor. Het is ook omdat je mediator bent, dat weet ik ook. Die vaardigheden, die... Ja en dat wil ik ook aangeven. Dat moet hier echt gebeuren, anders houden die echt, die STOP zaken, dat gaat niet lukken. Maar ga er mee aan de slag. En als een vader een keer, ik zeg niet dat een kind, als een vader een keer of een moeder het zo boven het hoofd is gegroeid dat het, dat ie dat kind uitscheld of een keer een hè een zachte tik of een klap, dat kan hè. Maar maak het bespreekbaar en ga niet meteen een zorgmelding doen. Dat is ook, dat vind ik vreselijk. Want dan gaat het hè. Dat weet je inmiddels ook hè. En waar is dan de meerpartijdigheid. Dan is het lastig. Bespreekbaar maken, gewoon zeggen luister, en ik, als moeder en ik zeg wat is er aan de hand, of zo'n vader, je bent overbelast nou wat gaan we doen, gaan we een andere organisatie inzetten, gaan we Panteijn inschakelen? Altijd samen kijken. En dat benoemen ook weer naar de andere ouder dat je dat bent gaan doen dat je Panteijn ingeschakeld hebt. En dat vinden ze dan niet altijd leuk. Ja, hoezo? Weet ik daar niks van? En ik zeg ik vertel het je nu. <i>Respondent 4:</i> Uhhh, ik uhhh, ik denk een stuk bewust maken van ouders van het gedrag wat zij vertonen wat voor invloed dat heeft op de kinderen. Een stukje educatie. Het benoemen wat ik zie en		+ + - +-
--	--	--	--	--------------------------------------

	steeds weer. Hoe zou het zijn voor het kind, en ook wel op tafel leggen. Van goh, door dit gedrag heeft het kind het gevoel van ja. Ik merk ook dat sommige ouders het inzicht gewoon niet hebben van dat ze met dit gedrag dit veroorzaken. Dus daar ook openheid over geven en benoemen en inzicht geven hierin, wat het kinderen doet en wat het dus ook met hun kind dit doet. Dus dat. Ik denk wel dat ik wel in een intake, als ik problemen zie, ik vrij snel aanstuur op een veiligheidsplan. Dat er wel actie gaat komen. Wat ik zeg, het is al zolang doorgegaan. Wanneer wordt die streep getrokken of gaan wij ook mee? Dus dat er wel echt kaders komen. Dus wat ik ook doe is die gezinsvoogd of verwijzen vragen van wat zijn de kaders. En wat als dit en dit niet verandert. Kinderen blijven in het loyaliteitsconflict dus daarmee zitten, wat dan. Dus dat, heel duidelijke kaders vragen. <i>Respondent 5:</i> Nou om in ieder geval ouders duidelijk te maken dat het uhhh voor kinderen heel erg belangrijk is dat ze van allebei de ouders mogen houden dat ze, dat het belangrijk is ook dat uhhh kinderen hun behoeftes mogen aangeven. Dat ze daarin uhh gezien en gehoord moeten worden. Dat dat ook de ontwikkeling van kinderen stimuleert en uuh. Nog een keer de vraag? Omdat eigenlijk op tafel te laten komen Wat kinderen doen en uhh. ik vind het ook belangrijk dat ouders kunnen zien van dit is wat je kind ook geeft aan jou. Kinderen zijn veel gevend. Ja. kinderen zijn veel gevend en leven zich in. Die hebben geen andere manier dan. Ja ze zijn heel erg afhankelijk van de ouder. Van ouders of niet gezien worden. Als ze niet gezien worden gaat dat een eigen leven leiden en dan gaat de ontwikkeling ook stagneren. Als ouders het niet kunnen zien of willen zien. En dat blijft een heel belangrijk punt voor mij als ambulant werker omdat wel boven tafel te krijgen. Dat gaat niet zonder ouders natuurlijk. Met hun erover te hebben. Wat er gebeurt, wat heeft je		+- + + +- +
--	---	--	--

		kind nodig. Ook om het kind erbij te betrekken Natuurlijk. Ook dat een kind kan aangeven van wat gebeurt er, wat is er weet je dat. Met doormiddel van drie huizen bijvoorbeeld he vind ik wel een mooie methodiek. Kijk nou gebruik ik hem wel daar heb je wat aan. Ja <i>Respondent 6:</i> Ja ik merk dat ik daar wel ook wel, in ieder geval voor de mediation heb ik éénmalig een contact hebben met de kinderen. Soms houd ik dat luchtig en andere momenten afhankelijk van de kinderen ga ik wat meer onderzoeken van, hé hoe en hoe ervaren zij dingen. Dat is dan ook wel mijn rol als ambulant begeleider van, goh wanneer zou het met jou nou goed gaan? Wanneer ga jij lekker in je vel zitten? Is er dan iets wat er zou moeten veranderen? Wat is dat dan? Dat kan afhankelijk door middel van het contact met de kinderen zelf zijn. Maar ook onderzoeken bij de ouders. Hé wat zie je dan gebeuren. Het kijkt toch wel op een stukje zelf inzicht van ouders. Om zich daar van bewust te zijn, en ook soms te zeggen van: hier raakt het kind door in conflict met zichzelf. Gewoon benoemen want het is een deel van papa en een deel van mama. Op het moment dat jij slecht praat over de ander dan doet dat dus iets met het kind.		+
	Waarborgen meerzijdige partijdigheid	<i>Respondent 1:</i> Ik leg ouders wel uit wat er aan de hand is. Ja ja ja ja Ja ja ja ja. Maar ook wel, want dat is natuurlijk het gevaar. Dan gaan ouders zeggen, ja maar ennuh dat komt door haar of door hem, ik geef ouders dan wel terug dat komt door jullie. Ja <i>Respondent 2:</i> Uuhhh.. Je snapt waar het gedrag vandaan komt. Dat is de enige mogelijkheid. Je snapt ouders waar het gedrag vandaan komt. Dat wil niet zeggen dat je het goedkeurt. Het wil zeggen dat je er wel vragen over stelt: "Oké,	21	+ +-

		dit gedrag, is het helpend? Is het effectief voor je kind? En wat vind je kind hiervan?" Ja Uhhhh.. Tegelijk en afzonderlijk. Maakt niet uit. <i>Respondent 3:</i> Ja en dat is het.. iedereen raakt dat hier, als jij die kinderen in de knel ziet. Je wil meerpartijdig zijn en dat is heel moeilijk. Hè, wat een collega pas zei tegen mij, van ik snap niet wat je aan die STOP zaken leuk vindt. Zat je daar niet bij? Ik snap dat niet zegt ze, ik vind echt, nou, nee. Ik zeg ja, maar je moet het wel. Het hoort hier bij Topaze. Maar ga er mee aan de slag. En als een vader een keer, ik zeg niet dat een kind, als een vader een keer of een moeder het zo boven het hoofd is gegroeid dat het, dat ie dat kind uitscheld of een keer een hè een zachte tik of een klap, dat kan hè. Maar maak het bespreekbaar en ga niet meteen een zorgmelding doen. Dat is ook, dat vind ik vreselijk. Want dan gaat het hè. Dat weet je inmiddels ook hè. En waar is dan de meerpartijdigheid. Dan is het lastig. Bespreekbaar maken, gewoon zeggen luister, en ik, als moeder en ik zeg wat is er aan de hand, of zo'n vader, je bent overbelast nou wat gaan we doen, gaan we een andere organisatie inzetten, gaan we Panteijn inschakelen? Altijd samen kijken. En dat benoemen ook weer naar de andere ouder dat je dat bent gaan doen dat je Panteijn ingeschakeld hebt. En dat vinden ze dan niet altijd leuk. Ja, hoezo? Weet ik daar niks van? En ik zeg ik vertel het je nu. Doordat te benoemen, altijd weer bespreekbaar te maken. Waarborgen. Bij beide ouders. Ja. Dat ik dat daar zie en dat ik bij vader dit zie, bij moeder dat zie. En dat ik vooral bij het kind dit zie en probeer dan het hele, individueel, daar het kind om de tafel te krijgen, of het kind. En bij moeder en bij vader. En dat is, en dan kun je die meerpartijdigheid waarborgen. Als dat niet lukt, dan is het lastig. Dan gaat de ladder, zeg ik altijd, scheef	+ - +- + +-
--	--	--	--

	hangen. Dan hangt ie zo, is het niet meer in evenwicht. Positie innemen vooral als hulpverlener, positie innemen. Jij bent dan, in zo'n STOP zaak ook, als je een netwerkberaad doet, je positie.. Daar zit jij. Jij bent dan.. ja, dat klinkt.. maar zo is het, je moet.. Als je dat niet doet, is mijn ervaring. <i>Respondent 4:</i> Oké, dat is een hele goede vraag. Ik denk vooral in jullie vorm spreken. Niet aanwijzen van doordat jij dit gedrag laat zien, hè Dus ik praat vaak in jullie vorm of ik, en, dat ik dus niet vader of moeder zeg. Daar probeer ik heel erg op te letten. Door jullie gedrag, door de communicatie die jullie samen met elkaar hebben, is dit het effect op de kinderen. Zit het kind daardoor knel. Daar probeer ik heel erg op te letten. Niet in de wijzende sfeer <i>Respondent 5:</i> Ja dat is een hele moeilijke want uhh die zie je ontstaan als kinderen bij beide ouders zijn uhhm die vind ik heel moeilijk want uhhm je kunt hem niet vermijden. Dat een kind in een loyaliteitsconflict komt. Want als ambulante werker voel ik soms de plicht dat ik dat moet voorkomen. En dat kan ik niet oplossen dat denk ik dan hé dat dacht ik dat moet ik voorkomen dat een kind in een loyaliteitsconflict komt. het kind zit eigenlijk al in een loyaliteitsconflict. Zodat hun loyaliteitsconflict zeg maar weg is dat de ouders die uitstraling kunnen geven. jij bent belangrijk voor mij in vindt dat ik doe wat goed is voor jou. Dat ze dat kunnen uitstralen allebei. Je mag van Papa houden en je mag van mama houden dat hoop je dan eigenlijk neer te zetten als je... Je kan niet voorkomen dat een kind in een loyaliteitsconflict komt. Ja. <i>Respondent 6:</i> Hoe waarborg ik de meerzijdige partijdigheid? Dat is in die zin denk ik niet zo moeilijk want		+- + + - - + +
--	--	--	---

		reactie er gegeven gaat worden. Moeten eerst samen in een goed daglicht komen. Samen in een goed vertrouwen met elkaar staan als ze de juiste reactie willen geven aan een kind.' Dus bij het loyaliteitsconflict ga je met ouders op dat stukje begrip zitten. Gaan we eens kijken naar jullie reacties, hoe zijn jullie reacties geweest. Waardoor het kind nu in deze situatie zit. De moeilijkheid is dan, en dat is bij STOP-zaken en de meerzijdige partijdigheid, ouders kunnen moeilijk kijken naar hun gezamenlijke reactie en zeggen meer dat ligt aan de ander. Ja dat klopt <i>Respondent 3:</i> Bespreikbaar maken en uhm met het kind ook uhm.. en onderzoeken, van goh wat maakt nu dat het kind meer naar de moeder toe trekt bijvoorbeeld. En als je dat ziet van en en en het kind ziet bij vader, ja daar vind ik het niet leuk, want daar vind ik het saai. Daar ga ik niet meer naar toe. Nou, we hebben er nou een allebei voor ogen. Dat is gespleten pers, dat is echt, sorry, gespleten loyaliteit. Dat is daar echt. Even meegaan in het kind. Hangt af van de leeftijd. Als het kind zes jaar is vind ik dat toch een ander verhaal. Dan ga je daar meer ook met het kind aan de slag, met uhm tekeningen en met, wat jij gedaan hebt, het driehuizenmodel. Het opvoedingsspel neem ik dan mee. Ik ga dan tekenen ik zet wat poppetjes neer. Ja daar kom ik weer op terug, ja. Je moet goed uitgerust zijn. <i>Respondent 4:</i> Oké, dat is een hele goede vraag. Ik denk vooral in jullie vorm spreken. Niet aanwijzen van doordat jij dit gedrag laat zien, hè Dus ik praat vaak in jullie vorm of ik, en, dat ik dus niet vader of moeder zeg. Daar probeer ik heel erg op te letten. Door jullie gedrag, door de communicatie die jullie samen met elkaar hebben, is dit het effect op de kinderen. Zit het kind daardoor knel. Daar probeer ik heel erg op te letten. Niet in de wijzende sfeer	+- - + + +	
--	--	--	---	--

		Alleen dan nog wat extra. Dan vanaf het begin, omdat ik dan die kaders heb. Dat ik dan niet ga meewerken, er moeten duidelijke doelen en kaders komen. Bij die STOP-zaken dan duurt en duurt het maar, wanneer komt er dan verandering? Dat is ooit wel en ooit niet, dat duurt heel lang. En ik denk ergens wel, en die kinderen dan? Moeten die dan ook zolang wachten? Maar dat is wel een lastige, want dan zie je dat BJZ ook al een andere rol gaan aannemen. Die veel meer op afstand gaat zitten. En die gaat dan kaders bepalen. Dus dat, dat is wel, ja, dat is waar ik naar op zoek ga. En daar probeer afstemming te zoeken met de gezinsvoogd op de verwijzer. <i>Respondent 5:</i> Uhhhhm. Ja dan ga ik dat wel noemen naar ouders dat ik zie dat uhh, ik denk het te zien want dat denk ik dan.. Dat het kind, dat jou kind niet durft te laten zien dat hij ook van de andere ouder mag houden of houden. Dat zou ik dan benoemen. En dat dat eigenlijk als kinderen met een gespleten loyaliteit komen te zitten dat dat heel schadelijk is en daar zou ik ook uitleg over geven. Dat dat schadelijk is voor de ontwikkeling van het kind. De gespleten loyaliteit zorgt voor uhh dat ook later in hun relaties van het kind moeilijk relaties aan kan gaan. uhhh maar ook een stukje zelfbeeld, toch een stukje zelfbeeld is dan al ook slechter. En uhhm negatief zelfbeeld dan maar ook kans op zelfmoord hé. Dan zou ik, dan zou ik het altijd het belang van het kind aangeven Altijd vanuit het kind. Ik zal dan niet zeggen van jij doet het niet goed moeder. Ik zal altijd vanuit het kind zeggen van ik zie dat je kind behoeften heeft aan dit of dit of dat. hoe uhh, uhhh kun je dat waarborgen en dat geven want het is in belang van jouw kind. Dat je wel de ruimte kan geven dat hij ook van de ander mag houden. En dat die		- + + +- - - + + +
--	--	---	--	---

		andere niet zwart gemaakt wordt de andere ouder. Dat is heel moeilijk voor ouders merk ik vaak. Daar heb je dan misschien ook de mediation voor nodig om dat stukje weg te nemen. Dat men iets minder zwart wit naar elkaar kan kijken. <i>Respondent 6:</i> Ja, en wat je mogelijkheden dan zijn als hulpverlener. Zo van wat hoe ga je daar dan, hoe kun je daar vorm aangeven. Wanneer je echt een gespleten loyaliteit ziet. Want dat heeft een functie. Het zegt veel maar wat zegt het? En wat is er dan nodig voor het kind? Dat is eigenlijk wel mijn grote vraag voor deskundigheid bevordering. Daar gaat mijn morele dilemma ook over. Nouja en hoe je dan met name ook van hoe kan ik dus deze ouders ondersteunen bij zorgen dat zij dat kind niet zo laten knellen, want eigenlijk zijn ouders natuurlijk de gene die uhhh, maar ik merk dat ik dan nog iets nodig heb voor mezelf dat het bij mij heel erg binnenkomt. Want nouja, mijn ouders zijn ook niet zo charmant uit elkaar gegaan, en dan komt je eigen verleden om de hoek kijken.		-
	Positie van het kind	<i>Respondent 1:</i> Ik vind dat echt kindermishandeling. Ik vind dat erger dan een alleenstaande moeder die drie hoog achter woont, heel arm is en wel liefde aan haar kinderen geeft. Uhm... Omdat ik, uhhh, en dat is de pest, als een kind een klap krijgt is dat echt een feit. En bij moeilijke verlopende echtscheiding is dat echt psychologische oorlogsvoering, inkapselen van kinderen, kinderen informatie input geven die niet klopt. En ik ga niet zeggen dat alle ouders die in een echtscheiding liggen dat willens en wetens doen, en berekend doen, maar als je mensen uitlegt wat ze aan het doen zijn dan willen ze het vaak niet horen. En als je dan teruggeeft dat iemand zelf aan de slag moet om te leren om daar anders naar te	13	-

		kijken, dan willen mensen dat vaak niet horen en gaan ze maar door. En in het eerste geval als een kind een klap krijgt, en hij krijgt meerdere klappen en iemand stopt niet, dan wordt het kind weggehaald omdat het feiten zijn. En in dit soort zaken gebeurt dat niet. Omdat het allemaal te ingewikkeld is, en dat vind ik heel moeilijk. Dat vind ik ook heel moeilijk te verkroppen. Waarmee ik niet wil zeggen dat ouders altijd berekend zijn of met voorbedachten rade dingen doen, maar ik vind volwassen mensen die kinderen krijgen, dat is altijd hun keus. Het is nooit de keus van het kind om te komen. Als je een kind krijgt dan krijg je die omdat jij dat wil. In deze tijd leven we nou. We hebben geboortebeperving, uhm je hoeft geen kinderen te krijgen, dus als je nu een kind krijgt vind ik dat je daar goed voor moet zorgen. En daar hoort voor mij ook bij als je niet van de vader van je kind houdt, dat je dan wel, uhhh, die vader toe moet laten bij je kind En andersom. En dat vergeten mensen vaak als ze uit elkaar gaan. Mensen vergeten dan heel vaak dat, het is ook hun keus om bij elkaar weg te gaan, niet van het kind. Dus net als dat het kind er niet zelf voor gekozen heeft om op aarde te komen, kiest dat kind er ook niet voor dat de ouders uit elkaar gaan. Ja zeker. <i>Respondent 2:</i> Uhhh.. Het kind is de dupe. Het kind moet wachten. De positie van het kind is het kind is de dupe, daar moet het om draaien, maar daar draait het niet om. Het kind moet wachten, totdat ouders in staat zijn het kind te horen. Gezamenlijk een goede reactie te kunnen geven voor het kind. <i>Respondent 3:</i> Uhm.. ja... Hoe ik daar over denk? Staat bij mij bovenaan, alleen uhm.. Ja het kind wordt wel uhm.. positie van het kind wordt wel vaak kind van de rekening in die vechtscheiding. En dat vind ik heel erg, daar heb ik heel veel moeite mee. Ik zet het bovenaan, maar dat lukt niet. Ik, het is voor mij het belangrijkste hè. De positie. Kind nummer één, maar je hebt de		-
				-
				-
				-
				-

		worden dat ik vind dat ja dat vind ik heel schrijnend. Dat zie ik natuurlijk niet altijd zo want ik zie die kinderen niet veel maar uhmm, uhmm die kans hou ik wel altijd in mijn achterhoofd hoe kinderen zich voelen als ik kind zou zijn zou ik me ook zo voelen. Waarom zou een ander kind zich niet zo voelen. <i>Respondent 6:</i> Dan draait mijn maag om, kan ik niet veel mooier maken dan dat. Dan denk ik van ja, als dat is waar een kind in opgroeit, wat gaat hij hiermee leren?		-
	Ontwikkeling van het kind	<i>Respondent 1:</i> Uhhmm.. Ja, ik denk dat toch dat als een kind gewoon beide ouders kan zien, daar dan wel zoveel mogelijk aan mee werken. Wel onderzoeken welke gevaren zijn er. <i>Respondent 3:</i> Nou, ik hou altijd rekening met in hoeverre de belangen van de ouders vooropstaan. Als... uhm, de ouder nog zo in een ander belang zit, dat hij het kind niet kan zien. Bijvoorbeeld er zijn nog zoveel financiële problemen, uhm communicatiestoornissen tussen de ouders, nou dan zal dat eerst, eerst moeten. Stel je vraag nog eens een keer? Ja, met dat. Dus eerst de ouders toch Ja en ik heb ook ervaren, dat uhm, ik vraag me af in hoeverre wij ouders om de tafel krijgen samen, of dat moet. Daar ben ik ook steeds meer... het is prachtig. Nou, het is wel nodig, maar het... in hoeverre lukt dat? Ik vind het wel nodig. Ouders hebben allebei het ouderlijk gezag. Dus staat voor allebei het kind.. maar in die heftige, complexe scheidingen, ja, is het soms echt onhaalbaar om dat te willen, om ouders om de tafel te krijgen. Dus wat doe je dan als hulpverlener? Dus wat doe je dan als hulpverlener? Om toch	10	+ +- +- +-

		die aspecten van het kind.. dan kun je dat wel willen, maar... Nou dan zou ik zeggen, ga individueel aan de slag, maar durf dan ook als hulpverlener te verbinden en te benoemen, dat is daar dat is daar, die meerpartijdige houding, daarin bovenaan staan. Want anders.. en dan moet je ja, weer de regie zelf nemen en gewoon dat echt.. gewoon.. en niet afgaan van wat een ook met een gezinsvoogd ofzo. Samenwerken. Hè want daar merk ik ook dat hier iedereen daar ook een beetje ja verschillend over denkt. Ja, dan gaan we maar naar de gezinsvoogd. Ja, hallo. Prima, tuurlijk, samenwerken. Wat vind jij ervan, hé kom er eens bij en uhm en niet van nou, goh wij weten het niet meer en uhm... Samenwerken, samenwerken, samenwerken <i>Respondent 4:</i> Ooooh jaja, ik vind het belangrijk om wat breder te kijken. Ook om met kinderen in gesprek te gaan, ik ga heel erg zitten om wat ze hier buiten nog hebben. School, hobby's, dingen waar ze ontspanning uit halen. Positieve dingen eigenlijk, omdat dit ook heel erg veel ellende met zich meebrengt. Ik probeer wel vaak met ze te kijken wat ze hier buiten nog hebben. Waar liggen daar voor krachten, vriendjes, vriendinnetjes, waar ze mee praten, waar ze dingen mee doen. Uhhh, dus eigenlijk het netwerk van het kind in kaart brengen. Kijken of daar nog openingen zitten. <i>Respondent 5:</i> Ik hou er rekening mee dat kinderen ook flexibel zijn uhmm dat kinderen gelukkig ook nog uhm andere mensen hebben mogelijkheden hebben. School speelt natuurlijk een belangrijke rol in het leven van een kind. Dus ik ga er ook van uit dat we er niet alleen strijdende ouders hebben maar dat een kind ook andere partijen familie hebben. Opa's en Oma's die hun daarin kunnen ondersteunen en die er voor hun kunnen zijn. <i>Respondent 6:</i> Uhm.. Met welke aspecten ik rekening hou.. Met heel veel. Maar dat is onbewust. Dat ik vragen stel aan ouders, van; hoe zou jij willen dat jouw kind over 10 jaar terugkomt bij jou en		+ +
--	--	---	--	-------------------

		wat gaat hij dan zeggen over deze situatie? Wat wil je dat hij gaat zeggen over deze situatie? Wat zegt hij over hoe jij het hebt aangepakt? Wanneer zou je dan tevreden zijn? Wat doe je dan nu? Ik richt me dan heel erg op de ouder Vragen stellen maar wel aan de ouder. Met welke aspecten hou ik rekening, ja met hoe gaan ouders het kind leren om om te gaan met het conflict. En hoe gaan zij de kinderen leren om problemen op te lossen en een stukje toekomst. Vaak ook concentratie, wanneer ontstaat er dan rust, wanneer voelt een kind dan rust. Deels in het hier en nu. Maar ook wel wat verder van de huidige situatie af van wat leert hij hiermee. Wat leer je hem hier mee? Wat is het effect daarvan? En soms ook letterlijk een stukje emotionele veiligheid uitlichten van uhhhh, voorbeelden, opvoedschijf kun je erbij gebruiken. Ja de ontwikkeling van het kind omvangt heel veel facetten. Sorry, en verbinding tussen ouders, keuzes die ouders maken in hun conflict. Dat doet iets met de verbinding die zij met hun kind hebben. De band die zij met hun kind hebben.		+ + +
	Relatie met beide ouders	<i>Respondent 1:</i> Door naar ze te luisteren. Om te kijken wat zij moeilijk vinden daarin, en wat zij makkelijk vinden daarin. Weer een soort, uhm, met ze te kijken van goh, wat vind jij moeilijk en wat niet. En wat heb je dan nodig. Moeten we dan met z'n tweeën in gesprek met je ouders of schrijven we het op. Ja Door met ze te praten en te luisteren. Maar ook wel aan te geven van wat de bedoeling is. Je komt niet zomaar ergens. Dus waar willen mensen aan werken. En uhm soms moet je dan ook wel directief zijn. Maar soms ook helemaal niet, want dan ben je ze kwijt. Ja <i>Respondent 2:</i>	25	+ + +

	Ik zit echt op de lijn om kinderen zo laat mogelijk te betrekken. Dat is misschien vervelend voor de kinderen, maar als je ze vroeg betreft dan loop je echt het risico dat er meer kapot gemaakt wordt. Dat ouders op een verkeerde manier reageren. Ja. Vooral de ouders. Nee. Jawel sorry. Alleen als er specifieke opvoedvragen zijn. Van moeder naar het kind, van vader naar het kind, dan ga ik daarvoor zitten. Maar in de praktijk merk ik altijd dat die opvoedvragen zijn niet specifiek. Mijn ervaring is dat er altijd de vraag onder ligt: "Ja maar bij die ander doen ze het zo..." En dan denk ik, hier kan ik niks mee. Want wat moet ik nu? Ik wil mijn meerzijdige partijdigheid houden. Dus moeten ze dan terug naar de mediator? Ja soms Dan wel, dan ligt er een ouderschapsplan. Dan kunnen ouders een fundering maken, dan hebben ze gezamenlijk ouderschap. Dan kunnen ze het met elkaar bespreken, inhoudelijk en niet op het conflict. Dan kunnen kinderen en ouders aangeven waar zij last van hebben, of dit is wat mijn wens is. Dan kan je wel meer op de relatie gaan zitten, maar is wel moeilijk. Door drieluik te maken met kinderen, familie netwerk beraad met kinderen, ik stel ook heel vaak de vraag als ouders tegen mij zeggen of als een ouder tegen mij zegt, uhhh god, gister heeft mijn ex dit en dit gedaan. Dan stel ik vaak de vraag: 'Hoe heb je dat besproken met je ex?' Voor de mediation zeggen ze dan dit heb ik niet besproken. Na de mediator willen ze dit wel doen. Als het kind tegen vader zegt dat erbij moeder iets aan de hand was, dan zeg ik: 'Hoe kan je dit bespreken met moeder?' <i>Respondent 3:</i> Door persoonlijk ook met het kind aan het werk te kunnen gaan. Dus bezig te zijn met het kind. Tekenen, gesprekjes, wandelen, een keer lekker met het kind weggaan, wat gaan drinken. Kind centraal stellen en horen wat het kind zegt. En daarin in je achterhoofd altijd		- - - +- + +
--	---	--	--

		respect hebben voor het kind. Van, ook benoemen, hangt van de leeftijd af, van goh mag ik dat terugkoppelen naar jou ouders. Dus als het kind 14 of 15 is ga je dat bespreken, wat vind je? Ik ga daar niet snel in mee, ik zeg alles wat je vertelt wil ik open terug kunnen communiceren. Anders werkt het niet. Dan ga je mee in het gedrag van een kind, waar het kind het al zo moeilijk mee heeft. Dus dat probeer ik te doorbreken. Als onafhankelijk persoon, ja. En dat het veilig is en dat ik dat kind ook zal ondersteunen als het dat gaat vertellen of iets kwijt wil aan ouders. Maar dan ga ik daar niet zo dogmatisch zitten in zo'n gezin. Nee, dan ga ik dan een spel doen of.. Weer de middelen. <i>Respondent 4:</i> Ik vind dit leeftijdsafhankelijk. Dan hou ik ook wel heel erg de kaders in de gaten. Dan vind ik de samenwerking met de gezinsvoogd belangrijk. Er is dan vaak al veel gedaan aan contactherstel of opbouw of wat dan ook. Dus ik ga altijd heel erg op zoek naar wat is er dan al gedaan, om het kind daar wel serieus in te nemen? Ik vind het wel afhankelijk van leeftijd. Als een jongen van 16 jaar heel duidelijk zegt ik wil geen contact met mijn moeder, dan kun je daar je vraagtekens bij hebben, is dat dan door vader? Heeft ie dan invloed uitgeoefend daarop? Dat zie je gewoon ook wel. Die heeft dat ook niet gestimuleerd. Dat is iets wat de rechter dan oplegt. Zijn lastige dingen, omdat voor mezelf ik het belangrijk vind om de mening van het kind serieus te nemen. Een jongen van 16, ja, als je hem niet serieus nemen, wat ga je hem dan opleggen. Dat. Een kind van 3, 4 vind ik dan gewoon anders. Ik vind het een lastige. Ik kijk naar welke kaders er worden gegeven, en wat ik zelf vind, is dat ik belangrijk vind dat het voor beide ouders dat contact hebben. Mits dat het kind ten goede komt. Als een ouder psychische problemen heeft, dan moet je je ook afvragen of het tijdelijk even wat minder is. Maar ik denk zelf wel altijd, het is goed als kinderen met beide ouders op een of andere		- +- +-
--	--	--	--	------------------------------

		manier contact hebben. Passend bij de situatie en passend bij wat de ouder kan bieden. Zodat het goed blijft voor het kind. Ik heb er geen een duidelijk antwoord op. Ja, en daarbij heel erg het kind te horen. Het is natuurlijk ook afhankelijk van de leeftijd. Maar vanaf 12 jaar wil ik wel het kind daarin horen, ja. <i>Respondent 5:</i> Ligt eraan uhhh hangt van de leeftijd af van het kind. Uhhh als een kind wat ouder is dan probeer ik daarin als blijkt dat een ouder merkt van mijn kind heeft toch iets meer nodig. Om wat ook wat meer handen en voeten te geven aan de relatie met de ander bijvoorbeeld of helderheid over hoe het met de ouder gaat of welke problemen er zijn geweest vanuit de ouder hé. Dat kom je ook vaak tegen dat een moeder een vader het kan ook een vader zijn andere problemen heeft gehad daar voor het kind wat meer helderheid ingaat uhhh scheppen door de ouder te vertellen eigenlijk wat er de afgelopen tijd is gebeurd. Zodat een kind wat meer lijn krijgt en dat de puzzelstukjes uhhh wat helderder worden ook. Zodat je ook recht doet aan de ouder maar ook zeker recht doet aan het kind. Dat die weet maar nou snap ik een aantal dingen een beetje zo lopen. Duidelijkheid geven. Soms zou ik het wat vaker willen doen maar het komt daar niet altijd van omdat daar dat dan niet het juiste moment is. Ik vind het wel belangrijk om te kijken of het het juiste moment is of dat ouders dat op hetzelfde moment niet aan kunnen of willen. En uhhh ik ga ervanuit dat iets werkt als mensen daar achter staan. En uhhh als mensen daar niet aan toe zijn dan werkt het naar mijn idee niet en dan doe ik het dus niet. Ja <i>Respondent 6:</i> Sorry, en verbinding tussen ouders, keuzes die ouders maken in hun conflict. Dat doet iets met		+ + + - + +
--	--	--	--	--

		de verbinding die zij met hun kind hebben. De band die zij met hun kind hebben. Dan ga ik niet zozeer met het kind aan de slag, dan ga ik met de ouders aan de slag. Op het moment dat ouders in staat zijn naar zichzelf te kijken. Hopelijk naar de medation. Is heel erg te kijken van; hee wanneer heb jij het gevoel dat je contact hebt met je kinderen en wat doe je dan? Op het moment dat een ouder investeert in hoe die de relatie met zijn kind gewoon individueel kan hebben dan heeft dat ook effect op hoe graag een kind wel of niet bij de ouder komt. En daar kan een ouder altijd in investeren. Door betrouwbaar te zijn, uhhh door te doen wat je zegt en zegt wat je doet. Nouja, op de manier ga ik daar mee bezig. Ja klopt stukje bewustwording.		+
Mogelijke effecten op het kind	Ontwikkelingsachterstand en/of gedragsproblemen	<i>Respondent 1:</i> Dat bespreek ik met ouders, ik bespreek dat met de verwijzer. Soms ga je op zoek naar uhhh, ik heb ook overleg met degene die eventueel behandeling geven. Wat ik eigenlijk heel naar vind is, als ik terugkijk naar alle STOP en echtscheidingszaken die ik heb gedaan, dan is er maar eentje waarin ik een jongen echt heb kunnen helpen. En verder denk ik alleen maar van, je bent alleen maar een politieagentje die loopt te kaderen en die op die manier veiligheid probeert te creëren voor een kind. <i>Respondent 2:</i> Uitleggen aan ouders dat dat het symptoom is van de vechtscheiding. En uhhhhm.. dat uhhh.. er urgentie. Dat ik mijn zorg uitspreek naar ouders toe, dat ik vind dat er urgentie is dat er snel verandering nodig is. Eigenlijk dat. <i>Respondent 3:</i> Uhm, dat sowieso al bespreken, met beide ouders. Ook al wonen ze.. zijn ze niet meer bij elkaar. Zien jullie dat ook? Benoemen, zien jullie dat ook, ervaren jullie dat ook dat dat kind veel in bed is gaan plassen bijvoorbeeld. Wat is er aan de hand? Bespreekbaar maken en uit, en dan, ja en als dat blijft en elke keer daar ook op terugkomen,	28	- + +

		niet bespreekbaar maken maar ook gewoon moeten we er iets bijhalen, zou je eens naar de huisarts misschien kunnen gaan. Of als er een gezinsvoogd is daarin zeker, dat ook terugkoppelen dat hé het valt mij op dat dat kind heel vreemd gedrag vertoont. Dus bijvoorbeeld het bedplassen eens. Het kan dat het kind bijvoorbeeld zo vol zit dat het 's nachts er zo uit gaat, want dat is dat al hè. Of op school ineens, merken ze hé, veranderingen. Bespreekbaar maken. <i>Respondent 4:</i> Benoemen wat ik zie Ouders, zonder daar zelf een oordeel over te vormen. Maar wel goh, dit gedrag. Vaak noemen ouders het zelf al he, van we zien dit gedrag bij een kind. Uhhm daar weer geen oordeel over te geven. Dat is weer die meerzijdige partijdigheid, want dan hoor je; dat komt doordat jij dat doet, zo. Dan denk ik, hoe komt dat dan? Welke factoren zouden er dan voor kunnen zorgen dat jullie kind zich zo gedraagt hoe hij nu doet? Vaak geven ze dan wel voorzetjes van, zou dit een rol kunnen spelen of dit? Zoveel mogelijk open te laten. Daarin ook niet in te vullen van zo zit het. Open vragen stellen, maar wel het aankaarten. Van dit geven jullie aan, maar ook als ik het zelf zie. Als ik bepaald gedrag zie waar ik me echt zorgen over maak het wel op tafel te leggen. En uhh openheid daarover te geven, ook met de gezinsvoogd daarover in gesprek. Als het echt zorgelijke signalen zijn waar iets mee moet. Als het blijkt dat het onvoldoende is wat ik kan bieden ook kijken naar vervolgtherapie. Bijvoorbeeld therapie, behandelingen of dergelijke. <i>Respondent 5:</i> Dan ga ik dat bespreken dan ga ik bespreken van hoe denk jij dat dat, hoe denk, wat zie jij zelf nou ouder, vader of moeder. Ik zie dit en dit en dit herken je dat. Uhhhm, uhhhm vaak zien ouders dat ook wel hoor. Dan komt het bijvoorbeeld naar voren op een school. uhhhm op een school. Weet je... Dan uhmm dan ga ik ouders wel bewuster maken van wat hebben ze dan nodig om		+ + + +
--	--	--	--	-------------------------------------

		vooruit te komen en dan stimuleer ik de ouders om met school te gaan praten en als ze willen ga ik mee naar school. Ik bied het altijd aan. Als je wilt kan ik mee naar school. Maar als ouders het zelf oplossen dan lossen mensen dat zelf op. Dan ga ik het erover hebben en misschien moet een kind iets extra's hebben toch hé. voor zichzelf aan uhhh Kijk weet je je krijgt eigenlijk altijd het verhaal van een ouder te horen hè, je krijgt een ouder die zegt van uhhm ik zie dit of dit of dat, of ik zie meer problemen, de ander zegt van nou nee joh uhhh zus en zus en zo ik zie dat niet of dat. Ik heb in een situatie gezeten waarvan de ene ouder zegt van ja, ja maar hij de vader die uhhh, die uhh die vertelt over seksuele dingen allemaal. En uhhh dan kijk ik eigenlijk heel goed en probeer ik door te filteren van wat hoor ik eigenlijk over het kind hè. Uhhhm loopt het kind inderdaad gevaar? Dan ga ik met het kind in gesprek om uhhm een beetje meer te horen en te voelen van uhhm loopt het kind daadwerkelijk gevaar Klopt het wat die andere ouder ook zegt. Ik probeer wel door middel van, door die verbinding te maken met het kind te kijken van hoe hoe is het nou werkelijk en dan hoop je maar dat een kind voldoende durft te zeggen want daar ben je wel afhankelijk van Dat is de loyaliteit waar je in zit. Uhhm maar ik merk wel als de ouders vertrouwen hebben in jou als werker, dan zeggen ouders vaak ook: je kunt alles tegen haar zeggen hoor. Je mag alles zeggen. Dat is ook een signaal natuurlijk hé. Uhhmm even kijken. Nou goed te filteren van wat er eigenlijk wordt gezegd. Ja, goed te filteren en goed te luisteren van wat wordt er nou eigenlijk gezegd. Moet ik hier nou op mijn achterste poten gaan staan. Uhhhm omdat ik zelf voel er is hier meer aan de hand. Bijvoorbeeld ja. Ja ik heb natuurlijk ook een verantwoordelijkheid. Als hulpverlener of moet	+ + +- + + +-
--	--	--	---

		ik hier gewoon goed gaan filteren en wat zegt die vader nou over die moeder en die moeder over die vader. Ik ga er vanuit hun negativiteit, hun eigen achtergrond ook.... Want daar speelt ook vaak hun eigen achtergrond een rol. Dat merk ik ook als ik mensen uhhhm opgevoed zijn met heel veel wantrouwen bijvoorbeeld. Dan komt dat ook weer in uhhm, uhhm in zo'n complexe echtscheiding. Want dan blijft, er is dan een patroon wat veel langer gaande is. Ik kijk altijd verder terug van is het een patroon wat ontstaan is in die uhhm complexe echtscheiding, of is het een patroon wat eigenlijk al daarvoor was. en dat in die mens zelf al zat Het wordt natuurlijk versterkt hè. Dingen worden versterkt als je instabiel bent dan wordt het versterkt. En uhhhm, uhhmm als je wat meer de, uhhh, stabiliteit ja dan ja dan ben je meer in balans. Op die manier probeer ik eigenlijk te kijken, uhh de meerzijdige partijdigheid ook te waarborgen om uhhh te kijken hoe is die mens, hoe staat die mens, wat is het voor mens wat uuh voor opvoeding heeft hij zelf gehad. Wat heeft hij meegemaakt uhhh heeft hij trauma's opgelopen. Om daar toch wat meer naar te luisteren en misschien ook naar te vragen. Dus zo probeer ik op die manier de meerzijdige partijdigheid te bewaken. <i>Respondent 6:</i> Benoemen en doorschakelen als het nodig is. Als ze niet bij machte zijn om daar iets mee te doen. Maar ook heel erg het netwerk. Heel erg kijken van waar vindt hij een stukje rust, waar vindt hij een stukje basis, wie zijn er in staat om gewoon er te zijn en naar het kind te kunnen luisteren en gohhhh, zoveel. Ik merk dat ik heel veel doe, maar het lastig is om het concreet te benoemen. Maar in ieder geval wel op tafel leggen, wel bespreekbaar maken. Kijken of zij het ook zien, en wie die zorg nog meer heeft. En om te kijken of daar dan beweging in kan komen. Hoe of wat.		- - + +
--	--	---	--	-------------------------------------

	Zelfvertrouwen / zelfwaardering van het kind	<i>Respondent 1:</i> Dat probeer je wel Ik heb met een jongen, dat is al even geleden, zijn ouders waren gescheiden. Die ouders hadden co-ouderschap. Dat is ook een zaak waarin ik echt iets heb kunnen betekenen voor hem. En daarna een 5G schema. Dus dan maak ik hem, ik heb hem vooral sterker gemaakt dat ie zichzelf beter leerde kennen. En dat ie ook ging zien van het is helemaal niet zo gek hoe ik reageer. Eigenlijk is het heel gezond hoe ik reageer. Mijn ouders zijn vooral heel raar. En daar moet ik wel mee leren omgaan want dit zijn de ouders die ik heb. Dat was een jongen van 15 die op de havo zat, dus daar kon je ook wel meer op inzicht gaan zitten. Ik vind dat wel heel moeilijk, als kinderen heel klein zijn zoals bijvoorbeeld dat meisje van 3 en jongen van 5, dat vind ik ontzettend moeilijk. Hoe moet je daar toch, het enige wat je kan doen is met die kinderen gaan spelen en als er een omgangsmoment is kijken hoe ze reageren, hoe ze doen, meer kun je eigenlijk niet doen. Ja bij jonge kinderen vind ik het heel ingewikkeld. <i>Respondent 2:</i> Uhhh, niet. Daar kan ik niet voor zorgen. Ik ben ook van mening dat uhhh kinderen flexibel zijn. En het gaat om de duur, het gaat erom hoelang het duurt. Ik denk dat kinderen best een tijd in een situatie kunnen zitten waarin het vervelend voor ze is. Waarin ze inderdaad een knauw krijgen in hun zelfvertrouwen en zelfbeeld, maar als dat na het STOP traject omgebouwd kan worden dan heft het elkaar wel weer op. <i>Respondent 3:</i> Zelfwaardering voor het kind? Dat het kind, meteen zeggen, niet de schuldige is, het kind er niets aan kan doen dat die ouders zo, vechtende ouders, zo'n probleem hebben met elkaar. Over de echtscheiding, dat ze allebei...	12	+ - + + - - + - +
--	--	---	----	--

		en bespreken. Dat is het paraplu gesprek hè. Prachtig voorbeeld, prachtige verbinding. <i>Respondent 4:</i> Zoals ik net ook al zei, ik ga heel erg zitten op de dingen die positief zijn. De krachten, positieve factoren. Ik probeer vooral in het begin het niet te hebben over de hele situatie zeg maar, wel als ze er zelf over beginnen. Dan probeer ik er wel naar te luisteren. Dat ik ook intuïtie. Dan denk ik, dat is dan het gemis wat ze hebben. Dus probeer ik ze dat wel mee te geven, ik ga met ze op zoek naar krachten of dergelijke. Waar ze wel hulp of steun vinden. Waar ze zich kunnen uiten. Want de situatie op dit moment veranderd toch niet 1,2,3 wat moeten zij daarbuiten doen om zichzelf te redden <i>Respondent 5:</i> Het zelfvertrouwen van kinderen? Ik ga dan eigenlijk zitten op de relaties. Ik vind het dan heel belangrijk om ouders wel aan te geven van hoe zit het met de betrouwbaarheid in de relaties. En dan de relaties van beide ouders. Want het is nu aan de hand, dat ouders zeggen: "ja misschien moet ze toch therapie hebben dat kind" en toen dacht ik: Ja, je kunt gaan therapieën wat je wil, maar het belangrijkste is, in ieder geval dat vind ik, dat de betrouwbaarheid van ouders naar hun kind dat dat eigenlijk gewaarborgd is. Op welke manier dan ook. Want daaruit put het kind het zelfvertrouwen Daar ga ik dan mee aan de slag. En dan kijk ik wat ik daarin kan doen. Dat is voor mij de enige manier om het zelfvertrouwen te kunnen waarborgen. Want dat gaat in de relatie naar ouders. <i>Respondent 6</i> Dan ga ik toch weer naar de ouders. Laat ik het zo zeggen, ik merk dat ik vooral mijn vragen antwoord als ouders nog heel erg in conflict zitten. Maar ik vind dat het begint bij de ouders. Van wat de ouders doen en wat zij zeggen tegen het kind. En een stukje uhhhhhm... meegeven van hoe geef je een kind zelfvertrouwen, dat hè. Dat doe ik vooral met de ouders. En dat omvat ook een stuk		+ + +
--	--	--	--	----------------------------

		Wat zet jij in om de problemen van het kind te verminderen of te voorkomen? Per kind anders natuurlijk... Ja, door het kind te horen te zien, naar hem te luisteren en als dat niet kan en het kind wil niet dan heb daar ook, dan is dat ook zo. Dat komt allemaal weer heb ik altijd.. dat is ook een houding van je, een gevoel. En als het kind niet wil, dat kan ook hè en dan benoem ik dat ook. Goh, als ik dan het kind uhm wel even zie dan zeg ik het ook.. Goh daar heb je ze weer hè zeg ik dan, gewoon uhm humor, grapje van maken. Niet allemaal zo zwaar maken, gewoon lachen en plezier hebben ook, gewoon eens een grap erin durven te gooien. En dat kan niet meteen, want die ouders zitten, dat is ook weer verschillend hoor, per ouder. Maar dat vind ik wel heel belangrijk. <i>Respondent 4:</i> Ook openheid denk ik wel te geven. Nouja en ook wel tot hoever ik iets kan betekenen voor een gezin. Als hij zodanig getraumatiseerd is dan gaat het niet met gesprekjes en dingen helpen, dus als ik denk dat een kind meer nodig heeft dan wat ik kan bieden daar ook eerlijk over te zijn naar ouders en naar andere partijen zodat er wel de hulp komt die het kind nodig heeft Uuuuhhhmmm... Ja wel dat de situatie door de ervaring die ik heb met STOP zaken niet 1,2,3 veranderd is. En ik denk ook weer op zoek gaan naar waar kan een kind het wel halen. Dat is wel mijn ervaring dat het niet 1,2,3 verandert als het al verandert. In veel gevallen loopt het al uit op niks, de succeservaringen binnen STOP zijn minimaal, zijn gewoon minimaal. Dat is ook wel wat het is, dat moet je ook niet mooier voor houden aan kinderen dan dat het is. Dat moet je ook niet mooier voor houden aan kinderen, dus ga ik heel erg kijken naar wat buiten het gezin kan helpen. Sommige dingen kun je niet veranderen. <i>Respondent 5:</i> Dan uhhh dan ga ik ouders wel bewuster maken van wat hebben ze dan nodig om vooruit te komen en dan stimuleer ik de ouders		+ +- +
--	--	--	--	-----------------------------

		om met school te gaan praten en als ze willen ga ik mee naar school. Ik bied het altijd aan. Als je wilt kan ik mee naar school. Dan ga ik het erover hebben en misschien moet een kind iets extra's hebben toch hé. voor zichzelf aan uhhh Kijk weet je je krijgt eigenlijk altijd het verhaal van een ouder te horen hè, je krijgt een ouder die zegt van uhhm ik zie dit of dit of dat, of ik zie meer problemen, de ander zegt van nou nee joh uhhh zus en zus en zo ik zie dat niet of dat. Ik heb in een situatie gezeten waarvan de ene ouder zegt van ja, ja maar hij de vader die uhhh, die uhh die vertelt over seksuele dingen allemaal. En uhhh dan kijk ik eigenlijk heel goed en probeer ik door te filteren van wat hoor ik eigenlijk over het kind hè. Uhhhm loopt het kind inderdaad gevaar. Dan ga ik met het kind in gesprek om uhhm een beetje meer te horen en te voelen van uhhm loopt het kind daadwerkelijk gevaar Klopt het wat die andere ouder ook zegt. Ik probeer wel door middel van, door die verbinding te maken met het kind te kijken van hoe hoe is het nou werkelijk en dan hoop je maar dat een kind voldoende durft te zeggen want daar ben je wel afhankelijk van Dat is de loyaliteit waar je in zit. Uhhm maar ik merk wel als de ouders vertrouwen hebben in jou als werker, dan zeggen ouders vaak: ook je kunt alles tegen haar zeggen hoor. Je mag alles zeggen. Dat is ook een signaal natuurlijk hé. Uhhmm even kijken. Nou goed te filteren van wat er eigenlijk wordt gezegd. Ja, goed te filteren en goed te luisteren van wat wordt er nou eigenlijk gezegd. Moet ik hier nou op mijn achterste poten gaan staan. Uhhhm omdat ik zelf voel er is hier meer aan de hand. Bijvoorbeeld ja. Ja ik heb natuurlijk ook een verantwoordelijkheid. Als hulpverlener of moet ik hier gewoon goed gaan filteren en wat zegt die vader nou over die moeder en die moeder		+ +- + + +-
--	--	---	--	--

		over die vader. Ik ga er vanuit hun negativiteit, hun eigen achtergrond ook.... Want daar speelt ook vaak hun eigen achtergrond een rol. Dat merk ik ook als ik mensen uhhhm opgevoed zijn met heel veel wantrouwen bijvoorbeeld. Dan komt dat ook weer in uhhm, uhhm in zo'n complexe echtscheiding. Want dan blijft, er is dan een patroon wat veel langer gaande is. Ik kijk altijd verder terug van is het een patroon wat ontstaan is in die uhhm complexe echtscheiding, of is het een patroon wat eigenlijk al daarvoor was. en dat in die mens zelf al zat Dingen worden versterkt als je instabiel bent dan wordt het vertstekt. En uhhhm, uhhmm als je wat meer de uhhh stabiliteit ja dan ja dan ben je meer in balans. Op die manier probeer ik eigenlijk te kijken uhh de meerzijdige partijdigheid ook te waarborgen om uhhh te kijken hoe is die mens, hoe staat die mens, wat is het voor mens wat uuh voor opvoeding heeft hij zelf gehad. Wat heeft hij meegemaakt uhhh heeft hij trauma's opgelopen. Om daar toch wat meer naar te luisteren en misschien ook naar te vragen. Dus zo probeer ik op die manier de meerzijdige partijdigheid te bewaken. Nou dat het kind van beide ouders uhhhh mag blijven houden. Daar hou ik rekening mee, dat een kind onvoorwaardelijk van beide ouders houdt. en uhhh, uhhh en dat uhhh wordt niet altijd door iedere ouder gezien dat een kind ook een heel gevend uhhh.... Ja, dat vind ik zo ontzettend belangrijk dat je uhhh heel goed ziet waar, wat voor kind heb ik hier. Wat doet een kind, wat doet het met een kind. uhhh, hé uhhh hoe is het karakter van een kind, persoonlijkheid van een kind uhhhm maar vooral dus van zie je ouders wat het met je kind doet? Ja, ja ouders bewust maken van uhh het is je eigen vlees en bloed. Als mens maak je allemaal wat mee... Positieve en minder...		- +
--	--	---	--	-------------------

		En ups en downs maakt iedereen mee en ik denk dat het goed is om daar in ieder geval uhhh ook rekening mee te houden. Dat, dat ook in een complexe echtscheiding dat vooral de kop opsteekt als je in zo'n scheiding zit.. Alle negatieve minder mooie kanten van mensen komen dan naar boven. En uhhm, ja en dan denk ik dat het heel belangrijk is om dat kind steeds maar weer centraal te stellen. Dat kind is dan zo. Ja altijd. Op de voorgrond <i>Respondent 6:</i> Ja dat is een lastige vraag. Dat is afhankelijk van wat de problemen zijn. Ja ik denk toch om te kijken of de afspraken lopen tussen de ouders. Wat als het niet loopt, heeft het kind daar last van? Uhhh.. Onderzoeken. Blijven vragen stellen. En uhhhhmm.. Maar daarin ouders ook wel confronteren op het moment dat ze dat zelf niet zien. Voor mij is het meer een pakketje van alles wat ik al gezegd heb. Nee nee, echt opvoedondersteuning, stuk loyaliteit. Veel met ouders, soms met kinderen individueel.		- - + + + +
Erkenning	Erkenning van het netwerk	<i>Respondent 1:</i> Eigenlijk door ze te horen. Je hebt het gezien hè. Je krijgt een bak schijt over je heen en die ontvang je gewoon. En daar geef je een draai aan en dan krijg je vervolgens de meest lieve mailtjes. Het netwerk heeft veel meer macht dan wij. Ik benoem dat ook, ik zeg dat ook letterlijk. Dat heb jij ook wel gezien. En uhm ik maak die mensen ook belangrijk, maar ik hoor ze ook. Door met ze te praten Ja maar ik overleg het wel altijd met ouders. Ik ga niet zomaar dingen doen. Ik heb ook wel eens een zaak gehad, allemaal kommer en kwel, en daar zat op een gegeven moment ineens de buurman binnen. En ik vroeg aan moeder, vind je het goed als hij erbij zit? En moeder zei: Ja ja, hij weet alles, ik vind het wel fijn als hij erbij zit. En soms was ie er en soms	26	+

		niet, en soms vroeg ik ook echt zelf of hij erbij zat Dat was zo'n gezaghebbend iemand, zeg maar. Bij die WIJ-culturen, in die wij cultuur heb je altijd een tante, oom, opa. Dat zijn eigenlijk de mensen waaraan je toestemming moet vragen. Ik kan niet op het woord komen, als we casuïstiek hebben zeg ik het heel vaak: dat is dus een..... Nou ik weet het echt niet. Maar dat zijn van die mensen in het netwerk die eigenlijk veel meer macht hebben dan wij. Die moeten dus eigenlijk hun verhaal doen, SoNeStra zegt dat ook hè, want als je die er niet bij hebt, kan je nog zo'n mooi plan maken maar als zij het er niet mee eens zijn komt het niet van de grond. Maar ik vind wel dat de mensen zelf mogen kiezen wie ze erbij willen hebben Ja <i>Respondent 2:</i> Alleen via een netwerkberaad en een drieluik. <i>Respondent 3:</i> Door uhm... Nou ja goed, zo, als je netwerkberaad hebt, nodig ze maar uit. Steeds ze erbij betrekken. Als je het netwerk uhm.. je bedoelt familie? Nou, als, dat zou ik eerst... eerst van hoe is het netwerk, hoe staan ze er tegenover. Willen ze dat? Altijd eerst, de ouder, eerst, die is voor mij het belangrijkste met het kind. En als ik dan merk, goh dat vinden ze allemaal moeilijk, lastig dan ga ik daar wel mee aan de slag. Wat maakt nou dat je je zus niet meer wil zien. Of wat maakt nou dat je zo'n klein netwerk hebt? Hoe is dat toch gebeurt? Ja, sowieso Ja, bellen als het met de ouders samen, als de een het moeilijk vindt of lastig vindt zullen we het samen doen. Zullen we samen een briefje opstellen om ze uit te nodigen of... Of zal ik uhm, als jij jou uhm... Ik heb een keer gehad, dat vind ik een prachtig mooi voorbeeld, was ik in een gezin en, een moslima, je weet al waar ik het over heb denk ik.		+ + + + +/-
--	--	---	--	--

		En die had, ja dan zei ze dat ze wel een netwerk had, dan weer niet. Nou en toen vertelde ze mij dat ze dus in haar gemeenschap. Dat dat dan dus haar zusters waren, zo is dat in die gemeenschap. Dus ik nou zou ik, ik zeg nou hoe vind, hoe zou je het vinden om die, jou vriendinnen dan of jou, uhm hè, eens uit te nodigen bij jou thuis. En samen eens te gaan kijken, bedenken hoe jou kinderen daarin centraal gesteld kunnen worden. Hoe zij jou, wat zij nou voor jou zou kunnen betekenen en jij ook voor hun. Dat is altijd een wederkerigheid. Nou, in het begin moest ze daar niets van afweten, maar ik ben steeds tot openheid, van goh hoe zou jij, hoe zou het toch voor jou zijn. Want je bent zo moe zie ik, met de kinderen halen en brengen naar school en je oudste zoon die ontspoot en.. Het is toch fijn om daarin ook.. Kijk want ik ben er niet altijd, ik ben er dadelijk uit als hulpverlener. Nou, ik zeg en wie zijn dat dan die mensen. Nou, kwamen allemaal uit Den Bosch. Nou allemaal persoonlijk ook uhm, die is die, die is die, nou, hoe is die situatie met die vrouw, in die thuissituatie, heeft die ook kinderen. Ja, die heeft ook kinderen, maar ze kunnen niet zoveel betekenen. Ik zeg maar alle kleine beetje helpen hè. Nou en toen zat ik op een gegeven moment met vier moslima vrouwen en uhm met haar, heb ik een gesprek gehad en dat was echt... ja, vond ik zo bijzonder. Ja, en toen hebben we ook afspraken kunnen maken voor de drie kinderen die nog thuis woonden, die andere kinderen waren al het huis, uit huis geplaatst. En uhm, dat was wel heel mooi, om dat te doen. Dus ik, ik uhm, ik zou altijd zoeken naar middelen, wegen om die waarborg voor dat kind.. Uhm. Omdat die heel veel kunnen betekenen voor het gezin, dus er zijn voor het gezin. En vooral in het belang voor die kinderen. Dat is, dat staat vooraan. Kijk, die moeder en die vader zijn ook maar mensen. En die kunnen, die kunnen het soms ook niet meer en die zijn zo moe of verbitterd en.. maar het moet wel doorgaan. Een kind is er hè, die kun je niet terug laten... ja, zeg ik altijd. Ja. Die is er nu eenmaal, dus daar zul je iets mee moeten. En ook benoemen van goh luister, je hebt zelf de		+ +
--	--	---	--	-------------------

		verantwoordelijkheid voor dat kind. Jullie hebben het op de wereld gezet hè. Jullie zijn samen nou, dat zeg ik ook weleens ooit, samen.. je bent samen gewoon naar bed geweest, dat is er niet ingewaaid zeg ik dan. Kan ik niet overal zeggen, maar dat zeg ik dan. Moeten ze wel lachen. Ja, en soms terug gaan met ouders ook, naar de gezinssituatie toen ze nog samen waren. Toen ze elkaar hebben leren kennen, weet je, dat is die tijdslijn, die ik vind, als hulpverlener, heel belangrijk is. Die hoort bij ons niet bij... <i>Respondent 4:</i> Ik probeer vaak het verhaal, ja, ik heb nog weinig ervaring met netwerk beraden of echt het netwerk erbij betrekken, dat is wel iets wat ik meer wil gaan doen omdat ik het wel belangrijk vind. Dus ik vind het mooi dat het nu een plek heeft gekregen, want dat ontbrak vond ik. Ik miste dat. Uhm, ja dus ik kan alleen wat ik tot dusver heb gedaan inderdaad, met vragen inderdaad en dingen op tafel leggen of dingen uit het netwerk. Heb je dit besproken, ouders hebben hierin een rol en ook kijken hoe dat loopt. Ik ga op zoek naar verbanden waarom een ouder doet wat hij doet, dus van goh hoe ben jij opgegroeid. Een tijdslijn maken. Hoe zijn dingen ook ontstaan om iemand ook beter te begrijpen en dan kom je ook bij datgeen van wie heeft hij erkenning gekregen voor datgeen wat hem is aangedaan of wat dan ook. Ik vind dat wel een lastige, van tot hoeverre ga je daar in door. Wanneer wordt het therapie of iets anders. Ik ben daar nog zoekende in, in dat stukje. <i>Respondent 5:</i> Uhhh. Dat is een hele ingewikkelde zeg erkenning van het netwerk. Ja, ja ik denk dat dat heel belangrijk is ja maar ik denk dat ook niet iedereen hem zal krijgen als ik heel reëel ben in die complexe echtscheidingen dan merk je dat de ene partij uhhh bijvoorbeeld aan moederszijde dan wordt daarin iedereen gesteund en gedaan moeder wordt dan heel erg gesteund Bij vader wordt vader door zijn netwerk, zijn eigen netwerk gesteund en wat ik dan merk is		+- - +- -
--	--	--	--	---------------------------------------

	vaak eigenlijk nog harder tegenover elkaar gaat staan Ja ik merk dan dat. Ja het staat nog meer lijnrecht tegenover elkaar, en van elkaar want iedereen denkt van o ja maar dat is ook zo'n klootzak of zo hé. Staan dan lijnrecht tegenover elkaar. Op zo'n manier krijgen mensen wel erkenning. Je krijgt dan erkenning voor de pijn wat is geleden en de pijn wat jou is aangedaan Dat is erkenning. Maar of die positief is altijd... Daar. Ik bedoel in een complexe echtscheiding vind ik hem niet altijd positief. Nee daar heb ik geen invloed op. Daar wil ik ook geen invloed op hebben. <i>Respondent 6:</i> Mmm.. Ik moet lachen omdat ik die heel tricky vindt. Niet per definitie. Nee. Ik probeer meer te stimuleren dat het netwerk zich neutraal opstelt tegenover beide ouders. Daar zit meer mijn uitdaging. Want vaak erkent het netwerk om de persoon heen in een echtscheidingssituatie van de cliënt dusdanig sterk dat het zelfs versterkend kan zijn voor het loyaliteitsconflict waarin de kinderen zitten. Dus als je mij die vraag stelt probeer ik vooral meer die beweging bij het netwerk ook, de bewustwording bij het netwerk te krijgen, dat ook zij een hele belangrijke schakel zijn, of het zouden kunnen zijn, in het uit de knel raken van de kinderen. Door niet uit negatief over de andere ouder te praten? Of erkenning naar het kind. Maar niet voor één ouder. Dan voor heel het gezin. Dat doe ik wel met het drieluik. Of wie is er in staat om contact te hebben met de kinderen? Of je kijkt ook naar de andere ouder, waar kunnen de kinderen terecht? Aan wie vertellen de kinderen dingen? Bij wie voelen ze zich fijn? Hoe ga je daar dan mee om? Het netwerk. Als ik hem heel kort mag samenvatten: inzet van het netwerk en onderzoeken wie de vertrouwenspersonen zijn voor de kinderen.	- - +- +- +- - + +- +
--	--	--

	Erkenning van de hulpverlener	<i>Respondent 1:</i> Ja ik luister wel naar zijn verhaal. En ik geef wel mijn mening, maar ik denk dat ik dat wel op een hele respectvolle manier doe. Ik zeg ook wel wanneer ik dingen anders zie. Ik zeg ook wel als ik dingen erg vind. Ik sluit wel aan. Ik denk dat ik soms wel minder aan mag sluiten Luisteren, te horen, te hummen, iets terug te geven van wat ik hoor. Ik zeg ook gerust tegen mensen: goh wat erg, wat verschrikkelijk moet dat geweest zijn. <i>Respondent 2:</i> Dat is een hele lastige. Laten we zeggen, erkenning van mij naar een cliënt is dat ik ze hoor. En uhhh, vooral dat. Ik doe hetzelfde met ouders. Ik zeg ook tegen ouders dat het zwaar voor ze is, pittig. Dat zeg ik ook tegen kinderen. Maar de erkenning zit hem nooit in dat je zegt dat ze gelijk hebben. <i>Respondent 3:</i> Uhm.. gelijkwaardig Door uhm dat te benoemen dat ze een goede ouder zijn, op hun manier. Complimenten geven, ook als ik het maar heel klein. En ook gewoon soms zeggen je bent een goede moeder of een goede vader. En in die zin uhm, wat ik even.. naar dat... gezin met die vijf kinderen, nou die vader ging heel erg aan zichzelf twijfelen. Voelde totaal geen erkenning meer, vooral van zijn ex-partner niet. Die krijgen.. dat is meestal in die gezinnen in uhm.. vechtscheidingen niet. Maar wel, ik heb dat benoemd. Je bent een goede vader, daarom en daarom en daarom. Kijk eens wat je allemaal doet. Hè, ze komen hier, ook al is het te weinig voor jou. Want daar geef ik ook erkenning in, jij zou ze graag meer willen hebben, maar dat gaat nou eenmaal nú niet. Dit is afgesproken, dit is de omgangsregeling. Nou, als ik zie dat ze bij jou zijn, hoe jij je best doet voor je kinderen. Je bent pannenkoeken en het bakken en je, uhm, je doet van alles met de kinderen hè. Je laat ze buiten zijn en je vraagt goh, hè.. je geeft ze een konijn. Nou zijn er weer kuikentjes geboren zeg ik. Toch prachtig. Hoe je... als vader. En dan benoem	20	+ + + +
--	-------------------------------	--	----	-------------------------------------

		ik ook van uhm, nou wat doe je 's avonds als de kinderen hier zijn? Nou dan doe ik een chips avond. Ik zeg nou, ik zet de vuurkorf buiten en dan ga ik met de kinderen samen. Ja lekker.. ik zeg nou. Allemaal vaderschap. Nou en dan.. kijk en die vragen niet meer hoe gaat dat bij moeder, maar dat laat je. Daar heb je ook respect voor. Kijk moeder doet weer andere dingen die de kinderen ook heel fijn vinden en zij is ook een goede moeder. Maar jij bent een goede vader. Nee, niet op in, nee. Hier is hier. Ik zeg en jij bent als vader.. en daar zijn wij voor als hulpverlener om met jou daarin te onderzoeken, te kijken, hoe jij je vaderschap kunt versterken, jou individueel gescheiden ouderschap. Jou, je bent vader, nou en soms lukt het niet en dan moet je andere maatregelen nemen. Dus ik zou het altijd, altijd volgen. Altijd kijken wat kan die vader, al is het nog maar zo klein. Je bent de vader en de moeder. En soms is dat, ja.. dat... uhm.. ik heb nou ook een gezin, ja, waar vader gewoon totaal moeder, die wil hij gewoon helemaal niet meer zien, niet meer horen. En dat is wel lastig. at staat voor mij, die vrijheid, van meningsuiting. Maar, in die STOP zaken is dat soms heel lastig. Je kan niet alles zeggen wat je wil en denkt, zomaar, tegen kinderen en tegen ouders, dat, dat die moeder een K U T uhm.. ja.. Dat, dat, vind ik dan, dat is ook die houding en dat gewoon afkappen. Nee, maar dan moet je wel ook weer bespreekbaar maken, wat maakt dat je hier zegt? Wat bedoel je hier mee? Elke keer weer opengooien. Waarom noem je haar zo? Wat heeft dit nou voor zin? Ja, dat mag je vinden, maar wat heeft dit nou voor zin. Wat voegt het nou toe? Vertel zeg ik dan, wat voegt dit nou toe? Aan jou vaderschap om dit te zeggen over moeder. En ik spreek altijd met de vader en moeder hè. Valt buiten alle... mijn uhm, nieuwe, nieuwe collega viel dat op, goh jij zegt... Ik zeg ja, om die positie neer te zetten. Zij zijn de vader en de moeder. Want als ik ze bij voornamen ga noemen krijg je een heel ander gesprek.		+ - +-
--	--	--	--	-----------------------------

		Dat is ook heel belangrijk in die meerpartijdigheid hè, vader en moeder noemen. Heb ik ook met mediators toen in het begin. Jij noemt dat vader en moeder. Ja, heb ik ook uitgelegd. Wat maakt dat ik dat doe, of waarom. Om meteen de positie aan te geven, jij bent de vader en je bent niet Marietje en Pietje. Klinkt wel heel anders hè, als ik het al zeg. Dus dat vind ik ook een hele, hele.... Ja, dus, openheid, gelijkwaardigheid, respecteren wat er is. En jij kunt het niet veranderen. Jij kunt er alleen zijn voor ze en leren hoe ze ermee om kunnen gaan en zij kunnen daarin veranderen. Je kunt de verandering wel mee inzetten, tuurlijk. Zij.. <i>Respondent 4:</i> Complimenten, sowieso wel. Gewoon direct een compliment, maar ook indirecte complimenten in vragen, hoe houd je het vol? Als cliënten iets benoemen dat het een stapje beter maakt, licht ik deze heel erg eruit. Wat maakt het dat het beter gaat, momenten te zoeken wat goed gaat. Op zoek gaan naar krachten door vragen te stellen, beiden denk ik wel. Heel erg open te staan voor ieders verhaal. En dat ook benoemen, ik wil graag jouw verhaal horen. Daar geef je ook heel erg het gevoel mee dat je iemand serieus neemt. En bij STOPzaken heb je heel erg dat ze meteen zeggen: ja maar jij gaat toch niet naar mij luisteren want dit is in het verleden ook nooit gedaan. Nog nooit heeft iemand naar me geluisterd. Dus daardoor start al min nog wat. Dus ik zeg dan van ik ben wel heel nieuwsgierig naar wat jij te zeggen hebt, ik heb daar geen oordeel over, maar ik probeer je wel beter te begrijpen. Een cliënt wil serieus genomen worden. <i>Respondent 5:</i> Nou uhhh door uhhh bijvoorbeeld door heel duidelijk te zeggen als mensen iets zeggen wat uhhh zeg maar positief is hé. Wat goed werkt dan ga ik altijd zeggen van nou dat is mooi dat je dat zo zegt en doet. Nou wat fijn dat je dit zo ziet. Op die manier met hele kleine dingetjes die mensen zeggen en positief zijn voor het kind daar ga ik erkenning op geven.		+ + + +
--	--	---	--	-------------------------------------

		Dat vind ik een heel belangrijk punt in uhhh, uhhh in mijn werk dat ik daar mensen sterker in maak en uhhh, uhhh en terug geef van zie je, je ziet het goed want ouders vinden zich vaak ook in een fase van waarin ze denken van ja doe ik het nou wel goed? Ben ik nog een goede moeder... Ben ik nog wel een goede vader. Kan ik het wel. Ik doe het niet goed zie je. En om daar juist aandacht op te vestigen probeer ik die erkenning in ieder geval uit te breiden en groter te maken En ik hoop dat mensen dat zo ervaren en het respect. Het blijven ouders van hun kind. En omdat dan ook nog steeds nog te blijven benaderen Zij blijven verantwoordelijk verder Dat mensen een groei doormaken. Dat mensen weer op zichzelf kunnen gaan vertrouwen. Dat vind ik belangrijk erkenning en ik hoop dat ouders dat ook zo voelen, ik voel mijn zelfvertrouwen groeien door de erkenning die krijg en dat je bent wie je mag zijn wie je bent. Dat vind ik ook een stukje erkenning. Dat je mag zijn wie je bent. Dit is nou de situatie waar we in zitten. Heel vervelend, heel rot maar hoe kom je hier nou weer uit. Hoe ga je hierin verder in het belang van je kind. Want je bent vader en je bent moeder <i>Respondent 6:</i> Ja. Bij mij zijn er altijd drie cliënten, ja oké. Het kind is het aangemelde persoon, maar erkenning voor het kind en beide ouders. Nouja, hun verhaal. Ofja ook wel een stukje SoNeStra, het verhaal optekenen. Luisteren, waar dingen vandaan komen. Niet oordelen, vooral niet oordelen. Dat denk ik. Maar daar denk ik niet zo over na. Maar ook niet bevestigen in het verhaal van wat is het inderdaad een rotvrouw. Maar wel luisteren, doorvragen, tijd nemen. Dat vooral.		+ + + + +
--	--	---	--	--

Codeboom respondentgroep 2: cliënten

Hoofdtopic	Sub-Topic	Fragment of bron	Frequentie	Positief of negatief +/-
Meerzijdige partijdigheid	Betekenis	<i>Respondent 1:</i> Uhm ja, als je je serieus genomen voelt. Als iemand uh, het woord ook herhaald zegmaar, ja bevestigt dat je het gehoord hebt. Daarbij kijkt alsof je geen oordeel hebt. Ja, ja. Uhm, ja als het serieus genomen wordt. En ja natuurlijk kan je wel een oordeel geven of handvatten geven. En dat is misschien niet altijd wat de ander wil horen. Maar als je dat gewoon netjes doet zegmaar en zegt wat het dan op kan leveren dan voel ik me echt wel begrepen. Ja, ook als je in een vervolgesprek ergens op terugkomt dat je dan hoort dat diegene je de vorige keer gehoord heeft. En dat je dat ook blijft voelen zegmaar. Als iemand oprecht is. Ja, kijk want je kunt wel een gesprek hebben maar als je de volgende keer het gevoel hebt van nou moet ik het weer gaan uitleggen zegmaar. Ja hè Ja, ik denk ook als je benadrukt wat je hoort zegmaar, wat je ziet. Als je bijvoorbeeld ziet wanneer iemand het moeilijk heeft. Dat je dat ook benoemd zegmaar, dan voel je je al serieus genomen. Ja, ik ben zelf heel gevoelig dus ik zie heel veel signalen juist van die non-verbale communicatie. En bij heel veel mensen klopt dat niet altijd. Wat mensen zeggen en hoe mensen kijken en doen, als dat niet klopt... Als het bij mij dan gevoelsmatig niet klopt dan is mijn vertrouwen, ja dan denk ik hmm hmm, iets klopt er niet. Maar dat klopte gewoon. <i>Respondent 2:</i> Uhm, dat ze dat laten blijken.	56	+ + + + - + +- +-

		Jaaa... Dat ze er wat mee gaan doen. Ja ja. Dus als ze er iets mee gaan doen. Nou ja als je een probleem hebt. Of een zorg. Als je een zorg hebt, dat ze daarin wel gaan onderzoeken. Ja, of dat er wel op gereageerd. Ja altijd wel een reactie, maakt niet uit wat voor reactie, als je maar ergens op reageert. Kijk als je een mail binnenkrijgt, en je reageert daar niet op. Dan is dat voor mij een teken van je wuift dat weg, je doet er niks mee Nee Mmhhh.. Als er naar me geluisterd wordt. En of ze het daar mee eens zijn, dat doet er niet toe. Als ze maar wel naar me luisteren Ja, zeker wel ja. Een luisterend oor is heel erg belangrijk. Kijk als men niet luistert naar je, dan kan je van alles zeggen, kan je van alles melden, maar als ze niet naar je luisteren dan word je ook niet begrepen. Ja... Ja bij mij speelt ook vaak mee met mijn gevoel. Ik ga altijd uit van mijn gevoel. Als mijn gevoel die zegt altijd iets over iemand. En de ene doet het op een andere manier dan de andere. Ja mijn gevoel geeft dat aan. Dus ja Ja, nee het hoeft niet altijd een klik te zijn. Ik heb altijd een gevoel bij mensen. En dat komt 9 van de 10 keer uit ook nog. Ja dat bedoel ik. Maar dat je begrepen wordt en er een luisterend oor geboden wordt vind ik heel belangrijk. Het is niet een ding. Ja Uhm... Als men alles kan zeggen wat we kunnen zeggen. Onze emotie te kunnen uiten, zonder dat daar een oordeel over geveld wordt. En wel tegen elkaar zeggen, maar dat je ook tegen elkaar kan zeggen wat je er van vindt. Of je er nou mee eens bent of niet. Maar wel dat uhh..... Ja! Gewoon to the point. Niet er omheen draaien, dat je gewoon elkaar kan zeggen wat je vindt. Je mening geven. Maar ook als iets		+ + - - + + + - + + +
--	--	---	--	--

		Ja absoluut.		+
		Ja voor mijn gevoel was dat zo en belangrijk voor mij is als, als ik het traject opnieuw zou ingaan dat je gehoord wordt dat je ziet dat je gehoord wordt en dat ze de tijd voor je nemen en zo van dat is nou wat hij bedoelt. En als het gezien wordt ja..		+
		Als er echt feedback komt kijk dat er serieus op je in wordt gegaan.		+
		Niet van joh doe eens effe rustig en dan vervolgens gaat het om naar en of over naar de andere kant en dan heb je een moment gemist.		-
		Ja precies.		-
		Gerespecteerd. Dat is eigenlijk een beetje hetzelfde hé je hebt met elkaar te maken en geaccepteerd wordt dat je dingen op een andere manier op tafel brengt zeg maar. Maar soms met een beetje emotie, en dan uhh niet dat je alles kort en klein slaat, dat hoeft helemaal niet, maar kijken dat dat ook gezien wordt en gerespecteerd wordt. Dat er ook gezien wordt die zit er ook echt mee. Dat ze accepteren de bepaalde gevoelens van de mens. Toch wel tot een bepaalde midden tak.		+-
		Je moet ook tot een punt komen		
		En daar is iedereen anders in en bij mij is dat al besproken en de ander is heel erg draaien en dat ze daarin ook weer die balans dat is belangrijk.		+
		Ja dus dat de andere partij, dat het een beetje uit balans wordt getrokken. En als men een net zo luisterend oor heeft voor degene die de vraag stelt als voor de wederpartij natuurlijk.		+-
		Het moet gelijk zijn. Kijk je zit ergens mee en dat moet gehoord worden en daar moet iets op komen een actie. Of dat nou positief of negatief is dat maakt dan niet uit. Maar dat ze er mee bezig zijn geweest dat ze in ieder geval luisteren en kijk hij zit daar mee maar misschien zie je het verkeerd of misschien moet je het juist zo doen of we zien het wel dus.		
		Dat er echt op geacteerd wordt.		+

		Dat er ook echt interactief daarop geschakeld wordt. Iets wat je op tafel brengt dat er ook iets mee gedaan wordt. Ja op dat moment. Ja dat je juist, als ik zo'n moment heb en het gebeurt, dus je legt het letterlijk op tafel met je emotie en alles dat uhh er ook iets mee wordt gedaan. En niet wordt weggeveegd Juist feedback, maar ook dat het wordt opgepakt <i>Respondent 4:</i> Ja de moeder heeft een rol en de vader heeft een rol en beide rollen moeten erkent worden. Het is inherent aan de situatie omdat allebei het kan niet alleen een hele sessie draaien om verdriet en gevoelens en dat soort dingen. Er moet ook ruimte komen een klein beetje ervan respecteren anders kom je niet tot het randje wat er onder zit dat is veel belangrijker dan dat randje wat erboven zit En dat er bij stil wordt gestaan wanneer hij zijn emoties uit		+ +- + + +
	Ervaring m.b.t. kind en hulpverlener	<i>Respondent 1:</i> Ik vond dat de eerste keer wel spannend, zeker met die huizen tekenen. Ja dan denk je toch wel van wat gaat ze zeggen wat niet fijn is bij mij hè. Dat vond ik best lastig. Dat is ook wel een beetje mijn onzekere aard denk ik ook wel. Dan dacht ik ook wel steeds van dat kan niks ergs zijn, want ik doe zo mijn best weet je wel. Maar ja hé als er iets uitkomt, dan wil ik dat ook weten en dan moet ik daar ook gewoon niet bang voor zijn. Ik kom dan zelf wel weer met twee voeten op de grond, maar stiekem is dat best wel... Dat voelt een beetje als een bedreiging. Ja, je hebt dan even geen controle en je bent wel heel benieuwd, dat je denkt er zal toch niet iets raars uitkomen of iets vreemds of iets waarvan ik me zelf niet bewust ben. Want dat zou bij mij dan weer een beetje als falen voelen, als moeder zijnde. Nee, dat gevoel.	33	- - - -

		Hmm ja, ik denk dat jullie uit 'kind' wel gewoon hebben gekregen wat de kern zegmaar... Nee weet je, in het begin is dat ook moeilijk want dat vertrouwen. Je wil je kind ook niet zomaar bij iedereen... Dus ik vond dat wel goed dat het eerst die spelletjes, gewoon samen... Ja dat 'kind' gewoon aan mij zag van oh je kunt gewoon alles zeggen. Dat dat vertrouwen er gewoon moet zijn. Ja, het moet ook niet te beladen worden. Omdat ze natuurlijk ook nog andere therapieën had. Dat kind moet natuurlijk niet denken, ik ben echt zo anders dan andere kinderen. Dat is ook weer niet fijn, dus dat is wel lastig. Ja, ik denk dat het belangrijkste vanuit 'kind' ik denk dat jullie 'kind' wel hebben gezien zoals ze is en wat er echt in haar omging, dat jullie dat wel weten. Ja dat het belang van het kind heel erg naar boven komt. En dat ouders daarop gewezen worden eigenlijk. Ja Ja, ja, ja. Vooral op die gevoeligheid van 'kind' is heel erg de nadruk gelegd. Zeker naar vader toe is dat heel erg uitgelegd. Want ik wist dat wel maar hij zag dat minder. Ja en het slapen is heel erg... Jawel, maar had meer mogen zijn. Soms werd er teveel aandacht aan de houding van de ons als ouders besteed. Soms mocht er meer naar 'kind' gekeken worden. Bij mediator zijn jullie opgekomen voor 'kind', met die vakantie, die dag tussendoor vrij. Dat mediator zei dat moet 'kind' zelf maar aangeven, ze is oud genoeg. En dat hulpverlener zei, ja maar er is uitgekomen dat ze dat dus niet kan Ja en dat vond ik wel lastig. Ja maar ik had wel het gevoel dat jullie mijn eerlijkheid ook wel voelde zegmaar. <i>Respondent 2:</i> Goed. Uhmmm.. Ja begripvol. Geduldig. Voor mij was dat geen probleem		+ + - - + + + + - + +
--	--	--	--	--

	Ja		+
	Voor M. wel.		+
	Voor R. vind ik dat een heel ander verhaal.		+
	Ja zeker wel. Er kwam ook geen doorgang, ze wilden R. wel centraal stellen. Maar het lukte niet. Ze hadden dit wel vaker mogen proberen		-
	Ja dat wel, maar het had meer gemogen. Er had meer aandacht voor R. mogen zijn. Ook om naar zijn verhaal te luisteren. Maar de wetten in Nederland maken het voor Topaze ook moeilijker. Omdat R. 12 is geweest en hij stellig zegt geen contact met mij te willen. Maar had toch meer aandacht voor mogen zijn.		+/-
	Ja zeker wel.		-
	<i>Respondent 3:</i>		
	Dat vond ik positief. Ja voor mij was een ding heel erg belangrijk, dat was dat het heel erg op het kind gericht was. Maar dat hoefde eigenlijk niet voor ons want ik wist eigenlijk al wat achter het "is"-teken zou komen te staan. Daar hoop je altijd iets anders op daarom hebben we al die trajecten ook gehad. Voor mij was belangrijk wat 'kind' uhhh ervaarde op dat moment, en hoe ze er nu in staat en tools zou krijgen om rustiger daarmee om te kunnen gaan.		+
	Zo heb ik het ook wel ervaren. Bepaalde momenten wel maar heel veel momenten kan ze een hele goede blokkade opbouwen maar daarom was het juist goed en had misschien nog wel meer gekund wat mij betreft. De focus naar het kind dan naar de ouders		+/-
	Ja precies.		-
	Ja doorvragen. Gaat het echt hierom? Meer als een soort vertrouwenspersoon, meer gericht op het kind dan meer aandacht naar de ouders te gaan.		-
	Ja		-
	Dat is bij elk kind anders natuurlijk maar dat er goed gekeken wordt.		+
	Wat voor 'kind', wat gaat erin dat bolletje om. Als je kijkt naar de situatie dan kijken naar oké		

		communicatie. En bij heel veel mensen klopt dat niet altijd. Wat mensen zeggen en hoe mensen kijken en doen, als dat niet klopt... Als het bij mij dan gevoelsmatig niet klopt dan is mijn vertrouwen, ja dan denk ik hmm hmm, iets klopt er niet. Maar dat klopte gewoon Ja zeker. Ik had ook vooraf in het gesprek heel erg aangegeven dat ik er geen vertrouwen in had. Dus ik vond ook dat dat wel extra benadrukt werd, dat ik serieus genomen werd, dat ik begrepen werd dat dat vertrouwen er niet was. Ja, en dat dat ook gewoon wel goed was. Dat ze je niet proberen te overtuigen om anders te denken of zo. Ja er moet natuurlijk ook altijd wel een klik zijn zegmaar, die is er of die is er minder. En dan is het ook lastiger natuurlijk. Ik had wel altijd het gevoel dat ik gewoon kon zeggen zonder dat jullie daar oordelend over waren zegmaar. En ik denk dat jullie mij ook hebben gezien zoals ik ben. Dat was misschien van te voren wel een beetje mijn angst. Omdat die medewerker van CJG dus heel erg oordelend was en mij voor mijn gevoel over één kam schoor met anderen. Ja, je moet wel een eerlijke kans krijgen hè. Maar ja, ik snap ook wel dat in zo'n traject. Wie vertelt jou dan de waarheid? Als het loodrecht op elkaar staat, ja hoe zit het dan, je kunt niet aan iemands ogen zien of iemand eerlijk is eigenlijk. Dus ik snap ook wel dat dat heel lastig allemaal is. Ja, dat is een gevoel. Ik ben van het gevoel, het voelt goed of het voelt niet goed Ja dat was vrijwel meteen, als iemand binnenkomt. Dat voelde ook wel een beetje gewoon als gezellig en ongedwongen. Ja, ik had wel het gevoel dat ik gewoon alles kon zeggen. Ik wilde ook niet echt oordelend zijn naar 'vader' toe, naar jullie toe. Maar je wil ook wel weer vertellen hoe het zit. Ja en jullie waren allebei ook gevoelsmensen. Kijk als ik een heel rationeel iemand had, die het heel erg zwart wit zag. Dan is het heel	- +- + + + +
--	--	---	--

		lastig als ik zo met mijn gevoel overal inzit zegmaar, als daar dan overheen gewalst wordt zegmaar. Dus ik had het geluk, dat jullie allebei ook wel gevoelsmensen zijn. Ja en dat vond ik wel lastig. Ja maar ik had wel het gevoel dat jullie mijn eerlijkheid ook wel voelde zegmaar. <i>Respondent 2:</i> Ja... Ja bij mij speelt ook vaak mee met mijn gevoel. Ik ga altijd uit van mijn gevoel. Als mijn gevoel die zegt altijd iets over iemand. En de ene doet het op een andere manier dan de andere. Ja mijn gevoel geeft dat aan. Dus ja Ja, nee het hoeft niet altijd een klik te zijn. Ik heb altijd een gevoel bij mensen. En dat komt 9 van de 10 keer uit ook nog. Ja, aan de ene kant wel en aan de andere kant ook weer niet. Want ja wat ik tot op heden heb meegemaakt, en dat zeg ik ook tegen mijn man. Al die hulpverleners die we hebben gehad, waar we allemaal al mee te maken hebben gehad, ik kon gelijk al bij de eerste of tweede hand zeggen of het niks werd. Dat kwam ook uit ook nog. Dus dat is heel erg Ja dat bedoel ik. Maar dat je begrepen wordt en er een luisterend oor geboden wordt vind ik heel belangrijk. Het is niet een ding. Neutraliteit, neutraal zijn. Ja en alle dingen die ik al heb gezegd. Wel neutraal zijn, maar wel alles goed verwoorden wat er gezegd wordt. En ik vind ook, wat er gezegd wordt dat dat tussen vier muren moet blijven. Ik heb wel eens ooit iets gezegd en dat is naderhand naar de andere kant verteld. Dat is toen verdraaid. En ik heb het in vertrouwen gezegd dus ik vond dat niet fijn. Het is ook anders overgekomen bij die ander. Waardoor ik problemen kreeg en dat vind ik wel dat men daar beter op moet letten. Dat wil niet zeggen dat alles binnen vier muren gebleven moet worden. Het moet wel genoteerd worden, het komt ook in de verslagen. En wat er gezegd wordt. Wat men zegt dat het wel goed geciteerd is. Maar ook		+ + -
--	--	---	--	----------------------------

		dat het niet zomaar naar de andere kant wordt verteld. Ja Zodra ik begrepen wordt. Luisterend oor bieden. Respect. Gewoon normale omgang. Neutraliteit. Alles bij elkaar. Ja ja. <i>Respondent 3:</i> Ja dus dat de andere partij, dat het een beetje uit balans wordt getrokken. En als men een net zo luisterend oor heeft voor degene die de vraag stelt als voor de wederpartij natuurlijk. Het moet gelijk zijn. Kijk je zit ergens mee en dat moet gehoord worden en daar moet iets op komen een actie. Of dat nou positief of negatief is dat maakt dan niet uit. Maar dat ze er mee bezig zijn geweest dat ze in ieder geval luisteren en kijk hij zit daar mee maar misschien zie je het verkeerd of misschien moet je het juist zo doen of we zien het wel dus. Dat er echt op geacteerd wordt. Luisterende houding en een meelevend houding. Enigszins meeleven neutraal maar wel. Weet je als je begrip ziet ook al staan ze niet achter je punt maar ze snappen wel waarom je bepaalde dingen doet. Je ziet dat of je voelt dat of het wordt aangegeven dat is fijn dan heb je het idee dat je niet alleen aan die kant van de lijn staat. Dan hebben we ook iets van daar kunnen we iets mee. Er wordt geluisterd en maar dan pikken we het op. Ja, ja dat is het. Als je het gevoel hebt dat je alles kwijt kunt, zonder te bedenken van; oké als dit maar goed gaat. En dat heb ik wel verschillende momenten gehad van ik moet wel heel erg mijn woorden wegen voordat ik het naar buiten breng want dadelijk zien ze mij compleet anders dan dat ik ben Ja dat je juist, als ik zo'n moment heb en het gebeurt, dus je legt het letterlijk op tafel met je emotie en alles dat uhh er ook iets mee wordt gedaan. En niet wordt weggeveegd		+ + + + + - +/-
--	--	---	--	--

		Juist, feedback maar ook dat het wordt opgepakt Ja precies Dat is het ja Dus het belangrijkste is dat je ziet en voelt dat je gehoord wordt. <i>Respondent 4:</i> Ligt aan de persoon vind ik zelf En dat er bij stil wordt gestaan wanneer hij zijn emoties uit Ja Neutraler		+ + + - + -
	Ondersteuning	<i>Respondent 1:</i> In principe, er is wel heel veel aangereikt om dingen te lezen en ook de houding die ik van mezelf vind dat ik die moet hebben, ja toch soms wel een spiegel voorgehouden van ja moet je dat wel zo. Of moet je allemaal zelf die verantwoordelijkheid wel nemen. Of moet je het niet gewoon laten daar waar die hoort. Ja, dat is nou bij die psycholoog wel bevestigd zegmaar. Ja, ja. Ja ik werd eigenlijk vooral wel bekracht in wat ik deed. En dat dat gewoon wel goed was zegmaar. Ik kreeg ook echt wel tips, die heb ik ook echt wel uitprobeerd. Die heb ik serieus genomen, maar het was wel echt gewoon van probeer dit eens. En dat werd daarna ook gevraagd van heb je het geprobeerd en wat vond je er van? Het werd niet opgelegd, opgedrongen. Je hebt ook hulpverleners die gewoon bijna doen van ik heb er voor geleerd, ik weet het wel. En dan word ik als moeder best wel in mijn eer aangetast. Want ja, als moeder denk je toch ook wel... Want als moeder denk je toch ook wel je kind goed te kennen. <i>Respondent 2:</i> Altijd. Er is altijd iets mee gedaan.	62	+ + + +

	Die erkenning heb ik vaak gehad. Dat ze dat hebben gezegd. Dat ze me snappen, ook met die troubles eromheen. We hebben het ook van twee kanten, dus dat is dubbelop. Er is vaak gezegd dat ze het snappen. Ze zeiden ook: Als wij erin zouden zitten, nou dan weet ik het zo net niet. In goede maten. Ja. Dat heb ik gehad. Uuuuuhmm.... Nouja. Uh ze liet wel steekjes vallen. Maar ik had er wel vertrouwen in. Dat ging puur van mijn gevoel uit. Dat dat bij haar wel goed kwam. Neutraliteit en dat ze dingen doorspeelde naar de andere kant. Ze had woorden gebruikt die ik niet had verteld. Dat vond ik heel jammer. Zoals ik al zei, als je andere woorden gebruikt kan het heel anders overkomen. En ik vond ook wel bij de hulpverlening dat als er iets is, en misschien heeft dat zijn redenen, maar dat er lang werd gewacht op een actie. Er had wat meer actie reactie mogen zijn. En ook aan beiden kanten hetzelfde. Even veel afspraken en zo. Ja zeker wel Oh zo, dan kijk ik even naar R. Het contact tussen mij en M. is kei goed. Dus ja, daarin hoefde ik geen ondersteuning in te hebben. uuuuhhhh.... Ja de hulpverlener heeft het wel geprobeerd, maar het mocht niet zo zijn. Dat zeker wel, ik heb me steeds ondersteund gevoeld. Maar er had ook wat meer aandacht op R. gericht mogen worden. Iemand kan nog wel een paar steekjes laten vallen, maar dat betekent niet dat ik me niet ondersteund gevoeld heb. Ik heb er alles uit kunnen gooien bij de hulpverlener. Mijn gedachtes, emoties, ze begreep me volkomen. Ze heeft het wel geprobeerd bij R. Maar nogmaals, het was voor de hulpverlener ook moeilijk maar het had iets meer aandacht mogen hebben. Ze probeerde me wel advies te geven. <i>Respondent 3:</i> Afgelopen hulpverlening had ik daarzo her en der wel wat moeite mee omdat ik het gevoel		+ + + +- - + +- +-
--	--	--	--

	had dat ik af en toe niet gehoord werd. Maar dat de emoties van mijn ex zeg maar de overhand namen zeg maar Dat daar meer aansluiting vond bij de hulpverlener in deze Uhhm dat die zich daar zelf ook in herkende. En minder bij mij zeg maar. Ik had het idee dat ik altijd heel erg terughoudend ben geweest... Stapje terug ja Nee. Het was moeilijk tonen van emoties, uhhhm de andere partij is daar makkelijker in en als dan de uhhh de emoties iets meer de overhand nemen dan word je minder goed gehoord. Dan komt, op dat moment kom je vaak moeilijker uit je woorden en dan moet je meer zoeken en dan leef je met het moment en uhh de andere is beter in tonen van en dan wordt dat eerder gezien dus.. Uhmhm ja balans. Vond ik persoonlijk voor mijn gevoel. Niet altijd er zijn momenten geweest dat het wel was maar ook heel veel momenten niet omdat de aandacht heel snel naar de ander kant werd getrokken. Dat kan ze heel goed. En dan sta je toch al enigszins. Ja machteloos. Maar dat is dus een belangrijk punt. Zeker bij de hulpverlener en de mediator Ja toen was het einde traject Ja Ja daar was ik wel bang voor. En dat is voor mij met die emoties dan gewoon wat lastiger en weet je dan krijg je misschien een vertekend beeld, dus dan slik je je problematieken maar weer door. Dus uiteindelijk uhh is dat wel een belangrijke Die momenten dat je juist dat stukje begrip kreeg, dus ehhhh die momenten in die mate dat ze dan letterlijk naar moeder ging van kijk eens naar hem, luister eens wat er gebeurd, heb je dat gedaan met het kind ja of nee? Hoe komt het over? Op de momenten dat je dan	- - - - - - +- - - - - - - - -
--	--	---

		toch gelijk kreeg van we hebben dit en dit gedaan en je kunt het onderbouwen, dat het ook erkent wordt. Die momenten hebben we wel gehad, die hebben we zeker gehad. Nee die heb ik ook gehad, laten we zo zeggen, 70% van het hele traject heb ik me meer aan de zijlijn gevoeld. En dat heb ik heel erg gehad en dat heb ik ook tegen de hulpverlener gezegd, van leg die focus alsjeblieft op het kind. Ga eens naar het kind toe. Ja zeker Dan voel je je eigen weer twee stappen teruggezet, ja. Nee nee Ik heb op een gegeven moment wel gedacht dat het zo was, maar uiteindelijk bleek het allemaal dat het vanuit het kind uit ook een soort van beschermingsding was zeg maar Persoonlijk vind ik minder. Dat had ik meer gewild Ja dat had zeker meer gemogen, richting de individu als vader of moeder whatever, maar met name richting het kind zelf. Ik heb nog steeds de afstand wel gevoeld. Ik heb de momenten wel gehad heel eerlijk dat ik wel het idee had, van oké, ja dit is wel goed. Maar uiteindelijk is het resultaat onder de streep, dat het telkens niet was Ja precies, ja <i>Respondent 4:</i> Het probleem wat jij had was het gevoel dat er in jouw belang voorbij gegaan werd en dat is eigenlijk ook de vraag. En daar voelde jij je niet begrepen want iedere keer als jij een emotie neerlegt werd er aan voorbij gegaan en teruggegrepen naar de andere emotie Er zit altijd twee verhalen in zo'n ..En het is altijd heel moeilijk als de een wel de spreekstoel krijgt en de ander vaak de ondergeschoven is he. Dat heeft hij wel ervaren dat hij ondergeschoven is in dat verhaal.	+ - - - - - - +- +- - - -
--	--	--	---

		En dit was heel erg een traject waarbij hij continu werd gezegd maar vader nou ben je te agressief. Of vader dat moet je anders communiceren en daar kreeg hij continu. Kreeg hij zijn moment niet om te communiceren. En iedere keer was het. Het is wel vervelend moeder. Dus zij kreeg.. Nee nee nee Zeker op het moment dat een rol in hoofdzaak erkent wordt. Dat is voornamelijk het probleem geweest in dit traject, wat ik zei continu de troostende hand op de ene schouder maar het is niet het eerste traject en trekken iedere keer hetzelfde naar boven toe. Dan ben je continu in gevecht continu. Wacht even vader wacht even. Wat zeg je en dat is voor hem heel erg moeilijk. Dat is iets van nou oké heb ik eigenlijk kunnen zeggen wat ik wilde zeggen. Van tevoren ging hij daarnaar toe en dat was van nou ik wil in ieder geval dat dit even duidelijk wordt en dan zat hij daar en heb je het kunnen zeggen bij wijze van nee nee want ik werd geremd. Het komt er weer niet uit Je hebt continu een uitgangspunt gehad en in het begin van het traject werd gevraagd wat is jouw uitgangspunt. En tot en met de laatste sessie want ze hebben er een sessie aan vast moeten plakken want iedere keer kwam zijn prioriteit niet aan bod. Toen moesten ze het zelf doen. Terwijl heel die dingen waren vastgelegd dit is jouw prioriteit en dit is jouw prioriteit aan beide gaan we aan werken. En iedere keer werd zijn prioriteit terzijde geschoven maar dat is wel een basis van alle conflicten Je heb je het hele traject helemaal alleen gevoeld Dat ze op het einde van het traject op een gegeven moment zei van weet je wat. Toen gebeurde er weer wat er werd weer iets gedraaid of wat dan ook dan geef ik het kind maar op. Nu ben ik er klaar mee. Alles gaat er onderdoor en toen had de hulpverlener echt zoiets van de emoties worden echt getoond en	- - - - - - - - -
--	--	---	--

		dat hoorde je van alle kanten erdoor heen. Precies die dingen. Niet, je hebt veel moeten veranderen maar uiteindelijk lagen daar de basis niet. omdat ze daar niet konden graven, pakte ze alles aan. Het ging op een gegeven moment, de handvaten heb je niet, want je bent niet dichterbij het kind gekomen. Eigenlijk was het zo, als je wil dat het kind zich happier voelt dan zal je aanpassingen moeten doen. Maar die aanpassingen waren alleen hier gelegen, en dan kan je ook wel voorstellen wat dat met een gezin doet, want er zit hier nog een gezin he. Maar die haalden helemaal niets uit, want die wisten ook wel dat het wassen neuzen waren en dan werd je er helemaal niet goed van. Maar "kind" heeft ook aangegeven van ik heb moeite met communiceren met papa, terwijl dat echt de grootste onzin is, want dat is echt niet. Maar als dat als problematiek aangegeven wordt door een kind, moet dat dan niet een sessie of twee met papa en "kind" er samen wordt gewerkt. Om te kijken wat zij aangeeft ook echt zo is. En nu geeft ze aan dat ze niet kan communiceren met papa dus zal het probleem wel gelegen zijn bij papa, bij de thuissituatie van papa, papa ga maar weer eens iets veranderen. Maar dat werkt niet nee, kijk dan inderdaad naar het kind en waarom. Waarom zegt ze dat? Is het inderdaad een basis? Klopt het wel klopt het niet? Want allebei de verstandhouding met mama en met papa zijn belangrijk, ook met mama. En je had meer feedback gewild, want heel vaak was het ook gewoon dingen dat je voor je gevoel achter je rug er dingen werden besproken, omdat zij natuurlijk dichterbij woont, en dat merkte je ook gewoon heel erg Voor mij was het fijn toen de de hulpverlener hier kwam, dat dat de eerste keer, 'kind' was 6 maanden toen ik in haar leven kwam, dus ik heb haar letterlijk mee op zien groeien. Dat was de eerste keer dat er iemand kwam, om ook eens een keer naar mij te luisteren. Niet		- - - - - - -
--	--	---	--	--

		naar emoties te luisteren, maar om mij als persoon te zien Ik snap ook wel dat ik geen onderdeel ben, maar ik heb dat meisje zien opgroeien en ik word eigenlijk niet gezien		+
Loyaliteit	Kind centraal	<i>Respondent 1:</i> Als je als ouders er toch wel op gewezen wordt, dat het anders moet. Ja dat het belang van het kind heel erg naar boven komt. En dat ouders daarop gewezen worden eigenlijk Ja. Jawel, maar had meer mogen zijn. Soms werd er teveel aandacht aan de houding van de ons als ouders besteed. Soms mocht er meer naar 'kind' gekeken worden. Bij mediator zijn jullie opgekomen voor 'kind', met die vakantie, die dag tussendoor vrij. Dat mediator zei dat moet 'kind' zelf maar aangeven, ze is oud genoeg. En dat hulpverlener zei, ja maar er is uitgekomen dat ze dat dus niet kan Ja, ja, ja. Vooral op die gevoeligheid van 'kind' is heel erg de nadruk gelegd. Zeker naar vader toe is dat heel erg uitgelegd. Want ik wist dat wel maar hij zag dat minder. Ja en het slapen is heel erg... Hmm ja, ik denk dat jullie uit 'kind' wel gewoon hebben gekregen wat de kern zegmaar... Ja, ik denk dat het belangrijkste vanuit 'kind' ik denk dat jullie 'kind' wel hebben gezien zoals ze is en wat er echt in haar omging, dat jullie dat wel weten. Ja, ik vond wel dat 'kind' centraal stond. Ja, het ging wel echt om haar beleving en hoe zij het voelde en hoe zij het, ja wat zij fijn vond en niet fijn vond. Ja en dat ze dat dus niet zo goed durfde te zeggen. Ja, ja. Spelenderwijs, door tekeningen en spelletjes. Ja, het was geen beladen iets. Maar ik merkte ook wel aan 'kind' dat het niet beladen was. Want ze zat ook echt altijd klaar, zo van ze zat echt al met de koekjes klaar zo van nou	44	+ + + - + + + + +

	gezellig, ze komen dadelijk voor mij. En dan gaan we iets leuks doen. Dat geeft voor mij wel het vertrouwen dat het goed is. Ik zie wel aan 'kind' wanneer het niet goed zou voelen <i>Respondent 2:</i> Dat goed naar de ontwikkeling wordt gekeken van het kind, in het belang van het kind. Maar dat ook het kind natuurlijk gehoord moet worden. Maar dat men ook moet weten dat wanneer het kind in het loyaliteitsconflict zit, daar wel de goede keuzes in moet maken. Ja zeker wel. Er kwam ook geen doorgang, ze wilden R. wel centraal stellen. Maar het lukte niet. Ze hadden dit wel vaker mogen proberen Ja dat wel, maar het had meer gemogen. Er had meer aandacht voor R. mogen zijn. Ook om naar zijn verhaal te luisteren. Maar de wetten in Nederland maken het voor Topaze ook moeilijker. Omdat R. 12 is geweest en hij stellig zegt geen contact met mij te willen. Maar had toch meer aandacht voor mogen zijn. Naar een kind wordt altijd geluisterd Ja zeker wel. Het kind werd wel centraal gesteld, maar dit had meer mogen zijn. Daar hoeft ik niks voor te voelen, dat werd tijdens de gesprekken duidelijk. Ja dat is wel gebeurd. Althans, in grote lijnen. Bij R. had het wat meer gemogen. Maar dat komt ook omdat de hulpverlener er moeilijker bij kon. Ja ze heeft het wel geprobeerd. Daar heeft ze haar mening en gevoel over gehad. Ook hoe het R. ging, hoe hij deed en hoe hij overkwam.. Ja of een spelletje. Ze stelde hem vragen Ik was daarbij. Maar M en R. hadden soms wel meer centraal mogen staan. <i>Respondent 3:</i> Wat voor 'kind', wat gaat erin dat bolletje om. Als je kijkt naar de situatie dan kijken naar oké hier hebben we zitten die er op een bepaalde manier mee omgaat en hoe kunnen we die	+ +- - + + +- +- + -
--	--	---

	helpen. En bij 'kind' dat is echt zo'n kind dat het kan verdoezelen en kan dat heel goed in de mist plaatsen zeg maar dat je eigenlijk wel handvaten krijgt maar je denkt dat je verder bent maar ze stuurt je toch een beetje de andere kant op waar je dan niet bij haar pijnpunt komt en ze niet direct kunt helpen. Ja, ik denk als ze het anders hadden gestuurd dat dat beter geweest was. Ja Minimaal op dat vlak ja. Meer de focus op het kind Ja want dan leer je ehhh nog beter hoe zo'n kind erin staat Dus daarom denk ik van ja natuurlijk is het goed als er professionele hulp is die er naar beide partijen luistert, maar de meeste informatie ligt verborgen bij het kind. hoe die het ziet, en hoe die het ziet. Dus daar de focus op leggen is nog belangrijker dan de twee die tegenover elkaar staan. Die kunnen naar een andere mediator om het daar uit te vechten, dus dat vond ik eigenlijk wel een hele belangrijke Ja, dat is het. Dat is ook wat ik bedoelde met gekeken naar het kind Op het moment dat jullie dus daadwerkelijk met 'kind'. samen gingen zitten. Dat had meer gemogen. En toen had ik echt zoiets van oke, want tijdens het gesprekken werd er wel gepraat over 'kind'. Ja, moeder trok de aandacht weg door de emoties. Dan ging het weer ergens over en begon ze weer te huilen, toen was het ik doe dit ik doe dat, en dan een halfuur/3 kwartier was daaraan kwijt. Terwijl er eigenlijk gepraat had moeten worden over 'kind'. Niet over ons. Ook niet over mij he. Dan trek je de aandacht van het kind af. De problemen die er dan liggen bij het kind, trekt het weg, dus dat is. Ja te weinig, precies. Jullie hebben natuurlijk samen met haar gezeten, met die tekeningen bijvoorbeeld. Dan wordt er naar haar geluisterd.		+ - - - - - - - - + - - - - +
--	--	--	--

	Met de drie huizen precies. Dan geef je haar ook het idee van kom maar eens met het verhaal, dan trek je het een beetje uit de kast. Dan kan ze op dat moment ook niet direct iets verzinnen. Een negatief ding vond ik dan weer dat we hier thuis een spelletje moesten doen en het spelletje moest nog even doorgelezen worden, de instructies. Toen kwam het heel knullig over richting 'kind' Dan denk ik ja, dan heb je de tijd om tijd te steken in 'kind' en haar vader en dan loopt dat weer niet lekker. Dus de drie huizen was prima dat was perfect, maar het andere waar je juist met vragen e.d. nader bij elkaar moest komen was dan weer geen geslaagd iets. Op dat moment wordt er geluisterd door iets in kaart te brengen, met die drie huizen bedoel ik dan. Dat vind ik positief, ja absoluut. dat geeft haar emoties toch wel enigszins weer in een soort van tekening. Daar was zij wel goed in. Daar komt wel het meeste uit. En sturend he, want wat ik heel erg had he, was dat 'kind' bepaalde dingen liet merken en blijken en dan denk ik, ja inderdaad, dat komt eraan en daar wordt iets mee gedaan. En dan uiteindelijk kwamen er weer andere onderwerpen naar voren <i>Respondent 4:</i> Ik vind het ook heel raar dat je dat als probleem stelt dat ouders in scheiding dat kinderen daar het meeste last van hebben dat kinderen daar ook de meeste nasleep van hebben van een scheiding hoe oud ze ook zijn. Dat die focus daar zo minimaal op is geweest Ja, ja echt minimaal. Maar "kind" heeft ook aangegeven van ik heb moeite met communiceren met papa, terwijl dat echt de grootste onzin is, want dat is echt niet. Maar als dat als problematiek aangegeven wordt door een kind, moet dat dan niet een sessie of twee met papa en "kind" er samen wordt gewerkt. Om te kijken wat zij aangeeft ook echt zo is. En nu geeft ze aan dat ze niet kan communiceren met papa dus zal het probleem		+- + + - - - -
--	---	--	---

		wel gelegen zijn bij papa, bij de thuissituatie van papa, papa ga maar weer eens iets veranderen. Maar dat werkt niet nee, kijk dan inderdaad naar het kind en waarom. Waarom zegt ze dat? Is het inderdaad een basis? Klopt het wel klopt het niet? Want allebei de verstandhouding met mama en met papa zijn belangrijk, ook met mama. Het idee van het spel was inderdaad, was helemaal geen verkeerd spel om vragen uit te lokken en reacties uit te lokken, ook dingen te vertellen, ook open te naar 'kind'. Het was wel een goed spel vond ik Dat was voor ons de positieve bevestiging dat ondanks het feit dat we continu maar moesten laten zien van het zit hier goed. Dus ze liet zien dat ze hier wel happy is, alleen dan in een tekening. Voor mij deed dat heel veel.		- + +
	Beleving	<i>Respondent 1:</i> Ja je wil je kind dan echt onder de vleugeltjes. Het voelt dan heel erg, toch wel een beetje als falen dat het alleen dan niet lukt en dat je iemand nodig hebt dus dat is eigenlijk al niet fijn. Je voelt je dan gewoon kwetsbaar. Ja. Kijk en toen hadden we met 'mediator' ook, dat hebben we maar zelf snel afgewerkt, dat schema gemaakt met de vakanties. En dan houdt het gewoon op. Ja en voor haar is het pedagogisch eigenlijk gewoon helemaal niet goed, om het zo maar te zeggen. Om zo maar een voorbeeld te krijgen. Ja dat dacht ik dus wel. Maar die is dus eigenlijk wel verstoord en dat vind ik wel zuur. Nee. Ik dacht van wel ja, het ging wel beter. Ja en ook dat we samen naar Ikea zijn geweest met 'kind' en daar hebben besproken hè? Ja en daar heb ik 'kind' ook op gewezen, van goh we hadden bij Ikea ook afgesproken als jij iets moeilijk zou vinden om iets tegen papa of mama te zeggen, dan moet je juist de ander gebruiken. Ja dus dat is naar haar toe ook jammer, dat vader haar er dan niet bij heeft geholpen, maar juist het verkeerde voorbeeld	61	- - - - - +-

		heeft gegeven. Dat vind ik dan wel jammer, want het is daar zo goed aangegeven Ja, ik vind het voor haar nu ook wel een... ja dat jullie in beeld zijn en het zo goed gaat en dat jullie uit beeld zijn en het gaat meteen weer mis. Dat vind ik voor haar ook wel een domper. Nou ik denk wel dat jullie benadrukt hebben dat er meer kinderen zijn zoals zij die ook daarmee worstelen. Dat zij zich niet meer zo alleen daarin voelde. Ja, dat er toch wel meerdere keren benoemd is dat... ja 'hulpverlener' heeft bijvoorbeeld ook benoemd dat haar kind ook zo gevoelig is en ook bepaalde dingen moeilijk vindt. Ja dat geeft dan toch het gevoel dat je niet alleen op de wereld bent. Dat denk je gauw, andere mensen hebben die problemen niet denk je. Maar je voelt alleen maar waar je zelf last van hebt. Ja, ze is naar 'vader' wel opener geworden. Ze blijft nog steeds wel heel vaak zeggen dat ze iets niet durft te zeggen en zo, maar ik ben er nou wel een beetje van van slag. Omdat ik nu denk van ja, wat weet ik allemaal niet. Ja, ik weet het niet. Ik denk nu bijvoorbeeld ook van ja is 'kind' wel zo open naar mij? Daar ben ik wel een beetje onzekerder door geworden, maar ja hoe zit het nou nu en... Ik vind haar nu wel afstandelijker naar mij, dat lijkt. Maar aan de andere kant, het is ook gewoon een puber die twaalf wordt. Die gaat ook niet meer alles tegen mij zeggen, dat is ook gewoon normaal. Ik ga dan twifelen, wat is normaal en wat heeft daar mee te maken? Wat heeft nou met die situatie te maken en wat is gewoon... Ja Want ze is ook heel erg aan het veranderen, want ze is sowieso door de A-B Reflect heel erg veranderd. Dus ze is zelf heel erg verbeterd voor haarzelf, op een gegeven moment weet je dan niet meer waar je het moet plaatsen.		- + + +- - +- - +-
--	--	---	--	--

		Ja achteraf, nu denk ik ja was dat wel fijn geweest. Ja dat denk ik wel. Alhoewel, ja weet je als het allemaal goed gaat. 'Kind' heeft altijd dat probleem al. Ja en op het moment dat het minder goed gaat wordt dat probleem wel moeilijker en lastiger te dragen voor een kind. Dus ook die loyaliteit komt nu ook weer naar voren, dat zij heel goed nu beseft dat dit niet goed is gegaan. Ik denk dat ze ook wel weet dat het niet alleen met het slapen te maken heeft maar ook met communiceren en omgang. Maar toch, ja het brengt haar wel in een vervelende positie. Ja Nee ja, ze had zich natuurlijk al een beetje afgezet tegen vader door niet meer te doen hoe de omgangsregeling op papier stond. Dus dat was eigenlijk voordat jullie in beeld kwamen was dat al gebeurd. Dus dat is wel verbeterd. Door vooral 'kind' te laten inzien dat ze vooral eerlijk moet zijn en naar haar gevoel moet luisteren, dat dat gewoon heel belangrijk is, wat zij wil. Ja blijkbaar niet. Ja en ik dacht dat ze bij mij alles kon zeggen, maar dat blijkt dus toch ook niet te zijn. maar ja, hoe dat dan zit dat weten we niet. <i>Respondent 2:</i> Ik had daar geen probleem mee. En als M. iets niet begreep, dan werd dat wel verduidelijkt. Nee dat vond ik niet erg. In het begin had ik dat wel. Omdat Oosterpoort met Martijn bezig was, en Topaze kwam er ook tussen. Aangezien dat er tijdens de gesprekken met Jeugdzorg dat de andere instellingen er niet bij werd betrokken. Het kwam er op neer dat telkens iedereen wat anders zei. Het hoeft geen last te zijn, maar voor ons was dat wel een last omdat niemand op een lijn zat.	- + - - - + + - - + -
--	--	---	---

	En net als nu, met deze gezinsvoogd, dat er goede samenwerking moet komen. Zeker wel. De ene zegt dit en de ander zegt weer dat. En dan heb je zoiets van ja, waar moet ik nu heen? Moet ik nu links of nu rechts? Als ik naar links ga vindt die het niet leuk, als ik naar rechts ga vindt die het niet leuk. Dan zegt die weer dit, en die weer dat. En dan de gezinsvoogd zegt dan: maar ik ben degene..... dan creeër je onduidelijkheid en dat werkt niet. De hulpverlener heeft geprobeerd daarin bij te dragen. Dan praat ik over R. Het is tegengehouden omdat de andere ouder dit tegenhield. Ze heeft het wel geprobeerd, maar nogmaals, dit had meer mogen zijn. Het is mislukt hierin. Verwerking van de kinderen. Dat weet ik eigenlijk niet. Oosterpoort is daarmee bezig geweest. Ik weet wel dat de hulpverlener daarmee in gesprek wilde met M., maar dit werd door de andere zorginstelling eigenlijk tegengehouden. Omdat men niet wilde, sowieso vertrouwen is belangrijk, maar ze waren bang als de hulpverlener zich hier in ging mengen dat het vertrouwen weg zou gaan. Dat het teveel werd voor hem. Nee je vraagt heel veel van zo'n kind. Hij was al bezig met gesprekken. Hij had ook al gesprekken op school gehad met de IB' er. Vanuit daaruit ook en vanuit jeugdzorg en Oosterpoort en Topaze. En hij had voetbal en logopedie. En hoe hij ook naar Oosterpoort ging, dat heb ik ook gemeld bij Oosterpoort, dat vond ik teveel van het goeie. Zeker, wel betreft dit. Wel had de hulpverlener af en toe meer mogen luisteren naar wat M. en R. te zeggen hadden en hiernaar te handelen. Nee ik heb geen verandering gezien vanuit Topaze. Nee ik had het niet verwacht. Het enige doel was dat een muurtje bij hem zou afbrokkelen. Dit is niet gebeurd. Maar er zijn ook twee zorginstellingen aan de gang geweest met M. Ja eigenlijk is alles hetzelfde gebleven. Die verandert steeds.	- - +- +- - - -
--	--	--

		Nee. Die hebben daarin niks bijgedragen. Hebben ze wel geprobeerd alleen dit is niet gelukt. Als de wetten zo blijven zoals ze nu zijn, dan kan iedere zorginstantie van alles proberen, daar ben ik echt van mening. Maar als een kind veel zeggenschap krijgt of als een gezaghebbende ouders de kont tegen de krib aan gooit, dan werkt heel het traject niet. En daarin moet iets veranderen. Nu is het gevolg vanuit de rechter dat de rechter een uitspraak heeft gedaan dat men wel degelijk mee moet gaan werken daarin. En nu dat op papier staat, kan ie eigenlijk geen kant op. Maar zolang dat niet op papier staat. Maar door die andere ouder doordat hij zo aanwezig is, is er wel soms een stukje neutraliteit verloren gegaan. Vanuit Topaze? Nee? Het was een stukje onmacht, maar ze hadden soms wel beter mogen luisteren naar de kinderen. <i>Respondent 3:</i> Ja dat is het ja, het is moeilijk om daarna daar grip op te krijgen maar het was goed om het op die manier op tafel te krijgen En sturend he, want wat ik heel erg had he, was dat 'kind' bepaalde dingen liet merken en blijken en dan denk ik, ja inderdaad, dat komt eraan en daar wordt iets mee gedaan. En dan uiteindelijk kwamen er weer andere onderwerpen naar voren. Ja er werd niet vastgehouden. Het was weg, of het was totaal anders in een keer. Waar komt dat dan in hemelsnaam vandaan? ja. Ja absoluut, dat heb ik de hulpverlener ook verschillende keren aangegeven Dat ik echt het idee had dat ik er alleen in stond, en dat moeder daarin de – verzorgende partij – laat ik het dan zo zeggen, daar veel meer invloed op had. Dat gevoel had ik heel sterk Nee. Dat is niet tot stand gekomen Nee voor mijn gevoel niet nee, er zijn wel momenten geweest dat ze daar naar toe neigde		- - - +- - - - - - +-
--	--	--	--	---

	Ja door het hele traject, dus dat is wel in bepaalde mate, sommige momenten, geslaagd toen zij die aandacht kreeg, maar dat was meteen weer weg. Dus daardoor voelde ik me als buitenstaander, zo ver weg, daar meer alleen in staan. Omdat ik het idee had dat er meer invloed vanuit die kant werd uitgeoefend en dat zag het hele traject en de mensen in het traject niet zo, tenminste anders, denk ik. Meer aandacht aan 'kind' Meer aandacht aan 'kind' Die had dat dan er uit kunnen filteren Ja en dan het liefst in thuissituatie. Als 'kind' er ook is. Dat is bij mij een keer geweest, dat had meer mogen zijn. Dan zie je ook de interactie en hoe ze het doet, als is het maar een paar uurtjes Niet 100%, want als daar meer aandacht naar toe was gegaan was het minder voorgekomen en was het dus denk ik van haar meer hulp geweest. Ja er is wel aan bijgedragen. Ik denk door het juist uhhh interactief zijn met haar, bijvoorbeeld de drie huizen. Daar kan je informatie uithalen en laten zien van kijk je bent hier aandacht aan het spenderen. Op die manier is dat er wel uit gekomen. Zij zoekt een manier om te kunnen communiceren, verbaal is dat lastig voor haar denk ik. Met tekenen en zo is dat wel gelukt. Maar er zijn momenten geweest dat die aansluiting beter is geweest Dat heb ik heel even gezien, maar dat is heel snel teniet gedaan. Door vrij grote vraagtekens door de andere kant. Oké, nee. Ik heb het gevoel dat ze nog steeds een beetje, afzet niet, nah wel, ze heeft een moment gehad dat ze zich wel afzette, dat was het moment dat ze in die zombie uhhhh modus hing, had ze wel een beetje Nee het is niet voorkomen Nou pas op, we zijn het traject in gegaan met een 'kind' in een bepaalde fase, en ze is wel uit die fase gekomen. <i>Respondent 4:</i>		- - - - + +- +- - - +
--	---	--	---

		'kind' is sinds na het traject wel vrolijker geworden, want er zijn een aantal stukjes wel op zijn plek gevallen. Maar langzaam aan keert ze ook weer terug naar die introverte 'kind'. Dat is hetgeen waar ik een beetje bang voor ben, onne daar gaan we weer Er werd vastgebeten op het spelletje van "kind" Dus heel veel, op het moment dat "kind" dingen zei, werd daarop vastgebeten en werd dat continu naar voren gehaald. In plaats van dat er gezegd werd van ik vind dat er niet diep genoeg gegraven werd bij 'kind'. Ja, ik vind als hulpverlener dat je daar doorheen moet prikken. Maar in plaats daarvan was het iedere keer maar 'kind' heeft dit gezegd, wat vind je daar dan van? Nou daar kan ik niets mee, nou misschien dat je dat dan toch maar moet proberen. Dan ga ik toch weer naar het aanpassen, want dat is voor mij een gevoelig punt. Maar dat er gezegd werd van, dat je dat maar eens moet gaan proberen en dat maar moet proberen Ze is weer helemaal ontspoord dus we zijn terug bij af. Meer aandacht aan 'kind' We zitten nog steeds in principe, tussen twee haakjes, met een kleine verbetering met een zelfde 'kind' die niet geholpen is.		+- - - - - +-
	Behoefte	<i>Respondent 1:</i> Jawel, maar had meer mogen zijn. Soms werd er teveel aandacht aan de houding van de ons als ouders besteed. Soms mocht er meer naar 'kind' gekeken worden Ja. Kijk en toen hadden we met 'mediator' ook, dat hebben we maar zelf snel afgewerkt, dat schema gemaakt met de vakanties. En dan houdt het gewoon op, ik denk dat je na een half jaar of na vier maanden daar nog eens zou moeten komen. Van hoe is het nou gegaan die maanden dat we uit beeld zijn geweest hè. Ja Ja toch langer de vinger aan de pols moeten houden op één of andere manier.	31	- - - -

		de kleine. En dat is killing en dat kan elke vorm krijgen die het er maar is, en degene die het er meest aanwezig is, emotioneel en fysiek dat die aanwezig is, die hebben een stapje voor. Dus daarom denk ik van ja natuurlijk is het goed als er professionele hulp is die er naar beide partijen luistert, maar de meeste informatie ligt verborgen bij het kind. hoe die het ziet, en hoe die het ziet. Dus daar de focus op leggen is nog belangrijker dan de twee die tegenover elkaar staan. Die kunnen naar een andere mediator om het daar uit te vechten, dus dat vond ik eigenlijk wel een hele belangrijke Ja, dat is het. Dat is ook wat ik bedoelde met gekeken naar het kind Ja, moeder trok de aandacht weg door de emoties. Dan ging het weer ergens over en begon ze weer te huilen, toen was het ik doe dit ik doe dat, en dan een halfuur/3 kwartier was daaraan kwijt. Terwijl er eigenlijk gepraat had moeten worden over 'kind'. Niet over ons. Ook niet over mij he Toen was het einde traject Ja dat was een wens <i>Respondent 4:</i> Maar "kind" heeft ook aangegeven van ik heb moeite met communiceren met papa, terwijl dat echt de grootste onzin is, want dat is echt niet. Maar als dat als problematiek aangegeven wordt door een kind, moet dat dan niet een sessie of twee met papa en "kind" er samen wordt gewerkt. Om te kijken wat zij aangeeft ook echt zo is. Meer gericht op het kind waardoor je daarmee ook makkelijker de storende factor, ouders. Dan kan je een spiegel voor houden van kijk nou eens, dit is nou de problematiek, dit is in kaart gebracht. We hebben zo diep gegraven dat we dat ook kunnen vertellen, en dit zijn de factoren die jij in de hand hebt en hier trek jij aan de touwtjes. Dit zal kunnen veranderen om jouw kind gezond te houden		- - - - -
--	--	---	--	--

		Ik snap ook wel dat ik geen onderdeel ben, maar ik heb dat meisje zien opgroeien en ik word eigenlijk niet gezien Zij geven ook een eigen belichting, en natuurlijk is een deel is besmet en beïnvloed door de situatie wat ze langs de zijlijn meemaken. Maar je hebt ook een eigen interpretatie, ik zie zelf ook dingen Maar de problematiek tussen de ouders dat je daar heel veel dingetjes uit kan pikken. Deels hoor je die lijn dan wel waar het gevoed is, eventueel, maar daar komt stiekem als je in gesprek gaat misschien ook wel een eigen visie in, dat je denkt van ho wacht eens even, dat hebben ze nooit verteld. Dat is een essentieel detail. Juist, dan hadden we op de juiste lijn kunnen gaan staan, en nu hebben we heel de tijd langs de lijn gestaan voor mijn gevoel. zo stond hij er ook in, toen dat moment kwam heeft hij letterlijk tegen moeder gezegd; wat ik nu voel en proef laat jij je gevoelens via het kind gaan, en dat is een hele kwalijke zaak. Kind is daarin zelf niet sturend, dat is moeder. Maar toen waren de uren op. Ja		- -
--	--	--	--	-------------------

Bijlage 4: beoordeling werkveld

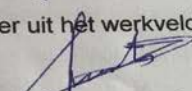
Fontys Hogeschool Pedagogiek Profileringsproject 2016-2017

Bijlage 3 Beoordeling werkveld

Datum: 15-06-2017

Ingevuld door: Janet Piron-Smits

☒ De begeleider uit het werkveld:

handtekening:

De student dient het formulier in te scannen en aan te leveren in n@tschool

Het formulier is voorwaardelijk voor het verkrijgen van een eindbeoordeling

Naam student: Esmeé van den Brand

Studentnummer: 2197612

Titel profileringsproject: Meerzijdige participatie

Uitstroomprofiel van het werkveld (omcirkelen):

jeugdzorg / gehandicaptenzorg /

onderwijs en educatieve sector / kinderopvang /

preventie, voorlichting en opvoedingsondersteuning

De begeleider uit het werkveld heeft het profileringsproject beoordeeld en is van mening dat de student in staat is om zelfstandig een praktijkgericht onderzoek te doen:

ONVOLDOENDE / VOLDOENDE / GOED / ZEER GOED

De beoordelingsschaal bestaat uit vier punten:

- O: Onvoldoende: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet niet aan de standaard
- V: Voldoende: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet niet op alle punten aan de standaard maar wel in voldoende mate
- G: Goed: het resultaat van het beoordelingscriterium voldoet op alle punten aan de standaard
- ZG: Zeer goed: het resultaat van het beoordelingscriterium overtreft de standaard

Beoordelingscriteria	Oordeel: O-V-G-ZG	Ruimte voor eventuele opmerkingen
Beoordelingscriterium 1: Pedagogische kwestie - De kwestie is beschreven vanuit de context van de opdrachtgever - De kwestie is relevant in de maatschappelijke context	2 G 2 G	
Beoordelingscriterium 2: Doelstelling en onderzoeksvraag - De hoofdvraag is beantwoord - De doelstelling is bereikt	2 G	
Beoordelingscriterium 3: Conclusies en aanbevelingen - De aanbevelingen volgen logisch uit de conclusies - De aanbevelingen zijn praktijkgericht en bruikbaar voor de opdrachtgever	2 G	
Beoordelingscriterium 4: Overdracht - De student heeft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek mondeling toegelicht binnen de instelling waar het onderzoek is uitgevoerd - De overdracht sluit aan op de onderzoeksvraag van de opdrachtgever	2 G	
Beoordelingscriterium 5: Samenwerking - De student heeft de praktijk/ de collega's betrokken bij het onderzoeksproces - De student heeft het onderzoeksproces zelfstandig doorlopen en heeft zich hierbij goed laten begeleiden	2 G	↑ theorie en praktijk en onderzoek zijn met elkaar verbonden!

Bijlage 5: Toestemmingsformulier afstudeerscriptie

Fontys Hogescholen stelt de student in de gelegenheid om zijn/haar afstudeerscriptie in een databank op te laten nemen en publiekelijk toegankelijk te maken. Voor de bepalingen inzake het auteursrecht wordt verwezen naar het Studentenstatuut artikel 39, lid 4 t/m 7. Is een scriptie of verslag het resultaat van een stage dan wordt verwezen naar het stagecontract m.n. inzake het al dan niet publiekelijk beschikbaar mogen stellen. De scriptie wordt uitsluitend in de database opgenomen wanneer deze beoordeeld wordt met de kwalificatie 6 of hoger. De scriptie zal in het algemeen gedurende 6 jaren in de scriptiedatabank zijn opgenomen en voor het publiek beschikbaar zijn conform de hieronder verleende toestemming.

1.

Naam student	E. van den Brand
Studentnummer	2197612
Instituut/Hogeschool	Fontys
Opleiding	Pedagogiek
Afstudeerrichting	Jeugdzorg

2.

Naam student	
Studentnummer	
Instituut/Hogeschool	
Opleiding	
Afstudeerrichting	

3.

Naam student	
Studentnummer	
Instituut/Hogeschool	
Opleiding	
Afstudeerrichting	

4.

Naam student	
Studentnummer	
Instituut/Hogeschool	
Opleiding	
Afstudeerrichting	

5.

Naam student	
Studentnummer	
Instituut/Hogeschool	
Opleiding	
Afstudeerrichting	

Toestemming

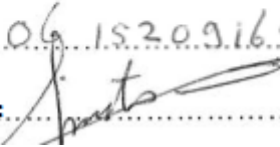
- Hierbij verleen ik een niet-exclusieve licentie tot opname van de hierna te noemen scriptie in de databank "Fontyscripties" en deze geheel of gedeeltelijk te (doen) verveelvoudigen en openbaar te (doen) maken in druk en/of in digitale vorm, al dan niet in combinatie met werken van derden, bijvoorbeeld online beschikbaarstelling via internet of enig ander netwerk, als onderdeel van een databank, on-line of off-line, voor gebruik door derden uitsluitend voor onderwijs- en onderzoeksdoeleinden.
- Stagebiedende organisatie c.q. opdrachtgever gaat akkoord met plaatsing zoals hiervoor aangegeven.

Naam: Jan Pierson

Organisatie Topane

Functie ambuland hulpverlener

Contact: 06.15309164

Handtekening:

- ☐ Hierbij verleen ik geen licentie tot opname van de hierna te noemen scriptie in de databank "Fontyscripties". Tevens verleen ik geen toestemming tot het geheel of gedeeltelijk (doen) verveelvoudigen en openbaar (doen) maken in druk en/of in digitale vorm, al dan niet in combinatie met werken van derden, bijvoorbeeld online beschikbaarstelling via internet of enig ander netwerk, als onderdeel van een databank, on-line of off-line, van bedoelde scriptie voor welk gebruik dan ook.

Reden hiervoor is:

- ☐ Mijn stagebiedende organisatie c.q. opdrachtgever gaat hiermee NIET akkoord
- ☐ Anders:
- ☐ Stagebiedende organisatie c.q. opdrachtgever verleent geen licentie tot opname van de hierna te noemen scriptie in de databank "Fontyscripties". Tevens verleent deze geen toestemming tot het geheel of gedeeltelijk (doen) verveelvoudigen en openbaar (doen) maken in druk en/of in digitale vorm, al dan niet in combinatie met werken van derden, bijvoorbeeld online beschikbaarstelling via internet of enig ander netwerk, als onderdeel van een databank, on-line of off-line, van bedoelde scriptie voor welk gebruik dan ook.

Reden hiervoor is:

.....

.....

.....

.....

Het betreft de navolgende scriptie:

Scriptie: E. van den Brand (2197612).
Onderwerp: Meerzijdige partijdigheid

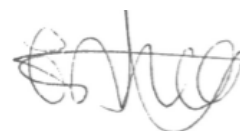
1. Datum: 17-06-2017

Handtekening:

2. Datum: 17-06-2017

Handtekening:

3. Datum:

Handtekening:

4. Datum:

Handtekening:

5. Datum:

Handtekening:

Dit formulier dient tegelijkertijd met de scriptie ingeleverd te worden bij het secretariaat / stagebureau / examenbureau.

Dienst Onderwijs & Onderzoek, versie februari 2013.